PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

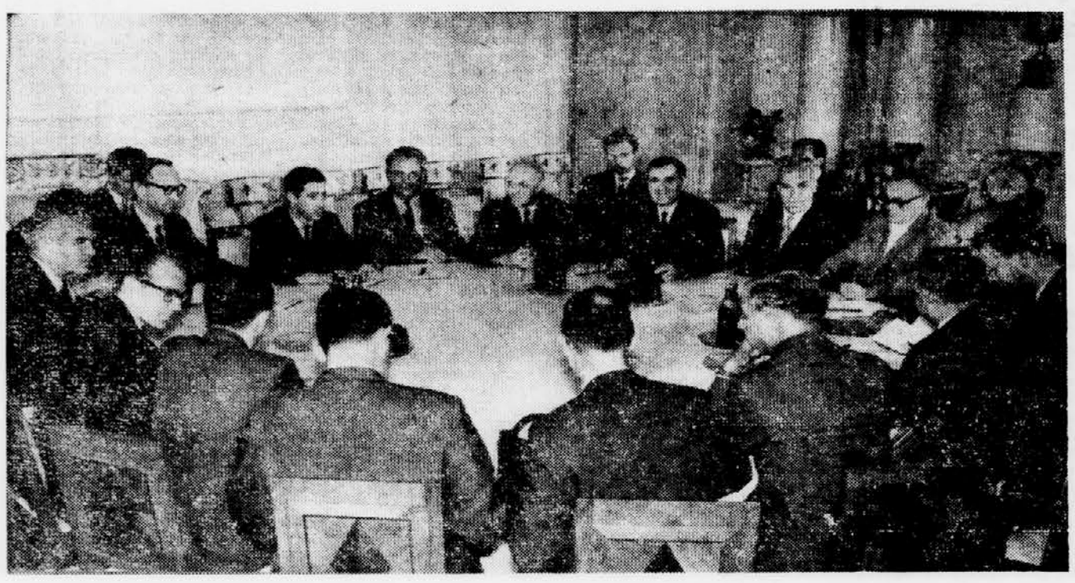
LJUBLJANA, PETEK, 26. JULIJA 1963 ● LETO V., ŠTEVILKA 202 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE

ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

Prva izdaja

USPEŠEN ZAKLJUČEK — Parafiranje sporazuma v Moskvi pomeni konec dolgega obdobja pogajanj in poskusov z atomskimi orožji v vesolju, v ozračju in pod vodo. Sovjetska zveza je marca 1958 objavila enostransko prekinitev poskusov in zahtevala, naj to storijo tudi druge sile. Od takrat do danes pa je človeštvo preživelo nemalo tesnobnih trenutkov... Na sliki: pogajalci v vili »Spiridonovka«, zbrani pri okrogli mizi. Foto: AP

Moskovski sporazum parafiran

Pomemben korak v popuščanju napetosti med Vzhodom in Zahodom

MOSKVA, 25. julija (Tanjug) — V Moskvi so nocoj parafirali sporazum o prepovedi jedrskih poskusov v atmosferi, v vesolju in pod vodo. Sporazum so malo po 19. uri po moskovskem času parafirali v vili »Spiridonovka« voditelji delegacij Sovjetske zveze, ZDA in Velike Britanije Gromiko, Harriman in Hailsham. S tem so bila končana trojna pogajanja o prepovedi jedrskih poskusov, ki so se začela v Moskvi 15. julija.

Kakor sodijo, bodo sporazum v kratkem podpisali v Moskvi zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze. Voditelji treh delegacij — Gromiko, Harriman in Hailsham — so po parafiranju sporazuma izrazili mnenje, da je bil s sporazumom storjen važen korak v popuščanju napetosti med Vzhodom in Zahodom. Prav tako so izrazili prepričanje, da bo sporazm pomenil začetek nadaljnjih korakov k usklajevanju gledišč med Vzhodom in Zahodom, z namenom, da bi rešili še druge važne med. narodne probleme.

Zadnji sestanek delegacij treh držav se je začel danes ob 16.30, namesto ob 15. uri, kot je bilo sprva v načrtu. To je bil enajsti sestanek, odkar so se začela pogajanja. Skoraj tri ure pred sestankom je pred vilo »Spiridonovka« vztrajno čakalo več kot 50 tujih novinarjev, da jih povabijo, naj stopijo v vilo in prisostvujejo parafiranju sporazuma o opustitvi atomskih poskusov. V glavni dvorani, v kateri so potekala pogajanja, so našli voditelje delegacij treh atomskih držav za okroglo mizo v ze.o vedrem razpoloženju. Pred vsakim izmed treh voditeljev delegacij je ležal tekst sporazuma, ki so ga malo prej parafirali.

Medtem ko so fotografski aparati in filmske kamere nenehno snemale, da ovekovečijo ta pomembni dogodek, se je razvil razgovor med voditelji treh delegacij. Sovjetski zunanji minister je dejal, da je bil »konec pogajanj uspešen, kar je najvažnejše«. Vodja ameriške delegacije Harriman je pripomnil, da je »to zares sila važno«, »korak naprej«. Na pripombo ministra Gromika, da je treba sporazum jemati kot začetek »drugih korakov«, je lord Hailsham dejal: »Da, to bi bil lahko začetek mnogih dobrih stvari.«

Averell Harriman je potem v razgovoru z novinarji izjavil, da so pogajanja potekala v delovnem vzdušju in da je vladalo na njih medsebojno razumevanje. »Opravili smo koristno delo,« je pripomnil, »in upam, da bo ta sporazum pozdravilo vse človeštvo.« Harriman je izrazil tudi prepričanje, da bo ameriški senat ratificiral sporazum.

Uradno sporočilo o zaključku trojnih pogajanj in parafiranju sporazuma bodo objavili ob 22. uri po moskovskem času.

Voditelja ameriške in britanske delegacije bosta odpotovala iz Moskve v prihodnjih dveh dneh. Vodja ameriške delegacije Harriman je izrazil upanje, da bo imel pred odhodom iz Moskve še enkrat priložnost, da se sestane s sovjetskim premierom Hruščovom.

Po razpravljanju in razgovorih, ki so trajali šest let, je bil danes naposled dosežen sporazum o opustitvi jedrskih poskusov. Čeprav se sporazum nanaša samo na poskuse v atmosferi, pod vodo in v vesolju, ni nobenega dvoma, da pomeni važen korak naprej v ublaževanju mednarodne napetosti. V Moskvi naglašajo, da so s tem ustvarjeni pogoji za rešitev drugih spornih mednarodnih problemov in je upati, da bodo te države izkoristile sedanje ugodno vzdušje za to, da se čimprej, v enakem delovnem vzdušju in v duhu dobre volje lotijo pogajanj o drugih problemih — kako zavreti oboroževalno tekmovanje, odvrniti nevarnost, da

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Plod razuma in dejstev

Danes popoldne so v Moskvi na listino sporazuma o delni prepovedi jedrskih poskusov legli podpisi Gromika, Harrimana in Hailshama. Nekaj minut nato so iz agencijskih teleprinterjev pričele drseti prve lakonične vesti »sporazum parafiran... sporazum parafiran...« Pred očmi sveta se je odvijal trenutek, ki je bil podoben prelomnici.

Prelomnica je nenavadno doživetje. Zavedaš se je, čutiš njeno težo, a čas polzi dalje in ne priznava temu ali onemu hipu izjemnih vrednosti. Tako so v celoviti podobi tudi trije podpisi na moskovski listini plod dejstev in spoznanj, ki so se nakopičila v zadnjih letih in si naposled poiskala le logičen izraz.

Tak bo morda tudi del osebnega občutja pred marsikom, ki se ne čuti posebno tesno povezanega z utripom svetovnega sveta. Po vojni je bilo preveč valovanja, vzponov in upadov, hudega strahu, razburkanih nad in grenkih razočaranj, da bi to ne otopilo ostrine občutku, ki se poraja ob sedanjem dosežku. Toda ob uri, ko je »led nezaupanja vendarle prebit«, ko je izkoriščena morda najboljša priložnost od druge svetovne vojne dalje« in ko je vendarle uresničen vsaj del intimne človekove želje, nastopa nekaj, kar je podobno resničnemu olajšanju.

Še danes so objavili v ZDA, da so imeli letos spomladi doslej najbolj radioaktivne padavine, in v Kanadi, da se poraja nenavadno veliko otrok-spačkov. Omenjali bi lahko skokovito naraščanje rakastih obolenj, lakoto na polovici zemeljske oble in še dosti podobnega.

Vsega tega še daleč ni konec. Mimo tega obstajajo ljudje in države, ki se ne bodo odpovedale bolestnim atomskim ambicijam. Vez zaupanja, ki se spleta z moskovskim sporazumom, je še zelo šibka. Toda kakršna je, je vendarle plod trdih dejstev in realističnega izračuna. Prav zaradi dejstev in realizma je morebiti le zmožna tega, da se ne sprevrže v eno izmed mnogih mednarodnih pogodb, ki so se v preteklosti spreminjale v arhivske materiale.

Njena vsebina in njen resnični doseg še daleč nista tako trdna, kakor bi kdo želel. Toda dejstvo, da se je sploh bilo mogoče sporazumeti, opogumlja. Če nič drugega ne, tudi utiranje poti nekaj pomeni.

A pri tem je še veliko drugega. Jedrski grožnji so bile začrtane neke meje. Ob tem se nekako vrača del zaupanja v lastne sile, v zmožnost človeštva za obvladovanje samega sebe. In tudi pojem človeškega dostojanstva dobiva drugačno, za spoznanje trdnejšo vsebino kakor doslej. DUŠAN DOLINAR

Titovi brzojavki Tubmanu in Dorticosu

BEOGRAD, 25. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku republike Liberije dr. Williamu Tubmanu tole brzojavko:

»Uporabljam priložnost, da ob obletnici neodvisnosti Liberije izrazim Vaši Ekscelenci v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu najlepše čestitke z iskrenimi željami za blaginjo liberijskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

Ob kubanskem narodnem prazniku je predsednik republike Tito poslal naslednjo brzojavko predsedniku republike Kube dr. Oswaldu Dorticosu:

»Ob narodnem prazniku republike Kube s posebnim zadovoljstvom izražam Vaši Ekscelenci v imenu narodov Jugoslavije in v svojem imenu najiskrenejše čestitke s prisrčnimi željami za napredek kubanskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

ZIS sprejel vrsto predpisov za utrditev gospodarskega sistema

Obravnaval je tudi razvoj gospodarstva v letošnjem prvem polletju ter osnovne smernice družbenega plana za leto 1964

BEOGRAD, 25. julija (Tanjug) — Danes je bila pod predsedstvom Petra Stambolića seja zveznega izvršnega sveta. ZIS je obravnaval razvoj gospodarstva v letu 1963 ter osnovna ekonomsko-politična vprašanja družbenega plana za leto 1964. Razen tega je obravnaval in sprejel več raznih predpisov, v glavnem s področja gospodarstva.

Sprejel je odlok o financiranju graditve normalnotirne železnice Sarajevo — Ploče, s katerim se zagotavljajo sredstva za financiranje graditve prve etape te proge. Sprejel je tudi odlok, s katerim se zagotavljajo potrebna sredstva za razširitev luke Ploče za zmogljivost najmanj dva milijona ton letnega prometa. Da bi se zračni promet čimbolje vključil v gospodarski sistem in da bi ustvaril tudi možnosti za ekonomsko poslovanje in krepitev delavskega samoupravljanja, je ZIS sklenil opustiti doslej veljavni sistem določanja tarif za prevoz potnikov in blaga v notranjem zračnem prometu po organih državne uprave. Delovne organizacije zračnega prometa bodo v prihodnje lahko prosto določale cene svojih prevoznih storitev v soglasju z določenimi državnimi organi za cene.

Za spodbujanje gozdno-gospodarskih organizacij k večji proizvodnji kvalitetnega celuloznega lesa in k boljši preskrbi tovarn celuloze z osnovnimi surovinami je ZIS sklenil znižati cene celuloznega lesa I. in II. razreda za 500 din pri kubiku, istočasno pa znižati cene hlodov III. razreda za 1000 din pri kubiku.

● Nadaljevanje na zadnji strani

Mžavanadze v Ljubljani

LJUBLJANA, 25. jul. — Z Brionov, kjer ga je sprejel predsednik republike tovariš Tito, je danes prispel v Ljubljano, kandidat za člana predzidija CK KP Sovjetske zveze in prvi sekretar CK KP Gruzije Vasilj Pavlović Mžavanadze. V Postojni sta tovariša Mžavanadzeja pričakala člana CK ZKS tovariša Boris Ziherl in Lev Modic s soprogama. Po ogledu Postojnske jame so nadaljevali pot v Ljubljano.

Vlahov pri Tellu

MEXICO, 25. jul. (Tanjug). Mehiški zunanji minister Manuel Tello je sprejel jugoslovanskega veleposlanika Gustava Vlahova. Razgovarjala sta se o mednarodnih vprašanjih skupnega interesa.

Prvi kilometer asfaltnega traku na avto cesti

BEOGRAD, 25. jul. (Tanjug.) Na avto cesti bratstva in enotnosti od Osipaonice do Beograda, na odseku pri Vrčinu, so mladinske delovne brigade zgradile prvi kilometer asfaltnega vozišča. Do sredine prihodnjega meseca bodo na vsem odseku od Osipaonice do Beograda v glavnem končana vsa zemeljska in druga dela za zgraditev asfaltnega in betonskega vozišča.

Smole in Čačinovič v Mariboru

MARIBOR, 25. jul. - Podpredsednik izvršnega sveta SRS Janko Smole in predsednik gospodarskega odbora IS Rudi Čačinović sta se sinoči v klubu Društva ekonomistov razgovarjala s člani tega društva o delu in problemih Društva ekonomistov v Mariboru. Danes sta se udeležila razgovorov na industrijski skupnosti Maris, v tovarni železniških vozil »Boris Kidrič«, v Elektroindustriji in v splošni montaži »Maribor«. M. K.

Na železnici se zavzemajo za ekonomske odnose v prometu

16 % stroškov potniškega prometa nepokritih

BEOGRAD, 25. julija — Na današnji redni tiskovni konferenci v skupnosti jugoslovanskih železnic je bilo najbolj zanimivo vprašanje: ali je regres, ki ga dobiva železnica, adekvaten stvarnim posledicam, ki ga imajo ti popusti za železnico.

Po statističnih podatkih se je po jugoslovanskih železnicah lani prepeljalo 193 milijonov potnikov. Za to storitev so železnice ustvarile 51,4 milijarde dinarjev. Skupni stroški potniškega prometa pa so znašali v istem letu 60,7 milijarde dinarjev. To pomeni, da je bilo 16 odstotkov stroškov potniškega prometa nepokritih.

Po vsem tem je jasno, da se postavlja komercialni problem tarifne politike v potniškem prometu. S stališča prehoda na ekonomsko tarifo in z vidika, da vodijo jugoslovanske železnice svojo lastno ekonomsko politiko, se resno postavlja vprašanje popustov, kot zatrjujejo v skupnosti jugoslovanskih železnic. Treba je ustvarjati normalne poslovne odnose, v katerih se pojavljajo železnice kot gospodarska veja, ne pa kot javna služba. Zato se zavzemajo, naj daje skupnost regrese direktno posameznikom, pri čemer pa naj vodijo gospodarske organizacije sebi ustrezno gospodarsko politiko in pri čemer jim je bolj omogočeno uvajanje nagrajevanja po delu.

Druga stvar so seveda komercialni popusti, ki jih dajejo železnice iz lastnih ko-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Naša novinarska delegacija se vrača iz ZSSR

MOSKVA, 25. jul. (Tanjug) Predsednik zveznega sveta Vrhovnega sovjeta ZSSR Ivan Spiridonov je danes sprejel člane delegacije Zveze novinarjev Jugoslavije, ki so gostje Zveze novinarjev ZSSR. V enournem razgovoru je Ivan Spiridonov seznanil jugoslovanske novinarje z delom Vrhovnega sovjeta in zakoni, ki jih pripravlja. Jugoslovanski novinarji so si danes ogledali tudi Leninov mavzolej na Rdečem trgu.

Po tritedenskem obisku v ZSSR se jugoslovanska novinarska delegacija danes vrača v domovino.

Rok za Portugalsko

Razprava o afriških kolonijah v VS

NEW YORK, 25. julija (Tanjug) — Sinočnjemu zasedanju Varnostnega sveta, na katerem so nadaljevali razpravo o razmerah v portugalskih kolonijah, so prisostvovali tudi predstavniki Liberije, Tunisa, Sierra Leone, Madagaskarja in Portugalske, čeprav njihove države niso članice Sveta. Prihodnja seja bo jutri.

Predstavnik Brazilije Geraldo de Carvalho Silos je izjavil, da so se države članice OZN zavezale, držati se načel in sklepov svetovne organizacije. Med temi je tudi obveznost, da bodo prebivalce odvisnih ozemelj pripravljale na samoupravo in neodvisnost. Silos je dejal, da ni nikakega dvoma o tem, da sodi v pristojnost Varnostnega sveta tudi razpravljanje o portugalskih kolonijah v Afriki. Kolikor bo Portugalska še nadalje izvajala svojo dosedanjo politiko, je dejal Silos, bo Brazilija prisiljena spremeniti svoje stališče do sankcij, ki bi jih lahko podvzeli. »Pred izključitvijo države članice, ki je stalno kršila načela ustanovne listine OZN, moramo poprej sprejeti preventivne in prisilne ukrepe.«

Naslednji govornik na sinočnjem zasedanju je bil filipinski predstavnik Privado Jimenez, ki je dejal, da se lahko spopad med Portugalsko in nacionalnimi gibanji v njenih kolonialnih posestvih reši samo, če gre vsakdo po svoji poti. Filipini, je dejal Jimenez, so pripravljeni sprejeti ukrepe, s katerimi bi narodom teh ozemelj omogočili pridobitev zakonitih pravic. Treba je izvesti učinkovite ukrepe, ki bodo pripravili Portugalsko do tega, da bo prenehala s svojo politiko represalij v kolonijah.

Dosedanje delo Varnostnega sveta je potekalo v znamenju ofenzive afriških držav, ki zahtevajo energično ukrepanje proti Portugalski. Njihov cilj je, da bi portugalska kolonialistična uprava v preostalih ozemljih v Afriki dokončno prenehala.

Mnenja so, da se afriške države strinjajo v tem, da bi določili rok, v katerem bi morala Portugalska uresničiti sklepe OZN. Kolikor ne bi ustregla tem zahtevam, poudarjajo afriške delegacije, ostane zadnji ukrep — izključitev Portugalske iz svetovne organizacije. Gana je predlagala, da bi bil ta rok začetek zasedanja Generalne skupščine OZN.

Afriške države nastopajo enotno na podlagi sklepov, ki so jih sprejele na konferenci v Adis Abebi.

Ganski predstavnik Quesson-Sackey je predlagal, naj bi Varnostni svet sprejel sklep o suspendiranju pravic Portugalske, ki jih ima kot članica OZN. To seveda v primeru, da Portugalska do začetka zasedanja Generalne skupščine ne začne izvajati sklepov Varnostnega sveta.

Spet potresi v Italiji

RIM, 25. jul. (AP). Osrednji del Italije so danes zajeli novi potresi. Prebivalstvo na teh področjih, preplašeno že od prejšnjih potresnih sunkov, je preživelo celo noč na planem. Središče potresa je bilo v bližini Rietija, 80 km severovzhodno od Rima.

O človeških žrtvah do sedaj ni bilo poročil. Gmotna škoda je precejšnja.

Naser obnovil povabilo Arefu

KAIRO, 25. jul. (AFP, Reuter). Predsednik ZAR Naser je obnovil povabilo iraškemu predsedniku Arefu, naj obišče Kairo. To je storil v brzojavki, v kateri se je zahvalil iraškemu predsedniku za čestitke ob proslavi 11. obletnice egiptovske revolucije.

Po vesteh iz Bejruta je bagdadski radio danes povedal, da je iraško revolucionarno sodišče v Bagdadu obsodilo na smrt 21 ljudi, obtoženih sodelovanja v tretjejulijskem uporu v vojaškem taborišču Rašid. Trije obtoženi pa so bili obsojeni na zaporne kazni od 7 do 10 let.

V Damasku so danes skrajšali policijsko uro. Prebivalcem je prepovedano hoditi na cesto od 20. namesto od 19. ure in do 7. namesto do 8. ure kot doslej.

Agencija MEN poroča, da so sirske oblasti sinoči zaprle dopisništvo agencije v Damasku in zahtevale od osebja, da takoj zapusti Sirijo.

Kitajske utrdbe na spornem ozemlju

NEW DELHI, 25. jul. (Tanjug). Državni sekretar v indijskem zunanjem ministrstvu Desaj je obvestil predstavnike šestih držav »načrta Colombo« v Delhiju, da je Kitajska ponovno začela graditi vojaške utrdbe na spornem obmejnem območju na Himalaji.

O sestanku med ministrom Desajem in predstavniki držav Colomba niso objavili nobenih podrobnosti. Uradni predstavnik indijskega ministrstva za zunanje zadeve je potrdil, da je sekretar Desaj vodil včeraj ločene razgovore s predstavniki teh držav.

Alicata: »Ni demokracije in napredka brez aktivnega sodelovanja s komunisti«

Dvodnevno zasedanje Centralnega komiteja KP Italije

RIM, 25. julija (Tanjug) — Član vodstva CK KP Italije Mario Alicata je sinoči ostro kritiziral sedanji notranjepolitični položaj Italije, pri čemer je poudaril, da ne more biti demokracije in napredka v državi brez aktivnega sodelovanja s komunisti. Hkrati poročajo, da se je avtonomistična večina Socialistične stranke Italije, ki jo vodi strankin voditelj Pietro Nenni, izrekla ne le za zunanjo podporo vlade levega centra, ampak tudi za »neposredno in aktivno sodelovanje z vladno večino«.

Alicata je kritiziral notranji položaj Italije v referatu, ki ga je podal na začetku dvodnevnega zasedanja centralnega komiteja KPI. Na dnevnem redu zasedanja je tudi referat Giancarla Pajette »Problemi mednarodnega delavskega gibanja«. Zasedanje CK, ki mu predseduje generalni sekretar partije Palmiro Togliatti, se je začelo sinoči z Alicatovim referatom in se nadaljevalo danes dopoldne z razpravo o notranji politiki.

Ko je Alicata govoril o položaju po parlamentarnih volitvah, je dejal, da so se stranke levega centra: socialisti, socialni demokrati in republikanci kot tudi levo krilo krščanskih demokratov samih, »ujele v zanko« centristične skupine krščanskih demokratov, ki zdaj postavljajo zelo težavne pogoje za ustanovitev vlade levega centra. Glavni namen njihove politike je bil, čimbolj ločiti Socialistično stranko od komunistov in tako oslabiti politično moč države in razredno zavest, ki že leta vlada med obema velikima delavskima strankama. Socialisti so zamudili priložnost — je nadalje dejal Alicata — da bi na podlagi analize vodilnih rezultatov in zmage Komunistične partije okrepili zavestništvo s komunisti. V tem je njihova velika odgovornost pred delavskim razredom. Bodoči razgovori o nadaljevanju politike levega centra brez sodelovanja komunistov postajajo »konservativna in protikomunistična operacija«.

V takem političnem položaju delavski razred Italije ne more čakati, da njegove pereče in življenjske probleme rešujejo počasi in »politikantsko«. Alicata je zato napovedal široke politične akcije KP tako v parlamentu kakor v okviru sindikatov, kjer naj bi uresničili enotnost vseh delovnih ljudi ne glede na to, kateri delavski stranki pripadajo.

Na koncu je Alicata napovedal široko ideološko razpravo v partijskih organizacijah. Kritiziral je buržoazni tisk, ki je na široko pisaril o tako imenovanih »kitajskih skupinah« v KP Italije. »Naša partija je vselej razpravljala o ideoloških problemih in tudi tokrat bomo razpravljali, pa ne zato, ker bi pri nas nastale razlike v glediščih, ampak zato, ker se zavedamo težavnosti položaja, v katerega so kitajski tovariši s svojimi razbijaškimi akcijami pripeljali mednarodno delavsko in komunistično gibanje.« Alicata je dejal, da bo temu problemu posvečen referat Giancarla Pajette, in končal z besedami: »Ideološko razpravo pričakujemo mirno, ker je naša partija danes enotnejša kakor kdajkoli.«

O sklepu avtonomistične večine Socialistične stranke Italije, da neposredno in aktivno sodeluje z vladno večino, so sinoči objavili poseben dokument. Najugledenejši predstavniki te stranke so razen Nennija še namestnik generalnega sekretarja stranke de Martino in člana vodstva Lombardi in Pieraccini. Na podlagi tega dokumenta sklepajo, da je ponovno vzpostavljena enotnost v avtonomistični skupini Socialistične stranke, potem ko

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Sestanek EFTA — v decembru

STOCKHOLM, 25. julija. (Tanjug). V Stockholmu so sporočili, da bo prihodnji sestanek ministrov za trgovino sedmih držav članic EFTA 11. in 12. decembra v glavnem mestu Švedske.

Poleg še vedno nerešenih vprašanj o kmetijskem tržišču in ribiški industriji, o katerih imajo te države različna stališča, bo svet ministrov razpravljal o odnosih EGS kot tudi o najnovejšem političnem in ekonomskem razvoju v Evropi.

Konferenci bo predsedoval švedski minister za trgovino Lange, ki je sedanji predsednik sveta ministrov te organizacije.

Francoska nasprotovanja v NATO

PARIZ, 25. julija (Tanjug). Francoski predstavnik v stalnem svetu NATO François Seydont je danes zavrnil predlog generalnega sekretarja Atlantske zveze Stikkerja, naj bi ustanovili skupino strokovnjakov, ki bi sestavljala načrte o strategiji in materialnih potrebah te vojaške zveze.

Francoska vlada je že včeraj sporočila, da njen predstavnik ne bo glasoval za Stikkerjev predlog, ki teži po mnenju francoske vlade za tem, da bi ustvarili v NATO nadnacionalni organizem »strokovnjakov brez politične odgovornosti«, ki bi imel zelo široka pooblastila, tako da bi celo zbiral podatke o nacionalnih oboroženih silah.

O seji stalnega sveta NATO niso objavili nobenega sporočila. Francoski poučeni krogi pa so takoj po seji izjavili, da se francoski predstavnik »ni strinjal s Stikkerjevim predlogom, ki je v nasprotju s sklepi, sprejetimi na sestanku ministrskega sveta NATO« spomladi letos v Ottawi.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA — Včeraj je bila v Beogradu pod predsedstvom Petra Stamboliča seja Zveznega izvršnega sveta. Na njej so ocenili gibanje proizvodnje v prvem polletju letos, sprejeli okvirne smernice za razvoj gospodarstva v letu 1964 in sprejeli več gospodarskih predpisov. Foto: Tanjug

Pnom Penh

TRENJA BREZ KONCA

Približno 60 vojakov južnovietnamskega diktatorja Ngo Din Diema je na območju Dak Dam prešlo na ozemlje Kambodže. Ob tej priliki so ujeli in odpeljali v Južni Vietnam osem kmetov. — Kamboški predsednik Sihanuk je izjavil, da se Tajland pripravlja na priključitev kamboške pokrajine Koh Kong. V odgovor na to izjavo je tajlandski obrambni minister dejal, da bodo na mejo s Kambodžo poslali okrepitve.

Alžir

USTAVNA RAZPRAVA

Alžirska vlada je sporočila, da se bo prihodnji mesec v Alžiriji začela široka razprava o novi alžirski ustavi. V tej splošnoljudski razpravi bodo poleg drugih sodelovale tudi delavske, mladinske in kmečke organizacije. Poudarjajo, da bo sprejetje nove ustave največja naloga alžirske skupščine po objavi splošnih volitev v državi. Mandat sedanje alžirske vlade pod vodstvom Ben Bele bo potekel septembra.

Rabat

BOJKOT VOLITEV

Opozicijska marokška stranka Istiklal se je nezadovoljna zaradi okoliščin, v katerih so bili predlagani kandidati, in nasploh s potekom volilne kampanje za občinske volitve odločila, da bo bojkotirala volitve, ki bodo 28. julija. Kot so objavili v Rabatu, bo stranka do volitev zavzela stališče, kot da jih sploh ni bilo. Ker sodi, da so ustvarjeni taki pogoji, v katerih je ljudstvo brez svobode odločanja.

Sydney

TRGOVINA Z AZIJO

Avstralski zunanji minister Barwik se je zavzel za okrepitev sodelovanja z azijskimi državami. Izjavil je, da »geografskega faktorja ni mogoče več ignorirati« in da je Avstralija v posebnem področju sveta. »To dejstvo moramo upoštevati, ker je izrednega pomena za našo mednarodno politiko«. Avstralski minister je posebej poudaril potrebo po sodelovanju z vsemi državami na področju jugovzhodne Azije.

PETER MOZOLEC ZA PASJE DNI

Nova imenovanja v ZIS

BEOGRAD, 25. jul. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je imenoval nove državne podsekretarje in pomočnike zveznih sekretarjev za določene po[illegible]je v zveznem izvrš[illegible] svetu in zveznih se[illegible]latih in podpredsedni[illegible]vezne komisije za verska vprašanja.

Za šefa kabineta predsednika ZIS je imenovan dosedanji še[illegible] kabineta predsednika zvezne skupščine Lazar Maksin.

Za državnega podsekretarja v zveznem izvršnem svetu je imenovan dosedanji pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino Vujica Gojinović.

Za državnega podsekretarja v ZIS je imenovan načelnik za personalne zadeve ZIS Vlado Ivković.

Za državnega podsekretarja v zveznem sekretariatu za finance je imenovan dosedanji državni podsekretar v ZIS Vladimir Ceric.

Za državnega podsekretarja v zveznem sekretariatu za pravosodje je imenovan bivši zvezni javni pravobranilec Djuro Medenica.

Za državnega podsekretarja v zveznem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo je imenovan dosedanji pomočnik sekretarja v istem sekretariatu Milun Ivanović.

Za pomočnika sekretarja v zveznem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo sta imenovana dosedanji sekretar sveta za kmetijstvo zvezne gospodarske zbornice Jordan Blaževski in generalni direktor kmetijskega kombinata »Belje« Andrija Šubat.

Za pomočnika sekretarja v zveznem sekretariatu za splošne gospodarske posle je imenovan državni svetnik v istem sekretariatu Milan Mihajlović.

Za podpredsednika komisije za verska vprašanja je imenovan bivši pomočnik zveznega sekretarja za notranje zadeve Mato Radulović.

Za devizno participacijo tudi iz maloobmejnega prometa

MARIBOR, 25. jul. Popoldne so na gospodarski zbornici okraja Maribor razpravljali o investicijskih potrebah za razvoj deviznega turizma v letu 1964. Predstavniki občinskih skupščin in gostinskih gospodarskih organizacij so omenili izgradnjo nekaterih turističnih objektov, za katere bodo zaprosili za kredit.

V razpravi so tudi menili, naj bi zvezni organi priznali maloobmejni promet kot posebno kategorijo deviznega priliva, ki naj bi se upoštevala tudi pri dodeljevanju devizne participacije. Nekatere občine in podjetja bodo lahko zagotovila lastno udeležbo za te kredite, medtem ko se bodo morali v nekaterih primerih obrniti za participacijo na okraj in republiko. M. K.

Radenci polno zasedeni

SLATINA RADENCI, 25. julija. — To sezono je tudi zdravilišče in letovišče Slatina Radenci polno zasedeno. Gostom, med katerimi je tudi mnogo tujcev, so oddali 300 ležišč, zakaj zmog.jivost zdravilišča dopolnjujejo tudi zasebniki s svojimi sobami. Pričakujejo, da bodo imeli v Radencih polno zasedene zmogljivosti še ves avgust. B. B.

Spremenimo presežek krompirja v meso

Republiška zbornica o letošnji obilni letini krompirja

LJUBLJANA, 25. jul. — Precej nad milijon ton krompirja bo letošnji pridelek in hkrati nov slovenski rekord — to oceno svojega sekretariata je svet za proizvodnjo, predelavo in promet kmetijskih in živilskih proizvodov potrdil na svoji današnji seji, potem ko so zastopniki s Koprskega, Gorenjske, Štajerske in Dolenjske poročali o stanju pridelka na svojih območjih.

Če bo dež vsaj do srede avgusta dobro namočil tla, lahko pričakujemo na družbenih posestvih okoli 300 centov krompirja na hektar. Ugodno vreme pa bo samo delno prispevalo k obilnemu pridelku. Predvsem so tu novi hektarji pod krompirjem, dober uvožen semenski krompir in učinkoviti agrotehnični ukrepi, skratka začetki organizirane proizvodnje.

A zdaj: kam s presežki krompirja? Svet je odločno odgovoril: »Vsa leta tožimo, da ima Slovenija prepičlo krmno bazo — zdaj pa je priložnost, da s presežkom 300.000 ton krompirja spitamo do 100.000 prašičev več!«

Agrokombinati, posestva in zadruge naj nemudoma zagotove večje število pujskov za lastno pitanje in za pogodbeno pitanje pri zasebnih rejcih. Tudi nova pitališča je treba čimprej usposobiti, da bodo razen lastne vzreje organizirala tudi kooperacijsko pitanje.

Enako odločno je bil svet mnenja, da je začeto organizirano proizvodnjo krompirja treba opogumiti z doslednim spoštovanjem pogodb za odkup krompirja po fiksnih cenah. Tu bo državni zavod za rezerve izpolnil zimske obveznosti, trgovska podjetja in potrošniška središča pa naj s skladi rizika pokrijejo preostalo razliko med dnevnimi in fiksnimi cenami do zadnjega kilograma s fiksnimi pogodbami kritih količin. Predvidoma bo ta razlika znesla 60 milijonov. Sredstva iz 2% sklada rizika pri trgovskih podjetjih pa bi v najboljšem primeru ne presegla polovico te vsote. Zato svet predlaga vsem potrošnim središčem, naj ponovno pretresejo ustanovitev komunalnih rizičnih skladov in se pri tem zgledujejo po sosednjih republikah, denimo po Srbiji, kjer je v teh skladih nad 400 milijonov sredstev.

Živo je razprava načenjala problem, kaj z viški tistih proizvajalcev, ki so sicer po planu zasadili nove hektarje s krompirjem, niso pa v pomladanskem čakanju na 40 din za kilogram hoteli sklepati fiksnih pogodb. Svet meni, da jih za njih špekuliranje ne kaže nagraditi. Kolektivi takih posestev in kmetijskih zadrug naj se vprašajo: kdo je kriv, da nismo še marca, ko so nas zadnjič prepričevali, naj gremo v fiksne pogodbe, tega storili? Vendar pa je svet tudi mnenja, da ne kaže cen krompirja znižati pod minimalne proizvodne stroške 16 din pri kilogramu — ter tako destimulirati letos lepo zastavljeno organizirano proizvodnjo krompirja.

Izvoz krompirja v tujino in sosednje republike bo stežka dosegel predvidenih 6000 vagonov. Izvozniki se dogovarjajo z Italijo, vendar nudi ta nizke cene, tako da brez izvoznih premij ne bo šlo. Nastopili bomo tudi kot ponudniki v Južni Ameriki in skušali skleniti kompenzacijske posle z državami, ki nam uvažajo južno sadje.

Naposled je svet po temeljiti razpravi postavil piko na i z ugotovitvijo, da je treba v sedemletnem perspektivnem planu v večji meri upoštevati vse možnosti razširitve kapacitet za industrijsko predelavo krompirja.

V drugi točki dnevnega reda je svet po krajši razpravi ugotovil, da bo letos sadna letina povprečna in da ni strahu, da bi ne prodali vsega kvalitetnega sadja, da pa je tehnična opremljenost predelovalnih obratov pomanjkljiva in zastarela, saj lahko predelajo le desetino običajne letine. Tudi tu je bil mnenja, da mora 7-letni perspektivni plan v večji meri predvideti predvsem nove zmogljivosti za proizvodnjo sadnih sokov in pa nova sodobnejša skladišča pri večjih sadjarskih okoliših. B F

Novi predpisi o deviznem poslovanju pooblaščenih bank

Izvozniki dobili možnost združevanja deviz

BEOGRAD, 25. julija (Tanjug) — Zvezna sekretarja za zunanjo trgovino in finance sta izdala več odredb o deviznem in kreditnem poslovanju s tujino.

Z dodatno odredbo o določanju zneskov deviz za plačila v zvezi z izvozom in za druga plačila v tujini določa zvezni sekretar za zunanjo trgovino, da izvozniki del deviz, ki jim pripada, lahko prepuste v dogovorjenem sorazmerju pooblaščenim bankam, ki sodelujejo v dinarskem financiranju vlaganj v proizvodnjo izvozu namenjenega blaga. To sorazmerje pa ne sme presegati 50 odstotkov zneska deviz, do katerih imajo izvozniki pravico po tej odredbi. Z dopolnilnim predpisom je ustvarjena tudi možnost, da izvozniki, povezani v proizvodnem procesu, lahko te devize združujejo in jih tako uporabljajo prek pooblaščenih bank.

Z drugo odredbo so določeni pogoji, v katerih specializirane banke lahko dajejo soglasje za sklepanje določenih posojil in kreditov v tujini.

S posebno odredbo so urejeni pogoji, pod katerimi pooblaščene banke sklepajo pogodbe o nakupu deviz od Narodne banke. Po tem predpisu Narodna banka, po zadovoljitvi obveznosti za dobljene kredite, ostali znesek deviz proda pooblaščeni banki v višini najmanj 60 odstotkov. Narodna banka lahko proda tudi znesek deviz, večji od predvidenega odstotka. Hkrati je objavljena odredba o načinu ugotavljanja čistega deviznega efekta, doseženega z uporabo kredita za povečan izvoz.

Z zadnjo odredbo so republiške gospodarske banke pooblaščene, da prodajajo devize in dajejo devizne kredite iz lastnih deviznih obratnih sredstev in od tistih deviz, ki jim jih proda ali da v obliki kredita Narodna banka oziroma specializirana banka.

Nesmotrno ravnanje počitniških domov

KOPER, 25. jul. Oddelek za gospodarstvo občine Piran je te dni razposlal počitniškim domovom na svojem področju posebno okrožnico, v kateri poudarja nevzdrzen položaj, ki ga povzročajo nekateri počitniški domovi, ki so šli v liberalizaciji svojega poslovanja tako daleč, da nudijo tudi inozemskim gostom svoje usluge po istih cenah kakor domačim. Zaradi tako nizkih cen je nastopil množičen pojav, da so tuji gostje — potem ko so izvedeli za to možnost — začeli zapuščati hotele in zasebne sobe, kjer so bili nastanjeni, oziroma restavracije, kjer so se hranili, in začeli hoditi v take počitniške domove, ki niso delali razlik med domačimi in tujimi gosti. Okrožnica poudarja, da počitniški domovi sicer smejo zapolniti morebitne proste kapacitete tako, da vzamejo na stanovanje in hrano inozemske goste, da pa morajo biti cene za tujce vedno toliko višje, kolikor znaša razlika med ceno, ki jo plača domači gost in dejansko ekonomsko ceno hrane in uslug.

Vprašanja naših dni 14–15

V svoji dvojni številki je časnik, ki je pravkar izšel, objavil popolno besedilo zadnjih dveh poglavitnih pisem med CK KP SZ in CK KP Kitajske, ki obeleđujeta spor med njima v njegovih političnih in ideoloških elementih. Janez Stanovnik razpravlja v časniku o izgovini kot sredstvu za pospeševanje gospodarstva na mednarodni ravni, tov. Mara Beštrova o ekonomskem vseučiliškem izobraževanju v Sovjetski zvezi in pri nas, povzetih je nekaj člankov o zahodnem kapitalizmu in Evropski gospodarski skupnosti, o jeklarski krizi v Porurju, o portugalskem ultrakolonializmu v Angoli in osvobodilnem uporu domačinov, Radišićev članek o evoluciji socialistične lastnine v Sovjetski zvezi ter analitična obravnava francoske levice iz študija Zorice Priklmajer-Tomanovićeve.

Hmeljarji, pozor!

Vreme je zelo ugodno za razvoj rdečega pajka, zato naj vsak hmeljar pregleda svoje nasade, zlasti tiste, ki niso bili zaliti s terrasytamom; če opazite na listih po več kot 3 hmeljne pršice, poškropite takoj hmeljišče z 0.2% phenkaptonom. Škropite temeljito, robove hmeljišč še posebej. Če nimate phenkaptona, škropite pri slabšem pojavu rdečega pajka z 0.15% tedionom, pri močnejšem pa z 0.15% tedionom skupaj z 0,2% diazinonom.

Inštitut za hmeljarstvo Žalec

Pisma bralcev

Restavracija na Ljubljanskem gradu in čistoča

Tovariš urednik,

pred dnevi, 21. t. m., sem šel v večernih urah na sprehod na Ljubljanski grad (bilo je nekako ob 22. uri). Ker je bilo soparno, sem naročil v restavraciji vrček piva. Ko ga je natakar postavil na mizo, sem takoj opazil, da je vrček zelo umazan: na njem so bili zelo vidni odtisi ust, in tudi sicer ni bil umit.

Natakar, ki sem ga na to opozoril, me je zelo kratko in drzno zavrnil: »Če vam ni všeč, si ga sami operite!« Nato sem le dobil drug vrček, ki pa prav tako ni bil opran, a je bil le nekoliko manj umazan.

Zato sem z obema vrčema stopil k točilni mizi in vprašal tamkaj službujočo tovarišico, kje je upravnik restavracije. Odgvor je bil spet zelo kratek: upravnik je odsoten, lahko pa govorim z vodjo restavracije. Ko sem tovarišici pokazal vrčka, mi je odgovorila, da je v prvem nadstropju s pomivanjem kozarcev zelo težko, ker nimajo tekoče vode(!?).

Nikakor ne morem razumeti, da restavracija na Ljubljanskem gradu nima tekoče vode in da zato strežejo gostom v nepomitih kozarcih — ali naj gostje vodo prinesejo s seboj? — o neopranih namiznih prtih pa ne bom govoril.

Na koncu naj omenim še to, da je treba plačati za omenjeno restavracijo 100 dinarjev vstopnine.

LOJZE ZORCIČ,
Ljubljana, Krimska 10-11

V petih tednih sem moral zamenjati kar štiri gume

Tovariš urednik,

že dolgo imam moped, vendar se mi do sedaj še ni zgodilo, kar bom opisal.

V petih tednih sem moral zamenjati kar štiri gume, ki povezujejo filter za zrak z vplinjačem.

Rad bi vedel, katera tovarna izdeluje tako slabe gume in zakaj trgovina take izdelke prodaja?

FRANC KESIČ,
Slov. Konjice, Grajska 6

Sporočamo, da smo zadevo raziskali, še preden smo prejeli prepis Kesičevega pisma, je na gornje pismo odgovorila tovarna motornih vozil Tomos-Koper; z eno serijo gumi obojk smo imeli namreč velike težave in nevšečnosti. Naša prevzemna kontrola sicer pregleda vsak material, ki pride v tovarno, vendar izdelke iz gume lahko merimo le glede na trdoto; odpornost proti staranju se namreč s kakšno hitro metodo ne da ugotoviti, vsaj ne z opremo, ki jo ima naša tovarna.

To, kar se je zgodilo tov. Kesiču, se je žal zgodilo še mnogim domačim in tujim odjemalcem. Seveda smo obojke takoj reklamirali pri našem dobavitelju, to je pri podjetju Strojne delavnice Ptuj, ki je, da bi to pomanjkljivost temeljito raziskalo, poklicalo kemika strokovnjaka iz Nemčije. Ugotovljeno je bilo, da je guma pravilno sestavljena, da ima pravilno trdoto, in da je le delavec pri stiskalnici, da bi hitreje delal, samovoljno in brez vednosti podjetja zmanjšal oziroma skrajšal čas vulkaniziranja. Take obojke niso imele predpisanih lastnosti, še posebno pa se je zmanjšala odpornost proti staranju; obojke so se nekaj dni po montaži, ko so bile napete, raztrgale.

Zaradi reklamacij nam je zelo neprijetno, zelo neprijetno pa je tudi podjetju v Ptuju, ki je naš star, dober in vesten dobavitelj ter zanesljiv poslovni partner, naredili so vse, da bi nastalo škodo popravili: dalj so nam tudi brezplačno nadomestilo za vso količino dobavljenih slabih obojk, ki bodo prizadetim odjemalcem prav tako brezplačno na razpolago v naših servisih.

Obžalujemo, da je prišlo do tega primera, želimo pa tudi povedati, da pri tolikih kooperantih, ki sodelujejo pri izdelavi naših proizvodov, ne more teči vedno vse gladko, saj smo vsi bolj ali manj v dobi osvajanja.

Menim, da bi vrata le odpirali

Tovariš urednik,

v četrtek, 18. t. m., sem v radovljiškem kinu gledal film Salomon in kraljica iz Sabe. Dvorana je bila polna in ob koncu sem se zadovoljen pomikal proti izhodnim vratom na levi strani dvorane. Tedaj pa me je dobra volja v hipu minila: vsa troja izhodna vrata so bila namreč — trdno zaklenjena. Začuden sem obstal med mnogimi drugimi gledalci, ki so poskušali odpreti vrata, se jezili in oziral za biljeterjem, ki naj bi jih slednjič odprl. Pa ni bilo nič. Zvedeli smo, da teh vrat sploh ne odpirajo in ni nam preostalo drugega kot priključiti se vsem drugim, ki so se počasi pomikali skozi troja vrata na desni v preddurije, kamor so prihajali tudi gledalci z balkona, in od tod slednjič skozi e d i n a o d p r t a vrata na prosto. Seveda pomeni ta edini izhod kakim 500 ljudem, ki po končani predstavi želijo priti čimprej domov, neprijetno oviro, ki je popolnoma odveč spričo dejstva, da so na levi strani troja izhodna vrata, ki vodijo neposredno na ulico. Znano mi je, da teh vrat ne odpirajo pozimi zaradi mraza, kar se da še nekako razumeti, čeprav menim, da bi tudi pozimi pri večernih predstavah lahko odprali vsaj ena teh vrat; tako bi zelo ustregli mnogim kinoobiskovalcem iz Prešernove in Kajuhove ulice. Da pa omenjenih vrat ne odpirajo niti sedaj, v poletni vročini, se mi zdi skrajnje samovoljno in absurdno. Zato sem poiskal direktorja Kina Radovljica, tov. Zemvo, ki mi je na vprašanje, zakaj teh vrat ne odpirajo, odgovoril

— da jih odpirajo samo ob nedeljah pri popoldanskih predstavah;

— da jih pri večernih predstavah ne odpirajo zato, ker nekatere gledalce moti biljeterjevo odgrinjanje zaves in odklepanje tik pred koncem filma;

— da biljeter v parterju, ki ostane v dvorani do konca predstave (drugi odide že prej), ne zmore odpreti tudi teh vrat in končno

— da tudi drugod nimajo toliko izhodnih vrat.

Pripomnil sem, da so ta vrata v splošno zadovoljstvo odpirali vsa prejšnja leta, da bi desnemu biljeterju v parterju, če mora levi res že prej oditi, lahko priskočil na pomoč biljeter z balkona, ki po končani predstavi tam nima kaj početi (glede odgrinjanja, odklepanja pa je menda jasno, da se da to storiti brez vsakega hrupa in ne ravno tik pred koncem filma), da bi v skrajnem primeru lahko v vratih pustili ključe, kakor je bila navada v preteklih letih, in kar se mi zdi nujno potrebno že iz varnostnih razlogov in da se mi zdi abotno sklicevanje na to, da tudi drugod nimajo toliko izhodnih vrat. Na vse to je tov. direktor avtoritativno izjavil: »Pri večernih predstavah teh vrat ne bomo odpirali pa konec.«

Najin pogovor je bil s tem resda končan, menim pa, da to ne sme pomeniti, da bodo vrata kina ostala še nadalje zaprta. Zato sem napisal to pismo, tov. urednik, da ga objavite v rubriki »Pisma bralcev«. Morda se bo ob čitanju teh vrstic kolektiv Kina Radovljica le spomnil, da imamo tudi kinoobiskovalci svoje želje, ki se v tem primeru dajo zadostiti zgolj s trohico dobre volje, morda bo k temu rekel besedo, dve pristojni družbeno-politični organ, morda celo organ pri TNZ, ki ima na skrbi požarno varnost... kdo ve? Kinoobiskovalci, ki nas stvar neposredno zadeva, smo brez izvršilne moči.

FRANJO PRAPROTNIK,
Radovljica,
Prešernova 13

Ali bo v Ljubljani bienale industrijskega oblikovanja?

Vse kaže, da bo razstava že prihodnje leto

LJUBLJANA, 25. julija. — Večkrat je bilo že slišati opozorila, da bi bilo treba v sedanji fazi razvoja naše lahke industrije posvetiti več pozornosti industrijskemu oblikovanju. Ta opozorila so se naposled združila v predlog, naj bi v Ljubljani po zgledu in skušnjah grafičnega bienala vsako drugo leto prirejali bienale industrijskega oblikovanja.

Predlog se opira na dejstva, da je industrijsko oblikovanje nepogrešljivo za lahko industrijo, če hoče svoje izdelke prodati na mednarodnem tržišču. Dosedanja prizadevanja pa so že tolikšna, da omogočajo že prireditev prvih razstav. Gospodarska zbornica in nekatera industrijska podjetja se zelo zanimajo za razvoj industrijskega oblikovanja in so pozdravile zamisel o bienalu. Prav tako se strinja s predlogom Zveza likovnih umetnikov uporabne umetnosti SFRJ.

Mednarodne zveze, ki jih imajo sekretariat za prirejanje grafičnih bienalov v Ljubljani in strokovna društva, zagotavljajo, da bi imele razstave vsako drugo leto kot jugoslovanske razstave z mednarodno udeležbo dovolj kakovostno raven.

Pred dnevi so se že sestali predstavniki zainteresiranih podjetij, zbornic, zvez itd., ter ustanovili iniciativni odbor, ki bo predložil mestnemu svetu, naj njihov predlog sprejme.

Ob pozitivni rešitvi bi si lahko ogledali bienale industrijskega oblikovanja že prihodnje leto. Pričakujejo, da bo mestni svet predlog sprejel, saj je industrijsko oblikovanje lep primer medsebojnega pozitivnega vplivanja proizvodnje in umetnosti. Bienale pa bi brez dvoma tudi precej pripomogel k uveljavitvi naših izdelkov na tujem. V. Č.

Jeseni sejem ozimnice?

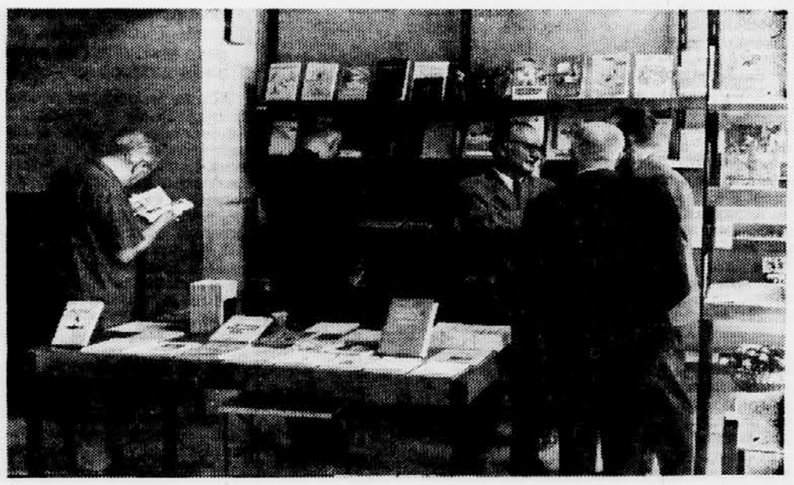
Letošnji Gorenjski sejem bodo odprli 2. avgusta

KRANJ, 25. jul. — Na letošnjem Gorenjskem sejmu, ki bo od 2. do 13. avgusta, bo razstavljalo svoje izdelke 171 podjetij iz Gorenjske in iz drugih krajev naše republike. Sejem je namenjen predvsem prodaji predmetov široke potrošnje in je med tovrstnimi sejmi največja prireditev v državi. Zastopniki Gorenjskega sejma so na današnji tiskovni konferenci seznanili novinarje o pripravah na letošnjo prireditev in o rezultatih lanskega sejma.

Gorenjskega sejma se iz leta v leto udeležuje več podjetij izven Gorenjske, kar govori o velikem ugledu, ki si ga je pridobil v preteklih letih. Lani ga je obiskalo 105 tisoč ljudi, na njem pa so prodali za milijardo dinarjev blaga. Prireditelji pričakujejo, da bo letošnji uspeh enak lanskemu, če ga ne bo celo presegel. Letos se bodo v času sejma srečali v Kranju tudi predstavniki gorenjskih in koroških občin iz sosednje Avstrije, kar bo brez dvoma dvignilo ugled sejma tudi onstran meja naše domovine. Razen tega, da bodo številna podjetja prodajala — kakor vsako leto blago s popustom — bodo letos prodajali blago tudi za tuje valute z 20 odst. popustom.

Na sejmu bo tudi več razstav, med katerimi naj omenimo razstavo obrtniških in komunalnih storitev in urbanistično-turistično razstavo, ki naj prikaže perspektive in razvoj Gorenjske na tem področju.

Organizatorji Gorenjskega sejma pa se zdaj ukvarjajo z mislijo, da bi razen novoletnega, spomladanskega in poletnega sejma organizirali v Kranju jeseni še poseben sejem poljskih pridelkov, na katerem naj bi si potrošniki lahko nabavili ozimnico. Ta zamisel, ki jo bodo po vsej verjetnosti uresničili že letos, dobiva v letošnjem letu še posebno stvarno osnovo zaradi bogate letine, ki se nam obeta. N. I.

»DELNI PRIKAZ JUGOSLOVANSKIH ŠOLSKIH KNJIG« — Po širokem posvetovanju o učbenikih, ki ga je priredilo uredništvo »Dela«, je pripravila Državna založba Slovenije iz gradiva posvetovanja razstavo. Pod naslovom »Delni prikaz jugoslovanskih šolskih knjig« so jo odprli včeraj dopoldne v prostorih knjigarne Državne založbe Slovenije na Titovi cesti 25.

Foto: Leon Dolinšek

Večje mesto v starih okvirih

Urbanistični načrt razvoja Ljubljane bo do septembra končan

LJUBLJANA, 27. julija. — »Urbanistični načrt mesta Ljubljane je praktično končan in če bo ustrezal, kar bo pokazala razprava, bo bržkone še letos potrjen, je danes povedal predsednik mestnega sveta ing. Marjan Tepina.

Urbanistični načrt razvoja republiške metropole ne predvideva teritorialne razširitve mesta, temveč bodo gradili predvsem na nezazidanih področjih. Planerji in urbanisti predvidevajo, da bo v Ljubljani živelo leta 1985 — 300.000 prebivalcev. Celotno območje, ki ga obravnava načrt, meri 13.400 ha, 2500 ha pa je že zazidanih. Sedaj živi v Ljubljani na hektaru povprečno 128 prebivalcev, leta 1985 pa naj bi jih živelo 219. Ob tem je treba poudariti, da ne nameravajo zmanjšati obseg stanovanjske gradnje. Pričakujejo, da bodo vsako leto zgradili vsaj 2400 novih stanovanj.

Kljub temu da urbanistični načrt razvoja mesta kot celota še ni potrjen, pa so že obdelana posamezna območja v mestu. Investitorji, ki želijo graditi na obdelanih področjih, lahko v najkrajšem času dobijo lokacijska dovoljenja.

Mestni svet je za obdobje 1964—1985 sklenil dogovore, da bosta združenje stanovanjskih investitorjev in gospodarska zbornica okraja Ljubljana izdelali 2- in 7-letni program stanovanjske gradnje v Ljubljani. Prav tako bo izdelal zavod za statistiko in proučevanje gospodarstva okraja Ljubljana 7- in 21-letni (trikrat po sedem let) perspektivni program družbeno gospodarskega razvoja mesta, zavod za urbanizem pa 21-letni program urbanističnega razvoja mesta.

Kot je razvidno, je v teh dogovorih kot osrednje razdobje upoštevano 7-letno — z namenom, da bi se lahko vsi programi zanesljivo oprli na proporce 7-letnih razvojnih planov družbeno-političnih skupnosti. V. Č.

VSAK ČAS VAS RAZVEDRI TT

OBVESTILO
Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino

Obveščamo zainteresirane gospodarske organizacije, da bo Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino po sklepu Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino ugotavljala zneske deviznih sredstev, katere bodo lahko uporabljale gospodarske organizacije kot avanse za 1964. leto za plačilo materiala, ki se uvaža na osnovi generalnega dovoljenja. Od 1. avgusta 1963. leta dalje bodo filiale Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino ugotavljale avanse deviznih sredstev za 1964. leto vsem gospodarskim organizacijam — (razen gospodarskim organizacijam prehranske industrije — panoga 127 in industriji tobaka — panoga 129), katerim je na osnovi uredbe o ugotavljanju zneska deviz za plačilo materiala za l. 1963, ki se uvaža na osnovi generalnega dovoljenja, Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino prodajala devize po čl. 35 uredbe o deviznem poslovanju.

Vsa potrebna pojasnila glede avansa deviznih sredstev za 1964. leto dobe gospodarske organizacije pri pristojni filiali Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino. 6187

Po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ št. 52/57) razpisuje komisija za razpis in imenovanje direktorjev gospodarskih organizacij

OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA

mesto DIREKTORJA

gospodarske organizacije »ALKO«, destilerija in tovarna likerjev, Ljubljana, Frankopanska ulica 9

Kandidat za to mesto mora izpolnjevati razen splošnih pogojev, določenih za uslužbence gospodarskih organizacij, še enega izmed naslednjih pogojev glede strokovne izobrazbe: 1. visoka strokovna — fakultetna izobrazba s 5-letno prakso na vodilnem delovnem mestu, ali 2. srednja šolska izobrazba z 10-letno prakso na vodilnem delovnem mestu v živilski stroki. Kolkovane ponudbe s priloženim življenjepisom, opisom dosedanje prakse, potrdilom, da ni v preiskavi in potrdilom o nekaznovanju, sprejema občina Ljubljana-Šiška, vložišče, Ljubljana, Celovška cesta 121, do 14. avgusta 1963. 6140

OBIŠČITE NOVO TRGOVINO V LJUBLJANI

GUMA IN PLASTIKA, TITOVA 67

KJER DOBITE: AVTOMOBILSKE GUME, KLINASTA JERMENA, TEHNIČNO GUMO, CELULOIDE IN PLASTIČNE MASE V MODERNIH PROSTORIH IN PO KONKURENČNIH CENAH! 5888

OBVESTILO
JUGOSLOVANSKE BANKE ZA ZUNANJO TRGOVINO

Obveščamo zainteresirane gospodarske organizacije, da bo Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino — Centrala, Beograd, prodajala avanse deviz za l. 1964 za plačilo kontingentiranega uvoza FARMACEVTSKIH SUROVIN

Prodajo bo izvedla v smislu določil, predpisanih po čl. 30. uredbe o deviznem poslovanju (Uradni list SFRJ št. 2/1961) in po sklepu Drž. sekr. za zunanjo trgovino.

Prodaja tujih denarnih sredstev za plačilo uvoza farmacevtskih surovin bo v Jugoslovanski banki za zunanjo trgovino — centrali, Beograd, Ul. 7 jula štev. 21, in sicer 3. avgusta 1963. leta ob 10. uri.

Zneske in vrste deviz bo Jugobanka objavila na sestanku. — Pravico do sodelovanja pri prodaji avansov deviz za uvoz farmacevtskih surovin imajo tiste proizvodne organizacije, ki uporabljajo v procesu proizvodnje navedene surovine kot reprodukcijski material.

Predstavniki gospodarskih organizacij, ki bodo prisostvovali pri prodaji, morajo imeti za to pooblastilo svoje organizacije. 6186

Vzpon naše elektroindustrije

V Sloveniji se je letos proizvodnja povečala za 38 odstotkov

Izmed vseh industrijskih panog v Sloveniji zaznamuje letos največji vzpon elektroindustrija. V tej panogi je bil v prvem letošnjem polletju obseg proizvodnje kar za 38% večji kakor lani. Zlasti se je v elektroindustriji začela razvijati velikoserijska proizvodnja. Značilna je v tem pogledu izdelava elektromotorjev, predvsem najmanjših za razne gospodinjske aparate. Leta 1958 smo v Sloveniji izdelali vsega 58.000 elektromotorjev, letos pa samo v prvem polletju 177.500, kaže pa, da se bo pritrodnje leto ta proizvodnja še podvojila. Za tako veliko proizvodnjo je seveda jugoslovanski trg mnogo premajhen, saj je že zdaj 90% izdelanih elektromotorjev namenjenih za izvoz.

V proizvodnji električnih števcev se je že pred leti razvila velikoserijska proizvodnja, ki je pred dvema letoma presegla 400.000 števcev. Po lanskem skromnem povečanju se je izdelava električnih števcev letos spet močneje povzpela, saj je bilo v prvem polletju izdelanih že 230.000 števcev. Nov, močnejši vzpon opažamo tudi v proizvodnji telefonskih aparatov. Ta proizvodnja je letos v prvi polovici leta dosegla 35,270 aparatov, kar je za 31% več kakor lani in še enkrat več kakor pred tremi leti.

Zanimiv je tudi razvoj proizvodnje radijskih sprejemnikov. Ob velikem številu proizvajalcev se je zadnja leta razvila ostra konkurenčna borba, v kateri je prišlo do selekcije med podjetji, tako da je zdaj v Jugoslaviji le nekaj večjih proizvajalcev na tem področju. Zadnja leta se je proizvodnja radijskih sprejemnikov v Sloveniji sukala okrog 50.000 letno. Lani se je ob slabših možnostih prodaje v prvem polletju celo zmanjšala, tako da smo za vse lansko leto zabeležili le proizvodnjo 42 tisoč 500 sprejemnikov. Ta kriza je zdaj premagana, saj je slovenska elektroindustrija že v prvi polovici leta izdelala 37.000 radijskih sprejemnikov, kar pomeni v primerjavi s prvim lanskim polletjem več kakor podvojitev.

V naglem vzponu je vsa zadnja leta tudi proizvodnja instalacijskega materiala. Ta je že lani narasla od 590 na 860 ton, letos pa je samo v prvem polletju presegla 700 ton. Podobno se razvija proizvodnja električnih termičnih aparatov, ki se je lani povzpela od 3150 na 5080 ton, letos pa je dosegla v prvem polletju 3200 ton, kar je za 56% več kakor lani v prvem polletju.

Na področju električnih gospodinjskih strojev, kjer se je šele pred leti začel hitrejši razvoj, imamo zdaj že toliksno proizvodnjo, da uvoz skoraj ni več potreben. Tako je samo elektroindustrija v Sloveniji dala v prvem letošnjem polletju blizu 25.000 električnih štedilnikov, skoraj toliko kakor lani vse leto, prav tako 25.000 bojlerjev, medtem ko je izdelala 24.500 električnih hladilnikov (lani vse leto 39.000). Najnovejši proizvod električne industrije pa so električni gramofoni, ki jih lani še nismo izdelovali. Teh je bilo letos vem polletju izdelanih že blizu 52.000.

Teže je številčno zajeti zelo razčlenjeno proizvodnjo raznih elementov za elektroniko. Tu pa je še proizvodnja telefonskih central in naglo rastoča proizvodnja električni aparatov za motorna vozila. Po začetih velikih investicijah pa lahko sodimo, da bomo v prihodnje prav v elektroindustriji zabeležili še močnejši vzpon. F. S.

Nekatera podjetja kasnijo

Gospodarstvo mariborskega okraja v prvem polletju

MARIBOR, 25. julija. Letni proizvodni plan so industrijska podjetja v mariborskem okraju izpolnila v prvem polletju z 48.9 odstotka, kar pomeni, da bo treba v prihodnjih mesecih nadoknaditi zamujeno. Kljub temu pa lahko rečemo, da so ugodni izgledi za izpolnitev letnega proizvodnega plana do konca leta. Fizični obseg industrijske proizvodnje je letos v prvih šestih mesecih za 12 odstotkov večji kot lani v istem obdobju.

Industrijska podjetja so se v prvem polletju v večini primerov zelo prizadevala izpolniti svoje obveznosti; kljub temu je še vedno nekaj podjetij, ki kvarijo izpolnitev izvoznega plana. Zato so industrijska podjetja v prvem polletju izpolnila letni izvozni plan s 45,7 odstotka, kar pomeni, da zaostajajo za planirano dinamiko. Ta podatek pa mnenju gospodarskih strokovnjakov ni preveč zaskrbljujoč, saj ima vrsta podjetij predviden večji izvoz v drugem polletju in tudi sklenjene pogodbe za to obdobje. Tipičen primer takega izvoznika je tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, ki bo od julija do konca oktobra izvozila 200 vagonov v Novo Zelandijo. Izvozni plan so visoko presegli v podjetju Dravske elektrarne. V prvem polletju so že za 34.9 odstotka presegli letni plan izvoza električne energije. V tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič« v Kidričevem so dosegli v polletju že 90.1 odstotka letne izvozne obveznosti, v Metalni 75.6%, v Tovarni avtomobilov in motorjev 52 odstotkov, v obratu strojil Majšperk (kombinat KONUS Slovenske Konjice) 85.8%, v tovarni olja Slovenska Bistrica 94,1%. V tovarni lesovine in lepenke Prevalje so letni izvozni plan presegli za 5,6%, v tovarni perila »Mura« v Murski Soboti pa za 24.8%. Tudi v tovarni dušika Ruše so se zelo približali dinamiki izvoza, saj so izpolnili v prvem polletju 49,7% letnega izvoznega plana. Med slabimi izvozniki kaže omeniti tovarno umetnih brusov »Swaty«, ki je izpolnila le 2.8% letnega izvoznega plana, Elrad v Gornji Radgoni (5,5%) in Tehnostroj Ljutomer (5,7%).

KOM

Kako obvarovati izvore zdrave pitne vode?

Nekatera podjetja pomanjkljivo izvajajo zakon o varstvu voda

Nedavne razprave najprej v Svetu za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve okrajne skupščine v Ljubljani, zatem pa na samem zasedanju skupščine, so nazorno osvetlile pereče problematiko o tem, kako naselja in tovarne v okraju s svojimi odplakami okužujejo domala vse večje reke. Vzemimo za primer samo Savo. Pod Jesenicami, Kranjem, Medvodami, Ljubljano in pod Trbovljami je mehanično, kemično in biološko tako onesnažena, da posamezni kilometri toka niso več niti spomin nekdanjih čistih Savinih tokov s kristalno čisto vodo.

Voda — seveda čista voda — je surovina, brez katere vsaj sedem desetin industrijskih podjetij ne bi moglo obratovati. Ne gre torej za preživelo idilično. Razen tega pa nekateri naši strokovnjaki menijo, da ni več daleč čas, ko bo zaradi teh odplak ogrožena že preskrba prebivalstva z zdravo pitno vodo.

Kako je v tem pogledu v sami Ljubljani?

Marca 1960 je bivša Uprava za vodno gospodarstvo izdala na podlagi republiškega zakona o varstvu voda iz leta 1957 — ki terja od podjetij in naselij, da s čistilnimi napravami preprečijo okuževanje rek — ustrezne odločbe 181 občinam, industrijskim in obrtnim obratom v okraju Ljubljana. Samo v petih mestnih občinah pa je izdala Uprava 56 odločb za postopno ureditev čistilnih naprav. Večina podjetij pa je prosila za podaljšanje roka zaradi objektivnih razlogov. Pri tem so navajali rekonstrukcijo obratov, nove gradnje, zakasnitve zaradi prepočasnih izdelav projektov, čakanja na ureditev celotnega kanalizacijskega omrežja v občini ipd. V bistvu pa gre za to, da so čistilne naprave izredno drage in jih moramo večinoma uvoziti in da razen tega terjajo ob vsakem večjem obratu tudi samostojne tehnološke izpeljave, ustreznih strokovnjakov pa nam manjka. Glavna ovira za to, da zakonske odločbe izvajajo le obotavljivo in z velikimi pomanjkljivostmi, pa je zanemarjanje tega problema tako v zavesti vodilnih ljudi po podjetjih kot po občinah.

Za razmere v Ljubljani je v tem pogledu značilna Ljubljanica. Vanjo se iztekajo slabo ali pa sploh neočiščene odpadne vode Tovarne mesnih izdelkov, Teola, Tovarne kleja, usnjarne in še mnogih drugih večjih in manjših podjetij. Ljubljanska industrija ima sicer nekaj čistilnih naprav, vendar le prečistijo le kakih 7% vseh industrijskih odpak, ki se stekajo v reko. V Ljubljanico pa se iztekajo tudi izplake iz kliničnih bolnišnic v Ljubljani, med drugim tudi iz infekcijske klinike in razteževalnice. Tuja literatura na primer navaja, da nekaterih virusov ne uničimo ne s kloriranjem ne z biološkim prečiščevanjem. Infekcijska klinika je že nekaj let v dogovoru za uvoz ustrezne čistilne naprave, ki pa precej stane in zanjo nikakor ne more priti do potrebnih deviznih sredstev.

Tudi kanalsko omrežje Ljubljane je že zdavnaj premalo razvejano za sedanje razmere in ne zajema mnogih delov mesta, medtem ko so ponekod položeni še ostanki stare rimske kanalizacije. Spričo tega priporoča Mestna kanalizacija, da naj bi odvajali očiščene odpadne vode kar v podtalnico — čeprav vsi naši sanitarno tehnični predpisi to dosledno prepovedujejo! Vendar grade podjetja drage ponikovalnice, skozi katere potem spuščajo svoje odplake v podtalnico tudi na območju Šiške in Bežigrada, od koder se mesto preskrbuje s pitno vodo.

Na zadnjem zasedanju okrajne skupščine v Ljubljani so se odborniki soglasno strinjali s predlogom, da je treba v Ljubljani čimprej postaviti osrednjo čistilno napravo za vse mesto ter hkrati s tem obnoviti in povečati dovodno kanalsko omrežje. Namesto v drage ponikovalnice bi industrijska podjetja svoje odpadne vode odvajala k tej novi osrednji čistilni napravi. Zastopniki mnogih podjetij so tudi že izjavili, da so v ta namen pripravljeni prispevati finančna sredstva. Med večjimi podjetji, ki zdaj svoje odpadne vode odvajajo skozi ponikovalnice, so Litostroj, Ljubljana - transport, Sap - turist, Tops in še nekatera. Prav tako bi bila tudi najboljša rešitev, da bi po predhodnem mehanskem čiščenju usmerili v mestno kanalsko omrežje tudi industrijske odplake tistih podjetij in zdravstvenih ustanov, ki jih zdaj spuščajo v Ljubljanico.

Razširitev kanalskega omrežja in ureditev osrednje čistilne naprave z vsemi omenjenimi priključki pa zahteva težke milijone: samo za čistilno napravo skoraj dve milijardi dinarjev. Razumljivo je bilo torej, da so se razprave na vseh nivojih v okraju doslej sukale okoli problema, od kod denar za ta nedvomno nujna dela. Okrajna skupščina je predlagala vsem ljubljanskim občinam oziroma Mestnemu svetu, naj posebej v ta namen začno združevati svoja sredstva v namenski sklad skupaj s podjetji. Vendar pa so že približni izračuni jasno pokazali, da se v tem skladu tudi pri najboljši volje ne bi zbralo dovolj investicij do leta 1967, ki ga zakon o varstvu voda postavlja kot zadnjo mejo. Odborniki so menili, da bi morale banke tudi občinam omogočiti v ta namen najetje dolgoročnih kreditov.

Ne gre samo za finance. Predvsem se morajo vsi odločujoči ljudje zavesti teže problema. bf

Zabeleženo

On ali jaz iz podjetja!

V ozadju sporov iz delovnega razmerja so pogosto osebni odnosi oziroma osebna nerazpoloženja nekaterih vodilnih ljudi do drugih članov kolektiva. Mnogokrat so z odpovedjo delov. razmerja grobo kršena zakonita določila, se pravi, pravice človeka v delovnem razmerju. Pri kršitvah zakonitosti je vedno nekdo oškodovan, vendar doslej skoraj ni znan primer, da bi povzročitelj moral storjeno škodo, prizadeto z nepravilnim postopkom, povrniti.

Visoko kvalificiranemu delavcu so odpovedali delovno razmerje. Utemeljitev: nedisciplina, nestrokovnost in slab odnos do dela. In še: To delovno mesto se ukinja, ker ni več potrebno.

Prizadeti se je pritožil na delavski svet, ki pa je odločbo potrdil. To je napravilo tudi okrajno sodišče, kamor se je pritožil. Okrožno sodišče pa je odločbo razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovni postopek. Nato se je ugotovilo, da so bile utemeljitve v odločbi netočne in nesrnične. Izhajale so iz osebnega nerazpoloženja vodje enote do odpuščenega člana kolektiva. Ob neki priliki je grajal nepravilnosti v podjetju oziroma v enoti, zato je postal nezaželen. Prizadetega poprej nihče ni nikoli opozoril na kakršnokoli nepravilnost ali nedisciplino. Na njegovo delovno mesto so takoj zaposlili drugega. In zaključek skoraj poldrugo leto trajajočega spora: Prizadeti je dobil za ves ta čas osebne prejemke, čeprav ni delal v podjetju. Pri njegovem minimalnem osebnem dohodku 30.000 din na mesec je ta samovolja in kršitev zakonitosti stala podjetje s prispevki vred okoli milijon dinarjev!

V drugem podjetju so odpustili nekaj delavcev z utemeljitvijo, da so sklep o odpustu sprejeli delavski svet, sindikalna organizacija in osnovna organizacija ZK soglasno. Na pripombo delovne inšpekcije, da je odločba nezakonita, so odgovorili, da bi ti vsi organi izgubili na avtoriteti, če bi izdano odločbo preklicali!

Na ustanovni konferenci sindikata industrije in rudarstva občine Novo mesto so med drugim opozorili na vrsto kršitev delovne zakonodaje in pogoste samovolje posameznikov pri sklepanju in odpovedovanju delovnega razmerja. Omenili so primere, ko posamezniki na vodilnih mestih postavijo glede odpustitve tega ali onega, ki jim ni pogodu, pogoj: »Ali gre on ali pa jaz iz podjetja!« Taki in podobni ultimati so začetek iskanja razlogov za odpust, pa čeprav za lase privlečenih, netočnih in žaljivih.

Taki primeri med drugim odkrivajo slabost kadrovske službe v podjetjih, kjer se dogajajo in prav tako nesamostojnost organov samoupravljanja, zraven tega pa še nepoznavanje ali namerno kršitev predpisov o delovnem razmerju. Razen številnih težav povzročajo tudi moralno in materialno škodo, bodisi podjetju, bodisi prizadetemu. Če bi škodo prenesli na povzročitelja, bi bilo prav gotovo manj samovolje in manj kršitev zakonitosti tudi v delovnem razmerju.

P. ROMANIČ

Koprska luka te dni

V luki so domača ladja »MARKO MARULIC«, ki razklada razsuto pšenico, »ZETA«, ki razklada sojino sačmo, »DUBROVNIK«, ki razklada hlode v tranzitu in libanonska ladja »SILVER CLAUD«, ki naklada les.

Na sidru sta domača ladja »METOHIJA«, ki čaka na razkladanje razsute pšenice, in grška ladja »CALYPSO«, ki čaka na nakladanje lesa.

Iz luke so izplule: 19. julija — domača ladja »KVARNER«, ki je razložila kavo, in 20. julija — norveška ladja »ARNE PRESTHUS«, ki je naložila zmrznjeno meso za izvoz in tranzit.

MILAN MAVER: GARANCIJA

Brez skrbi, ko boste dobili račun, ne boste več dv omili, da smo na evropski ravni!

Zakaj odrivamo lep zaslužek?

Zastareli predpisi ovirajo izposojanje čolnov ob Jadranu

Na cestah srečujemo iz dneva v dan številne inozemske avtomobile s čolni na strehah ali na prikolicah. Tudi v tujino je že prodrla za naš razvijajoči se turizem precej paradoksna resnica: »Ob jugoslovanski obali si ne morete izposoditi čolna!«

»Zato, ker tega ne dopuščajo naši predpisi,« mi je pojasnil uslužbenec neke luške kapitanije. Skupaj sva prebrskala kopico uradnih listov in pred menoj se je odprla tista stran paragrafskega sveta, ki je dotlej nisem poznal.

Med drugim določajo predpisi takele čudne stvari:

»Čolni III. kategorije, ki prevažajo potnike, morajo biti tipa »guc« ali »pasara« in morajo meriti po vsej dolžini vsaj pet metrov« (Pravilnik o ugotavljanju sposobnosti čolnov za plovbo, objavljen v Uradnem listu FLRJ štev. 8-58). »Kdo pa ima pri nas tako velik čoln!« je dejal že omenjeni uslužbenec. »Na prste ene roke jih lahko naštejem v naši luki, ki ni ravno najmanjša.« Vprašal sem ga: »Ali je mogoče hotel zakonodajalec zagotoviti s tem varnost plovbe?« — »Mogoče,« je dejal. »Vendar pomislite: »Čoln, ki je dolg pet metrov, lahko sprejme vsaj devet oseb. Nevarno bi bilo, če bi se toliko potnikov vkrcalo v manjši čoln. Manjša nevarnost pa je, če se v manjši čoln vkrca manjše število ljudi. Te možnosti pa naši predpisi sploh ne predvidevajo.«

Po veljavnih predpisih mora imeti razen tega vsak čoln svojega vodnika; vodnika sta lahko dva ali trije, vendar morajo biti vsi registrirani za določen čoln. V jeziku avtomobilistov bi se to reklo: svoj avto lahko vozim samo jaz, kvečjemu še moj oče, žena ali sin; kaznovan pa bom, če ga bom posodil prijatelju ali znancu. »In da je nesmisel še hujši,« je dejal uslužbenec luške kapitanije, »predpis nikjer ne določa za vodnika obveznost, da je ves čas plovbe po morju. Važno pa je le, da je registriran kot vodnik čolna, v katerem pluje.«

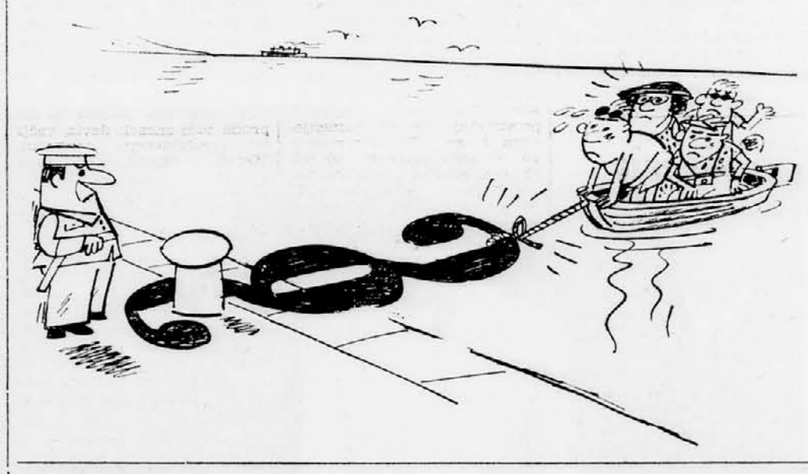
Povsem nerazumljivo pa je tole določilo: »Colnom je dovoljeno, da smejo pluti v mejah območja tiste luške kapitanije, pri katerih so vpisani, z dovoljenjem luške direkcije pa tudi čez te meje do meje obalnega morja FLRJ« (Uredba o vpisovanju morskih ladij in čolnov, Uradni list FLRJ 25-51). Če bi to določilo aplicirali na cestni promet, bi se znašli pred dejstvom, da z avtomobilom, ki je registriran v Ljubljani, ne moremo potovati v Celje ali v Koper. »S tem predpisom smo praktično blokirali naše morje, ki je razdeljeno na devet luških kapitanij,« je dejal že omenjeni uslužbenec.

Predpisi imajo še vrsto zavitih paragrafov in točk. Preveč bi bilo, če bi jih naštevali vse. Mogoče ti paragrafi ne bi bili tako strašni, če bi se organi Ljudske milice ob naši obali zavedali njihovega nesmisla in če bi pokazali več posluha za koristi in potrebe turističnega prometa. V večini primerov pa se trdo drže teh predpisov in preganjajo vsakogar, ki ga zalotijo, da jih prekrši. Praktična posledica tega je ta, da si zaradi zastarelih in neustreznih predpisov ne moremo izposoditi čolna niti v primeru, če bi nas hotel lastnik prepeljati sam, kaj šele, če bi želeli na morje brez lastnika.

Nekateri hoteli in turistične organizacije rešujejo stvar po svoje: nabavljajo čolne in jih posajajo gostom. Vendar je tudi takšna dejavnost v nasprotju s predpisi, ki ne dovoljujejo gospodarskim organizacijam, da bi posojale osnovna sredstva zasebnikom. Takšnih čolnov pa je tudi zelo malo, ker je nabava zvezana s precej velikimi izdatki.

Verjetno je sicer, da marsikateri zasebnik ne bi rad posodil svojega čolna turistom, ker se zanj boji. Vendar bi ob bolj sproščenih predpisih z ustrezno stimulacijo premagali tudi take dvome. Če bi lahko sprostili tudi majhen odstotek čolnov ob naši obali za turizem, bi lahko nedvomno omogočili tudi večji priliv deviz.

NIKO ISAJEVIČ

Novosti v ravenski železarni

Direktor Gregor Klančnik o novi organizaciji

Delavski svet železarne Ravne na Koroškem bo danes razpravljal o predlogu nove organizacije podjetja. Zato smo postavili direktorju Gregorju Klančniku nekaj vprašanj, ki zadevajo to problematiko.

Naša železarna je dosegla že tako raven, je dejal Gregor Klančnik, da dosedanja organizacijska oblika ne omogoča zadovoljive delitve dela in dovolj precizne delovne odgovornosti zaposlenih. Zato je bil izdelan kot osnova bodočega statuta predlog organizacije upravljanja podjetja, ki v začetku zajema pravice in dolžnosti organov delavske samouprave, funkcijo direktorja ter razdelitev poslovnih dolžnosti.

Podjetje se deli na sektorje, grupacije, obrate, oddelke, odseke in referate po piramidnem sistemu in načelu, da odgovornim neposredno ni podrejenih več kot šest odgovornih mest. Le tako je mogoče dajati naloge in zasledovati njihovo izpolnitev. Med sektorji bi omenil tehnični, komercialni, gospodarsko-računovodski, analitsko-planski in splošni sektor. Glede na sedanjo obsežno izgradnjo je neposredno podrejen direktorju še oddelek za novogradnje in glede na pomembnost tudi oddelek higiensko-tehnične zaščite. Najobsežnejši je tehnični sektor, ki ima v svojem sklopu vse proizvodne obrate. Obrati so po sorodnosti tehnološkega postopka povezani v sklope tako, da ta organizacija predvideva sklop jeklarne, toplopredelovalnih, mehansko-obdelovalnih in vzdrževalno-energetskih obratov. Kot pomožni organ ima tehnični sektor še centralno pripravo dela in obrat tehnične kontrole ter raziskav.

Kako v kolektivu gledajo na ta predlog in kakšne pripombe imajo?

V dosedanji razpravi so v kolektivu v glavnem pozitivno ocenili predlagano organizacijo. Pojavili pa so se tudi spreminjevalni predlogi. Pri posameznikih je opaziti težnjo, da bi se izognili grupacijam in dosegli neposredno podrejenost vodjem posameznih sektorjev. Izražena je bila tudi misel, da bi morala biti služba tehnične kontrole in raziskav neposredno podrejena direktorju. Pri takih pogojih pa tehnični direktor brez laboratorija in raziskovalnega oddelka ne bi imel sredstev za izpopolnjevanje tehnološkega postopka, kar je njegova osnovna naloga. Kolektiv se bo verjetno zedinil za predlog organizacije, v kateri ima tehnični direktor možnost zasledovanja kakovosti proizvodnje ter tako tudi polno odgovornost za izdelke. Na splošno težimo v železarni Ravne — to je izraženo tudi v predloženi organizaciji — k temu, da bi delo izvajali »teamsko«, s čimer bo dosežen nadaljnji napredek v proizvodnji.

M. KOS

Že več kot 300 strokovnjakov

Kmetijska šola v Turnišču pred 10-letnico

Letos bo praznovala Kmetijska šola Turnišče pri Ptuju 10. obletnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila z namenom, da strokovno vzgaja in usposablja mladi kmečki kader. V 10-letni dobi se je ta kmetijsko-prosvetna ustanova nenehno izpopolnjevala ter usklajevala svoj program s potrebami sodobne kmetijske proizvodnje.

Šola je sredi širšega kmetijskega območja, kjer se stika Dravsko polje s Ptujskim ter z Halozami in Slovenskimi goricami. Kmetijstvo v tem območju omogoča, da se v šoli uči vedno več mladine, ki jo zanimajo kmetijski poklici. Šola ne sprejema samo učencev iz ožje okolice, marveč se v njej šolajo kmetijski kadri tudi s Kozjanskega, iz Brežic, Savinjske doline in od drugod.

V šoli se učenci učijo poljedelstva ali živinoreje, organizacije proizvodnje in kmetijskega strojništva. Pouk je organiziran tako, da strokovna pojmovanja utrjujejo v konkretni proizvodni praksi. Razen v strokovnih pa se učenci izpopolnjujejo tudi v splošnih predmetih, ker kmetijski poklic terja širše znanje s področja biologije, kemije, gospodarskega računstva, slovenščine in družbenih ved. Poučevanje tujih jezikov je omogočeno, ni pa obvezno.

Kmetijsko šolo v Turnišču je v desetih letih absolviralo preko 300 poljedelcev, živinorejcev in traktoristov. Večina absolventov dela na družbenih posestvih in kmetijskih zadrugah. Zaposleni so kot delovodje v poljedelstvu, hlevarji v živinoreji in strojniki v raznih kmetijskih panogah. Mnogi so se uspešno uveljavili pri uvajanju naprednih tehničnih postopkov ter izvajanju konkretnih nalog v kmetijskem proizvodnem sodelovanju.

J. M.

Uspeh mariborske Metalne

Tovarna Metalna v Mariboru in ladjedelnica Uljanik iz Pule sta sklenili pogodbo za dobavo dveh težkih ladjedelniških žerjavov v vrednosti več sto milijonov dinarjev. To naročilo so dobili v močni konkurenci znanih tujih proizvajalcev. Za izdelavo obeh žerjavov so se potegovale tri nemške, dve italijanski in ena angleška tovarna. Po skoraj dvomesečnih pogajanjih so se v ladjedelnici Uljanik odločili za najugodnejšo ponudbo domačega podjetja. Oba nova žerjava bo Metalna izdelala in montirala prihodnje leto ter sta zelo podobna 45-tonskemu žerjavu za montažo ladijskih sekcij — izdelku Metalne — ki obratuje v ladjedelnici že drugo leto. V Metalni so doslej izdelali že okrog 900 raznovrstnih dvigalnih in transportnih naprav za gradbeništvo, železarne, elektrarne, pristanišča, ladjedelnice itd. Največji specialni ladjedelniški žerjav so doslej dobavili ladjedelnici Gdynia na Poljskem.

-S

TVOJ T TEDNIK T

Vesti

Uvoz rotacijskega papirja ne bo več potreben. Te dni se je začelo poskusno obratovanje na novem velikem papirnem stroju v tovarni celuloze in papirja Videm-Krško. Ta stroj bo dajal letno več kot 30.000 ton časopisnega rotacijskega papirja, kar pomeni, da bo poslej lahko odpadel uvoz tega papirja, ki tudi ob nadaljnjem povečanju potrošnje ne bo potreben, saj je pred dograditvijo še tovarna rotacijskega papirja v Sremski Mitrovici. V tovarni Videm-Krško so začeli na prvem papirnem stroju obratovati leta 1956. - Proizvodnja rotacijskega papirja je na tem stroju dosegla leta 1959 blizu 29.000 ton, zadnji dve leti pa se giblje okrog 25.500 ton. Sprva je ta stroj lahko kril skoraj vse jugoslovanske potrebe, ki pa so leto za letom naraščale. Leta 1958 je uvoz zdrknil komaj na 2000 ton, potem pa je zaradi večjih potreb začel spet naglo naraščati. Leta 1960 se je že povečal na 13.900 ton, naslednje leto celo na 21.700, lani pa je znašal 12.000 ton. S tem, da se bo proizvodnja v Vidmu-Krškem več kakor podvojila, bo skoraj v celoti krila sedanjo potrošnjo, ki se približuje 60.000 tonam na leto.

⁂

V enem letu so v Splitu zgradili hotel s 15 nadstropji. V soboto bodo v Splitu ob Rivi slovesno odprli nov 15-nadstropni hotel »Marjan« s 396 ležišči. Zgradili so ga v izredno kratkem času, saj se je gradnja začela točno pred enim letom. V samem hotelu imajo še garažo za 60 avtomobilov, pred hotelom pa parkirni prostor za 150 avtomobilov. Za tuje goste, ki prihajajo z jahtami, so pred hotelom uredili še posebno obalo za pristajanje.

⁂

Velike zaloge vina pred novo letino. V zvezni gospodarski zbornici so zbrali podatke o zalogah vina, ki predstavljajo resen problem pred novo letino, ki bo dala nadpovprečen vinski pridelek. Sredi letošnjega leta je bilo v kleteh okrog 22.000 vagonov starega vina, letošnji pridelek pa obeta okrog 37.000 vagonov. Od sedanje zaloge je računati, da bo mogoče prodati do jeseni še okrog 7000 vagonov, tako da bodo ob prehodu v novo vinsko leto znašale zaloge najmanj 15.000 vagonov. To pa je še enkrat več kakor znašajo normalne prehodne zaloge, ki jih cenijo na okrog 7000 vagonov. Največ prekomernih zalog je v Hrvatski in Srbiji, manj pa v Sloveniji in Makedoniji. Med ukrepi, ki jih predlagajo gostinci in vinogradniki, je zlasti zmanjšanje obremenitve vina, ki je povzročila znatno podražitev za potrošnike in občutno zmanjšanje prodaje v gostinstvu in nadrobni trgovini za 25% v primerjavi z letom 1960. Hkrati naj bi docela onemogočili proizvodnjo umetnega vina, s katerim se količine še povečujejo. So pa tudi predlogi, ki gredo za tem, da bi maksimirali marže v trgovini in gostinstvu, kajti le z občutnim znižanjem maloprodajnih cen vina bo mogoče povečati domačo potrošnjo na raven iz leta 1960.

TURISTIČNI DUBROVNIK — To mesto prav gotovo nudi slehernemu obiskovalcu več ko marsikateri turistični kraj. Vendar pa se v Dubrovniku ne zadovoljijo samo s tem, da bi pustili turistom ogledovati samo starodavne zidove in kamnite palače. Izrabijo tudi tisto, kar bi moral izrabiti vsak turistični kraj, tisto, kar je dala narava, ne zgodovina: obiskovalcu nudijo možnost, da se domala ob sleherni uri popelje s čolnom. Foto: Leon Dolinšek

Afriška banka za razvoj

Po kratkem omahovanju glede izbire primernega datuma so v Kartumu sporočili, da se bo konferenca finančnih ministrov afriških držav začela 30. julija v sudanskem glavnem mestu. S tem je prišlo do prvega koraka na poti k realizaciji pomembnega poglavja sklepov konference v Adis Abebi, to je resolucije o gospodarskih vprašanjih. V Kartumu bodo ministri 32 neodvisnih afriških držav bržkone do 9. avgusta razpravljali o ustanovitvi Afriške banke za razvoj, ki naj bi predstavljala enega od elementov novega afriškega gospodarskega združevanja na celinskih osnovah.

Položaj, v katerem se nahaja afriško gospodarstvo, je realno ocenila adisabebska konferenca. Predvsem so šefi ugotovili, da je celina še v razvoju in da ima zato vrsto potreb, ki so lastne deželam v takšnem položaju. Ugotovili so, da so njihova ozemlja še vedno preveč navezana na gospodarstva bivših metropol, da je Afrika v »škarjah cen«, se pravi, da cene surovin padajo, končnih izdelkov pa rastejo, da je trgovinska izmenjava med afriškimi državami premajhna in da je vpliv ekonomskih grupacij na Afriko v največji meri negativen. Zato je bil vrh mnenja, da je treba stabilizirati cene surovin, češ da bi to v veliki meri zmanjšalo afriške potrebe po pomoči, se zavzeti za skupno planiranje in gospodarsko sodelovanje ter za skupne gospodarske projekte. Predlagali so tudi zaščitne carine za varovanje nastajajoče industrije, spregovorili o prostem območju afriške trgovine, o razvoju prometa in komunikacij nasploh in podobnno. Med točkami resolucije je ena konkretno govorila o sestanku finančnih ministrov, posvečenem ustanovitvi Afriške banke za razvoj.

Čeprav predstavlja ustanovitev banke — sporazum še ni podpisan, vendar si ni mogoče predstavljati drugačnega izida — glede na celotno afriško gospodarsko problematiko le skromen začetek, je po drugi plati silno pomembna: gre za uvod v serijo ukrepov, katerih namen je utrditi ekonomsko in s tem politično neodvisnost Afrike. Kolonializma iz najbolj črnih afriških dni je sicer konec, ni pa s tem konec tujih interesov, ki se še vedno bijejo za prostor pod močnim afriškim soncem. Kljub stališču konference v Adis Abebi, da je treba odpraviti prejšnje afriške politične skupine, je gospodarski položaj nekaterih afriških ozemelj takšen, da so se njihovi državniki glede tega s konferenčnimi stališči strinjali le formalno. To velja na primer za celo vrsto nekdanjih francoskih kolonij: Francija jih je spravila kot pridružene članice v okvire evropske gospodarske skupnosti ter razširila svoj vpliv še na nekatera druga ozemlja, med katerimi omenjajo nekdanji belgijski Kongo ter prav tako nekdanjo belgijsko ozemlje Ruando. Ta neokolonialistična ekspanzija je Afriki le v škodo, saj pomeni tujo prisotnost na celini — česar se afriški politični voditelji popolnoma zavedajo. Isto velja za prizadevanja ZDA, ki s Francijo tekmujejo za razmejitev »vplivnih sfer« na črni celini.

Konkreten spopad z ekonomsko problematiko Afrike kot celote pomeni turej uvod v ekonomsko ter tako tudi politično konsolidacijo celine. Takšna prizadevanja so kajpada tudi v skladu s prizadevanji pobudnikov za sklicanje svetovne konference o trgovini in razvoju. Tega so se šefi držav v Adis Abebi temeljito zavedali ter sklicanje ekonomske konference pozdravili z odobravanjem. Nobenega dvoma ni, da bo Afrika tudi ob tej priložnosti sledila klicu svojih objektivnih koristi ter kot organizirana celota podprla zahteve sveta v razvoju.

M. SEDMAK

Udar se je začel na banketu

Kako in zakaj je ekvadorska vojaška junta odstranila predsednika Arosemeno

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIO DE JANEIRO, julija. Državni udari v Ekvadorju niso novost. Vendarle pa je militaristični »golpe«, s katerim so strmoglavili predsednika Carlosa Arosemeno, presenetil javnost. Strmoglavili so ga takrat, ko so bili že vsi prepričani, da se bo politična ekvilibristika državnega voditelja vseeno končala uspešno.

Pravijo, da se je začelo na banketu, ki so ga priredili pri otvoritvi nove ladijske zveze med Ekvadorjem in ZDA. V navzočnosti predstavnikov političnega življenja, vojaških poveljnikov in diplomatskega zbora je imel predsednik Arosemena kratek govor, v katerem je na koncu nazdravil ameriškemu narodu. Nato se je obrnil k ameriškemu veleposlaniku in dejal: »Da se razumemo, nazdravljam ameriškemu narodu, ne pa vladajočim ameriškim krogom, ki eksploatirajo Latinsko Ameriko, ki eksploatirajo Ekvador!« Ko je z ameriškim veleposlanikom izmenjal še nekaj polemičnih besed, je ekvadorski voditelj države zapustil banketno dvorano.

Kmalu za njim so odšli z banketa tudi vojaški poveljniki. Kot trdijo opazovalci iz Quita, so vojaški poveljniki zasedali prav do zore in ob tej priložnosti določili načrt za akcijo. Dan pozneje so se na trgu Bolivar, kjer je predsedniška palača, začele zbirati vojaške sile z oklepnimi vozili in tanki. Arosemeno so neposredno iz njegovega kabineta odpeljali v vojaško letalo, ki ga je prepeljalo v Panamo, v prisilni azil. Nekaj pozneje je ista usoda doletela tudi podpredsednika Reinalda Varea, ki bi po ustavi zamenjal Arosemeno na položaju šefa države. Hkrati so zarotniki v posebnem sporočilu javnosti razglasili, da je vso oblast v državi prevzela vojaška junta, sestavljena iz poveljnikov treh vojaških rodov. Razen tega so razglasili še obsedno stanje, uvedli so policijsko uro in prepovedali vsa javna zborovanja.

Prav zaradi hitrosti in složnosti, s katero so vojaški poveljniki izvedli ta udar, presenečena javnost skorajda ni reagirala. Edina izjema je bil Guayaquil, največje mesto in gospodarsko središče Ekvadorja. Tam so pod vodstvom mestnega načelnika organizirali demonstracije. Toda vojska in policija sta demonstracije hitro in brezobzirno zadušili. Med demonstracijami je bilo ubitih pet ljudi, 20 ranjenih, mestnega načelnika pa so aretirali in ga zaprli v prestolnici Quito.

Netočni vtisi

Carlos Julius Arosemena je prevzel predsedniški položaj 9. novembra 1961 po večdnevnih nemirih, med katerimi so strmoglavili Velasca Ibarra. Arosemena je ob tej priložnosti povedal, da bo njegova vlada zastopala neodvisno politiko na kontinentalnem in mednarodnem področju in da si bo prizadevala rešiti pereče probleme v deželi. Toda zunanjepolitična usmeritev omejene samostojnosti je trajala samo nekaj mesecev. Aprila leta 1962, neposredno po tem, ko so v Argentini vrgli Frondizija, je desnica, ki so jo podpirali vojaški vrhovi, izvedla ostro ofenzivo. Arosemena je popustil in pretrgal diplomatske odnose s Kubo, Češkoslovaško in Poljsko. Odločilno vlogo pri tej akciji desnice je imela vojaška garnizija v Cuenci, katere poveljnik, polkovnik Naranjo, je v sedanji junti prevzel obrambno ministrstvo. Po teh dogodkih, zlasti pa po lanskih junijskih volitvah, ki so se končale z zmago konservativnih skupin, je ekvadorski predsednik docela zaplaval v oportunistične vode in zastopal politiko, ki ga je ločila od naprednih sil.

Ta taktika popuščanja domači oligarhiji in tujim interesom je bila tudi vzrok, da so vojaški voditelji v nekaj kritičnih situacijah podprli Arosemeno in ga rešili pred napadi desničarskih politikov, ki se niso zadovoljili z večino v kongresu, temveč so zahtevali tudi predsedniški stolček. Ravnanje vojaških poveljnikov med temi dogodki je vzbujalo vtis, da se je Arosemeni posrečilo dobiti boj in da se bo obdržal na oblasti. Toda vtisi niso bili točni. Vojaški krogi so — kot kaže — čakali le na ugoden trenutek. Arosemena je to vedel in je zadnje čase skušal obnoviti dobre odnose z levico, vendar brez kakega posebnega uspeha. Ko je prišlo do vojaškega udara, se je izkazalo, da je ekvadorski predsednik politično osamljen; tako je moral plačati za lastne napake in za svojo neodločno cik-cak politiko. Če bi Arosemena užival simpatije in podporo naprednih struj in ljudskih množic, bi bilo vojaški udar vsaj zelo težko izvesti.

Vojaški poveljniki so prevzem oblasti in ustanovitev junte označili kot akcijo za »rešitev nacionalnega ugleda«. Sporočili so, da je Arosemena rad pil in da je na razne slovesnosti, kot na primer na že omenjeni banket, prišel pijan. Toda incident na banketu je bil samo povod, ne pa tudi vzrok za vojaški udar. To so med drugim novi oblastniki odkrito povedali in poudarili, da se strmoglavljeni predsednik ni bil sposoben upreti naraščajočemu nemiru v državi. Brž ko so prevzeli oblast, so militaristi sprejeli dekret, s katerim so postavili komunistično partijo izven zakona, zatrli njene sedeže in z eno potezo aretirali več sto oseb, pripadnikov različnih levičarskih organizacij. Tem in bodočim zapornikom bodo sodila posebna nagla sodišča.

Predsednik vojaške junte, kapetan korvete Ramon Castro Jijon, je poudaril, da bodo oblast izročili politikom šele takrat, ko bodo državni aparat in deželo očistili komunistov in drugih »nevarnih levičarjev. Junta ima v načrtu novo ustavo, šele nato pa bi organizirala volitve. To pomeni, da predsedniških volitev prihodnje leto ne bo in da namerava skupina polkovnikov še razmeroma dolgo ostati na oblasti.

Čudna koincidenca

Latinskoameriška javnost je vojaški udar v Quitu sprejela s splošno užaljenostjo in prizadetostjo. Ker je dobro znano, da je bil prav Ekvador torišče nekaterih pentagonskih poskusov, podobnih tistim v Jugovzhodni Aziji, ni težko uganiti, kdo ima prste vmes pri najnovejših dogodkih. S tem v zvezi se tukaj vprašujejo, ali je zgolj slučaj, da je prišlo do vojaške zarote v Ekvadorju prav preden so inavgurirali Belaunda Terrija za predsednika sosednjega Peruja in neposredno po zmagi Artura Illija na volitvah v Argentini. Koncepti prvega kot drugega politika napovedujejo spremembe v kontinentalni in mednarodni usmeritvi teh držav. To pa pomeni, da bi se lahko število članov »protiintervencionistične fronte« med latinskoameriškimi državami povečalo na sedem. »Ostra politika« proti Kubi, ki se je jasno pokazala med nedavnim sestankom sveta OAD, bi v tem primeru zadela še na večjo opozicijo in le težka bi dosegli dvetretjinsko večino, ki je potrebna za odobritev planiranih kolektivnih ukrepov proti Havani. Ali ni torej ekvadorski udar tudi opozorilo Belaundi Terriju, da bi se njegov položaj »zapletel«, če bi se približal politiki Brazilije in Mehike?

D. ŠUBIĆ

Podražitev riža v Južni Koreji

Od začetka tega leta se je riž v Južni Koreji podražil skoraj za dvakrat, v nekaterih mestih pa je sploh izginil s trga. Poplave, tajfuni in rastlinske bolezni so glavni vzroki za »riževo krizo«. Zato je vojaška junta generala Paka zahtevala posebno pomoč od ZDA, in sicer v pšenici. Po uradnih cenitvah bo Južni Koreji letos zmanjkalo najmanj 80.000 ton riža, celo če bo letošnja letina riža boljša od povprečne.

»Rižni deficit« je tudi posledica hitrega naraščanja prebivalstva. Naravni prirastek v Južni Koreji znaša 2,9 % letno in je med največjimi v Aziji.

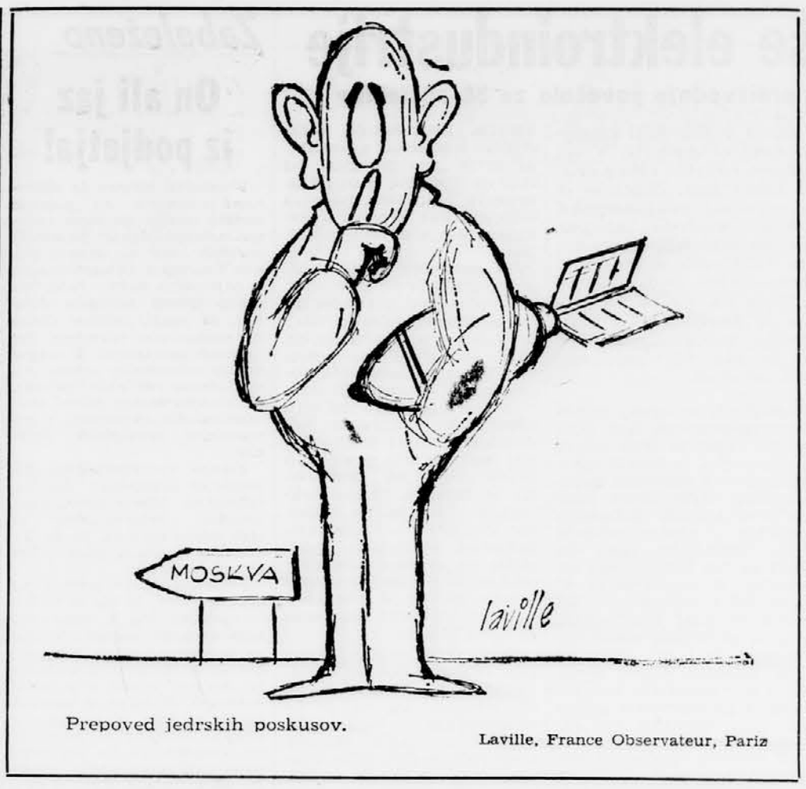
Liberijska petletka

Predsednik Liberije William Tubman je napovedal, da pripravlja liberijska vlada nov petletni načrt gospodarskega razvoja. Izvedba tega načrta naj bi zagotovila gospodarsko samostojnost države.

Tubman je dejal, da je že čas, da Liberija preneha uvažati hrano, ki jo lahko sama pridela, in da je skrajni čas, da začne predelovati kavčuk in železovo rudo, ki so ju doslej samo izvažali.

V novem petletnem načrtu bosta imela prednost kmetijstvo in lahka industrija.

Liberija je edina zahodnoafriška država, ki doslej ni imela gospodarskega načrta.

Prepoved jedrskih poskusov.

Laville, France Observateur, Pariz

Ameriško geslo v Aziji: »Kupuj ameriško blago!«

Široka akcija za krepitev izvoza v Azijo

Hongkong, Malaja, Japonska in Filipini so na seznamu daljnovzhodnih dežel, ki jih bodo letos obiskale ameriške trgovske misije, da bi preučile, kakšne so možnosti za razširitev trgovinske menjave, še zlasti pa za povečanje ameriškega izvoza.

Po uradnih podatkih, ki so jih pribočili v reviji »International Commerce«, so na seznamu azijskih držav, ki so primerne za ekspanzijo ameriškega izvoza, tudi Indija, Pakistan, Laos in Singapur. Prve tri države so dobile precejšnjo ameriško ekonomsko pomoč, ki jo bodo uporabile za nabavo ameriškega blaga, medtem ko pričakujejo v Pakistanu nove investicije ameriškega zasebnega kapitala.

Singapur in Malaja sta spričo naraščajočega priliva nove delovne sile zlasti zainteresirana za industrijske investicije. Ameriški poslovni krogi posvečajo v svojih načrtih posebno pozornost Singapuru kot središču industrijske, finančne in trgovske dejavnosti bodoče Malezije in drugih okoliških držav.

V trgovinski menjavi z Azijo, zlasti pa z Južno Korejo, Tajvanom, Južnim Vietnamom in še z nekaterimi drugimi državami, sta ameriška ekonomska pomoč in obsežna kampanja pod geslom »kupuj ameriško blago!« zelo pomembni. Kot piše »Far Eastern Economic Review«, pričakujejo, da bo do junija 1964 dosegla vrednost blaga, kupljenega iz sredstev ameriške pomoči, 80% od skupne pomoči v primeri s 50%, kolikor znaša sedaj.

Lani so Američani izvozili v azijske države za 4358 milijonov dolarjev od skupne vrednosti ameriškega izvoza, ki ga cenijo na 20.901 milijon dolarjev. Izvoz v Azijo se je v primeri z letom 1961 povečal za 2%, pričakujejo pa, da bo spričo prizadevanj za razširitev trgovine z daljnovzhodnimi državami prirastek še večji. Pri tem bodo s sistemom razstav in z delom trgovinskih centrov v Tokiu in Bangkoku skušali izvoz v posamezne države čimbolj prilagoditi specifičnim potrebam teh držav.

(TANJUG)

Njerere v Alžiriji

Predsednik tanganjiške vlade Julius Njerere je danes dopoldne prispel na štiridnevni obisk v Alžirijo. Na letališču Dar el Beida ga je sprejel premier Ben Bela s člani vlade. Tanganjiški premier se bo med obiskom razgovarjal z Ben Belo o najvažnejših mednarodnih problemih, posebej pa o razvoju položaja v Afriki po konferenci 32 neodvisnih držav v Adis Abebi.

V počastitev obiska Juliusa Njerera so v glavnem mestu Alžiru vsa podjetja in ustanove prekinile delo od 11. do 12. ure. Delavci, uradniki in drugi prebivalci so se odzvali pozivu premiera Ben Bele in šli na ulice pozdravit gosta iz prijateljske Tanganjike.

Predsednik Njerere se bo seznanil tudi s prvimi izkušnjami Alžirije na področju delavskega samoupravljanja. V ta namen bo obiskal nekatere nacionalizirane farme in tovarne.

(TANJUG)

Soustelle bo profesor arheologije

Jacques Soustelle, poleg Bidaulta najvidnejši voditelj francoske teroristične organizacije OAS, je zaprosil univerzo v Mexico-Cityju, naj mu dodeli katedro za arheologijo. Soustelle, ki je bil de Gaullov informacijski minister in vodja MRP, se je že pred začetkom svoje politične dejavnosti ukvarjal z arheologijo in je bil znan strokovnjak za stare indijanske kulture.

Napeti odnosi Gana – Togo

Gansko-togovska meja je še zmerom docela zaprta. Stanje na meji se je zadnje tedne še močno poostrilo. Medtem ko so prej diplomatski avtomobili lahko svobodno vozili čez mejo, pa ganske oblasti prepuščajo zdaj samo tista diplomatska vozila, ki imajo posebno odobritev predsedništva ganske republike.

Brez te odobritve sedaj tudi ni mogoče pes v Togo. Tako je cisto zastal potniški, avtomobilski in blagovni promet.

Nedavno se je v Akri mudil togovski minister za zunanje zadeve. Z ganško vlado je razpravljal o vzpostavitvi diplomatskih odnosov kot tudi o položaju na meji. Razgovor ni prinesel pričakovanih rezultatov, zato je teden dni pozneje prišel v Akro togovski predsednik Nikolaj Grunitsky, ki je o istih vprašanjih razpravljal s predsednikom Nkrumahom.

Kot se je izvedelo, sta se obe strani sporazumeli, da bosta kmalu imenovali veleposlanika in da bosta omilili razmere, da bi veleposlaništvi lahko čimprej začeli delati. Toda glede položaja na meji se niso sporazumeli tako, kot je želel Togo.

Ganska vlada je poudarila, da zaradi varnosti ne more spremeniti območnega režima, vendar pa je pripravljena s Togom podpisati carinsko unijo in s tem docela odpreti mejo, na kar pa Togo spet nikakor noče pristati. (Tanjug)

Misija OZN v Zahodni Afriki

Posebna misija Združenih narodov bo ostala tri mesece v državah Zahodne Afrike, kjer bo proučevala možnosti za regionalno planiranje. Misija bo obiskala štirinajst zahodnoafriških držav in se bo zanimala predvsem za razvoj komunikacij in industrijskega planiranja na vsem zahodnoafriškem področju. V misiji so predstavniki Ekonomske komisije OZN za Afriko, Organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO), Mednarodne organizacije za delo (ILO) in UNESCO.

Konferenca azijskih in afriških sindikatov

Sindikalne organizacije Gvineje, Malija in Gane bodo sodelovale na konferenci sindikatov azijskih in afriških držav, ki bo v Džakarti. Sporazum o udeležbi so dosegli med obiskom indonezijske sindikalne delegacije v omenjenih treh afriških državah. Po dosedanjih podatkih bodo na septembrski konferenci v Džakarti sodelovali predstavniki sedmih afriških in osmih azijskih sindikalnih organizacij.

Brazilska revija o jugoslovanskem gospodarstvu

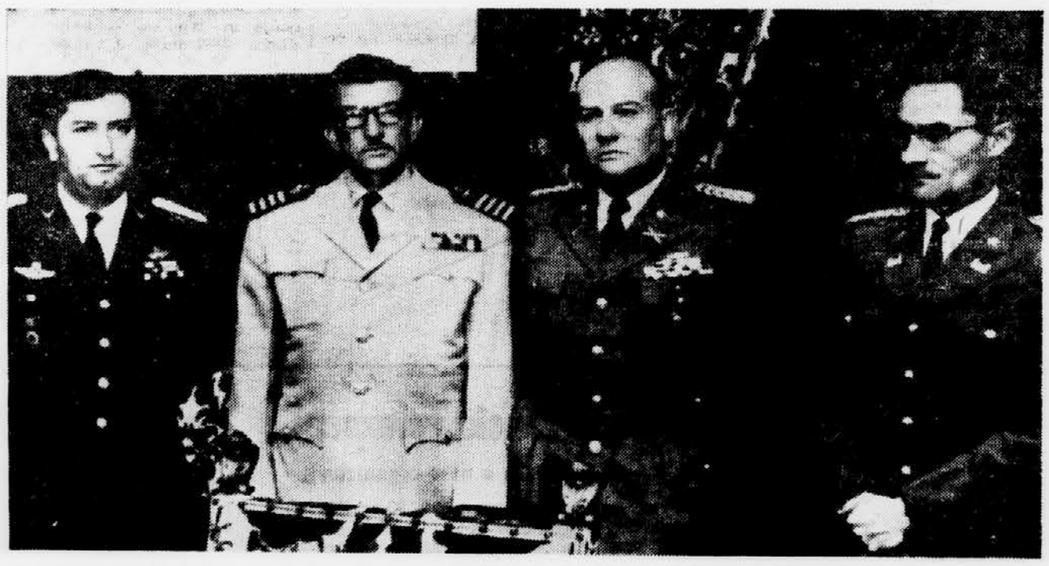
Najvplivnejša brazilska gospodarska revija »Conjuctura Economica« je v ju.ijski številki objavila članek o gospodarskem razvoju in zunanji trgovini Jugoslavije. V članku poudarja, da je Jugoslavija posebno povečala svojo trgovinsko izmenjavo z neangažiranimi državami. Omenja tudi izboljšanje trgovinske in plačilne bilance s tujino kot posledico povečanega izvoza in zmanjšanega uvoza. Članek pojasnjuje, da je povečan izvoz omogočilo zvišanje industrijske proizvodnje ter modernizacija in racionalizacija kmetijstva. Revija v članku nadalje omenja, da je bilo v Jugoslaviji zgrajenih veliko stanovanjskih hiš in tovarn, šol in administrativnih poslopij. »Lahko rečemo,« zaključuje članek, »da je vsa Jugoslavija eno samo gradbišče, pri čemer kvaliteta novih stavb načrtrijuje enake objekte v Zahodni Evropi«.

Poljska izvaža industrijsko opremo

V zadnjih dveh letih je Poljska močno razvila izvoz opreme za prehrambeno industrijo. V prvi polovici tega leta je Poljska izvozila že za skoraj 4 milijone dolarjev take opreme. Opremo za prehrambeno industrijo, zlasti za industrijo predelave mesa in za sladkorne tovarne, izvaža Poljska v več kot 20 držav v raznih delih sveta.

Poljska angažiranost v Indoneziji

Po informacijah agencije Antara gradi Poljska v Indoneziji, na severni Sumatri, štiri ladjedelnice. Vsaka izmed ladjedelnic bo letno proizvajala 40 ribiških ladij.

VODITELJI EKVADORSKE VOJAŠKE JUNTE so se s to sliko prvikrat skupno predstavili. L/d: letalski polkovnik Guillermo Freile Posso, mornariški kapetan Ramon Castro Jijon, predsednik junte, ter polkovnika Luis Cabrera Sevilla in Marcos Gandara Enriquez. Foto: AP

PREPROST OBELISK označuje kraj, kjer so se 23. aprila 1944 izkrcali v Kotabaruju prvi ameriški vojaki, predhodnica dvestotisočglave armade pod poveljstvom generala MacArthurja. Japonce so tako presenetili, da se je po njihovih bivakih še kadil vroč čaj, ko so ameriški vojaki prebili obalno obrambo in vdrli vanje. Foto: B. Pahor

S POTI PO ZAHODNEM IRIANU (VII)

Kamena doba v spopadu s civilizacijo

Tudi v civilni upravi je bilo dosti težav, včasih političnih. Nizozemci so skušali po letu 1949, ko je Indonezija postala neodvisna, pridobiti zase Papuance, predvsem tiste ob obali. Ustvarili oziroma vzgojili so si nekaj somišljenikov, ki niso z veseljem gledali na priključitev Zahodnega Iriana k Indoneziji. Ti so včasih — v začetku — pod upravo UNTEA skušali organizirati po kako demonstracijo. Proindonezijska frakcija je nemudoma odgovorila in posledica je bila nekaj razbitih glav. Toda to ni dolgo trajalo, zakaj »notranji minister« UNTEA je imel svoje metode.

Predvsem si je omislil dobro obveščevalno službo, ki mu je vnaprej sporočala vsako demonstracijo ali manifestacijo. Če se je prepričal, da se res kaj kuha, je minister povabil organizatorje demonstracije k sebi na »prijazen pomenek«. Če so hoteli demonstrirati proti Indoneziji, jim je tako-le govoril: »Prvega maja bo Zahodni Irian priključen k Indoneziji, če se vsi na glavo postavite. Čemu bi si torej kvarili prihodnost z jalovimi demonstracijami, proti katerim bi morali mi nastopiti, ker nima smisla dražiti Indonezijce.«

Če pa so hoteli brez dovoljenja manifestirati proindonezijski elementi (in ti so bili v večini), jim je »notranji minister« tako-le govoril: »Prvega maja bo Zahodni Irian tako in tako postal indonezijski. Čemu izzivati spopade in kaliti mir?«

In tako je imel notranji minister mir skoraj ves čas vladanja UNTEA, vsaj kar zadeva demonstracije in manifestacije. Naj povem še to, da je bil »notranji minister« Anglež in da si je pridobil dragocenih izkušenj na Malaji.

In vendar je vse kazalo, da o eni demonstraciji ni bil pravočasno obveščen. To je bilo prvega aprila letos, natanko en mesec pred priključitvijo Zahodnega Iriana k Indoneziji. Na glavnem trgu se je zbrala velika množica, ki je bila razsrjena in je vpila: »Dol z administratorjem! Smrt dr. Abdohu!«

Peli so telefoni in administratorjeva tajnica je vsa preplašena pritekla k svojemu šefu in mu sporočila grozno novico. Ne vem, ali je dr. Abdoh tej novici verjel ali ne. Vsekakor je bila to prvoaprilska potegavščina informacijskega urada, ob kateri se je veselo smejala vsa UNTEA.

Epilog

Prišel je dvanajsti april, ko sem se poslovil od Zahodnega Iriana. V mestu je bilo čutiti, da se bliža konec razdobja UNTEA. Iz oddaljenih postojank so se že bili začeli seliti oddelki pakistanskih vojakov, po glavni ulici Kotabaruja je vadila indonezijska vojaška godba, zadnji Nizozemci so odhajali.

Na otoku sem preživel dobra dva tedna in vendar se mi je zdelo, da sem že davno zapustil Džakarto, kamor sem se spet vračal. Tisto jutro, ko sem s strmega brega opazoval mesto in zaliv pod njim in onstran zaliva brezkončni Pacifik, sem se spominjal vseh srečanj in vtisov z otoka, vseh dolgih nočnih razgovorov in polemik, mislil na mednarodno pisano druščino, ki se bo kmalu raztepla na vse vetrove: eni v Kongo, drugi na Srednji vzhod, tretji v Ženevo, četrti v New York, peti kratko malo domov, in doživel sem občutek časa in razsežnosti v njem.

Prejšnji dan sem bil namreč obiskal »invazijsko obalo«, kjer so se jeseni leta 1944 po pomoti izkrcali ameriški amfibijski tanki in obtičali v močvirju. Zgrešili so Kotabaru za dve milji. Toda za njimi so prišli drugi in izkrcalo se je kakih dve sto tisoč zavezniških vojakov pod poveljstvom generala MacArthurja. Takrat še ni bilo ceste med današnjim letališčem Santani in Hollandio. Američani so jo zgradili v nekaj tednih, tako da je neprestano letal pred graditelji, ki so krčili džunglo in polagali temelj novi cesti, helikopter in jim kazal pot. Skromen obelisk označuje danes kraj, kjer se je leta 1944 izkrcala glavnina ameriške vojske. Toda bolj pomemben od obeliska je bil zame kraj, ki ga imenujejo »Invasion Beach« ali »Invazijska obala«.

Še danes stojijo na obali ali tik za obalo v močvirju »okostnjaki« tankov, ki so tam obtičali. Rja je že tako močno načela jeklene plošče na tankih, da so se ponekod pojavile za pest velike luknje v oklepu. Še vedno ležijo na obali raztreščeni kosi železja in protitankovskih ovir. Ves ta kraj vzbuja vtis zapuščenosti in jalovosti kot vsako bojišče, ki ga čez leta zarase trava. Čemu toliko žrtev? Na to obelisk ne odgovarja, ker nosi samo preprost datum in napis, da se je tukaj izkrcala MacArthurjeva vojska.

POKOPALIŠČE TANKOV — Na »invazijski obali« blizu Kotabaruja rjavijo jeklene pošasti, ameriški tanki, ki so se leta 1944 pomotoma izkrcali dve milji južno od glavnega mesta Zahodnega Iriana in obtičali v močvirju. Foto: B. Pahor

Slovo od znancev in prijateljev je bilo prisrčno in iskreno. Poslavljal sem se skoraj vse jutro in potem so me nekateri še spremili na letališče Santani in počakali, dokler ni letalo odletelo. Nad letališčem se je obrnilo in spet poletelo mimo letališke stavbe, kjer so nam mahali v slovo. Čim više smo se dvigali, dlje je segal pogled v notranjost neukročenega kontinenta in daleč ven na ocean. Do Biaka smo leteli v jasnem, sončnem vremenu in pod nami se je modrilo brezdanje morje. Moj obisk na Zahodnem Irianu je bil končan. (KONEC)

BOŽIDAR PAHOR

Pridelek bombaža v Sudanu

Letošnji pridelek bombaža v Sudana je za 25 odstotkov manjši kakor lani, ker se je zmanjšala tudi površina zemlje, na kateri ga gojijo. Zaradi namakalnega sistema bodo vsako leto menjali zemljo, na kateri gojijo bombaž. Od letošnjega pridelka je 90 odstotkov bombaža z dolgimi vlakni. Za sudansko gospodarstvo je bombaž zelo pomemben, ker tvori 80 odstotkov skupnega izvoza. Od 33 držav, ki uvažajo sudanski bombaž, ga je letos največ kupila Sovjetska zveza, s katero so v prvi polovici leta sklenili pogodbo za dobavo 98.429 bal. Pričakujejo, da bodo ves letošnji pridelek lahko prodali, medtem ko ga v zadnjih dveh letih niso mogli.

Novice

LJUBLJANA: **ŠKUD »Akademik« se je vrnil s Poljske** — V sredo se je vrnila domov folklorna skupina »France Marolt«, ki je gostovala na turneji po Poljski. Tam so imeli v šestih mestih po en nastop, v Varšavi pa so bili povabljeni tudi na televizijsko snemanje. V trinajstdnevni turneji so si ogledali več znamenitosti Poljske. Včeraj ponoči pa se je vrnil v Ljubljano tudi drugi del članov »Akademika«. Primorski akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec« je namreč imel na Poljskem pet nastopov in dve radijski snemanji v Wroclawu in Krakovu. Naše pevce so poslušalci lepo sprejeli. Pri »Akademiku« smo zvedeli, da bo letos septembra gostoval na Madžarskem Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«.

ZAGREB: **kemijski šolski center** — Včeraj so tu zastavili delo za izgradnjo kemijskega šolskega centra, v katerem bodo že leta 1965 začeli strokovno usposabljati kadre za kemično industrijo. Finančna sredstva (5 milijard dinarjev) za ta objekt, prvi svoje vrste v naši državi, so dali šolski sklad mestnega sveta Zagreb in nekatera zagrebška podjetja. Gradnja tega centra, ki bo imel 23 učilnic, deset kabinetov in tehnološko postajo, bo potekala v nekaj stopnjah. Prvi objekt — osrednja zgradba z učilnicami, bo predvidoma dograjen v jeseni prihodnjega leta, ko bo šola že sprejela prve učence.

CETINJE: **kongres jugoslovanskih folkloristov** — S to prireditvijo, ki bo konec avgusta na Ivanovih koritih pri Cetinju, se bo začelo praznovanje 150-letnice Njegoševega rojstva. Osrednji del proslave bo 7. in 8. septembra na Cetinju. 6. septembra pa bo filološka fakulteta v Beogradu priredila simpozij o Njegošu. Del študij o Njegošu bodo prebrali v Beogradu drugi del pa v Cetinju. Na teh snidenjih bo sodelovalo okrog 30 književnikov in znanstvenikov ter nekaj tujih gostov, poznavalcev Njegoša. 7. septembra bo predsednik skupščine SR Črne gore slovesno predal dobitniku tudi Njegoševo nagrado, katero bodo podeljevali vsako tretje leto. Nagrada bo sestavljena iz umetniško izdelane plakete, častne diplome ter denarne vsote v višini milijon dinarjev.

SKOPJE: **festival makedonske poezije** — V Strugi bo od 28. avgusta do 1. septembra drugi festival makedonske poezije z naslovom »Struški večeri poezije«. Skupine pesnikov in kritikov bodo priredile več nastopov, na katerih bodo pesniki brali objavljena in še neobjavljena dela. Zaključna prireditev bo posvečena jugoslovanski poeziji ob sodelovanju pesnikov iz vse države. Društvo makedonskih književnikov in občina Struga bosta podelila nagrade za najboljše pesniške zbirke.

SKOPJE: **450 novih učbenikov** — Skopsko založniško podjetje »Prosvetno delo« je pripravilo za izdajo 450 novih učbenikov, ki bodo v celoti izšli najpozneje do konca oktobra. Namenjeni so osnovnim, strokovnim in drugim šolam. Izšli bodo v nakladi 2,000.000 izvodov. Tako bodo zadovoljili vse tovrstne potrebe osnovnih šol. Republiški svet za prosveto je priporočil, naj učbeniki za osnovne šole ostanejo isti najmanj tri leta. Podvzeli so vse potrebno, da bodo knjigarne pravočasno dobile učbenike in tako ne bo težav v začetku šolskega leta. Čeravno so cene grafičnih uslug in papirja močno porasle, v Makedoniji učbenikov ne bodo podražili.

SARAJEVO: **dvoje novih umetniških filmov** — Sarajevsko filmsko podjetje »Bosna film« bo kmalu začelo snemati dvoje dolgometražnih umetniških filmov s tematiko iz našega sodobnega življenja. Film »Spopad« po scenariju Ane Marije Car iz Zagreba bo režiral slovenski režiser Jože Babič. To je njegov peti umetniški film, scenaristka pa s svojim scenarijem debutira. Kamero bo vodil Edi Bogdanović iz Sarajeva. Začetek snemanja predvidevajo v sredini avgusta, zaključek pa konec leta. Film obravnava odnose med ljudmi in družbena gibanja v naši deželi, in sicer v delovnem vzdušju neke klinike. Glavne vloge še niso podeljene. Drugi film z delovnim naslovom »Dobra sreča« bo kot svoj prvi film režiral Vlan Kosovac iz Sarajeva po scenariju Jože Horvata iz Zagreba. Tema je akcijsko psihološka: iskanje nekaznovanih zločincev iz druge svetovne vojne. Glavni vlogi sta dobila Branko Pleša in Milena Dravić iz Beograda.

SARAJEVO: **nagrade ob dnevu vstaje** — Ob dnevu vstaje ljudstva Bosne in Hercegovine 27. juliju je odbor republiškega sklada za podeljevanje nagrad za znanstveno in umetniško delo podelil štiri nagrade za področje umetniškega ustvarjanja in pet nagrad za znanstvena raziskovanja. Nagrajeni so bili: Safet Pašalić, prvak Drame sarajevskega Narodnega gledališča, za življenjsko delo z vsoto milijon dinarjev; Vojo Dimitrijević, akademski slikar, Ivan Štajcer, dirigent Opere Narodnega gledališča, ter Katarina Kocka, prvakinja baleta Narodnega gledališča, pa z vsotami v višini pol milijona dinarjev. Z enakimi nagradami so bili nagrajeni: ing. Milan Potkonjak, izredni profesor strojne fakultete v Sarajevu, ing. Kemal Kapetanović, direktor inštituta za metalurška raziskovanja Železarne v Zenici, ing. arh. Jahiel Finci, redni profesor sarajevske fakultete za arhitekturo in urbanistiko, dr. Esad Pašalić, izredni profesor sarajevske filozofske fakultete, ter dr. ing. Nikola Zdanovski, redni profesor sarajevske agronomske fakultete.

DUBROVNIK: **zaključek seminarja** — Na VIII. mednarodnem seminarju »Univerza danes«, prirejenem v Dubrovniku, so prebrali zadnjih sedem referatov o drugi splošni temi »Vloga univerze pri razširjanju idej miru in mednarodnega sodelovanja«. V referatih in diskusiji so se izoblikovale razne metode, ki bi lahko povečale vlogo univerze pri nadaljnjem razvoju dežel v ekonomskem in kulturnem smislu. Posebno so poudarili pomen in potrebo razvoja nove znanosti na univerzah, in sicer znanosti o mednarodnih odnosih. Prireditelja seminarja — Jugoslovanska skupnost univerz ter Zveza študentov Jugoslavije — sta pripravila za udeležence skupno večerjo na dan pred zaključkom tega srečanja. Udeleženci so sprejeli priporočila o svoji drugi temi in določili tudi gradivo za naslednji seminar l. 1964.

DUNAJ: **dogovor med dvema galerijama** — Po dogovoru direkcije dunajske grafične galerije »Albertine« in mednarodnega bienala v Ljubljani bodo sredi oktobra tega leta na Dunaju razstavili reprezentativen izbor del s V. ljubljanskega grafičnega bienala. Mesec dni bo ob tej priložnosti razstavljenih 200 najpomembnejših grafičnih eksponatov. Za leto 1965 pa je predvidena razstava del tistih avtorjev, ki bodo nagrajeni na naslednjem grafičnem bienalu v Ljubljani.

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE V LJUBLJANI

razpisuje

ŠTIPENDIJE

za naslednje šole:

Ekonomska fakulteta — do dokončanega študija I. in II. stopnje

Višja ekonomska komercialna šola Maribor — zunanjetrgovinska smer

Ekonomska srednja šola

Pismene ponudbe z življenjepisom in prepisom zadnjega šolskega spričevala pošljite do 5. avgusta 1963 v oglasni oddelek »DELA« pod oznako »KOMERCIALA«.

6138

Milan Skrbinšek

Včeraj zjutraj je v sedeminsedemdesetem letu starosti umrl gledališki umetnik MILAN SKRBINŠEK, o katerem je bilo po pravici zapisano, da »pri nas nima sebi enakega«.

Po končani realki (1905) se je odločil za gledališče in odšel na Dunaj, kjer se je učil pri prof. Seydelmannu in videl vrhove tedanje nemške gledališke umetnosti: Kainza, Schildkrauta, Bassermanna, Wohlgemutovo in Eleonoro Duse. 1909 je prvič nastopil in s tem začel pot izjemnega in vsestranskega gledališkega ustvarjavca. Čas, v katerem je razvijal svojo najplodovitejšo dejavnost, je pravzaprav čas nastajanja sedanje podobe slovenske gledališke kulture, zato ni čudno, da se je, ker se je zavedal pomembnosti, odgovornosti in nujnosti svojega opravila, z neugnano bojevitostjo, neodjenljivo voljo, zanesljivim znanjem in silnim darom zagnal v prav vsa žarišča in torišča našega takratnega gledališkega udejstvovanja, pri tem pa bil vsepovsod in vseskozi tako ploden in vnet, da je zares težko določiti prvenstvo njegovim številnim prizadevanjem.

Vendar je bil le najprej igravec. »Če bi bilo po mojem,« je zapisal, »bi najrajši samo igral. Tako bi bil vedno v tistem elementu, čigar iživetje mi ustvarja maksimum notranjega zadovoljstva.« Izklesal je nad štiristo likov, ki so se mu izvili v ostrem spopadu med »umetniškim delirijem« in razumsko analizo. Njihova cena je zato pristna, samosvoja, neponovljiva: Osvald, Dimitrij Karamazov, Fouché, Kreon, Shylock, St. Just, Mefisto, vojvoda Alba, Othello in dolga galerija drugih. Posebej je treba omeniti njegove like iz Cankarjevih del: Damjan, Jernej, Župnik in naš prvi Poljanec (»Nič več trpljenja, nič več bridkosti... pozdravljena, pomlad ti večna...«). Bil je eden tistih slovenskih igravcev, ki so se pribojevali prav do vrha in katerih oznaka je markantnost, veličina, zgodovinskost.

Kot režiser — postavil je okrog 150 del — je na vajah in s predavanji in članki skušal reformirati način študija v gledališču. »Glede režije pomeni njegovo delo v zgodovini našega gledališča velik napredek v primeri s starejšo generacijo in je dalo slovenski javnosti lepo vrsto dognanih ter harmonično zaokroženih predstav« (J. Vidmar), njegove režije »drži nekaj železnega, jeklenega« (F. Koblar), B. Kreft trdi (1930), da je »Milan Skrbinšek do sedaj še vedno naš edini režiser Cankarja«, O. Šest pa ne pozablja na pokojnikove zasluge za rast slovenske dramatike: »Slovenski dramatiki postavijo Skrbinšku lahko spomenik. On je bil tisti, ki je svetoval in se gnal za pošten uspeh slehernega slovenskega novega dramskega dela.«

Ustanavljal in vodil je poklicna gledališča. Posebnih zaslug si je ob tem pridobil za tržaško gledališče v letih 1918 in 1919. Spomin na tisto veliko sezono ga mnogo pozneje še vedno navdaja z upravičenim ponosom: »Ne le, da je postala kos slovenske zgodovine — tudi kot umetniška celota obdrži svojo ceno, dokler ne ugasne z našimi življenji.« Celje in Maribor sta zrasla predvsem ali vsaj tudi iz njegovih naporov in dognanih gledaliških nazorov, medtem ko ljubljanski Drami skoz deset let daje izrazito svoj pečat.

V časih, ko še ni bilo igravske Akademije, je povsod, kamor sta ga zanesla ogenj in dolžnost, ustanavljal dramske šole in vodil gledališke tečaje. V 40 letih je vzgojil 48 poklicnih igravcev, med njimi 10 režiserjev (Šest, Mira Danilova, E. Kralj, E. Kraljeva, Furijan, Kreft, Severjeva, Štiglic, Sever, Stupica itd.). Gojencev in gojenk, ki jih je učil odrskih spretnosti in lepe besede, pa je bilo po Šestovih besedah kar za cel Kongresni trg.

Bil je »naš prvi gledališki publicist« (J. Vidmar). Napisal je mnogo člankov o igranju, odru, igravcu in režiji, o igravskem naraščaju, o slovenskih gledališčih in igravcih, vrsto dramaturških in režijskih razlag in povrh še precej temperamentnih polemik. Prevedel je nad 50 odrskih del in se uveljavil tudi kot dramatik (drama Labirint in kup igric za otroke) in dramatizator (Hlapec Jernej, Gospa Judit, Matajev Matija, Gadje gnezdo). Napisal je spomine v treh knjigah: prva je pred nedavnim izšla, druga je v tiskarni, tretjo je že skoraj iznarekoval.

Režiral je zelo veliko tudi v diletantskih gledališčih in napisal priročnik Diletantski oder (1921). S predavanji in režijo je vzgajal tudi marionetne režiserje in igravce.

B. Kreft je pred tridesetimi leti zapisal o njem: »Njegovo ime je bilo ves program gledališke umetnosti za vsakega mladega človeka... Mi smo verovali vanj, kakor more verovati samo mlad človek v dobrega učitelja, v dobrega igravca, v umetnika...« Njegovo občinstvo in vsa kulturna javnost pa se bosta s hvaležnostjo in občudovanjem spominjala umetnika, s čigar imenom je združenih petdeset let slovenske gledališke zgodovine.

MIRKO MAHNIČ

Z DUBROVNIŠKE RAZSTAVE »OSEM SLIKARJEV« — Antun Motika, Atelje, 1956.

Srečanje jugoslovanske folklore

Osrednji programski del koprskih prireditev

»Cilji našega dela so ostali isti in tudi dotacija je približno enaka, menimo pa, da je novi način poslovanja veliko bolj gibek in da se je tudi sicer oblika zavoda, kar smo bili poprej, preživela.« Tako je pojasnil sekretar IV. jugoslovanskega folklornega festivala v okviru Koprske turistične zveze Milan Lindič ukinitev dosedanjega zavoda »Primorske prireditve« v Kopru, ki se zdaj nadaljuje s kulturnimi prireditvami v okviru turistične organizacije. Omenil je zlasti večjo pripročnost pri urejanju turističnih vprašanj ter pri nastanitvi ansamblov, hkrati pa izrazil željo, da bi krajevni činitelji pokazali za poletne kulturne prireditve v svojih domačih krajih še več zanimanja. Vrsta takih privlačnih in kvalitetnih kulturnih prireditev v času turistične sezone je pač nedvomno v prid ne samo turističnemu prometu, ampak tudi splošni dejavnosti našega obmorskega predela in ne navsezadnje tudi kulturni ravni domačega prebivalstva, ki, podobno kot v Dubrovniku, razumljivo doživlja svojo glavno letno sezono — poleti.

Osrednje prireditve so seveda jugoslovanski folklorni festival, ki bo letos že četrti po vrsti in ki bo predstavil na lepih odprtih scenah pod vedrim nebom in z ustrezno arhitektonsko scenerijo v ozadju vrsto najbolj zanimivih jugoslovanskih folklornih ansamblov, in to poklicnih kot amaterskih, pa tudi še povsem pristnih kmečkih skupin, ki gojijo folkloro.

Prireditelji so se namreč tudi letos namenili, da prikažejo našo folkloro v vseh treh njenih stopnjah. Prva je tako imenovana izvirna folklora. Iz tega kroga bodo nastopale od 29. julija dalje v Piranu izvirne folklorne skupine iz Predgrada v Beli Krajini, skupina »Orači« iz Budine v Prekmurju, tako imenovani »Koranti« iz Mačkovec na Ptujskem polju in — kot posebna atrakcija — izvirna slovenska folklorna skupina iz Rezije v Italiji. Njihove nastope bo dopolnila z ustreznimi plesi tudi akademska folklorna skupina »France Marolt« iz Ljubljane.

Da bi v Slovenskem Primorju hkrati podali aktualen pregled tiste jugoslovanske folklore, ki se danes razvija v amaterskih skupinah, ki pa še ni prišla do festivalske ravni, so razpisali natečaj za sodelovanje po vseh republikah in po tamkajšnjih kulturnih skupnostih tudi dobili prijave udeležencev. Iz Makedonije bodo poslali na to srečanje skupino KUD »Panče Pešev« iz Kumanova, Srbijo bo zastopal KUD »Abraševič« iz Beograda, Bosno in Hercegovino KUD »Proleter« iz Sarajeva, Hrvaško pa društvo »Joža Vlahović« iz Zagreba. Iz Slovenije, kjer je bil odziv najmanjši, bo spet vrzel izpolnil »France Marolt«, čeprav po svoji kvaliteti seveda sodi v drugo, vrhunsko folklorno skupino.

Amaterske folklorne skupine bodo nastopale po dve in dve skupno v Izoli in Ankaranu, nato pa vse skupno v Portorožu.

Medtem ko bo gostovanje romunskega državnega folklornega ansambla »Rapsodija« iz Bukarešte prineslo v ta pisani splet jugoslovanske folklore nekaj tujih folklornih elementov in s tem izpolnilo vsakoletni program enega tujega gostujočega ansambla, pa bodo v zaključnem delu festivala s koncertnimi folklornimi nastopi tudi letos razgrnili vse bogastvo jugoslovanske folklore znani ansambli »Tanec« iz Skopja, »Kolo« iz Beograda, »Lado« iz Zagreba in »France Marolt« iz Ljubljane. Ker bodo ti ansambli v raznih mestih nastopali hkrati, bo to seveda precejšen izpit tehniške zrelosti in opreme za organizatorje, poseben poudarek pa bo seveda na zaključnem nastopu na trgu v Kopru pod geslom »Jugoslavija pleše in poje«.

Zaključno jugoslovansko folklorno revijo bo prenašalo tudi celotno omrežje Evrovizije, in to bodisi neposredno, kot na primer Belgija ali Italija, ali pa tako, da bodo nastop posneli na trak in ga v raznih televizijskih službah oddajali pozneje po svoji volji. Zanimivo je, da bo edina država, ki sploh ne bo sodelovala v tem evrovizijskem prenosu jugoslovanske folklore z naše primorske obale — Avstrija, čeprav je verjetno to za njene gledalce še posebej zanimivo; baje zato, ker so nastopile v zvezi s prenosom neke tehnične težave. Še posebej razveseljiva novica letošnjega evrovizijskega prenosa pa je tudi to, da bodo tokrat — za razloček od lanskega prenosa, ob čemer smo se zadržali takrat s pripombo — posredovali mednarodnemu občinstvu tudi našo slovensko folkloro v izvedbi ansambla »France Marolt«.

BP

Tržaška razstava ikon

Teden dni po zaključku razstave ikon v ljubljanski Narodni galeriji so se zaprla tudi vrata podobne razstave, ki jo je v osmih sobah mestnega muzeja Revoltella v Trstu priredilo Društvo prijateljev Grčije.

Tržaška razstava je trajala samo tri tedne, obiskovalcev je bilo manj kot v Ljubljani, pa tudi razstavljeno gradivo je bilo v marsičem različno. V primerjavi z bolj ali manj zaključenim področjem Srbije, Makedonije, Dalmacije, Vojvodine in Črne gore, ki je bilo predstavljeno v Ljubljani, je bilo šestindevetdeset v Trstu razstavljenih ikon, zbranih z območij tako grškega kot srbskega in ruskega pravoslavja. Nekatere v Trstu razstavljene ikone izhajajo tudi iz slikarskih šol v izgnanstvu, med katerimi je znana predvsem kretsko-beneška, ki je delovala od XV. do XIX. stoletja. Benečani so priseljene slikarje in rezbarje te šole imenovali madonere in ravno njihova dela zastopajo večino v muzeju Revoltella zbranih umetnin.

Po razstavah ruskih ikon na zahodu, lanski razstavi v Atenah in po uveljavitvi jugoslovanskih zbirk je postalo zanimanje za ikone v sodobnem svetu nekakšna kulturna modna novost. Razstava v Trstu ima kljub temu le globlji pomen ter ozadje. Mesto ki je v tekmi z Benetkami v zadnjih stoletjih postalo ena najpomembnejših jadranskih luk, je bilo v času turške okupacije Balkana pa tudi po njej pribežališče tako grških kot slovanskih pravoslavcev. Znano po svoji verski toleranci ni ravno sodelovalo pri oblikovanju in uveljavitvi ikonskih slikarskih šol, vendar je bilo v njem vedno dovolj zbiralcev in mecenov, pri katerih so se ohranile ikone, narejene od XV. stoletja naprej.

Vse v muzeju Revoltella razstavljene slike in rezbarije so last mestnih javnih zbirk, tržaške grške pravoslavne in srbske pravoslavne občine ter posameznih meščanov. To po eni strani opravičuje časovno in geografsko raznolikost razstavljenega gradiva, po drugi strani pa še poudarja spodbudno okoliščino, da lahko mesto samo, iz svojih kulturnih zakladov, priredi takšno razstavo.

Lično opremljen katalog pripisuje precejšnje število razstavljenih ikon tudi slovanskim neznanim ljudskim umetnikom. S predgovorom o izvoru in razvoju ikonografije je ta katalog prirediteljem razstave, muzeju Revoltella in društvu prijateljev Grčije, lahko v ponos. Pri marsikaterem obiskovalcu pa bo skupno z razstavo lahko vzbudil zanimanje tudi za bogate zbirke in po ikonah znane kraje pri nas.

T. POLJŠAK

Drevi začetek desete „Pule"

V edinstvenem okolju antične arene v Puli se bo drevi slovesno začel deseti, jubilejni festival jugoslovanskega igranega filma, pod pokroviteljstvom predsednika republike Josipa Broza — Tita. Deset let pulskega festivala pomeni obdobje, ki je nedvomno potrdilo, da je ta naša največja filmska manifestacija dosegla stopnjo resnične potrebe in pomen tradicionalnega merjenja vrednot v jugoslovanski kinematografiji.

Od leta 1954 do zdaj je bilo v pulski areni pred milijonom gledalcev prikazanih 124 domačih igranih filmov, 12 koprodukcijskih ter 649 kratkometražnih filmov. Posameznim festivalskim predstavam je prisostvovalo včasih tudi do 12.000 gledalcev, kar izpričuje izjemen filmski avditorij na svetu.

Od leta 1960 je jugoslovanska filmska revija razdeljena na dve manifestaciji: festival jugoslovanskega dokumentarnega in kratkometražnega filma v Beogradu in festival jugoslovanskega igranega filma v Puli. Tudi letos bodo na pulskem festivalu ob izbranih igranih filmih prikazali kratkometražnike, nagrajene na zadnjem beograjskem festivalu. Zanimanje za festival je veliko. Že pred dvema dnevoma so bile razprodane tako rekoč vse vstopnice, čeprav arena z novimi razširitvami lahko sprejme tudi do 13.000 ljudi.

Nove knjige

Pavle Zidar: S konji in sam

Eno preprostih, pa zanesljivih znamenj uspeha kakšne literarne stvaritve je gotovo tudi to, da ostane le-ta v bralčevem spominu povezana s kakšnim jedrnatim impresivnim pojmom. Zdi se, kot da smo se z njim v svojem čedalje bolj intimnem odnosu do opisovanega sveta približali delovnemu naslovu, pod katerim je nosil pisatelj v sebi svoja najsilovitejša in najbolj neposredna doživetja. Za Zidarjevo prozo, katere založnica je postala Cankarjeva založba, so tak središčen pojem konji; na kratko: poglavitne značilnosti knjige v dobrem in slabem nam bo najlaže predstaviti ob njih in z njimi. To so resnična živa bitja, ne zgolj simboli, postavljena v resnično okolje. Izpolnjujejo osrednje in zaključno poglavje rekrutovanega življenja, ki jim je hočeš nočeš določen za varuha, strežnika, sodnika in priprošnjika. Ti konji so neogibna danost trde življenjske šole; učitelji v vlogi neizprosno strogih in moralnih varovancev; vsak zase osebnost z lastno usodo in lastno življenjsko potjo; za dolge mesece edina vsakodnevna nevarnost, ki se je je treba vsak hip ogniti; edina vsakdanja skrb, napor in zadoščenje za opravljeno delo; končno tudi edino pribežališče v trenutkih malodušja ali vzhičenja. To so silaška, pa v bistvu nebogljena bitja, ki resda včasih tolčejo s kopiti in grabijo s čeljustmi. Predvsem pa se znajo veseliti, jokati, zabavljati, vzpodbujati, prezirati, prositi in občudovati — in vse to s parom velikih, vedno nekoliko obtožujočih oči. Nič čudnega torej, če vse razmišljanja, čustvovanja in s tem opisa vredno teče skoznje, če kljub realistiki svojega obstoja preraščajo v simbol, v primero človekovega pehanja in nehanja. Tudi formalno je teža tega doživetja terjala svoje, tako da pričujoči prozi ne moremo reči ne razširjena novela ne krajši roman: to pa zato ne, ker je prvi del knjige z naslovom Odhod, v katerem pisatelj prepleta vtise iz transporta z junakovimi asociacijami na pravkar pretrgano civilno življenje, sam na sebi le novelističen uvod v povsem avtonomno in intenzivnejše srečanje s konji v istoimenskem zaključnem razdelku. Ostanimo zatorej pri označbi proza; vendar proza, ki zasluži nadaljnjo razčlenitev, saj jo je v vrsti naših resnejših sodobnih proznih tekstov izjemoma moči brez morečega naprezanja prebrati tako rekoč na dušek.

Od kod, se vprašujemo, ta epska mirnost celote, ko pa je v posameznostih vendarle veliko govora o zelo mešanih, včasih že morečih in depresivnih občutjih občutljivega in z dvomom zaznamovanega izobraženca, ki se mora za dolgo dobo sprijazniti s tem, da je nenadoma ostal brez sebe, to je brez svoje preteklosti, in večinoma v oblikah golega nagonskega ohranjevanja. Ob opisih takega množičnega junaka, kot so konji — ki mimogrede povedano v slovenski literaturi najbrž še niso imeli tenkočutnejšega oblikovalca — ter ob posredovanju vrste stvarnih in v bistvo zadevajočih opisov različnih človeških značajev, narodnosti, opravil in vsakdanjega vojaškega dne, srbske zemlje in njenega kmeta itd. itd., spoznamo, da je ta mirnost posledica srečno odmerjene pisateljske objektivizacije snovi ter upoštevanja vrednega pripovedovalskega daru. To nagnjenje brani pisatelju, da bi potonil v globinah svojega subjektivnega sveta in ga kot prirojen reševalec kliče na breg objektivnega toka življenja. V pojavnosti tega pa kljub težkočam, ki mu jih očitno še zastavlja sama formalna plat pisanja, zadene skorajda vselej tisto, kar je značilno, izvirno v določanju bistvenega, in zato na splošno privlačno, ter tisto, kar razodeva njega samega skozi svojo lastno pričujočnost in problematiko. JOŽE SNOJ

Troje del zbirke „Piramida"

Nagel razvoj znanosti in tehnike terja od založniških hiš takšno načrtovanje programov, ki bo najbolj realistično in neprisiljeno zadostilo rastočim potrebam splošne razgledanosti in znanja širokih krogov bralcev. Po vsem sodeč je založba **»Življenje in tehnika«** s svojo zbirko **»Piramida«** ta namen dosegla. V zbirki »Piramida« objavljajo poljudna naravoslovna in tehnična dela domačih in tujih avtorjev. Kot zanimivost naj navedem, da je v zbirki »Piramida« pripravljeno mesto tudi za dela, ki nas seznanjajo s praktično tehnično kulturo in z mnogimi prepotrebnimi nasveti za delo na domu.

Založba »Življenje in tehnika« se je zavedala pomembnosti takšne literature, ki je namenjena širokim krogom bralcev in je v svojo zbirko »Piramida« uvrstila tudi delo **Ivana Špolarja** in **ing. Mitje Tavčarja: »Naredi sam«.** Razmeroma obsežna (308 strani) in okusno opremljena knjiga nam v obliki kompendija nudi koristno gradivo, v katerem nas spozna s stoterimi praktičnimi nasveti za delo doma in v njegovi okolici. Začenši s poglavjem o zidavi stanovanj, o gradnji in gradbenih materialih, pa tudi o instalacijah in najnujnejših delih ter popravilih, nas avtorja preko splošnih napotkov za ureditev stanovanja popeljeta do poglavja o ureditvi posameznih prostorov.

Izpod peresa **Dušana Kralja** je v isti zbirki izšla zanimiva knjižica z naslovom **»Živa snov«**. Knjiga nas popelje v svet življenjskih prvin in nam poljudno in dinamično posreduje današnje znanje o celicah, njihovi zasnovi in strukturi ter o osnovnih črtah energetike v bioloških procesih, njihovega uravnavanja in pojavov, ki označujejo žive snovi. Biologija, biokemija in fiziologija so znanstvene panoge, ki so v tem jedrnato napisanem delu zastopane v enaki meri, avtor se pa delno dotakne tudi snovi, ki sodi v mlajšo vejo današnjih ved o živih snoveh — v biofiziko.

Tretja knjiga, ki je izšla v zbirki »Piramida«, je prevod sovjetskega dela **N. J. Kobrinskega** in **V. D. Pekelisa** z naslovom v izvirniku »Bistree misli«. V slovenščino je delo prevedel **Janez Zor.** Knjižica z naslovom »Hitrejši kot misel« ima dve poglavji. V prvem poglavju o matematiki in vsakdanjem življenju nas avtorja — izmed katerih je Kobrinski znan zlasti kot teoretik s področja logičnih mrež — povedeta na področje matematike in logičnih zakonitosti, upoštevaje pri tem zgodovinski razvoj. S presenetljivo okretnostjo je napisan tekst, ki se ga popularno sicer dokaj težko piše. Skozi vsa poglavja teče elastično in izredno inteligentno razmišljanje nekako v stilu Georga Gamowa in vkljub vložkom, ki terjajo za nematematike včasih malo več napora, prebiramo to delo z užitkom. V drugem delu knjižice je govora o elektronskih računalnikih. Tudi v tem delu prevladuje izredna jasnost, žal pa so zaradi nekoliko skrajšane verzije slovenskega prevoda izpadla poglavja, ki tvorijo v originalu del o »razmišljajočih strojih«.

V. RIBARIČ

Branislav Nušić 23

Avtobiografija

Prevedel DAVORIN RAVLJEN

Da bi se torej lahko naučili tistih čudnih zgodovinskih imen, smo se srečno domislili in jih začeli uporabljati pri igranju jendžajesa in smo tako namesto dotedanjih besed v naštevanki uporabljali naslednja vladarska imena: Kleombrot, Kiaksar, Aserhedon, Senoharib, Sezostris, Taharku, Karakala, Artakserkses! In kogar je doletela poslednja beseda Artakserkses se je moral skljjučiti, drugi pa smo ga preskakovali in pri tem izgovarjali tale vladarska imena: Kudurnagunta, Čandragupta, Hasurbanapal, Nabukadnezar, Tiglatpalisar, Nabopolasar, Agezilaj, Amenemhat, Uzprtezen!

Tako smo prijetno združili s koristnim. Uganili smo, kako se je treba učiti takšnih kraljevskih imen, pri igri smo zamenjali nepoznane besede z novimi in zelo milozvočnimi besedami in dali silnim kraljem priložnost, da nam lahko tudi oni kako koristijo.

Ko smo si tako obrusili jezike, smo začutili, da se zdaj že lahko začnemo poglabljati tudi v zgodovino, ki je sicer med najmikavnejšimi gimnazijskimi predmeti.

Zgodovino delimo, kakor veste, na stari, srednji in novi vek. Pred starim vekom je kakor nekakšen uvod v zgodovino predzgodovinska doba, na koncu zgodovine, po novem veku, pa je najnovejši vek kot pogovor ali morda kot »popravljene tiskovne napake«, ki jih navadno tudi denemo na konec knjige. Sicer pa je najnovejši vek, ki se pričenja z revolucijo, res tudi poprava tiskovnih ali bolje povedano političnih napak iz minulih vekov.

Kdor opazuje zgodovino takole daleč stran od tega, samo da bi se naučil učne snovi, jo vidi nekako takole:

Stari vek: zidanje piramid, dolgi in leporečni govori, modrovanje, oboževanje mnogih bogov in mnogih žena.

Srednji vek: vera v enega samega Boga in vedna vojskovanja in pokoli zaradi tega edinega Boga. Oboževanje žena in veden boj in poboji zaradi žena.

Novi vek se prične z zgodovinskim falzifikatom in se konča s pačenjem zgodovine.

Zgodovina zaznamuje začetek novega veka z velikim dogodkom, z odkritjem Amerike, ampak če sodimo po vseh posledicah tega dogodka, bi rekli, da je Amerika odkrila nas. Vsaj Američani tako mislijo in trde, da pačimo zgodovino, če govorimo, da smo jih mi odkrili. Pred več leti sem spoznal nekega močno prikupnega Američana, gospoda Marka Twaina, prodajalca limonade, ki pa je razen tega tudi pleskal, bril in izdeloval esenco za vlaganje kumaric. Ko mi je nekoč ponudil prav to esenco kot ameriški izum, sva se pogovarjala o oném, o odkritju Amerike.

»Ne, gospod!« sem ga zavrnil. »Ne vem, zakaj naj bi kupoval esenco iz Amerike. Evropejci smo izumili kisle kumarice, zato moramo izumiti tudi esenco.«

»Tako?« je odgovoril. »A vi ste, če se ne motim, tudi Ameriko odkrili.«

»Da, gospod, mi Evropejci smo iznašli kisle kumarice in smo odkrili tudi Ameriko.«

»Da, da, spominjam se,« je ljubeznivo odgovoril Twain. »Oh, ko bi vedeli, kako prijetno ste iznenadili nas Američane, ko ste nas odkrili.«

»Kako?« sem osuplo vprašal.

»Da. Veste, tisoče in tisoče let smo čakali, bili smo že nestrpni in smo se venomer spraševali: ‚Ali bodo ti ljudje vendar že prišli in nas odkrili?' Natanko se spominjam, da je nekega dne prispel Krištof Kolumb in da ga je moj dedek sprejel z besedami: ‚No, slišite, vi ste pa dolgo odlašali!'«

»A kako, zaboga, je mogel vaš dedek sprejeti Kolumba?«

»To sem se tudi jaz vedno spraševal, ampak v zgodovini, veste, je treba upoštevati nerazložljive pojave, ki jih bodo zgodovinarji bržda pojasnili.«

»Se pravi, da ne priznavate velike Kolumbove zasluge?«

»Ah! Kaj je ne bi! Nedavno tega je poskušal neki moj prijatelj, gospod John Bowters, splavati s čolnom iz Amerike v Evropo, pa ni uspel, kar samo povečuje Kolumbov uspeh.«

»Kako pa sodite o akciji španskega kralja Ferdinanda, ki je odkritje Amerike gmotno podprl?«

»O, nenavadno jo cenim. Tembolj, ker je pri tem podjetju sodeloval tudi ameriški kapital. Še danes ta dan imam sedem delnic ‚Podjetja za odkritje Amerike', ki ga je bil organiziral kralj Ferdinand, lahko pa vam na uho povem, da imajo te delnice pri nas v Ameriki le nizko ceno.«

»Zakaj?«

»I, bržčas zato, ker je odkritje Amerike nas Američane hudo razočaralo.«

»Razočaralo?«

»Da, ker bolj in bolj spoznavamo, da je Evropa odkrila Ameriko samo zato, da bi ji lahko kdo posojal denar, in že pričenjam verjeti, da se Marsovci, poučeni po naši izkušnji, zelo skrbno izmikajo priložnosti, da bi jih Evropa odkrila.«

Sodim, da ima tale gospod Twain čisto prav, zato sem rekel, da se je pričel novi vek z zgodovinskim falzifikatom, z odkritjem sveta, ki je že obstajal. In ta vek se je, kakor sem rekel, končal s pačenjem zgodovine. Proti koncu novega veka se je rodil prečuden zgodovinopisec. Pisal se je Napoleon Bonaparte. Zgodovine ni pisal, kakor je navada, marveč jo je ustvarjal. Razdrl je državne meje, podiral dinastije, si izmislil nove narode in ustvaril nove države. Bil je genialen ponarejevalec zgodovine, kar lahko Balkanci najbolj potrdimo, in je napravil takšno zgodovinsko zmešnjavo, da se je svet že kar bal, ali mu ne bo nemara šinilo v glavo še to, da spremeni obliko globusa. In čeprav sodi vse njegovo delovanje v najnovejši vek, je vendarle s svojim rojstvom zaključil novi vek in nam je od njega podarjen.

Od vseh teh zgodovinskih vekov, priznajmo, je bila predzgodovinska doba nam dijakom čez vse všeč. Ni bilo ne države ne vladarjev, niso šteli let in niso znali pisati, da bi zapisali tisto, česar bi se nato morali mi učiti. Če bi se bila zgodovina človeštva še nadalje razvijala v tej smeri, je dandanes ne bi poučevali v šoli. No, saj tudi sicer ne bi bila šolski predmet, ko se ne bi bila med narodi pojavila posebna sekta ljudi, tako imenovanih zgodovinarjev, ki so se začeli naglo množiti kakor neznosen mrčes. Ti ljudje, sestavljeni iz radovednosti in potrpežljivosti, so se zalezli kakor molji v stare knjige in med prašne listine; začeli so obračati kamenje in grebsti zidovje, jeli so se vzpenjati na okope, begati po razvalinah, odkopavati temelje in razkopavati grobove in so zgodovino, ki jo je bilo svoje dni ob guslah kar veselje poslušati, napravili za šolski predmet, ki se širi iz dneva v dan kakor harmonika. V starem in srednjem veku jih je bilo manj, zato hvala bogu tudi ni vse zapisano in sta stari in srednji vek dokaj všečno branje. Kako so nam bila na primer povšeči tista poglavja iz starega veka, ki so se pričenjala z besedami: »O dogodkih te dobe vemo le malokaj,« ali pa morda takole: »Drugo polovico memfiske dobe, ki obsega nekaj stoletij, zagrinja temà in je domala brez vsakršnih spomenikov.« »Zagrinja temà« je dijakom tako všečna in dopadljiva fraza, da bi jim bilo kakor zadevnim narodom v prid, če bi tudi mnoge dogodke iz znane zapisane zgodovine »zagrinjala temà«.

MARIBOR

Skrb za urbanistično dokumentacijo

V prejšnjem mariborskem okraju imajo vse občine sklenjene pogodbe za izdelavo urbanističnih načrtov za vse večje kraje. V bivšem soboškem okraju pa je problematična izdelava urbanističnih programov in načrtov za Mursko Soboto, Lendavo in Gornjo Radgono. Te občine se bodo morale čimprej povezati z zavodom za urbanizem v Mariboru. Mesto Slovenj Gradec je že imelo razstavljen urbanistični program in ga bodo v kratkem dostavili okrajni skupščini v potrditev. Za Dravograd in Ravne na Koroškem so izdelali idejne osnutke urbanističnih programov ter so na podlagi teh osnutkov določili tudi vplivno območje za oba kraja.

Problem črnih gradenj bo treba zaostriti ter občutneje kaznovati kršilce, ki ne upoštevajo predpisov. Občinska skupščina je jeseni 1962 porušila nekaj objektov, vendar ne vseh tistih, ki jih je predlagala okrajnemu urbanističnemu inšpektorju, da zanje izda odločbo o porušitvi. Občinska skupščina Ptuj pa bi morala že od lanskega julija porušiti tri objekte. Tega pa ne stori, ker meni, da po zakonu o urbanistični inšpekciji za to ni pristojna. Investitorji še vedno izkoriščajo premile kazni ter dolgotrajni upravni postopek. Običajno je tako, da se investitor vseli, še preden je končan upravni postopek. Črnogradnje se pojavljajo največ v občinah Ptuj, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica in v mariborskih mestnih občinah. -AR

RAKIČAN

Dijaki KSŠ bodo letovali na Cresu

Prve dni avgusta bo odpotovala na Cres prva skupina dijakov KSŠ iz Rakičana. Tam bodo letovali sedem dni. Letovanje so dijaki organizirali na šoli prek Počitniške zveze. Ko

MAČKOVCI

Cesto preurejajo

Te dni so prebivalci Mačkovec začeli dela na cesti Mačkovci—Stanjevec. Začetna dela so opravili že jeseni, sedaj pa si prizadevajo, da bi cesto končali še letos. Prebivalci obeh vasi bodo vložili veliko naporov za preureditev ceste. Ko

ŠENTJERNEJ

Tretja izmena v obratu Iskre

V šentjernejskem obratu ISKRE — »Upori« so v dveh letih povečali proizvodnjo uporov od 25.000 na 110.000 kosov dnevno. Izvoz in domači trg pa terjata še več teh izdelkov. S tretjo izmeno, ki jo bodo uvedli s prvim avgustom, bodo dnevno proizvodnjo povečali na 145.000 kosov dnevno.

Iz obrata prodajo vsak mesec v ZDA 600.000 uporov. Oglašajo pa se tudi kupci iz drugih držav, hkrati pa raste povpraševanje na domačem trgu. Vse to narekuje povečanje letošnje proizvodnje znatno nad predvideno količino. Razen tretje izmene uvajajo tudi postopno avtomatizacijo proizvodnje.

Z novimi delavkami in delavci, ki so jih te dni sprejeli v delovno razmerje, je kolektiv šentjernejskega obrata Iskre zrasel na 360 članov. Z uvedbo tretje izmene bo poleg dosedanjih naporov kolektiva za povečanje proizvodnje, zmogljivost obrata polno izkoriščena. V prostorih obrata ni kotička, ki ni izkoriščen neposredno za proizvodnjo, pomožne prostore pa imajo še v drugih stavbah v Šentjerneju.

Razen uporov izdelujejo v obratu tudi potenciometre. Rastoče povpraševanje po teh elektro industrijskih sestavnih delih opozarja na potrebo rekonstrukcije tudi te proizvodnje.

Hkrati z večanjem proizvodnje pa v obratu ne pozabijo na ljudi. Prva dva stanovanjska bloka v Šentjerneju sta večidel za člane kolektiva tega obrata. Otroški vrtec v Šentjerneju bi težko obstajal brez pomoči kolektiva tega obrata. Za to, pretežno poljedelsko področje pa je razen ostalega velikega pomena zaposlovanje odvečne delovne sile, zlasti žensk.

P. Romanič

SLOV. KONJICE

Premalo kadra s fakultetno izobrazbo

Občinski odbor SZDL v Slov. Konjicah je pred kratkim izdelal pregled kadra z visokošolsko izobrazbo na območju občine. Podatki so pokazali, da je le četrtina zaposlenih v gospodarskih dejavnostih, ostali pa so v prosveti, zdravstvu in v upravnih organih občine. Sicer pa so le redki taki, ki ne bi bili zaposleni v svojem poklicu, za katerega so študirali. Analiza kaže, da bo več kadra s fakultetno izobrazbo potrebnega v gospodarskih organizacijah. Čeprav je v občini nekaj večjih podjetij, imajo le enega ekonomista, prav tako pa manjka inženirjev in pravnikov. V. L.

Naš fotozapisek

PTUJSKI TRG JE DOBRO ZALOŽEN — Gospodinje, ki na trgu kupujejo, pa pravijo, da so cene za nekatere pridelke še vedno previsoke.

Foto: Kos

V nekaj vrstah

RAVNE NA KOROŠKEM — Na občinski skupščini so ugotovili, da osebni dohodki v negospodarskih dejavnostih hitreje rastejo kot v gospodarskih organizacijah. Zato bo komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka pregledala izplačila osebnih dohodkov v zdravstvu in šolstvu, kakor tudi v trgovini in gostinstvu. Osebni dohodki v industrijskih podjetjih pa se gibljejo v skladu s povečano produktivnostjo dela. Kot vse kaže, se sveti in upravni odbori zdravstvenih zavodov, lekarn in nekaterih drugih ustanov premalo poglabljajo v delitev osebnih dohodkov. -s

PREVALJE — Predstavniki občine Ravne na Koroškem in podjetja Mlin-testenine iz Maribora so se pogovarjali o možnostih, da bi se nova pekarna, ki jo sedaj gradijo, priključila podjetju Mlin testenine. V gradnjo nove pekarne so doslej vložili 62 milijonov dinarjev iz družbenega investicijskega sklada občine Računajo, da bi nova pekarna začela obratovati že v novembru. O tej zadevi bo razpravljala še občinska skupščina na podlagi predloga in razprave na pristojnem občinskem svetu. Ta rešitev bi bila dobra, saj bi tako mariborsko podjetje z izkušenimi strokovnjaki in dobro organizacijo dela lahko mnogo prispevalo k boljši preskrbi s kruhom na tem področju. -o

PTUJ — Občinska skupščina je odobrila občinski gasilski zvezi 4 milijone dinarjev za nakup gasilskih avtomobilov. Razen tega jim je občinska skupščina dala poroštveno izjavo za 7 milijonov dinarjev. S tem denarjem bodo kupili dva kombija ter ju odstopili zunanjim društvom. -r

SLOVENSKA BISTRICA — Za pospešitev gradnje ceste od skladišča pri Logerju proti Trem Kraljem je občinska skupščina najela investicijsko posojilo iz sredstev občinskega družbenega investicijskega sklada v višini 1,5 milijona din za dobo 20 let s 3 odstotno obrestno mero. -j

HOČE — Prebivalci tega kraja so se zavzeli za moderniziranje ceste, ki vodi iz Hoč do železniške postaje Hoče. Ta cesta je v zelo slabem stanju ter sami nimajo sredstev, da bi jo modernizirali. Zato so predlagali občinski skupščini, naj bi prispevala večji del sredstev. -o

Dinamo : Ujpest 2:0

Zagrebčani pred koncem turnirja skupaj z Gornikom (Poljska)

NEW YORK, 25. julija — V nadaljevanju mednarodnega nogometnega turnirja je zagrebški Dinamo premagal madžarsko enajstorico Ujpest 2:0 (1:0) in tako postal eden najresnejših kandidatov za prvo mesto. Gola sta dala Jerković in Braun.

Dinamo je bil boljši nasprotnik, zlasti pred odmorom, ko Madžarom ni uspelo, da bi vsilili svoj način igre. Zagrebški napadalci so tokrat naleteli na izredno razpoloženo ožjo obrambo Ujpesta, v kateri se je zlasti odlikoval vratar Lungo. Šele v 41. minuti je uspelo Jerkoviću od 20 m daleč prevarati madžarskega vratarja.

Po odmoru so se Madžari zelo popravili, tako da je morala zagrebška obramba vdržati hude napore, da je obdržala mrežo nedotaknjeno. Pri Dinamu so se odlikovali Belin, Perušić in Lamza.

V preostalih tekmah je španska enajstorica Valladolid premagala švedsko moštvo Helsingborg 2:1 (2:0), Wiener Sportklub in Belenenses pa sta igrala neodločeno 1:1 (0:0).

Vrstni red pred zadnjim kolom je tale: Gornik in Dinamo po 7, Wiener Sportklub 7, Ujpest 6, Valladolid 5, Helsingborg in Belenenses po 3 točke.

V zadnji tekmi se bo Dinamo srečal z Gornikom, zmagovalec tega dvoboja pa bo zadel potem na angleško enajstorko Westham United, ki je zmagal v prvem delu

Spremembe v boksarski vrsti Srbije

Za dvoboj s Slovenijo drevi ob 20. uri v Tivoliju

LJUBLJANA, 25. julija. — Boksarska zveza Srbije je obvestila prireditelje medrepubliškega boksarskega srečanja med reprezentancama Srbije in Slovenije, ki bo jutri, v soboto, v športnem parku inž. Stanka Bloudka v Tivoliju (ob 20. uri), da je nekoliko spremenila izbrano vrsto. V muhi kategoriji bo namesto Gračanina iz Valjeva nastopil letošnji državni prvak Jovan Pajković iz Beograda, v peresnolahkem razredu pa bo namesto Petrića tekmoval Zvonimir Vujin (Banat, Zrenjanin), medtem ko bo njegov klubski tovariš, tretjeplasirani z letošnjega državnega prvenstva Vidović boksal v težki kategoriji. V vseh ostalih razredih v srbski reprezentanci ni nobenih sprememb. V ljubljanskem ringu bomo torej videli tri državna prvenstva Vidovića boksal (Pajkovića, Benedeka in Tamašija), tri lanske (Damjanovića, Bencuna in Šukovića) ter dva državna reprezentanta (Vujina in Tomića).

Obe zvezi — slovenska in srbska — sta tudi že določili sodnike za ta dvoboj Borbe bodo sodili Mladenović, Radosavljević (Bgd), Grošelj in Podbevšek (Lj).

Tečaj za trenerje

Boksarska zveza Slovenije prireja v dneh od 15.—25. avg. tečaj za boksarske trenerje in instruktorje pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića iz Beograda. Tečaj bo v Seči pri Portorožu. Pet slovenskih klubov je prijavilo 13 kandidatov, in sicer Odred 3, Ljubljana 2, Olimp 4, Maribor in TVD Partizan iz Trbovelj pa po dva tečajnika.

»Revija mladih« z 32 boksarji

LJUBLJANA, 25. julija. Boksarski klub Olimp iz Celja bo priredil 4. avgusta drugo »revijo mladiha, za katero je pet slovenskih klubov prijavilo nič manj ko 32 mladih boksarjev in začetnikov (Ljubljana 11, Olimp 5, Odred 8, Maribor in TVD Partizan — Trbovlje po 4). Med nastopajočimi bosta tudi najboljši boksar prve enake revije, član »Mariborae Žerjav ter letošnji državni mladinski prvak v srednji kategoriji Erčulj (Odred). (H.)

PETKRATNI PRVAK JUGOSLAVIJE — Član Vojvodine iz Novega Sada Peter Benedek, ki bo jutri zvečer nastopil v srbski reprezentanci proti Ljubljančanu Weinerju, je doslej že petkrat osvojil naslov državnega prvaka, na evropskem prvenstvu v Beogradu 1961 pa je osvojil srebrno kolajno. Na našem posnetku (desno) ga vidimo v borbi s Škotom Mc Kenziem na letošnjem evropskem prvenstvu v Moskvi.

Za društva s popolno materialno osnovo

BEOGRAD, 25. jul. Na konferenci z novinarji je generalni sekretar jugoslovanske zveze za telesno kulturo Milan Ercegan dejal, da bo sedemletni načrt razvoja telesne kulture težil k stabilnemu razvoju, se pravi, da bo treba ustanavljati društva s popolno materialno osnovo, ki bodo rentabilnejša kakor klubi za posamezne športe. Po zamisli naj bi bile gradnje in vzdrževanje objektov v pristojnosti komunalne dejavnosti, zdravstvena služba pa naj bi bila v okviru splošne zdravstvene službe.

Na sestanku z novinarji je tov. Ercegan povedal, da sekretariat podpira predlog slovenske zveze, po katerem naj bi bila konec leta izredna skupščina Smučarske zveze Jugoslavije.

MEMORIAL PIATIGORSKI

Tretji poraz Gligorića

LOS ANGELES, 25. julija. Rezultati XII. kola velemojstrskega šahovskega turnirja »Memorial Piatigorskie: Benkö — Gligorić 1:0, Petrosjan — prek. v boljšem položaju za Petrosjana, Keres — Olafsson prek. v boljšem položaju za Keresa, Reshevsky — Najdorf prek. v nejasnem položaju.

Stanje pred zadnjim kolom: Olafsson in Petrosjan 7 (1), Keres 6,5 (2), Najdorf 6,5 (1), Gligorić 6, Reshevsky 5 (2), Panno 5 (1), Benkö 5.

Zanimive partije predzadnjega kola so se končale s tremi prekinitvami in porazom Gligorića v partiji z Benköjem, ki je v kraljevi indijki z močnim napadom štirih kmetov prisilil jugoslovanskega prvaka na predajo v 44. potezi. Borba za prvo mesto bo odločena v zadnjem kolu, pred katerim pa bo imel Petrosjan verjetno pol točke naskoka pred Keresom. Zadnje kolo bo na sporedu v nedeljo zvečer.

Conski turnir

HALLE, 25. julija. — Rezultati prekinjenih partij conskega šahovskega turnirja: Uhlmann — Donner 1:0, dr. Trifunović — Kavalek remi, Doda — Johanessen remi, Haman — Vesterinen 1:0, Kanko — Donner 1:0, dr. Trifunović — Pavlov remi, Doda — Kavalek 1:0, Johanessen — Minev remi, Robatsch — Pavlov remi. — Stanje pred zadnjim kolom: Portisch 13,5, Larsen 13, Ivkov in Robatsch 11,5, Malich, Uhlmann, Johansson (Island), Kavalek in dr. Trifunović 10, Donner 9 itd.

Polfinalni turnir v Ljubljani

LJUBLJANA, 25. julija. — Rezultati XII. kola polfinalnega šahovskega turnirja: Brvar — Ivačić remi, Šiška — Krek 1:0, Rakić — Radosavljević 0:1, Djurković — Djordjević 1:0, Bertoncelj — Smon remi, Bukovac — L. Longer 1:0, inž. Krivec — Svrzić 0:1. Stanje pred zadnjim kolom: Svrzić 9,5, Ivačić 7,5, inž. Krivec 7 (2), Bukovac 7 (1), Bertoncelj 7, Brvar in Smon 5,5, L. Longer in Rakić 5, Djurković 4,5, Radosavljević 4 (1), Djordjević in Krek 3,5.

Novo na tujem

KIJEV — Olimpijska nogometna enajstorica SZ je v prvi kvalifikacijski tekmi za nastop na olimpiadi premagala Finsko 7:0 (4:0). Povratna tekma bo 2. avgusta v Helsinkih.

RIM — Tehnični vodja italijanske nogometne reprezentance Edmondo Fabri bo obdržal to funkcijo do leta 1966, se pravi vse tja do svetovnega prvenstva.

RICCIONE — V teniškem tekmovanju za pokal Galea je Grčija premagala Španijo 4:1 in se bo tako v naslednjem kolu pomerila z Italijo. Finale (od 1. do 6. avgusta) bo v francoskem mestu Vichy, kjer se bodo sestali vsi zmagovalci s turnirjev v Italiji, Avstriji, CSSR in Belgiji.

GDANSK — Na svetovnem sabljaškem prvenstvu je v tekmovanju z mečem zmagal Avstrijec Losert.

VARŠAVA — V pripravah za atletski dvoboj z ZDA so nekateri poljski atleti dosegli nekaj izvrstnih rezultatov. Schmidt je v troskoku prišel do daljine 16,85 m, Globucky je vrgel kopje 79,54 m, Piontkowski pa disk 58,19 m.

POTSDAM — Stafeta NDR (Matuschewsky, May, Herrmann in Valentin) je dosegla nov svetovni rekord na progi 4x1500 m s časom 14:58. Dosedanji rekord so imeli Francozi s časom 15:04.

Po domačih krajih

LJUBLJANA. Zapisali smo že, da bodo imeli udeleženci skorajšnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, ki se začenja 18. avgusta v Beogradu in se konča v Mariboru, prost dan v Pulju. To mesto je na nedavnem sestanku z zastopniki organizacijskega odbora prevzelo obveznost za plačilo stroškov za en dan. Toda pristojni ljudje v Pulju pa so sedaj obvestili prireditelje, da te obveznosti ne morejo izpolniti.

MARIBOR — Sekretariat Odbojkarske zveze Jugoslavije je odločil, da se bo kandidat za mednarodnega sodnika Ljubo Moran iz Maribora udeležil kot sodnik mednarodnega odbojkarskega turnirja ženskih reprezentanc, ki bo v dneh od 15. do 18. avgusta v črnomorskem letovišču Constanca v Romuniji. Na tem turnirju bodo razen Jugoslavije sodelovale tudi ženske reprezentance Bolgarije, Romunije in Madžarske. M. K.

Iz včerajšnje druge izdaje

CERKNO — Kmetijska zadruga Cerkno je do zdaj odkupila velike količine zdravilnih zelišč in raznih gozdnih sadežev, ki so letos posebno bogato obrodili. V tem mesecu je odkupila skoraj 44 stotov borovnic, za katere je nabiralcem izplačala skoraj 600.000 din. Zdravilnih zelišč je zadruga odkupila nekaj nad 49 stotov — v glavnem arniko, lipovo cvetje in druga zelišča. Nabiralci so zanje prejeli nad milijon 300 tisoč dinarjev.

GORJE PRI BLEDU — V počitniškem domu letuje okoli 50 otrok iz Trsta. Dopoldneve preživljajo otroci ob raznih igrah, popoldne pa hodijo na krajše izlete v okolico ter obiskujejo razne kulturne prireditve na Bledu, Jesenicah in v Bohinju.

Iz včerajšnje tretje izdaje

ŠKOFJA LOKA — Proizvodnja v prvem polletju je dosegla predvideni obseg, ki je kar za 34% večji od lanskega. To so dosegli predvsem z večjo produktivnostjo, saj je bilo novih zaposlenih le za 1% več. Ugodne rezultate so dosegli tudi v kmetijstvu, gostinstvu in obrti, medtem ko je izvoz zaostal za letošnjim planom.

Vprašanja in odgovori

Pokojninska doba

H. R. — Tr. Že od 14. leta starosti dalje ste med okupacijo aktivno in organizirano sodelovali v narodnoosvobodilni vojni. Ali se vam čas do 15. leta starosti res ne more šteti za pokojnino?

ODGOVOR: Po 2. odst. 49. čl. zakona o pokojninskem zavarovanju se šteje zavarovancu pred dopolnjenim 15. letom starosti za pokojnino le čas iz 1. točke 1. odst. 31. čl. navedenega zakona, t. j. čas, ki ga je zavarovanec do 15. 5. 1945 prebil v partizanskih odredih Jugoslavije, v Narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije in v Jugoslovanski armadi. Zato se čas, ki ga je zavarovanec prebil na aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju (2. točka 1. odst. 31. čl. zakona), preden je dopolnil 15 let starosti, ne more šteti v pokojninsko dobo.

Zamenjava stanovanjskih prostorov sostanovalca

K. V. M. — Ali lahko zamenjate stanovanjske prostore, ki jih uporabljate kot sostanovalec?

ODGOVOR: Po 186. čl. zakona o stanovanjskih razmerjih ima sostanovalec pravico zamenjati z drugim stanovanjske prostore, ki jih uporablja kot sostanovalec. Tako pogodbo o zamenjavi mora potrditi stanovanjski organ občinskega ljudskega odbora, ki poprej zasliši drugega sostanovalca oz. druge sostanovalce. Ta organ sme le tedaj zavrniti zahtevo za potrditev pogodbe o zamenjavi, če drugi sostanovalec nasprotuje zamenjavi zato, ker bi se njegove stanovanjske razmere z ozirom na število oseb, ki naj se na podlagi zamenjave vselijo ali z ozirom na druge okoliščine občutno poslabšale, ali pa zato, ker boleha kdo od tistih, ki naj se vselijo, za kronično nalezljivo boleznijo.

Ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine

M. L. — Ste invalid I. kategorije invalidnosti in prejemate invalidsko pokojnino ter varstveni dodatek. Radi bi se zaposlili ter Vas zanima ali bi se Vam v tem primeru ustavilo izplačevanje invalidskih prejemkov?

ODGOVOR: Po 173. čl. zakona o invalidskem zavarovanju se delovnemu invalidu I. kategorije invalidnosti, ki stopi v stalno delovno razmerje in dela poln delovni čas ali najmanj polovico rednega delovnega časa, ne izplačujejo invalidska pokojnina niti varstveni dodatek ves čas, dokler traja taka zaposlitev.

Pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja

S. J. — Že 7 mesecev ste zaposleni pri gospodarski organizaciji, vendar še niste dobili odločbe o zaposlitvi. Zanima Vas ali ste v rednem delovnem razmerju?

ODGOVOR: 136. čl. zakona o delovnih razmerjih določa, da je lahko sporazum o sklenitvi delovnega razmerja pismen ali usten. Pismen sporazum kot pogoj za sklenitev rednega delovnega razmerja je v zakonu taksativno določen, vendar pri Vas ne gre za tak primer. Čim osebno in stalno opravljate delo kot svoj reden in glavni poklic, na določenem delovnem mestu, v rednem delovnem času, s pravico do osebnega dohodka, gre za redno delovno razmerje ne glede na pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja.

Invalidska pokojnina

V. S. — Nazadnje ste bili v delovnem razmerju leta 1958, nakar ste se zaposlili na domačem posestvu. Sedaj ste ohromeli in ste postali nezmožni za vsako delo. Ali ste upravičeni do invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker je Vaše zadnje delovno razmerje prenehalo leta 1958, bi bili zavarovani po določbah zakona o invalidskem zavarovanju in bi pridobili pravice po tem zakonu le, če bi imeli 30 ali več za pokojnino vštevnih let. Ker pa tega pogoja ne izpolnjujete in tudi v zadnjih 5 letih pred nastankom invalidnosti nimate najmanj 40 mesecev delovne dobe, niste upravičeni niti do invalidske pokojnine niti do kakih drugih dajatev iz invalidskega zavarovanja.

Otroški dodatek

B. C. — Ali boste prejemali za hčerko-študentko, ki se je poročila in ki jo boste še nadalje preživljali, otroški dodatek?

ODGOVOR: Po 26. čl. uredbe o otroškem dodatku preneha praviloma pravica do otroškega dodatka, če sklene otrok zakonsko zvezo. Ta pravica izjemoma ne preneha, če ostane otrok tudi po sklenitvi zakonske zveze v skupnosti s starši, ki ga tudi preživljajo zato, ker je njegov zakonec v obvezni vojaški službi ali se redno šola, ali pa je trajno nezmožen za delo, ter ga zato ne more preživljati.

Izvršba na nadomestilo osebnega dohodka

TžS. Ali lahko upnik, kateremu ste na podlagi pravnomočne sodbe dolžni plačati večji znesek, poseže z izvršbo tudi na nadomestilo osebnega dohodka, ki ga prejemate kot začasno nezmožen za delo?

Odgovor: Po izrečni določbi 128. čl. zakona o zdravstvenem zavarovanju je mogoče na nadomestilo osebnega dohodka po tem zakonu seči z izvršbo in zavarovanjem samo za preživninsko terjatev, ki je ugotovljena s sodno poravnavo ali sodno odločbo.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

Kolesarski šport ni v krizi

Po letošnjih dveh velikih kolesarskih dirkah v Evropi — Giru d'Italia in Tour de France — slednji v dveh izdajah, za profesionalce in amaterje posebej — ki sta minili (zlasti prvi) v znamenju nekih prividov, kakor da ves ta tekmovalni vrvež na kolesih ob tolikšnem razmahu motorizacije in pospešeni gradnji modernih avtostrad križem po stari celini nima pravzaprav več prave veljave in mu bodo še njegovi sedanji aktivni privrženci skoraj obrnili hrbet. Najplivnejši in skozi več desetletij v tem športu prekaljeni kolesarski funkcionar evropskega slovesa g. Jacques Goddet, dolgoletni »patron« Toura, je razlagal nedavno novinarjem svoje poglede na nadaljnjo pot kolesarskega športa v povsem drugačnih obrisih.

Kolesarji so zadnji čas res zašli v neko kritično dobo — tako je priznal ta nekdanji pionir Toura in njegov prvi zmagovalec iz leta 1903 — toda kriza ne pomeni vselej razsula, ampak je marsikdaj lahko tudi odrešujoča. Po njegovem velja slednje brez pridržkov za kolesarstvo. Noben ugovor, češ da ni več sodobno, ni vzdržen, saj je tudi v motoriziranem svetu obdržalo svoje mike. Ko bo življenjski standard po vsem svetu dosegel dovolj zadovoljivo raven, bo kolo spet prijetno razvedrilo za človeka, ki se mu tedaj ne bo treba več tako trdo pehati za vsakdanji kruh. In tudi takih ljudi, ki bodo športnike na kolesih radi gledali, bo še na sto tisoče . . . prav toliko, kolikor jih dandanes dere za nogometom, za katerega gradijo povsod mogočne arene. Zakaj ne bi kolesarske dirke pritegnile prav toliko radovčeževž?

Kriza, ki se je zajedla v vrste kolesarskih dirkačev, ima nekaj globljih vzrokov v tem, ker so se med njimi znašli zelo raznovrstni tekmeci: eni, ki zaslužijo ogromne denarje (ne samo za dirkanje, temveč tudi za reklamne nastope v službi velikih industrij) in drugi, ki teh sredstev nimajo in morajo v najtežjih pogojih vzdržati v konkurenci z njimi. Te razlike bo treba odpraviti in prvi poskus v tej smeri je uvedba nove prireditve, tako imenovanega Toura de l'Avenir, ki naj bi združil na eni dirki vse — pokliče in vozače amaterje. Ta novost bi ne bila nič nenavadnega; podobno so se preusmerili tudi nometaši, ki so si uredili življenjske pogoje po raznih deželah zelo različno, srečujejo pa se na zelenem polju vse križem in žanjejo slavo in denar. Ko bodo te razlike izravnane tudi med kolesarji, bo šport na kolesih vzcvetel na novo. Dirka prihodnosti naj bi bila odprta za vse, zanjo bi se smeli prijaviti vsi brez izjeme — iz Amerike, Sovjetske zveze in seveda matičnih dežel tega športa — Francije in Italije. Sposobni ljudje naj bi se lotili nove organizacije, odprli vrata vsem, ki želijo vanjo, pa bi tudi kolesarske dirke kmalu polnile stolpce športnega tiska. — Dandanes minevajo celo Giri in Touri z mnogo premajhno publiciteto. Redki so strokovni listi, ki jim posvečajo toliko pozornosti in poudarka, kolikor ga zaslužijo.

Letošnja kolesarska vožnja po Franciji je prinesla po teh vidikih zelo razveseljive sadove. Čeprav so oblasti imele pomisleke proti njenemu koledarju sredi počitniške sezone, so jo prireditelji vendarle izpeljali v zasnovanem obsegu in jo bodo v prihodnje prav tako, kajti njena popularnost je že tolikšna, da vsak Francoz rad vzame v račun nekaj ur časovne izgube za gladek potek te nacionalne prireditve francoskega ljudstva. Sicer pa je cestno omrežje v Franciji tako gosto, da imajo prireditelji vsepovsod možnosti na preteK, da jo lahko trasirajo po cestah nižjega reda in se umaknejo najmočnejšim turističnim tokovom. Zadnjih nekaj let so to tudi že izvedli brez vsake posebne škode za uspeh v celoti. Goddetov »Avenir« gre tako dalec, da misli na morebiti že zelo bližnjo prihodnost, ko bodo na jeklenih konjičkih startali sami novi mladi vozači, prežeti sicer z ljubeznijo za svojo domovino, aobenem tudi moralno dovolj močni, da jih ne bo treba preiskovati, ali uživajo mamila ali dražila, kajti borili se bodo samo z lastnimi močmi in po vseh športnih pravilih. V takih pogojih ne bo niti težav, če bi skušali kdaj iz dirke po Franciji napraviti dirko po Evropi in razmestiti njene starte in cilje po vsej stari celini, pa bi jih povsod sprejemali in pozdravljali prav tako navdušeno kakor zdaj ta leta nogometaše, atlete in druge, ki tudi niso več ne amaterji in ne profesionalci, ampak samo za šport zavzeti mladi ljudje novih časov.

Cenejša igrišča in velike telovadnice

Nekaj premislekov v zvezi z gradnjo košarkarskih igrišč

Uspeh naših izbranih košarkarjev na svetovnem prvenstvu bo prav gotovo potegnil za seboj nove množice privržencev, bodisi gledalcev ali igralcev, takšnih, ki bodo metali žogo z določenimi ambicijami in tistih, ki jim bo to le prijetno razvedrilo.

Brez sodobnih, cenenih, vendar kvalitetnih igrišč in brez dovolj velikih telovadnic pa širok razmah košarke ne bo imel pravih temeljev.

V Sloveniji je košarka že zdaj najbolj popularna igra z žogo. Na teknah republiške lige se zbira toliko gledalcev kakor na nogometnih srečanjih republiških ligašev. Ljubljana je že prava košarkarska trdnjava.

Za to športno igro ni potrebno veliko prostora: na nogometnem igrišču bi lahko postavili kakšnih 12 košarkarskih igrišč. Toda kvadratni meter asfaltiranega košarkarskega igrišča stane toliko kolikor enaka površina avtomobilske ceste.

Po razpisu tekmovanj morajo biti že tekme v okrajnih ligah igrane na trdih igriščih. Samo na takšnih terenih se ta dinamična igra pokaže v pravi luči, da o prednosti pri vzdrževanju igrišča, boljših higienskih pogojih za igrajoče ter uporabnosti za druge panoge in prireditve sploh ne govorimo.

Asfaltna prevleka košarkarskega igrišča, ki je še najcenejša in najlaže izvedljiva oblika trdega igrišča na prostem , stane več ko pol milijona. Vseh precej obsežnih gradbenih del še takšni zagrizenci ne bodo mogli v celoti opraviti s prostovoljnim delom. Prištejmo zraven še konstrukcije za koše, pa bo številka za gradbene stroške prav blizu milijona. Pri vsem tem pa nismo všteli gornje, fine prevleke igrišča. Površina bo groba in zato manj trpežna ter tudi precej nevarna za igralce. — Stroški za gradnjo so potemtakem domala nepremostljiva ovira zlasti v manjših krajih.

Še vedno gradimo telovadnice, ki nimajo zadosti prostora za športne igre. Takšna osnova ne zagotavlja košarki nič kaj rožnatih obetov.

Tekmovanje v zveznih ligah se bo v prihodnje preselilo v dvorane. Pričakujemo lahko, da bodo tudi republiški ligaši ubrali to pot. Streha nad koši podaljša košarkarsko sezono skozi vse leto, za igralce pa je najprijetnejše zatočišče. Moštvo, ki ne trenira pozimi, si že zdaj ne more obetati uspehov, pa čeprav tekmuje v okrajni konkurenci. Le zimsko delo z naraščajem pa je lahko najbolj sistematično.

Domala vsa košarkarska moštva imajo s telovadnicami veliko težav. Najprej jih je težko dobiti (kolikor toliko vpeljano društvo ima vsaj tri ekipe, se pravi, da lahko zasede telovadnico prav vsak dan v tednu), vrli tega pa je veliko telovadnic premajhnih za to športno igro.

Dogaja se še zmeraj, da gradimo novo telovadnico, dolgo 24 metrov. Ker meri košarkarsko igrišče 26 m, potreben pa je še prostor za košem, takšna dvorana ni primerna za tekmovanja. Stroški za nekaj metrov daljše stene prav gotovo ne morejo biti odločilni, če smo se že odločili zgraditi toliko večjo telovadnico. V večjih naseljih z živahnejšim športnim obratom ter pri šolah bi morali graditi dovolj velike telovadne objekte, ki bodo vsaj za košarko in odbojko dovolj prostorni za treninge in tekmovanja pod streho. J. J.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

SGP »SLOVENIJA CESTE«
LJUBLJANA
Pražakova 1

razpisuje
prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

z znanjem strojepisja in stenografije

Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: SGP »Slovenija ceste«, Ljubljana, Pražakova 1 — splošni sektor. 6190

ZADAR : LODZ 89:83

ZADAR, 25. jul. V povratni košarkarski tekmi je ekipa Zadra že drugič premagala reprezentanco Lodza iz Poljske, in sicer z 89:83 (48:32).

Največ košev za domačine so dali Čubrić 22, Marcelić 12, Troskot 18, Djerdja 11 itd.

GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

razpisuje
prosto delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

POGOJI: srednja ekonomska šola z nekaj prakse. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite na naslov: Geološki zavod Ljubljana, kadrovsko socialni oddelek, Parmova ul. 33, p. p. 139. 6188

Turisti - kam?

SEVERNA DALMACIJA

(OTOK PRVIĆ)

PRVIĆ — ŠEPURINA — je ribiško naselje na zahodni obali otoka Prvića in ima 1300 prebivalcev. V okolici so nasadi oljk, smokve in vinogradi. V zasebnih sobah je na razpolago 40 postelj po 250 do 450 din dnevno. Hrana v restavraciji stane 750 dinarjev. Mesto ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turistično društvo Prvić-Šepurina.

OTOK ZLARIN

ZLARIN — je mesto na otoku Zlarin in ima kakih 1000 prebivalcev. Kraj je znan po lovišču na korale. V mestu so lepe plaže. Cena dnevnega penziona v hotelu »Koralj« znaša 2100 do 2300 din; izven sezone nudijo na to ceno popust. V zasebnih sobah je 125 postelj po 250 do 350 din. Za postavitev šotora je treba plačati 50 din dnevno. Kraj ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turistično društvo Zlarin.

SLOVENIJA

IZVIR KRKE — je ena izmed zanimivih izletniških točk pri vasi Videm-Krka, kjer je tudi dobro urejeno gostišče. Iz Ljubljane pridemo po avtomobilski cesti do Ivančne gorice, od koder se odcepi pot do vasi Videm-Krka.

ZAGRADEC — je eden najlepših predelov v dolini reke Krke. V samem kraju je dobro urejeno gostišče, kjer so na razpolago gostom tudi dovoliinice za ribolov v Krki. Krka sama tvori na tem odseku večje število visokih slapov, kjer je mnogo rib.

DVOR — leži nedaleč od Žužemberka proti Novemu mestu. Ima dve gostišči. V Dvoru je zanimivo ogledati si ostanke stare železarne, ki je obratovala še v preteklem stoletju. Pod samo vasjo so najlepši in najvišji slapovi Krke, ki ima na tem odseku značilnosti divje gorske reke. Takoj, ko zapusti Krka ta predel, pa se skoraj popolnoma umiri in preide v tipično ravninsko reko.

ŽUŽEMBERK — je znan po razvalinah nekdaj mogočnega gradu na vrhu strmih pečin. Pod gradom so obsežne stavbe nekdanje papirnice, v katerih je bila med narodnoosvobodilno borbo usnjarna. Iz Žužemberka so lepi sprehodi ob Krki do Zagradca in do Soteske. V Žužemberku je cvetelo najstarejše železarstvo v tem delu Evrope. Prenočišča so na razpolago v gostišču Na trgu. Prometne zveze z Ljubljano so ugodne. Informacije daje Turistično društvo Žužemberk.

ŽUŽEMBERK Z RAZVALINAMI STAREGA GRADU. Foto: Kompas

Največji parni kotel na svetu

Američani grade sedaj največji parni kotel na svetu, ki bo dajal dnevno 72.000 ton pare. Kotel bo porabil na uro 350 ton premoga (dnevna poraba bo tako 170 železniških vagonov) in dajal 3000 ton pare pri pritisku 165 atmosfer in temperaturi 560° C. Skozi kotel bo preteklo dnevno toliko vode, kot jo porabi vsak dan mesto s 135.000 prebivalci — približno Ljubljana.

Pod kotlom bodo imeli dvoje ločenih kurišč, tako da bodo po potrebi kurili izmenoma samo eno kurišče. Za kurjenje bodo uporabili poleg premoga tudi premogov prah ali nafto.

Zunanji premer parnega kotla bo dosegel višino 18-nadstropne stavbe in bo 65 metrov širok. Kurišče bo na površini 14.500 m² in ustreza prostoru 40 običajnih stanovanj.

Para bo poganjala turbinski generator, ki bo dajal električno energijo moči 1 milijarde wattov.

Parni kotel bodo dokončali leta 1966.

Odporno lepilo

Novo anorgansko lepilo, s trgovskim imenom »Thermostix«, je zelo odporno pri visokih temperaturah. Svojo sposobnost obdrži še pri temperaturi 1093° C. Uporabljajo ga za lepljenje delov iz jekla, bakra, aluminija, stekla, porcelana in drugih materialov. Poleg navedenega pa je sijajna površinska zaščita proti kislinam. »Thermostix« ima visoko sposobnost veziva.

Nova priprava zabeleži 200 besed v minuti

Znanstveniki so skonstruirali napravo, ki avtomatično beleži vsebino mehaničnih stenografskih beležk, in sicer s hitrostjo 200 besed v minuti. Po novem načinu bo mogoče uspešno beležiti sodne zapiske, zapiske z dela zakonodajnih teles, znanstvenih konferenc itd.

Že leta uporabljajo posebne naprave za mehanično stenografsko beleženje. Naprava ima 23 ročnih tipk, podobno kot pisalni stroj. Izkušeni stenograf bere natipkani trak in vsebino pretipka na električnem pisalnem stroju. Štiri ure so potrebne za to, da bi pretipkali besedilo, ki ga je stroj zabeležil v eni.

Spričo novega sistema, ki ga je izpopolnila družba International Bussines Machines Corporation (IBM), je delo stenografov pri pretipkavanju beležk postalo odvečno. Po novem zadostuje, če v elektronsko napravo vstavimo poseben papirnati trak s stenogramom. Naprava pretipka stenogram, pravilno postavi slovnična ločila, paragrafe in velike črke. Omenjeno elektronsko napravo so sprva izdelali za avtomatično prevajanje iz raznih jezikov.

Družba IBM si prizadeva še izpopolniti to napravo, da bi beležila podatke, ki ne bi bili podani s številkami, temveč z besedami.

Jedro naprave je plošča s premerom 28 cm. Plošča je iz stekla in iz plastične mase, zabeleži pa lahko pol milijona besed, katerih vsako zmore elektronska naprava poiskati v tridesetinki sekunde.

Potovanje izven našega osončja

Dve glavni oviri: hitrost in prekratko življenje

Vsi dosedanji vesoljski podvigi, pa najsi gre za skromnejše ameriške in večje sovjetske, so pri vsej svoji veličastnosti še vedno skromen, zelo skromen začetek. Za čem stremijo znanstveniki in s kakšnimi ovirami in težavami se srečujejo že sedaj, nam odkrivata znana sovjetska znanstvenika, Nobelov nagrajenec Landau in njegov sodelavec Rumer, v moskovskem listu »Nedelja«.

Človeška fantazija nima meja. Toda možnosti so omejene zaradi togih in nepremostljivih zakonov prirode, ki jih naša moč ne more spremeniti. Zastavlja se nam torej vprašanje, ali je človeštvu usojeno, da v svojih kozmičnih stremljenjih nikoli ne bo prestopilo meja sončnega sistema oziroma ali so sploh mogoči poleti proti daljnim zvezdam, proti drugim planetom in planetnim sistemom, na katerih je možno življenje, podobno našemu?

Na poti proti daljnim planetnim sistemom izven našega osončja obstajata dve barieri oziroma nepremostljivi oviri. Prva je — »svetlobna«, to je načelna in sicer zaradi tega, ker je načelno nemogoče izdelati raketo, ki bi letela s hitrostjo, večjo od hitrosti svetlobe (300.000 km v sekundi). Druga zapreka pa je tako imenovana »bariera življenja«, to se pravi razmeroma kratko človeško življenje, torej tudi življenje kozmonavta.

Tudi če si zamislimo, da bodo biologi in medicinski strokovnjaki v bodočnosti znatno podaljšali življenjsko dobo ljudi, je kaj malo upanja, da jim bo uspelo ustvariti nesmrtnega kozmonavta, vesoljskega potnika, ki se ne bo staral. Iz tega bi se dalo sklepati, da je človeštvu nekako prepovedana pot proti daljnim zvezdam, od katerih potuje na našo zemljo svetloba cela tisočletja.

Zdi pa se, da daje znanost na to vprašanje kaj nepričakovan odgovor: relativnostna teorija (Einstein), ko so jo s sodobnimi preizkusi že preverili in potrdili, pravi, da poteka v vesolju leteči raketi čas počasneje kot ljudem na zemlji. Ta počasnejši tok časa pa je tem večji, čim večja je hitrost rakete. Če se torej hitrost rakete približa svetlobni hitrosti, obstaja teoretična možnost, da raketa v enem dnevu — računano, seveda, po uri na raketi — odleti tudi na oddaljeno zvezdo izven našega osončja in se spet vrne. Toda — pri vrnitvi na zemljo bo astronavt opazil, da je v teku njegovega dne minilo na zemlji več kot sto let. Čeprav se zdi vse to absurdno, je vendar vse, kar smo omenili, popolnoma v skladu z znanstvenimi dejstvi in je bilo vse že potrjeno z natančnimi poizkusi (verjetno tudi ob poletih zadnjih ruskih astronavtov Bikovskega in Terješkove.)

Kakšne pa so tehnične možnosti za to, da bi izdelali kozmične ladje, ki bi letele s hitrostjo, ki bi bila blizu svetlobni hitrosti? Kakšno gorivo bi prišlo v poštev pri takšnih lačjah? — Raketno gorivo, ki ga uporabljamo, v takšnem primeru ne pride v poštev. Njegova toplotvorna sposobnost je mnogo preslaba. Da bi dali s takšnim gorivom raketi, težki eno tono, hitrost, ki bi se približala svetlobni hitrosti, bi potrebovali milijone ton goriva; samo po sebi je umevno, da je kaj takega nemogoče.

Toda človeštvo šele začenja osvajati osnovne energetske rezerve, s katerimi razpolaga narava. Jedrsko gorivo, na primer, ima približno milijonkrat večjo toplotno moč kot jo ima navadno, sedaj uporabljeno pogonsko gorivo, vendar bi tudi to gorivo ne bilo dovolj. Toda neznana moč antimaterije, kolikor bo kdaj prišla v poštev kot raketno gorivo, nam odpira nove možnosti. Proračuni kažejo, da bi zadostovale tri in pol tone antimaterije v raketi in že bi lahko tvegali potovanje na planete izven našega osončja.

V naših laboratorijih smo se že zdavnaj naučili odkrivati antielektrone, ki uhajajo iz radioaktivnih jeder. Veliko težje je bilo odkriti antiprotone in antinevtrone, ki nastajajo v močnih sodobnih akceleratorjih oziroma pospeševalcih. Iz teh osnovnih delcev se dajo po teoriji ustvariti kakršnikoli antiatomi, z drugimi besedami — antimaterija.

Na žalost pa današnja znanost še ne razpolaga z metodami za ustvarjanje antimaterije v večjih količinah. S tem pa seveda še ni rečeno, da s časom takih metod ne bodo našli. Pri tem pa nastaja še druga, veliko bolj zapletena naloga: kako to antimaterijo hraniti? Kajti vsak njen dotik z navadno snovjo takoj povzroči strahotno eksplozijo, v primerjavi s katero so eksplozije sedanjih atomskih bomb kot eksplozije navadnih »klasičnih« bomb.

Za sedaj ne vemo, kako bodo uredili proizvodnjo tega čudovitega goriva. Računamo pa lahko, da bo izredno težavna in zapletena in da bo terjala neverjetne napore. Po vsej verjetnosti bo potrebno človeštvu za tri in pol tone antimaterije, kolikor bi je potrebovali za polet na neko zvezdo, nekaj stoletij za zbiranje in »uskladiščenje« te energije. Ko bo to vprašanje rešeno, bo prišla na vrsto gradnja raket in kozmičnih ladij, v katerih se bo čas pomikal bistveno počasneje.

Nadaljnjo težavo predstavlja tudi dejstvo, da se bo v pogojih hitrosti, blizu svetlobne, spremenilo vsako zrno snovi v vesoljstvu v strahotno nevarnost. Če trči kozmična ladja, ki drvi v vesolju s hitrostjo 240.000 km v sekundi, z delcem neke snovi, ki je težak samo en gram, se pri tem ustvari toplotna energija, ki bi zadoščala, da v sekundi izhlapi 100 kubičnih metrov kovine. Drugače povedano — vesoljska ladja bi ob trčenju ob tak vesoljski prašek enostavno — zgorela.

Jasno je, da je zaščita ladje pred kozmičnimi delci prav tako zapletena naloga kot ustvarjanje motorjev, ki naj bi jih poganjala antimaterija. Hkrati pa je povsem razumljivo, da bo človeški genij našel tudi način, kako rešiti te probleme.

Obdobje kozmičnih letov in raziskav se je šele začelo. Osvajanje vesolja pa se nadaljuje.

BOGOMIR LJUBIĆ

Nezgorljive tkanine

Oddelek za znanstvena in industrijska raziskovanja je že 12. marca objavil nov britanski znanstveno raziskovalni projekt, katerega naloga je napraviti tkanine odporne proti ognju.

Namen raziskovalcev je iznajti proces, s katerim bi, ne da bi spremenili poglavitne značilnosti tkanin, napravili le-te ognja varne, pri tem pa bi se proizvajalni stroški le neznatno povečali. Britansko združenje za znanstvena raziskovanja tekstila si že nekaj let prizadeva iznajti nepregorne tkanine. Iznašli so že neki agens (boraks), ki je odporen proti ognju, vendarle ni trajen. Učinkovitost tega zaščitnega sredstva se namreč zmanjša s ponovnim pranjem. Doktor M. F. Lapert iz manchesterskega znanstveno-tehničnega colledga bo skušal najti spojine, ki bi jih bilo mogoče spojiti s celulozo in dobiti tako trajne apreture, odporne proti ognju.

Le malo ljudi na svetu ve, da je v Bradfordu eden izmed najbolj nenavadnih laboratorijev na svetu. V tem laboratoriju gojijo v posebnem prostoru molje. Ta prostor imenujejo farmo moljev. Znanstveniki nenehno kontrolirajo temperaturo v tem prostoru, ki je umetno zamračen. Prostor je zaprt z dvojnimi vrati. Na policah je vrsta posod, v katerih je volna. Pri natančnejšem pogledu, opazi obiskovalec na tisoče moljev, ki gomazijo po tej volni v vseh fazah svojega razvoja, od nanovo izleženih jajčec pa do majhnih, zlato obarvanih metuljčkov, ki lezejo iz svilenih bub. V poznejši razvojni fazi frfotajo molji okrog majhnih mrežastih posodic. Okoli teh posodic so pritrjeni kosi modrega serža. Na te kose tkanine polagajo molji jajčeca, iz katerih se pozneje razvijejo ličinke. Ličinke so tiste, ki luknjajo volnene tkanine in prav zategadelj so pred nekaj leti ustanovili to farmo moljev, da bi raziskali njihov apetit.

Tekstilne tovarne pošiljajo v ta laboratorij vzorce tkanin in preprog, ki so jih preparirali s sredstvi zoper molje. Znanstveniki v laboratoriju položijo na vsakega izmed vzorcev teh najrazličnejših tkanin po 12 napol odraslih ličink, starih 28 dni. Ličinke pokrijejo z majhnimi bakrenimi poklopci, katerih zgornji del je iz goste mreže, tako da bi ličinke lahko dihale. Po štirinajstih dneh snamejo bakrene poklopce. Takrat so vse ličinke že zastrupljene s sredstvi, s katerimi so bile zavarovane tkanine. Strokovnjaki pregledajo, kolikšno škodo so napravile ličinke na posameznih tkaninah, nato pa poročajo tovarnam o učinkovitosti preparatov zoper molje.

Ta testirna služba je na voljo vsej britanski volneni industriji, primerke tkanin pa pošiljajo tovarne tudi iz držav, kjer je v ozračju dosti vlage, zlasti s Srednjega vzhoda in Južne Amerike.

Bradfordska farma moljev je v veliko pomoč britanski izvozni industriji, zakaj najboljša tržišča za volno so prav v državah, v katerih molji najraje živijo, na primer v Južni Ameriki, na Novi Zelandiji in v državah Srednjega vzhoda. Potrošniki iz teh držav pa zahtevajo volnene tkanine, ki bi bile zaščitene proti moljem.

Trenutno se v tej farmi moljev ubadajo s poglavitnim problemom — kako najti dovolj hrane za svoje »jetnike«. Nesreča je v tem, da volnene tkanine, proizvedene v Veliki Britaniji, preparirajo z zelo učinkovitimi sredstvi, ki uničujejo molje. Za molje je strupena celo surova volna pravkar ostriženih ovc. Britanski farmarji pridno uporabljajo ta sredstva zoper molje. Dajejo jih v bazene za prvo pranje volne, da bi tako zaščitili svoje proizvode.

OB SOBOTAH
DELO
V VEČJEM OBSEGU

Naprava za preizkušanje zavor

Zanesljiva vožnja z motornimi vozili zavisi mnogokrat od zavor. Težke nesreče se često pripete samo zaradi nepravilnega delovanja zavor.

V veliko pomoč bo zato majhna naprava, ki pokaže, če zavore pravilno delujejo. S pritiskom na zavore pokaže vgrajen instrument naprave eno izmed tribarvnih polj. Zeleno polje pomeni, da so zavore pravilno naravnane, rumeno polje — čimprejšnji preizkus v delavnici in ponovno naravnavo in rdeče polje takojšnjo prekinitev vožnje oz. odvoz v reparaturno delavnico. Napravo je izdelalo neko švicarsko podjetje.

Merjenje hitrosti svetlobe

V Sovjetski zvezi so pričeli z razvojnimi deli za ponovno merjenje hitrosti svetlobe. Pričakujejo, da bodo po novem postopku dosegli stokrat večjo točnost od dosedanje.

Od točnosti tega osnovnega podatka zavisijo mnoga nadaljanja raziskovanja v astronomiji, poleti v vesolje na planete našega sončnega sistema, točno merjenje mase sonca in drugih zvezd, odkritje morebitnih novih planetov našega sončnega sistema in sistemov drugih zvezd.

ZAVOD ZA CENE MESTA LJUBLJANA
razpisuje
prosta delovna mesta
1. strokovnega sodelavca – pravnika
2. statističarja
3. strojepisko
POGOJI: pod 1. dokončana pravna fakulteta in najmanj 3 leta prakse na enakem ali podobnem delovnem mestu; pod 2. dokončana srednja šola in najmanj 3 leta prakse v statistiki. Pravilno kolkovane ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite Zavodu za cene mesta Ljubljana, Župančičeva 6. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 6161

Podjetje
»ŠPORT OPREMA«
Ljubljana, Vižmarje 1
sprejme
v delovno razmerje
— KVALIFICIRANE SEDLARJE
— KVALIFICIRANE SPLOŠNE KLJUČAVNIČARJE — KOVAČA
— KVALIFICIRANEGA MIZARJA
Plača po pravilniku podjetja. Stanovanje za samce je priskrbljeno. Nastop službe takoj. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 6189

VAŽNO OPOZORILO!
VSEM AVTO-MOTO DRUŠTVOM, PROMETNI MILICI, PROFESIONALNIM ŠOFERJEM, KI MORAJO OPRAVITI STROKOVNI IZPIT, AMATERJEM, KI SE PRIPRAVLJAJO ZA VOZNIŠKI IZPIT — KAKOR TUDI VSEM OSTALIM, KI DELAJO V PROMETU ALI SE ZANIMAJO ZA NAŠ PROMET.
(Odrežite in pošljite)
Priporočamo vam naše edinstvene izdaje, ki so od kompetentnih faktorjev ocenjene kot zelo uspele:
● PRIRUČNIK O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA JAVNIM PUTEVIMA
Priručnik bodo lahko uporabljali vozniki vseh vrst motornih vozil, kakor tudi vozniki-amaterji in profesionalni vozniki. Vsebinsko je priročnik prirejen tako, da ga boste lahko uporabljali tudi za pripravo za vozniški izpit. Uporabljali pa ga bodo lahko tudi vsi organi in posamezniki, ki se zanimajo za varnost v prometu.
V priročniku so tudi novosti glede oznak na cestah, ki so v mnogih evropskih državah z večjim prometom, jih pa doslej pri nas nismo imeli.
CENA 800 DIN
● PRIRUČNIK ZA POLAGANJE ISPITA ZA KVALIFIKOVANE VOZAĆE MOTORNIH VOZILA
III. predelano in razširjeno izdajo (druga izdaja je bila hitro razprodana) bodo lahko uporabljali vozniki motornih vozil, ki žele doseči kvalifikacijo voznika. Vsebina priročnika je usklajena z uradnim programom za dosego naziva navedenih kvalifikacij.
CENA 1600 DIN
● ZBIRKA PROPISA IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA
— z registrom pojmov —
Zbirka vsebuje vse najvažnejše predpise s področja prometa in jo bodo nujno potrebovale gospodarske organizacije, organi uprave, ustanove, družbene organizacije in posamezniki, ki se zanimajo za promet. Cena izdaje, velikega formata, na preko 440 straneh, znaša 1000 dinarjev.
Izdavačko-štamparsko preduzeće
SAVREMENA ADMINISTRACIJA
BEOGRAD — Knez Mihailova 6, telefon 622-369
IZDAVAČKO-ŠTAMPARSKO PREDUZEĆE
‚Savremena administracija'
BEOGRAD
Knez Mihailova 6
Nepreklicno naročamo (kupimo):
..... izv. PRIRUČNIKA O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA JAVNIM PUTEVIMA Cena 800 din
..... izv. PRIRUČNIKA ZA POLAGANJE ISPITA ZA KVALIFIKOVANE VOZAĆE MOTORNIH VOZILA — III. predelana izdaja Cena 1600 din
..... izv. ZBIRKA PROPISA IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA Cena 1000 din
Ustrezni znesek, skupno ..... din smo vplačali danes na vaš žiro račun št. 101-11/1-972*
Ustrezni znesek vplačujemo po prejemu pošiljke — po povzetju*.
(* Nepotrebno črtajte.)
..... 1963
Podpis pooblaščene osebe
V .....
l. c.
6179

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE
OBČINSKE SKUPŠČINE HRASTNIK
razpisuje za šolsko leto 1963/64 naslednje
ŠTIPENDIJE
— dve štipendiji za študij defektologije na VPŠ
— eno štipendijo za študij na višji gospodinjski šoli
— tri štipendije za študij tehnične vzgoje na VPŠ
— dve štipendiji za študij matematike in fizike na VPŠ
— tri štipendije za študij likovne vzgoje na VPŠ
— eno štipendijo za študij glasbe na VPŠ
— eno štipendijo za študij na višji šoli za telesno vzgojo
— eno štipendijo za študij ruščine — slovenščine na filozofski fakulteti
— eno štipendijo za študij pedagogike — psihologije na filozofski fakulteti
— eno štipendijo za študij klavirja na srednji glasbeni šoli
— eno štipendijo za študij violine na srednji glasbeni šoli
— eno štipendijo za študij harmonike na srednji glasbeni šoli
Kandidati naj kolkovani prošnji priložijo naslednje priloge: življenjepis, potrdilo o vpisu v šolo, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o višini osebnih dohodkov staršev, mnenje mladinske oziroma študentske organizacije in mnenje terenske organizacije SZDL.
Prošnje pošljite do 15. avgusta 1963. 6178

KOMISIJA ZA IMENOVANJA IN ODSTAVITVE DIREKTORJEV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ PRI
OBČINSKI SKUPŠČINI LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK
razpisuje
mesto direktorja
podjetja za projektiranje, izdelavo in montažo opreme za vse vrste kuhinj, samopostrežnih restavracij in gostinskih obratov
IGO, Ljubljana, Trnovski pristan
POGOJI: strojni inženir ali ekonomist ali temu sorodna strokovna izobrazba z večletno prakso na vodilnem mestu.
Pravilno kolkovane ponudbe z življenjepisom naj kandidati pošljejo naslovu v 15 dneh od dneva razpisa. 6180

Upravni odbor
MESTNE PORODNIŠNICE V LJUBLJANI
ULICA STARE PRAVDE 11
razpisuje naslednji prosti delovni mesti:
MEDICINSKE SESTRE – voditeljice oddelka
BABICE in
BOLNIŠKE STREŽNICE
Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev sprejema upravni odbor Mestne porodnišnice, Ljubljana, Ulica stare pravde 11. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 6152

Dekliško vzgajališče Višnja gora
razpisuje
prosti delovni mesti za vajensko šolo
DVA DEFEKTOLOGA ALI UČITELJA
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Hrana in stanovanje v zavodu. 6137

ŠOLSKI ODBOR GIMNAZIJE RAVNE NA KOROŠKEM
razpisuje naslednja delovna mesta
profesorjev
1 za psi-fil
1 za muzikologijo
1 za an-ne
1 za ma-fi
1 za ke-biol
1 za fizkulturo
Pogoj: ustrezna fakulteta z diplomo. 6156

Zaposlimo takoj ali po dogovoru
KLETARJA – SKLADIŠČNIKA
POGOJ: ustrezna strokovna izobrazba z nekaj leti prakse. Osebni dohodek po pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.
Kolodvorska restavracija – Brežice 6155

KRAJEVNA SKUPNOST
»STOŽICE«
UPRAVA SERVISOV
LJUBLJANA, Titova 201
razpisuje naslednja delovna mesta:
— VKV ali KV pleskarja z daljšo prakso za vodjo pleskarskega servisa
— KV pleskarje — soboslikarje
— VKV ali KV kleparja z daljšo prakso za vodjo kleparsko — vodoinštalaterskega servisa
— KV kleparje — vodoinštalaterje
— VKV ali KV zidarje z daljšo prakso za vodje zidarskega servisa
— KV zidarje
— strežno osebje
Nastop službe po dogovoru. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanja niso priskrbljena. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Pošljite pismene ponudbe ali se zglasite osebno pri gornjem naslovu. 6181

CESTNO PODJETJE V NOVI GORICI
proda naslednja osnovna sredstva:
— cestni rijač, 3 tone
— cestni rijač, 1,5 tone
— traktor FIAT, snežni, v nevoznem stanju
— dvoosno prikolico, prekucnik, 2-tonsko, v voznem stanju
— enoosno prikolico, 2-tonsko, v voznem stanju
— tovorni avtomobil BETFORD, v nevoznem stanju
Navedena osnovna sredstva si lahko ogledate pri centralnih obratih Cestnega podjetja v Novi Gorici. 6177

Upravni odbor
PRIRODOSLOVNEGA MUZEJA SLOVENIJE
LJUBLJANA
razpisuje mesto
PEDAGOGA
POGOJ: diplomiran biolog s 5- do 15-letno prakso. Nastop službe 1. septembra 1963. Plača po pravilniku. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 6157

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
Cestnega podjetja v Ljubljani
STOLPNIŠKA ULICA 10
razpisuje naslednja delovna mesta:
1. inšpektorja za ceste
2. glavnega analitika za ekonomsko-analitični oddelek
3. analitika za ekonomsko-analitični odd.
4. analitika za kalkulacije in pripravo del
5. referenta za družbeni standard
6. referenta za personalno evidenco
7. referenta za strokovno vzgojo
8. pomočnika šefa obrata za asfaltiranje
9. strojepisca
10. obratnega električarja za kamnolom Podutik
11. več gradbenih delovodij
12. štiri KV ključavničarje
13. KV mehanike
POGOJI:
pod 1. gradbeni inženir s 5-letno prakso ali gradbeni tehnik z 10-letno prakso v operativi; 2. diplomiran ekonomist s 5-letno prakso na ustreznih delovnih mestih; 3. ekonomska srednja šola s 7-letno prakso; 4. gradbeni inženir s 5-letno prakso; 5. popolna srednja šola in večletna praksa na takem ali podobnem delovnem mestu; 6. popolna srednja ali administrativna šola s potrebno prakso v administrativni službi; 7. popolna srednja šola s prakso na takem ali podobnem delovnem mestu; 8. gradbeni tehnik s 5-letno prakso v operativi; 9. administrativna šola s popolnim obvladanjem strojepisja in stenografije; 10. kvalificiran električar; 11. končana delovodska šola. 12. in 13. ustrezna praksa.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnega dohodka podjetja. — Pismene ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja. 6153

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE IN USTANOVE — V PRIPRAVI JE NOVA IV. IZDAJA PUBLIKACIJE
„PRIVREDNI ADRESAR SFRJ“

Predstavniki so že obiskali številna gospodarska podjetja in organizacije in so direktno zabeležili vse podatke o njih in njihovi dejavnosti, ki bodo tiskani v publikaciji »PRIVREDNI ADRESAR SFRJ«.
Zaradi kratkega razdobja pa smo se pismeno obrnili na ostala podjetja in organizacije za podatke, da bi jih lahko uvrstili v »PRIVREDNI ADRESAR SFRJ«, ki bo dotiskan decembra letos.
POZIVAMO ZARADI TEGA VSA GOSPODARSKA PODJETJA IN ORGANIZACIJE, KI DOSLEJ NISO POSLALE IZPOLNJENIH PODATKOV, DA JIH POŠLJEJO ČIMPREJ REDAKCIJI ADRESARJA.
Pozivamo tudi vse gospodarske organizacije, ki so nam že poslale osnovne in razširjene podatke, da naj obvestijo najkasneje do konca avgusta redakcijo o vseh spremembah in dopolnitvah, ki so se pojavile medtem in se nanašajo na integracijo, spremembo v nazivu, sedežu, številkah telefonov in žiro računih.
Če redakcija ne bo sprejela podatkov oziroma sprememb in dopolnite. do določenega roka, bo objavila podatke, ki jih ima na razpolago.
ZALOŽNIK Privredni PREGLED
BEOGRAD — Kolarčeva 1/III
tel. 27-117, žiro račun 101-11/1-287.
6160

Včeraj v Sloveniji 10 nesreč

LJUBLJANA, 25. jul. — V Sloveniji je bilo včeraj le 10 prometnih nesreč, pri katerih sta se dve osebi huje poškodovali, 7 pa laže. Včerajšnji dan je bil izredno miren, saj je bilo verjetno najmanj prometnih nesreč v letošnjem poletju. Tudi materialne škode je sorazmerno malo, saj ne dosega niti pol milijona dinarjev.

HODIL JE PREBLIZU ŽELEZNIŠKE PROGE

CELJE, 25. jul. — Včeraj popoldne je v bližini železniške postaje Stranje potniški vlak št. 3517 trčil v 81-letnega Jakoba Kosa iz naselja Arto pri Sevnici. Kos je šel po progi iz Stranja proti Šmarju pri Jelšah. Ko je za njim pripeljal potniški vlak, se je premalo umaknil in vagon tik za lokomotivo ga je zadel in zbil na tla. Obležal je hudo poškodovan in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

NEPREVIDNO JE PREČKAL CESTO

MARIBOR, 25. jul. — Na Ulici Mose Pijade v Mariboru je včeraj popoldne mopedist Martin Lenart na sredini ceste trčil v Antonijo Benkovič. V bližini hiše št. 17 je Benkovičeva prečkala cesto, tedaj pa je mimo pripeljal mopedist, ki nesreče zaradi kratke razdalje kljub močnemu zaviranju ni mogel preprečiti. Pri nesreči se je mopedist huje poškodoval (pretres možganov, zlom nosnega korena in druge poškodbe), laže pa sta se pri padcu ranili sopotnica Rozalija Krampelj in Benkovičeva. Vse tri ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Lenart je vozil moped brez potrdila o znanju cestno-prometnih predpisov.

MOTORIST TRČIL V VAROVALNI ZID

KOPER, 25. jul. — Včeraj ponoči se je na cesti II. reda v Dolanah hudo ponesrečil motorist Ivan Dekleva iz Male Pristave, ki je iz Pivke proti Ribnici vozil motorno kolo KP-12-291. Motorist je med vožnjo izgubil oblast nad vozilom, trčil v varovalni zid, preko katerega ga je vrglo v 7 metrov globoko grapo. Pri padcu se je hudo poškodoval, na motornem kolesu pa je za 80.000 dinarjev škode. Motorist je kazal znake vinjenosti.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI

POSTOJNA, 25. jul. Včeraj zjutraj je iz Šapjan proti Ljubljani vlekel tovorni avtomobil LJ-174-16 (voznik Dušan Doljak iz Ljubljane) za seboj terensko vozilo znamke »Dumper«, kateremu so odpovedale zavore. Zaradi neprimerne hitrosti je terensko vozilo zaneslo čez levi rob ceste, kjer se je prevrnilo. »Dumper« je upravljal Ljubomir Pavlič iz Ljubljane, ki je prometnemu miličniku zatrjeval, da mu je med vožnjo odpovedal krmilni mehanizem. Po naknadnem pregledu so ugotovili, da je krmilni mehanizem povsem v redu. Materialno škodo so ocenili na 200.000 dinarjev.

VOZNIK ZADREMAL ZA KRMILOM

TROJANE, 25. jul. — Včeraj zjutraj je s ceste I. reda v vasi Zlokarje pri Trojanah zapeljal tovorni avtomobil LJ-57-71, ki ga je upravljal voznik Matevž Tominc. Tovornjak je vozil proti Celju, v Zlokarjih pa je voznik za volanom zadremal, zapeljal s ceste in se prevrnil. Voznik je na srečo nepoškodovan, na tovornjaku pa je za 200.000 dinarjev škode.

Ni upoštevala prednosti pešca na prehodu

LJUBLJANA, 25. jul. — Danes dopoldne ob 10.50 uri je na prehodu za pešce na Celovški cesti v bližini hiše št. 95 osebni avtomobil znamke volkswagen W-UP-81 (voznica zahodnonemška državljanka Marija Vogler) trčil v Beguš Frančiško in njeno hčerko Amalijo, ki je v vozičku peljala svojo leto in pol staro hčerko Ireno. Voznica osebnega avtomobila ni upoštevala prednosti pešcev na prehodu za pešce. Pri nesreči sta se huje poškodovali Frančiška Beguš in mala Irena, ki so ju prepeljali v bolnišnico.

»Akcija Peko« jima je propadla

Mlajša polnoletnika sta hotela izropati glavno blagajno tovarne Peko

V preteklih dneh je bil s sodbo senata petorice v Kranju končan postopek zoper mlajša polnoletnika Valentina P. in Marijana V., ki sta skupaj z mladoletnim »prijateljem« skušala v noči dne 7. decembra izropati glavno blagajno tovarne »Peko« v Tržiču, pa jim je to kljub veščemu načrtu spodletelo. Razen tega pa sta zakrivila še nekaj vlomnih tatvin. Valentin P. je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev, Marijan V. pa na 2 leti strogega zapora. Oba bosta morala poravnati tudi vso nastalo materialno škodo.

Vsi trije mladi storilci so se že v zgodnji jeseni lanskega leta dogovorili, da bodo skušali priti do denarnih sredstev, ki so jih pogrešali za zapravljanje in izživljanje v gostinskih lokalih, tudi s tatvinami. P. Valentin in V. Marijan sta na obravnavi brez obotavljanja priznala, da sta sicer vedela, da se podajata v kriminal, da pa sta vendarle hotela priti do denarja, ki sta ga »potrebovala« za take namene. Najprej naj bi skupaj s prijateljem poskusila z manjšimi tatvinami, potem bi pa tvegali tudi večje, nazadnje bi izpraznili še glavno blagajno tovarne »Peko«, v kateri je notranje razmere precej dobro poznal Marijan V., delavec tega podjetja. Da so se veliko naučili iz slabih filmov in romanov, dokazujejo priprave za dejanje, ki so jih potem izvedli. Oskrbeli so se z rokavicami, mislili na dokaz alibija, opremili pa so se tudi s primernim orodjem za napad oziroma obrambo.

Z »akcijami« so začeli v noči od 14. na 15. oktober 1962. Takrat so namreč vdrli v kiosk za prodajanje vstopnic kina Tržič. Pri odpiranju ročne blagajne so se poslužili tudi »svinjske tace«. Prisvojili so si 11.920 din gotovine, na škodo DPD Svobode pa v istih prostorih še 17.320 din gotovine.

Še v isti noči sta Marijan V. in Valentin P. vlomila v mlekarno v Tržiču, kjer pa jima je »akcija« vrgla le 5.130 din.

Mladim storilcem so »uspehi« stopili v glavo in so se odločili, da bodo čimprej izvedli tudi »glavno dejanje« — oplenitev glavne blagajne »Peka«. Valentin P., ki je takrat delal v mehanični delavnici bombažne predilnice in tkalnice v Tržiču, je z vlomom v njene prostore najprej poskrbel za električni vrtalni stroj s kablom in vtično dozo ter še za nekaj svedrov. Nato so se dogovorili, da bodo izvedli vlom v blagajno »Peko«, čim bodo izvedeli, da bo tam pripravljena gotovina za izplačilo mesečnih plač. Ker so vedeli, da ponoči nadzirajo tovarniške objekte nočni čuvaji, so sklenili, da bodo zvabili čuvaja na določeno mesto tako, da bodo ugasnili luč, nakar bi ga napadli iz zasede in če bi bilo potrebno, tudi onesposobili z udarcem po glavi. V ta namen so v noči 7. decembra 1962 okoli 23. ure prinesli s seboj dve težki kladivi, ki so ju omotali s krpami, da bi udarec ne bil »prehud«. Pozabili pa niso vzeti s seboj tudi nekaj metrov močne vrvice, da bi z njo čuvaja zvezali.

Ko so tako opremljeni tedaj že preplezali tovarniško ograjo in pripravili za vlom tudi vse potrebno orodje, jim je prekrižal načrt nenaden prihod glavnega vratarja Kepica, s katerim se pa pri luči niso upali spoprijeti. »Junaško« so pobegnili v noč, in zapustili za seboj orodje, ki jih je izdalo. Šele sedaj so spoznali, kako kratka je »slava« takih dejanj.

Čeprav sta obtoženca, ki sta se morala zagovarjati že pred rednim sodiščem, še mlada in kažejo dejanja tudi precejšnjo mero avanturizma in mladostne nepremišljenosti, jima je moralo izreči sodišče razmeroma stroge kazni. Zabredla sta namreč že v kriminal najhuje in najnevarnejše vrste. Ker se ni dalo ugotoviti v njunih domačih razmerah nič slabega, kaže, da so ju pokvarili največ pustolovski filmi in »šund literatura«. JOŽE FISTER

Okvara na električnem daljnovodu

RADOVLJICA, 25. julija — Tovarni »Plamen« v Kropi in »Iskra«, obrat Lipnica, sta bili v torek dopoldne brez električnega toka, ki ga je nenadoma zmanjkalo ob 8,15 in tako so stali vsi stroji v obeh tovarnah do 12. ure. Prekinitev toka je povzročila veja, ki je odsekana padla na daljnovod.

Medved ropa na Jelovici

V noči iz torka na sredo je na planini Poljane pri Bohinjski Bistrici medved poškodoval dvoje goved, ki so ju morali zaradi tega zaklati. Lovci so spet organizirali pogon na medveda.

Ta medved bo umrl od starosti ali od smeha, lovci mu ne morejo nič,« pravijo o medvedu Bohinjci.

Medved, ki povzroča škodo in strah na Jelovici, ni od včeraj. Že tri leta povzroča lovcem tega predela sive lase in jih spravlja na slab glas. Prijel se ga je vzdevek »kralj zveri na Jelovici«, saj je v treh letih pobil po površno zbranih podatkih že več kot trideset govedi.

Potem ko je lani vsevprek pobijal živino, si je medved privoščil dolgo zimsko spanje. Kmetje so že upali, da se je odselil, dokler ni neke noči oskrbnica koče na Zgoški planini zaslišala vznemirjenih glasov živine. Zjutraj so našli v bližnji globeli (prav tam, kjer je lani strgal dva vola) močno raztrganega vola in ogrizeno telico, ki pa je bila še živa.

Tone Lušina iz Dražgoš in Janez Vertelj iz Radovljice sta sklenila, da obračunata z medvedom. Šla sta ga čakat na Povšinovo planino. In ne zaman. Pozno ponoči sta ga zagledala, prav ko je podil živino, in pričela streljati nanj. »Kralj« pa je imel tudi tokrat srečo. Isto noč je napadel tudi živino pri Ribniški planini.

»Tega mora biti konec,« pravijo lovci iz Bohinja. Te dni bodo organizirali velik pogon. E. J.

Zaradi hudih poškodb umrla v bolnišnici

LJUBLJANA, 25. julija — Včeraj smo pod naslovom »Neprevidno prečkanje ceste« objavili vest, da se je v ponedeljek popoldne pri prečkanju ceste v Dekanih pri Kopru hudo poškodovala Marija Tanjšek iz Gornjega Grada. Hudo poškodovano Tanjškovo so prepeljali v izolsko bolnišnico, kjer pa je včeraj zaradi hudih poškodb umrla.

ILUSTRIRANE NOVICE VSEGA TEDNA V TOVARIŠU

OBČINA LJUBLJANA-ŠIŠKA

išče kandidata za

mesto direktorja

»HOTELA IN RESTAVRACIJE V ŠISKI«,

ki je v zaključni fazi izgradnje.

Kandidat za to mesto mora imeti naslednjo strokovno izobrazbo:

— visoka oz. višja šolska izobrazba in najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih v stroki ali

— srednja šolska izobrazba in najmanj 10 let prakse na vodilnih mestih v stroki.

Zaželeno je aktivno znanje vsaj enega tujega jezika. Ponudbe s priloženim življenjepisom in opisom dosedanje prakse, potrdilom, da ni v preiskavi, in potrdilom o nekaznovanju sprejema občina Ljubljana-Šiška, vložišče, Ljubljana, Celovška cesta 121 do 10. avgusta 1963. 6183

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1—3. — UREDNIŠTVO: LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 — UPRAVA: TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896. — PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 3, TELEFON ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832. POŠTNI PREDAL 29 — BRZOJAVNI NASLOV: »DELO« LJUBLJANA. ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI: LJUBLJANA 600-11-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV — ROKOPISOV NE VRAČAMO.

Telefon dežurnega urednika: 20-646

FESTIVAL

KRIŽANKE

DANES

REVIJA EVROPSKE FOLKLORE
HOLANDIJA
ŠVEDSKA
AVSTRIJA
JUGOSLAVIJA

Vstopnice dobite od 10. do 12. in od 17. ure dalje.

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored in dnevni koledar); 8.05 »Občutkie — Iz starejše slovenske glasbe . . .; 8.30 Zabavni orkester Bob Moore in ansambel Fausto Papetti; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Petkovo koncertino dopoldne; 10.15 Zabavni zbori (Norman Luboff, Sergije Rajnis in Walter Schumann); 10.35 Naš podlistek — H. R. Nack: Obračun; 10.55 Vsak dan nova popevka; 11.00 Pozor, nimaš prednosti (Oddaja za voznike in potnike motornih vozil); 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Kmetijski nasveti — Franc Martinec: Statuti v kmetijskih organizacijah; 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne; 12.45 Odmevi s plavega Jadrana; 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 S simfoničnimi piesi po domovini; 14.05 Za razvedrilo in oddih; 14.35 Klavir in violina; 15.15 Napotki za turiste; 15.20 Zabavna glasba; 15.40 KZRTV Ljubljana izvaja skladbe jugoslovanskih avtorjev; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Dragulji iz oper, 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Zabavna paleta; 18.45 Iz naših kolektivov; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Darius Milhaud in Francis Poulenc; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.30 Griegovi večeri — 5. oddaja; 21.00 Vedri zvoki; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Zadnji ples pred polnočjo; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Nočni koncert; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

19.00 Napoved II. programa — poročila; 19.05 Zabavni zbori in orkestri; 20.00 Med deli Johanna Sebastiana Bacha — 6. oddaja; 20.22 Sergej Prokofjev igra sam Andante iz svoje Četrte sonate; 20.30 Radijski dnevnik II. programa; 20.45 Trio Horwedel; 21.00 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišlije — Mihail Grešnov: Maša — I.; 21.15 Glasbena medigra z godali; 21.28 Skupni program JRT — studio Ljubljana — Jugoslovanski umetniki; 22.00—22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

TELEVIZIJA

Na kanalih 5, 6, 11 in 9 s pretvorniki

19.30 **Beograjska kronika** (Beograd)
19.45 **»Husinjska pesem«** — oddaja studia Sarajevo (Beograd)
20.00 **TV dnevnik** (Beograd)
20.25 **Svečana otvoritev X. filmskega festivala domačega filma v Pulju** — prenos iz Pulja (Zagreb)
21.25 **»ISTRA«** — reportaža (Zagreb)
21.50 **Propagandna oddaja** (Ljubljana)
22.05 **Poročila** (Zagreb)

Kino

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA, Miklošičeva cesta 28: amer. film PANIKA NA CESTAH. Režija: Elia Kazan. Glav. vl.: Richard Widmarck, Paul Duglas, ob 16, 18 in 20. uri. — **Prodaja** vstopnic od 15. ure dalje.

KINO UNION: ameriški barvni CS film ZAKONSKI VRTILJAK. Režija: Walter Lang. Igrajo: James Mason, Susan Hayward, Julie Newman. Kratki film. Predstave ob 17, 19 in 21. uri. Ob 10. uri matineja avstr. komedije PRI ČRNEM KONJIČKU.

KINO KOMUNA: sovjetski barvni film ZA CENO ŽIVLJENJA. Režija: Mark Donskoj. Igrata: Vera Donskaja, Jurij Dedovič. — Kratki film. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO SLOGA: prem. nem. filma MOJA NEČAKINJA TEGA NE DELA. Režija: F. J. Gottlieb. Igrata: Conny Froboess, Fred Bertelmann. Kratki film. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO VIČ: nemški kriminalni film PARADA POPEVK. Režija: Franz Marischka. Igrata: Renate Ewert, Gustav Ewert. — Kratki film. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO ŠISKA: francoski barvni CS filma AUSTERLITZ. Režija: Abel Gance. — Igrajo: Rossano Brazzi, Claudia Cardinale, Jean Marais. Brez tednika. Predstavi ob 16 in 19. uri.
PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 14. ure dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: avstr. barvna komedija PRI ČRNEM KONJIČKU. Režija: Franz Anthel. Igrata: Peter Kraus in Karin Dohr. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro in pol pred predstavo.

LETNI KINO DOMA JLA, Ljubljana: amer. film VSE ZA SMEH, ob 20.30. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

MLADINSKI KINO: amer. barvni film POJMO V DEŽJU, ob 10, 15 in 17. uri. Film za mladino od 12. leta starosti dalje.

KINO SAVA: franc. film LEPA AMERIKANKA, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO TRIGLAV — LJUBLJANA: ital.-franc. barvni CS film BELE SENCE. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.
Danes zadnjič.

KINO DRAVLJE: amer. barvni CS film OBRAČUN NA ATLANTIKU, ob 20. uri.

KINO DOMŽALE: meh. barv. film PESEM UPORNIKOV, ob 20. uri.

KINO VEVČE: zah.-nem. film TISOČ OČI DR. MABUSA, ob 20. uri.

KINO ZADOBROVA: nemški CS film SPLETKE IN LJUBEZEN, ob 19. uri.

KINO LITIJA: franc. film NOČ VOHUNOV, ob 20. uri.

KINO »SORA« — ŠKOFJA LOKA: franc. kriminal. film LOLA, ob 18 in 20. uri.

KINO RADOVLJICA: španski ljubavni glasbeni barv. film GREH LJUBEŽNI, ob 20. uri.

KINO »CENTER« — KRANJ: ital. barvni CS film OSVAJAČ MARACAIBO, ob 18 in 20. uri.

KINO »STORŽIČ« — KRANJ: nem. barvni film JAZ NISEM CASANOVA, ob 18. uri. Ob 20. uri domači film SAŠA.

KINO »PARTIZAN« — KRANJ: nem. barvni film JAZ NISEM CASANOVA, ob 20.30.

KINO »RADIO« — JESENICE: ital. film UBIJALEC, ob 19. uri.

KINO »PLAVŽ« — JESENICE: madžarski film MAJSKE SLANE, ob 20. uri.

KINO KRKA — NOVO MESTO: amer. barvni VV film ENOOKI JACK, ob 18 in 20. uri.

KINO ČRNOMELJ: ital.-jap. barv. film MADAME BUTTERFLY, ob 20.30.

KINO »METROPOL« — CELJE: ital. barvni CS film SMRT PRIHAJA IZ VESOLJA, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO UNION — CELJE: ameriški barvni CS film DOM NA GRIČKU (izredno dolg film), ob 16, 18 in 20. uri.

LETNI KINO — CELJE: francoski film AFERA NINE B, ob 20.30.

KINO SVOBODA II — TRBOVLJE: franc.-španski zabavni film NA JAMAJKO, ob 18 in 20. uri.

KINO »PARK« — MUR. SOBOTA: amer. barvni CS film SALOMON IN KRALJICA IZ SABE.

KINO ROGAŠKA SLATINA: sovj. barvni film LABODJE JEZERO, ob 18.30 in 20.30.

MESTNI KINO — PTUJ: slovenska filmska komedija PEŠCENI GRAD.

KINO SOČA — NOVA GORICA: amer. brvni film SONCE ZOPET VZHAJA.

KINO SVOBODA — ŠEMPETER: sovj. barvni film POHLEP PO DEDIŠČINI.

KINO SOLKAN: nemški film PARADA POPEVK 1961.

KINO »SOČA« — TOLMIN: franc. VV film PLOČNIK PARIZA, ob 20.30.

KINO »SVOBODA« — SEŽANA: nem. film DOKLER NAS DENAR NE RAZDVOJI.

KINO SEČOVLJE: ital. film RIMSKE PRIPOVEDKE, ob 20. uri.

LETNI KINO — PORTOROŽ: nem. film PETROGRAJSKE NOČI, ob 20.30.

LETNI KINO — PIRAN: domači film TISTEGA LEPEGA DNE, ob 20.30.

Livarna Galjevica
»LIGA« — LJUBLJANA
Galjevica 286
sprejme v uk
več vajencev
za izučitev kovinolivarske stroke
Interesenti naj se zglasijo v upravi podjetja. 6158

KOMPAS OBVEŠČA

V sodelovanju z Zvezo združenj borcev NOV Slovenije prirejamo naslednje izlete:

OSWIECIM — petdnevni izlet v septembru, prijave do 15. avgusta;
RENICCI — PADOVA — tridnevni avtobusni izlet, odhod 30. avgusta, prijave do 5. avgusta;
GONARS — VISCO — dvodnevni avtobusni izlet, združen z ogledom zaporov v Benetkah, odhod 1. septembra; prijave do 5. avgusta;
RAB — tridnevni izlet ob 20-letnici osvoboditve taborišča na Rabu. Odhod iz Ljubljane 1. septembra; prijave do 20. avgusta;

Prijave sprejemajo vse poslovalnice KOMPASA, kjer dobite tudi programe posameznih izletov in ostale informacije.

VABIMO NA NAŠE OSTALE IZLETE:

PO SREDOZEMLJU — 14-dnevno krožno potovanje z motorno ladjo »Jadran« — odhod iz Ljubljane 20. oktobra;
BUDIMPESTA — petdnevni avtobusni izlet, prijave do 30. julija;
DUNAJ — štiridnevni avtobusni izlet, prijave do 10. avgusta;
FIRENZE — SAN MARINO — 5-dnevni avtobusni izlet, prijave do 15. avgusta;
DUBROVNIK — devetdnevni izlet z letalom — odhod iz Ljubljane 11. in 25. avgusta in 8. septembra;
OHRID — sedemdnevni izlet z letalom — odhod iz Ljubljane 5. septembra;
CELOVEC — enodnevni avtobusni izlet na mednarodni lesni sejem v avgustu, prijave do 27. julija;
BRNO — petdnevni avtobusni izlet, prijave do 12. avgusta;
KÖLN — petdnevni avtobusni izlet, prijave do 8. avgusta;
DÜSSELDORF — petdnevni avtobusni izlet, prijave do 15. avgusta;
KOMPASOV RALLY — petdnevni izlet z osebnimi avtomobili po ITALIJI IN AVSTRIJI. Odhod iz Ljubljane 27. avgusta, prijave do 25. julija;
PO AVSTRIJSKIH ALPAH — petdnevni avtobusni izlet, prijave do 15. avgusta.

Prijave za vse izlete sprejemajo poslovalnice KOMPASA, kjer dobite tudi programe posameznih izletov in ostale informacije.

Obvestila

ISKRENA HVALA za uspešno operacijo sina Stanislava dr. Dolinarju, primariju dr. Lesničarju, vsemu strežnemu osebju infekcijskega oddelka celjske bolnišnice ter dr. Kranjcu iz Prebolda. Zofija Golavšek, Prebold.

ZA SLEPO MLADINO je bilo poklonjeno:
Namesto cvetja na grob pok. Zofiji ŠAVNIK — Šavnikovi in Demšarjevi 7000 din.
Namesto venca na grob svojemu dragemu članu kegljaškega krožka Bežigrad Jožetu PELICONU — člani kegljaškega krožka 5000 dinarjev.
Za poklonjene zneske iskrena hvala! O

PODJETJE »POSREDNIK«, CELJE, obvešča, da so pooblastila z dne 2. XI. 1960 za nakup in prodajo premičnin in nepremičnin, ki jih je izdalo tov. Rudolfu Vengustu, Celje, Dečkova 40, osebna izkaznica reg. št. 10572 in Sandiju Hiršenhauserju, Maribor, Klimentova 8, z dne 4. maja 1963 — neveljavna.

PRED JEDJO IN PO NJEJ ste prisiljeni misliti na svoj želodec, ki ga morda zdravite brezuspešno z raznimi medikamenti. Ste že poskusili s preizkušenim in učinkovitim prirodnim zdravilom rogaškim »DONAT« vrelcem? — Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe pri »Prehrani« in »Mercatorju« v Ljubljani.

AVTO ŠOLA ZA VOZNIKE - AMATERJE pri Avtomoto društvu Ljubljana opozarja vse, ki žele v kratkem opraviti izpit za voznika-amaterja, da je razpisan nov začetniški tečaj za voznike amaterje A in B kategorije. Prijave sprejemajo v prostorih Avto šole, Ljubljana, Čopova ulica 40, dnevno od 7. do 14. in 15. do 17. ure, informacije dobite po telefonu 22-019. O

AVTO-MOTO društvo Ljubljana, Čopova 40
telef. 22-019, 20-473, 37-576

Obvešča ob petkih in sobotah

— V nedeljo, 28. julija, sta v Ljubljani dežurni servisni delavnici »Slovenija avto«, Tržaška c. 133 in »Avtocommerce«, Trdinova 4.

— Naslednji tečaj za voznike-amaterje kategorije A in B se bo začel 30. t. m.

— Člani društva! Pred potovanjem v inozemstvo si nabavite zeleno zavarovalno polico le pri naših zavarovalnicah, ki nudijo najugodnejše zavarovalne pogoje.

— Lastniki avtomobilov znamke »Zastava«! Vpišite se v Zastava avto klub, ki deluje pri našem društvu. V mesecu septembru organiziramo v sodelovanju s Kompasom avto rally po Avstriji in Italiji, sledil pa mu bo še rally po najslikovitejših krajih Gorenjske.

— Člani društva! Pišite nam »Dopisnico s ceste!« S tem boste sodelovali v akciji za zmanjšanje števila prometnih nesreč in povečanje prometne varnosti!

— Vabimo lastnike Vesp, Lambrett in Prim kakor tudi vse ljubitelje moto športa na spretnostno vožnjo, ki bo v nedeljo, 28. t. m. ob devetih na Trgu revolucije.

— V zalogi imamo najnovejšo izdajo Prometnih predpisov ter avtokart Jugoslavije in Slovenije. Člani imajo pri nakupu popust!

— Obiščite slikovite kraje prve slovenske avto-moto transverzale. Spominske plakete in zemljevidi transverzale so vam še na voljo pri AMD Ljubljana, Čopova 40.

Mali oglasi

POTNIŠKE AVTOMOBILE, terenska vozila, avtobuse in kamione kupuje za svoje komitente AGENCIJA BEOGRAD, Beograd, Dositejeva 21-III tel 622-322 4667-3

INSTRUKTORJA matematike iščem za 2. razred gimnazije. Ponudbe pod »Avgust«. 8187-8

ZA DOPOLDANSKO POMOČ in varstvo otroka dam stanovanje. Ponudbe pod »Poštena«. 9179-1

SKORAJ NOV globok italijanski otroški voziček proda Edvard Cimerman, Žalec. 832-4

POZABLJENO AKTOVKO z znamkami vrnite proti nagradi. Vidmar, Soška 6-I, Trnovo. 9203-8

POTREBUJEM SOBO, plačam in pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Takoje«. 9154-6

SPREJMEM sostanovalca. Ljubljana, Soška 13 pri Gerbičevi 35. 9164-6

ABSOLVENT elektrotehnike nujno potrebuje sobo. — Ponudbe pod »Dobro plačam«. 9144-6

POŠTENO, mirno dekle, potrebuje sobo, pomaga v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Marljiva«. 9151-6

NUJNO POTREBUJEM 100.000 din posojila do oktobra, vrnem 130 tisoč. Ponudbe pod »Sigurnost — hiša«. 9150-8

ETAŽO v solidni hiši blizu Prul v Ljubljani, z garažo in vrtom, zamenjam za ustrezno hišo na deželju, blizu avtobusne postaje. Ponudbe pod »Gorenjska stran«. 9205-6

IZGUBIL SEM zračno blazino Tomačevo — mesto. Vrnite proti nagradi: Jež, Staretova 31.

MANJŠE STANOVANJE ali hišico vzamem v najem pod dobrimu pogoji. Pepca Zičkar, Cerej 37, p. Ankaran. 831-7

POSTENEGA NAJDITELJA modre torbe (borše) s plavalno blazino in zračnico, izgubljeno dne 20. julija na cesti Vič—Vrhnika, naprošam, da vrne na naslov: Lampič, Tržaška 114. 9198-8

POSTENEGA NAJDITELJA izgubljenih dokumentov dne 24. julija iz Podpeči do Tobačne tovarne, naprošam, da jih vrne na naslov. 9197-8

ILUSTRIRANE NOVICE VSEGA TEDNA V TOVARIŠU

Zapustila nas je naša ljuba sestra, svakinja in teta

Marija Opelt

roj. LUXA

Nepozabno pokojnico smo spremili k zadnjemu počitku včeraj v Trstu.

Brat Marin
z družino

Koper, Ljubljana,
25. julija 1963.

UPRAVA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI,
RAVNATELJSTVO DRAME SNG,
ZDRUŽENJE DRAMSKIH UMETNIKOV SLOVENIJE,
IN SINDIKALNA PODRUŽNICA PRI SNG V LJUBLJANI

SPOROČAJO, DA JE UMRL

MILAN SKRBINŠEK

PIONIR SLOVENSKEGA IGRALSTVA, DRAMSKI REŽISER, IGRALEC IN PEDAGOG, UPOKOJENI ČLAN UMETNIŠKEGA ZBORA DRAME SNG V LJUBLJANI

IME MILANA SKRBINŠKA IN NJEGOVO DELO BO OSTALO TRAJNO ZAPISANO V ZGODOVINI SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA.

POKOPAN BO V SKUPNI GROB ZASLUŽNIH SLOVENSKIH DRAMSKIH IGRALCEV V SOBOTO, 27. VII. 1963 OB 18.30 NA ŽALAH.

DO POGREBA LEŽI V NIKOLAJEVI MRLIŠKI VEŽICI.

V LJUBLJANI, 25. JULIJA 1963.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA KULTURO IN PROSVETO SLOVENIJE

SPOROČA

DA JE UMRL VELIKI SLOVENSKI IGRALEC, REŽISER IN PEDAGOG

TOVARIŠ

Milan Skrbinšek

NJEGOVO DELO BO OSTALO MED POMEMBNIMI MEJNIKI NAŠEGA KULTURNEGA RAZVOJA.

HVALA IN SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU.

Nenadoma je preminila in nas zapustila naša dobra sodelavka

Marija Vode

Pogreb nepozabne bo v soboto, 27. julija 1963 ob 17. uri na pokopališče v Dolu pri Ljubljani.

Delovni kolektiv in sindikalna podružnica tovarne barv »JUB«.

Dol pri Ljubljani, 25. julija 1963.

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustila naša mama in stara mama

Ivana Pangeršič

Pogreb pokojne bo v soboto, 27. julija, ob 17. uri izpred hiše žalosti, Zalog 20, na pokopališče v Polju.

Žalujoči:

sin Ivan, hčerke Jerca, Lojzka in Marija, sinova Franc in Ivan z družinami.

Zalog, 25. julija 1963.

Za vedno se je poslovila od nas naša draga, nepozabna mama, stara mama in tašča

Albina Koželj

roj. LAPORNIK

vdova po akad. slikarju Maksu Koželju

Na zadnjo pot jo bomo spremili v soboto, 27. julija 1963 ob 17. uri na pokopališče v Kamniku.

Prosimo tihega sožalja!

Sinovi: Bogomir, Vid, Aleš; snahi: Tonči in Fani; vnuki: Alenčica, Matjaž in Tomi

Kamnik, 25. julija 1963

Odšel je od nas naš najdražji mož, zlati očka, brat, svak, stric in tast

Milan Skrbinšek

dramski igralec in režiser

Od njega se bomo poslovili v soboto, 27. julija 1963, ob 18.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Užaloščeni:

žena Anica, otroci Marjan, Miloš, Majda, Ninica in Milanček in vse ostalo sorodstvo

Ljubljana, 25. julija 1963.

V 74. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, sestra in tašča

Pavla Kramar

bivša solastnica drogerije Sanitas

Pogreb bo danes, 26. julija, ob 17. uri na mestnem pokopališču v Celju.

Žalujoči: sin magister pharmacije Bogdan, hči magister pharmacije Marija, brat Julij, snaha magister pharmacije Ana, svak Aurelio Reic in ostalo sorodstvo

Celje, 25. julija 1963.

Sporočamo žalostno vest vsem sorodnikom in znancem, da nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena in dobra mama, stara mama in teta

Marija Gutnik

roj. MELE

Pogreb nepozabne pokojnice bo iz hiše žalosti, Sinja gorica 8, danes, 26. julija 1963, ob 16.30 na domače pokopališče.

Žalujoči: mož Franc, otroci Štefan, Janez, Tine z ženo, Tone z družino, Gustelj z družino, Betka, Anica, Mici in Ivanka z družinama ter ostalo sorodstvo.

Sinja gorica, Velika Ligojna, Litija, 24. julija 1963.

Vrtimo globus

TOKIO — V prvi polovici letošnjega leta je umrlo 23 ljudi v bolnišnici Hirošime, kjer se zdravijo žrtve atomskega bombardiranja japonskih mest Nagasakija in Hirošime v začetku avgusta 1945. Po septembru 1956 je podleglo v hirošimski bolnišnici posledicam radioaktivnega sevanja skupno 286 ljudi.

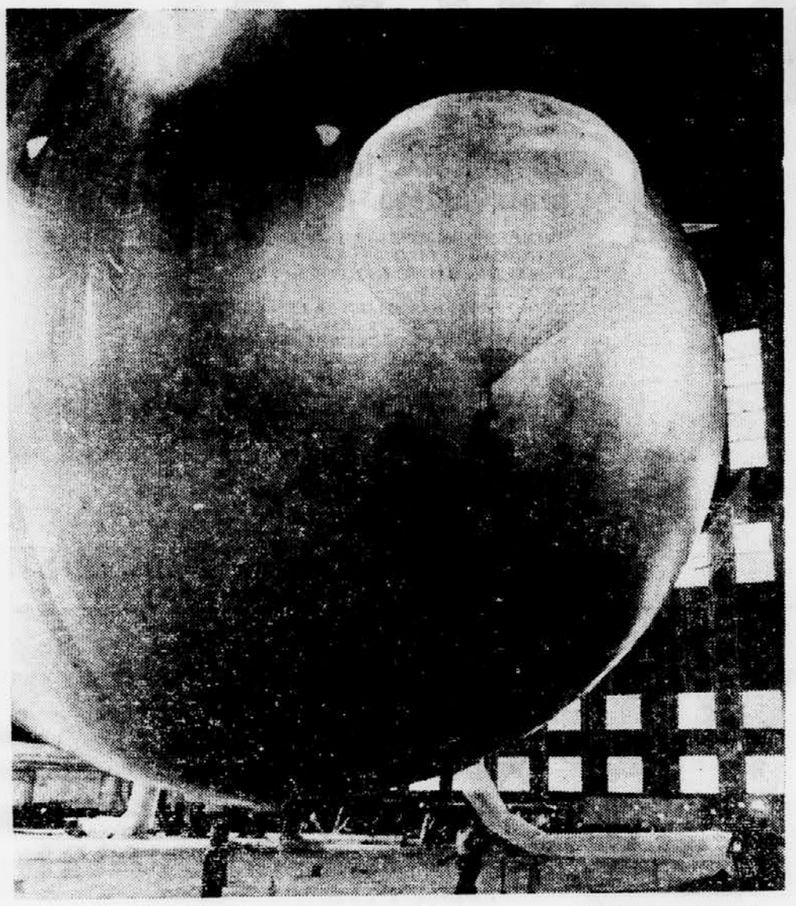
RIM — Štiri dni zapovrstjo so se v Italiji vrstila neurja, ki so zahtevala petnajst smrtnih žrtev. Nevihte z nalivi in grmenjem so bile predvsem v srednjem in južnem delu Apeninskega polotoka. V Rimu, ki je poln turistov, je voda po nalivih preplavila ulice in trge. Vihar je ruval drevje in podiral dimnike, zaradi strele je na več krajih izbruhnil požar, gasilci so prejeli 700 klicev na pomoč. Neurju so se pridružili potresi. V Rietiju (kakih 80 km severovzhodno od Rima) so prebivalci zaradi štirih potresnih sunkov v splošnem preplahu bežali na ulice. Žrtev ni bilo. Na istem področju se je zvrstilo v minulih dneh več potresov, najnovejši sunki so dosegli šesto stopnjo na Mercallijevi lestvici.

DUNAJ — V avstrijskem glavnem mestu, kjer ni bilo dežja že 17 dni, so predvčerajšnjim zaznamovali rekordno temperaturo 34 stopinj Celzija. Hkrati je Dunaj postavil še drug »rekord«: že 15 let ni bilo v zraku tako malo vlage kot v sredo. V minulih desetih letih so na Dunaju zaznamovali najvišjo temperaturo 8. julija 1958, ko se je živo srebro povzpelo na 38,3 stopinje Celzija. Kakor više tisk, je bil Dunaj v sredo najtoplejše glavno mesto v Evropi. Po mnenju avstrijskih vremenoslovcev bo val vročine trajal še nekaj časa.

BUDIMPEŠTA — Že dva tedna je na Madžarskem vročina, kakršne zlepa ne pomnijo. V nekaterih delih dežele se je živo srebro povzpelo na 33 stopinj, v Budimpešti in Miszkolcu pa celo 34 stopinj Celzija. Po najnovejših poročilih meteorološke službe se je včeraj »izboljšal« ta rekord: v Budimpešti so v četrtek zaznamovali 35 stopinj C. Zaradi hude vročine se je precej znižala rečna gladina, ponekod so težave v preskrbi s pitno vodo. Mestni svet Budimpešte je pozval prebivalstvo k varčevanju.

LARIDA — V neki španski vasi je živa zgorela devetčlanska družina. Sedem otrok (od 11 let navzdol) se je igralo v hlevu, kjer je zaradi odvrženega tlečega cigaretnega ogorka izbruhnil požar, ki se je s kopico slame naglo razširil po vsem gospodarskem poslopju. Mati in oče sta hotela rešiti otroke, pa se je podrlo ostrešje, ki je vse skupaj pokopalo pod seboj.

WASHINGTON — Ameriški ponaredek rimske »Fontane Trevie«, ki stoji na washingtonskem letališču, »zasluži« vsak mesec približno dvesto dolarjev. Ker je vodnjak z bazenom na državnem ozemlju, bo moral Kongres sprejeti poseben sklep, da bo mogoče zbrana sredstva — potniki mečejo kovance v vodnjak — dajati v dobrodelne namene. Tega sklepa še ni, zato nalagajo ta denar na poseben račun pri finančnem ministrstvu.

VELIK SATELIT — Tehnik, zaposlen na letalskem oporišču Lakehurst v državi New Jersey, se je z manjšim balonom dvignil v potrebno višino, da je mogel opraviti pregled na velikem komunikacijskem satelitu »Echo-2«, ki ga bodo letos poslali na pot okoli Zemlje. Balon ima premer 41 m, satelit kot celota pa tehta le kakih 150 kg. Ob izstrelitvi bo zavzemal »Echo-2« zelo malo prostora, napihnil se bo šele, ko bo zavil na krožno pot, kjer bo viden s prostim očesom. Komunikacijski satelit »Echo-1«, ki so ga izstrelili 12. avgusta 1960, je imel premer 30,5 m. Od njega se je dobro odbijala svetloba, dokler niso meteoriti poškodovali gladke površine.

Odprava v »pozabljeni svet«

Z letali in padali opremljena ameriška odprava proučuje »pozabljeni svet«, s pragozdovi porasla gorska pobočja v jugovzhodnem delu Peruja. Za zdaj še nihče ne ve, ali je človeška noga kdaj stopala po tem področju med rekama Apurimac in Urubama. Opazovalci iz zraka pravijo, da je tam tudi kakih 2000 m visoka planota, zelo primerna za veliko naselje.

Piloti, ki so krožili nad tem področjem, navdušeno opisujejo strme soteske, veličastne slapove, sinja jezera in kamnite mostove, ki so jih ustvarila narava. Naravne lepote tega dela Peruja primerjajo z nekaterimi slikovitimi pokrajinami na skrajnem zahodu ZDA in Kanade.

Po vsem videzu nedotaknjene gozdove raziskujejo v letošnjih poletnih mesecih. Na pot je šla odprava ameriškega nacionalnega geografskega združenja pod vodstvom mladih newyorških športnih padalcev Baekelanda in Gimbela.

Ljudsko izročilo pravi, da so se zatekli na gorsko planoto v jugovzhodnem Peruju umikajoči se ostanki prebivalcev inkovske države po odločilnem napadu španskih osvajalcev. Sedanja odprava si bo uredila oporišče ob reki Apurimac, in sicer tam, kjer se bo končala avtomobilska cesta, ki jo gradijo kot prvo sodobno prometno zvezo na tem področju. Odprava nima izključno znanstvenih namenov. Nekemu perujskemu industrijcu, ki je že dalj časa pospeševal graditev cest v Peruju, je uspelo zbuditi pri vladi zanimanje za to, da bi proučili možnosti za morebitno industrializacijo visoke planote med rekama.

Električna ščetka in fluor varujeta zobe pred gnilobo

Karies je brž kone prav tako stara kot človeški rod, zlasti zadnjih nekaj sto let je čedalje več ljudi s piškavimi zobmi. Vzroke je iskati predvsem v premajhni koncentraciji kalcijevih soli v zobeh, ki so potem manj odporni proti kislinam, nastajajočim pri fermentaciji ostankov hrane med zobmi, ki so očiščeni površno ali pa sploh ne.

Po dolgih raziskavah so ugotovili, da je fluor najprimernejše »mašilo« za razpoke kot posledico kariesa na zobni sklenini. Prav zato so v nekaterih deželah dodajali fluor pitni vodi. Zamisel je sprožila precej razprav in ugovorov, češ zakaj bi dodajali fluor pitni vodi, če je koristen samo za zobe.

Na nedavnem strokovnem zborovanju v Rimu je govoril prof. Negrisoli o novih praktičnih možnostih za uporabo fluora, ki ščiti zobe. Omenil je več znanstvenikov, ki so delali poskuse, posebej je opisal eno izmed japonskih zamisli v tej zvezi. Ugotovitev tokijskega univerzitetnega profesorja Kanaja: po zaslugi šibkega električnega toka, ki nastaja pri čiščenju zob s posebno električno ščetko na baterijo, se atomi fluorovih spojin v zobni pasti izdatneje porazdeljujejo predvsem na tistih delih zobne sklenine, ki jo že načenja karies. Poenostavljeno bi lahko rekli — pravi prof. Negrisoli — da električna zobna ščetka pošilja ionizirane fluorove atome prav tja, kjer je najbolj potrebna dokazano zaščitna moč tega elementa.

Merkur ima atmosfero

Astronom Nikolaj Kozirev z astrofizikalnega observatorija na Krimu je zbral podatke, ki kažejo, da ima planet Merkur ozračje. Med opazovanjem je napravil dvajset posnetkov, v spektru so se pokazale izrazite vodikove črte. Teoretična analiza kaže, da se takšne črte lahko izoblikujejo v ozračju, katerega gostota znaša stotinko zemeljske atmosfere. Kozirev je ugotovil, da se atmosfera Merkurja nenehno obnavlja z vodikom, ki prihaja s Sonca.

Mačje jutro na sončnem sejmu

V ribiškem naselju ob Azurni obali se zbere do 200.000 ljudi

Odkar so Brigitte Bardot in petični lastniki jaht vključili Saint-Tropez v območje turistične mode, se je nekdanje tiho zatočišče slikarjev, igralcev in pisateljev začelo naglo spreminjati v simbol svobodnih nravi in v popotni cilj radovednežev. V teh poletnih dneh utone vas s 5000 stalnimi prebivalci vsaj za nekaj ur v pravcati človeški poplavi: na stotine avtobusov pripelje množico, ki si hoče v pristanu »St. Trop« ogledati bližč in liš tako pogosto opevanih »cvetk pohujšanja«. Ljudje prihajajo, strmijo, se potijo in fotografirajo prizore iz največjega »človeškega živalskega vrta v Evropi«. Potikajo se po stezah in ulicah slikovitega ribiškega naselja ob Azurni obali in čakajo — ne le na lepotice in na slovite osebnosti, marveč tudi na škandalčke.

Do onemoglosti utrujeni krajevni varuhi javnega reda — strazmojster z ducatom policajev — so našteli v enem dnevu tudi že do 200.000 ljudi na zavitih vaških ulicah in v okolici. Od leta 1961 prevzame za obdobje med prvim julijem in 15. septembrom nadzorstvo nad turističnim krajem sto članov francoske državne policije, da se ohrani vsaj drobec siceršnjega reda, za letos sta v bližini pripravljeni dve policijski enoti, katerih vsaka šteje sto mož.

Po vseh deželnih cestah se zgrinjajo ljudje, predvsem mladi, proti odročnemu polotoku, kamor ne pelje železnica, marveč morajo vsi po eni sami dovozni poti. Večina mladih pride z avtostopom, kajti razen nekaj drobiža nimajo denarja za potovanje in bivanje v turističnem kraju. Tako nanese, da se »na cilju svojih upov in nad« lačni potikajo po cestah, na peščinah in v pristanu.

Prenočujejo, kjer jih dohiti noč: srečnejših se stiska pol ducata v eni sobi, drugi ždijo do svita novega dne kje na vrtu ali v avtomobilu. Tiste, ki ostanejo čez noč na peščinah, pobere policija, ki jih naslednje dopoldne odrine v zaledje, najpogosteje proti domačemu kraju. Zjutraj se mladi ljudje z neprespanimi obrazi prerivajo pri javnih vodnjakih in se umivajo po mačje.

Dalje: noč za nočjo se vrstijo vlomi. Za turistično modo navdušeni, dogodivščin v »svetovljanskem okolju« željni prostovoljni brezdomci vdirajo ponoči v hiše, kjer praznijo nočne omarice in kuhinjske hladilnike. Pred njimi niso varne niti trenutno prazne vile niti tiste hiše, katerih lastniki ali stalni stanovalci so le na daljšem, morda samo večernem obisku pri znancih. Vlamljajo v avtomobile, če je od zunaj opaziti prevleko za kovček ali kaj drugega, v čemer se obeta večja vrednost. Zdijo po pločnikih in blizu gostilniških vrtov: »Bi me povabili na sladoled? Žejen sem! Rada bi pila kavico, pa . . .« Tako se sklepajo kratkotrajna znanstva.

Z iznajdljivo vsiljivostjo mladih radovednežev s pustolovskim nadihom ni lahko, zato opravlja na Azurni obali — njena središča: Saint-Tropez, Cannes in Antibes — v glavnem delu turistične sezone redno službo pravcata vojska 4000 policajev. V njihovih enotah je več posebnih oddelkov, katerih člani so obiskovali tečaje o ravnanju z objestnimi, ogroženimi ali tudi že nevarnimi mladoletniki. Uporabljali naj bi predvsem prepričljivo prijateljsko besedo in nasvet, da ne bi sprožili izgredov in odpora pri mladih udeležencih »poletnega človeškega sejma« na Azurni obali . . . R. L.

Elektrika iz plime

Predstavniki Kanade in ZDA razpravljajo o graditvi jezu s hidrocentralo, ki bo delovala na razliki med plimo in oseko v zalivu Passamaquoddy na ameriško-kanadski meji ter bo dajala v tako imenovani konici milijon, stalno pa 250.000 kWh. Zamisel je sicer izvirna, vendar ni preveč nova. Prvič so razpravljali o njej že leta 1922, toda takrat ni bila sprejemljiva z gospodarskega stališča.

Šahovnica na polju

Inženirji gozdarskega inštituta pri sibirskem oddelku sovjetske akademije znanosti so izdelali stroj, ki seje in sadi v presledkih, tako da je polje med rastjo posevkov podobno veliki šahovnici. Misel kot takšna ni nova, saj so že doslej ročno sejali žito v obliki šahovnice in s tem dosegli mnogo višji donos. Nedavno so objavili rezultate obdelave »šahovskega polja« v prvim strojem te vrste. Na poskusnih parcelah akademije znanosti je donos pšenice višji za 57 odstotkov, pridelek tako posejane sladkorne pese pa je za 26 odstotkov nad povprečjem.

POSTELJA NA ZRAČNI BLAZINI — Klinično ležišče brez nog — pritrjeno je le k steni, da ga ne odnese — se opira na močan vzbuh stisnjenega zraka. Na tej postelji proučujejo v medicinskem centru univerze v Rochestru (New York) vesoljske probleme s stališča človeškega organizma.

PIERRE FORQUIN: HUDIČEV PROCES 24

»Obklej ste prišli tisti večer pred umorom, to je 8. marca, k njej na dom?«

»Pozno popoldne, nekako ob 17. uri.«

»Prav! Sedaj pa povejte porotnikom, v kakšnem duševnem stanju ste jo našli! Obrnite se proti poroti!«

Neslišno se je obrnila na petah, vsa ubogljiva in gibka. Sivkast dan, ki je skozi visoka okna pronical v dvorano, je bil prav tak kakor ob začetku razprave, ne bolj ne manj svetel. Prižgali so svetlobne cevi, pripete na leseni stenski opaž. Nad ložo za porotnike je bila pritrjena taka luč prav nasproti mene in odsev njene svetlobe me je zelo motil.

»Ko sem prišla k njej, mi je ponudila čaja, toda ko ga je nalila v skodelico, ga sama ni hotela popiti, češ da je že tako preveč vznemirjena in živčna.«

»Ali vam je povedala, zakaj je živčna?«

»Ne, toda napisala je pismo in mi ga izročila.«

»Za kakšno pismo gre?«

»Priporočilno pismo za njenega založnika.«

Predsednik je iz mape dokumentov potegnil popisan list.

»Da! Gospodje, mislim, da bi bilo koristno prebrati to pismo, preden bi dalje poslušali izpoved priče. Ponavljam, žrtev je to pismo izročila priči 8. marca, to je na večer, preden je nasilno umrla.«

Udobno je sedel in se naslonil nazaj, z iztegnjeno roko pa je držal list. Bil je po svoje izredno trmast, ker ni nosil očal. Ko je bral, se je nekajkrat ustavil pri kaki besedi, ki jo je bolj uganil, kot pa prebral.

— Dragi gospod!

V dolžnost si štejem, da vas obvestim o dragocenem sodelovanju in pomoči, ki mi jo je v zadnjih petih letih mojega prevajalskega dela nudila gospodična Jeanne Delpestre.

Ima smisel za duha jezika in vedno izbere najbolj ustrezen izraz. Prepričana sem, da se lahko sama loti in uspešno dokonča tudi najbolj zapletene tekste.

Prosim vas, upoštevajte vsako prošnjo, ki bi jo utegnila nasloviti na vas, in ji pomagajte, kakor ste pomagali meni na začetku moje prevajalske kariere.

Prosim vas, dragi gospod . . . —

Sodnik v rdečem je raztreseno in odsotno pogledal na list, ki ga je bil predsednik pravkar odložil.

»Ali ste prebrali pismo takoj, ko vam ga je dala gospodična Leroy?«

»Da, gospod predsednik.«

»In kaj ste si mislili?«

»Sprva nisem doumela, kaj naj pismo pomeni, pa sem mislila, da si ne želi več mojega sodelovanja.«

»Ali ste ji to tudi povedali?«

»Da.«

»Kaj vam je odgovorila?«

»Zatrdila je, da se motim, da je še vedno pripravljena sodelovati z menoj in da je napisala pismo kot nekakšno potrdilo ali spričevalo, kot priporočilo za založbo, če bi se njej kaj zgodilo.«

»Če bi se njej kaj zgodilo, pravite?«

»Da, gospod predsednik.«

»Ali je niste vprašali, kaj pravzaprav misli s tem?«

»Ne! Bila sem kot vkopana in nisem prav razumela, kaj ima v mislih.«

»In potem?«

»Potem je rekla, da je zelo utrujena, in me prosila, naj jo pustim samo.«

»Ali ste to tudi storili?«

»Da. Toda bila sem zelo v skrbeh zaradi njenega zdravja, pa sem jo vprašala, ali naj pokličem zdravnika.«

»Je odklonila?«

»Da.«

»Potem ste se dogovorili, da naslednjega dne spet pridete?«

»Da. Toda šele zvečer. Naslednjega dne je bil namreč četrtek, semanji dan, pa sem vedela, da bom v restavraciji imela čez glavo dela. Predlagala sem ji, da pridem k njej nekako ob pol desetih zvečer.«

»Ali ste ji čez dan telefonirali, da bi zvedeli, kako ji gre?«

»Da. Rekla mi je, da se počuti veliko bolje in da sta skoraj povsem izginili utrujenost in naveličanost, ki sta jo mučili prejšnji večer.«

»Prav. Ali vam je gospodična Leroy med temi zadnjimi telefonskimi pogovori kaj omenila? Recimo, da se boji, da se boji potepuhov?«

»Niti z besedico ne!«

»Ali vam je povedala, da ima orožje?«

»Ne.«

Gospod Thuilier je Jeantetu porinil listek. Od zjutraj je popisal že kakih dvanajst listkov, ki jih je trgal iz reklamnega bloka neke tovarne za aperitive. Dobro sem poznal njegovo skopost. Thuilier je bil naš družinski advokat, približno nekaj takega, kakor govorimo o družinskem zdravniku: bil je že očetov pravni svetovalec in odvetnik, od prvih začetkov našega podjetja dalje. Ni se potegoval za advokatsko mesto, na porotnem sodišču. Njegova pleša je bila gladka in rožnata kot novorojenčkova ličkа. Poleg Jeanteta je zavestno igral vlogo druge violine, tako da mu je kdaj pa kdaj porinil počečkan listič, iztrgan iz reklamnih blokov, ki jih je imel polne žepe in ki ga niso stali prebite pare. Glavo je naslonil na ramo in mežikaje opazoval Jeanteta, ki je bral njegov listek. Predsednik se je pogovarjal s sodnikom na svoji levi; le-ta si je snel očala, nemara zato, da bi ga bolje slišal. Potem je predsednik iznova pogledal Jeanne Delpestre in se za hip pomišljal, preden ji je zastavil novo vprašanje.

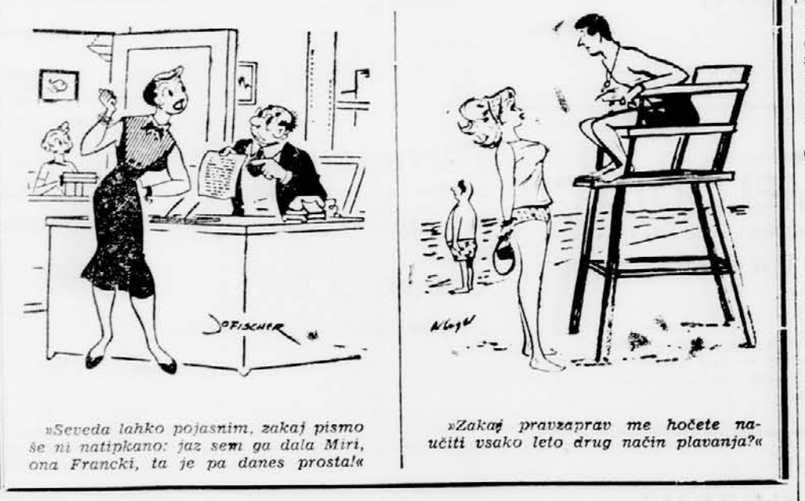
»V četrtek, 9. marca, ste približno ob 21. uri in 45 minut prišli v hišo žrtve. Povejte nam, kaj ste videli. Obrnite se proti porotnikom!«

S hoteno neprizadetostjo in brezbarvnostjo je opisala svoj prihod, svoje začudenje nad tem, da so bila vrata odprta in prostori razsvetljeni. Predstavljal sem si jo, kako je s polstenim korakom prišla v vežo in kako se je ustavila na kuhinjskem pragu, preden je stopila v atelje. Z nespremenjenim glasom je opisovala grozo, ki jo je navdala ob pogledu na iztegnjeno truplo na tleh. Njen zadržani, skoraj brezbarvni glas je njenim izjavam dajal pečat verodostojnosti in resničnosti. Ustvaril je vzdušje nekakšne magičnosti in potegnil tiste, ki so jo poslušali, v sfero njenega sveta, ne da bi se prizadeti tega sploh zavedali.

Obiščite od 2. do 13. avgusta 1963
XIII. GORENJSKI SEJEM V KRANJU
Pestra izbira raznovrstnega blaga najboljše kakovosti ● Vsak večer zabava ●

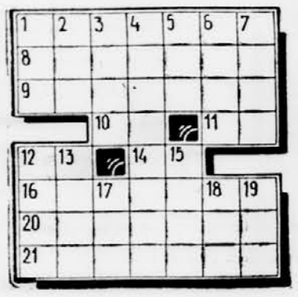
Za dobro voljo

»Seveda lahko pojasnim, zakaj pismo še ni natipkano: jaz sem ga dala Miri, ona Francki, ta je pa danes prosta!«

»Zakaj pravzaprav me hočete naučiti vsako leto drug način plavanja?«

Križanka

VODORAVNO: 1. francoski pisatelj, ki je dobil leta 1952 Nobelovo nagrado za književnost (François), 8. oddelek za notranje bolezni v bolnišnici, 9. praktičen, trezen človek, 10. voznikov vzklik, 11. kratica za »Alpinistični odsek«, 12. medmet, 14. enaka soglasnika, 16. življenjska pot, napredovanje v službi, 20. izletniški hrib pri Medvodah, 21. kokoš s sivim perjem in belimi pikami.

NAVPIČNO: 1. pokoj, 2. dalmatinska oblika ženskega imena, 3. država v gorskem območju ZDA, 4. vera, 5. reka na Peloponezu, 6. italijanska poročevalska agencija, 7. starorimski državnik, zagrizen nasprotnik Kartagine (orig.), 12. obrambni nasip, 13. gozdne poseke, 15. mesto v Belgiji, 17. tovarna koles v Ljubljani, 18. bikov ali oslov glas, 19. pristanišče v Izraelu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. Stradun, 8. eremiti, 9. Koloman, 10. sen, 11. Ast, 14. non stop, 18. okarina, 19. vodokaz.

Veliko potovanje

Piše: P. K.
Riše: TEK

73. Iz Bayle so po radijskem oddajniku poklicali še en helikopter, saj jih je bilo sedaj že sedem in se ne bi mogli vsi stlačiti v enega. Toda dobili so odgovor, naj pričakujejo drugi helikopter šele naslednjega dne popoldne, in tako je Boris doživel sredi pragozda še en dogodek, ki ga ne bo nikoli pozabil.

Tistega dne je bil namreč v vasi velik praznik in — kakor to počnejo po vsem svetu — so ta praznik proslavili s plesom. Ker je Boris vedel, da ne bodo plesali ne polke ne kola, je z veliko nestrpnostjo pričakoval večera.

Spustila se je noč. Vaščani so zakurili tri velike ognje. Iz mraka so začeli prihajati plesalci. Temne postave so kot iz sami stopalc v svetlobo ognja. Bobni so udarjali v divjem ritmu in telesa so plesala tako natanko po njihovih udarcih, kakor da so jim bobni edini zapovedniki. Ples je postajal čedalje hitrejši, vse skupaj je bilo videti kot divji vodni vrtinec, kljub temu pa so vaščani plesali tako lahkotno, kakor da so brez teže. Vedno bolj so se bližali ognju in nazadnje so plesali med samimi plameni.

Boris je slišal, kako je Damatang prevedel očku besede enega izmed vaščanov:

»Takšno je naše življenje. Leto in dan samo delo, sem ter tja kak večer pa pozabimo na vse skrbi in težave. Toda zmeraj nam je lepo in verjetno nam bo zdaj še lepše, ko smo se znebili starega vrača. Čas bo šel hitreje naprej . . .«

27. julij

PRAZNOVANJE

Domžalska občina praznuje s sosednjo kamniško občino 27. julija svoj občinski praznik v spomin na začetek vstaje proti okupatorju. Ta dan pa ne pomeni zgolj začetek oboroženega upora na območju domžalske in kamniške občine, temveč tudi začetek prave množične vstaje na Slovenskem.

Komaj so namreč Nemci zasedli naše kraje, so hoteli z naše zemlje zbrisati videz slovenstva. Naši ljudje so občutili prve preselitve, silili so jih v ponemčevalno organizacijo, da bi jim vcepljali nacistične nazore itd. Ti in podobni uničevalni ukrepi okupatorja pa so v ljudstvu utrjevali zaupanje v Komunistično partijo Slovenije, ki je že veliko prej vse to predvidela in ljudstvo tudi opozarjala na uničevalne načrte okupatorja.

Vojni komite za kamniško okrožje, ki je bil osnovan sredi maja 1941. leta, je pripravil pot naši revoluciji. Osnoval je borbene skupine, katerih delo je bilo najprej zbiranje orožja in opreme ter spoznavanje s cilji NOB.

Ko so priprave na vstajo dosegle ustrezno stopnjo, je Vojni komite na svojem sestanku 25. julija 1941 sprejel sklep o začetku oborožene vstaje, ki naj vzplamti v noči od 27. na 28. julij 1941. Grupe: kamniška, dupliška, radomeljska, domžalska in grupa v Črni so prevzele naloge in začele akcijo. In tisto zgodovinsko noč je po vsej ravnini od Save do Kamniških planin zagorel ogenj upora. Okupatorju je bila prizadejana velika škoda, več sto metrov uničene železniške proge, cest, podrtih brzojavnih drogov, razbitih mostov, uničene komunikacije in še druga razdejanja pa so pričala, da je napočil dan množičnega oboroženega boja slovenskega ljudstva z okupatorjem.

Za potrebe industrije in široke potrošnje proizvajamo in priporočamo:

SVINČENE OKSIDE — MINIJ, GLAJENKO
SVINČENO BELILO
TEMELJNE BARVE IN KITE
OLJNATE BARVE
NITRO LAKE IN EMAJLE ZA LES IN KOVINO
DVOKOMPONENTNE LAKE
KAZEINSKE IN KOLODIJSKE BARVE ZA USNJE
HELIOPOL IN HELIOPLAST
KARBAMIDNO LEPILO ZA LES (UREFOR)
»EMULTEX« — VEZIVNO SREDSTVO
SKROBE (KROMPIRJEV IN KORUZNI — NARAVNE IN RAZGRAJENE)
DEKSTRIN IN BRITSKO GUMO
DEKSTRINSKA LEPILA

ZA OBČINSKI PRAZNIK ČESTITA

ZDRUŽENA KEMIČNA INDUSTRIJA DOMŽALE

ŽIVILSKI KOMBINAT
„ŽITO"
LJUBLJANA

PODROČJE »ŽITO« — DOMŽALE
S SVOJIMI OBRATI:

MLIN: VIR
MLIN: HOMEC
MLIN: DOMŽALE
MLIN: BISTRICA in
REMONTNA DELAVNICA, VIR
MEHANIČNA DELAVNICA, VIR
EMBALAŽNO SKLADIŠČE, VIR

ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE.

TOVARNA KOVČKOV
IN USNJENIH IZDELKOV
DOMŽALE

IZDELUJEMO RAZNOVRSTNO USNJENO GALANTERIJO NAJBOLJŠE KAKOVOSTI IN PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE. ČESTITAMO.

V DOMŽALAH

LEKARNA
DOMŽALE

želi prijetno praznovanje.

TRGOVSKO PODJETJE
„NAPREDEK"
DOMŽALE

z vsemi svojimi poslovalnicami na območju občine, v katerih lahko dobe potrošniki prehranske, delikatesne, kakor tudi industrijske izdelke. Cenjenim odjemalcem, delovnim ljudem in prebivalcem želimo prijetno praznovanje.

„TERMIT"
DOMŽALE

izdeluje: kremenčev pesek, livarska pomožna sredstva, suhe zidne barve in opravlja uslužnostno mletje nekovin.
K ČESTITKI SE PRIDRUŽUJEMO.

TOVARNA FILCA
MENGEŠ

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE.

Vsem delovnim ljudem in občanom želi prijetno praznovanje občinskega praznika občine DOMŽALE

STANOVANJSKI SKLAD
OBČINSKE SKUPŠČINE
DOMŽALE

SDK PRI NARODNI BANKI SFRJ
PODRUŽNICA 600-20 DOMŽALE

ŽELI VSEM OBČANOM PRIJETNO PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE DOMŽALE.

ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE
ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
IN OBČANOM

TOVARNA POZAMENTERIJE
„TRAK" MENGEŠ

emona
ZALOG — LJUBLJANA

Vaš izlet ali potovanje bo udobnejše, če boste založeni z mesnimi izdelki mesne industrije »EMONA«, Zalog - Ljubljana. Vsem cenjenim odjemalcem, delovnim ljudem in občanom želimo prijetno praznovanje občinskega praznika Domžale.

OBRTNO PODJETJE
„PEČ"
MENGEŠ

Izdelujemo vse vrste lončenih peči in kaminov ter oblagamo s keramičnimi ploščami in montiramo vse vrste peči in kaminov.

„EMKA"
MLADINSKA KNJIGA

Založniško-grafično podjetje — Ljubljana

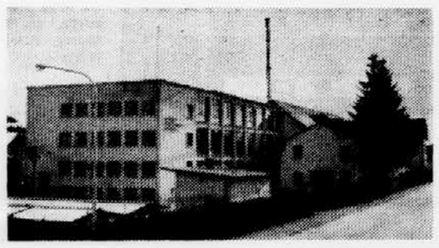
»EMKA« MLADINSKA KNJIGA
KNJIGARNA – PAPIRNICA, DOMŽALE

PRODAJA KNJIGE IN VSE VRSTE ŠOLSKIH POTREBŠČIN. CENJENIM ODJEMALCEM SE PRIPOROČAMO IN ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE.

LESNO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE
RADOMLJE

VAM NUDI SVOJE RENOMIRANE IZDELKE: MIZE, STOLE, PRIMERNE ZA RESTAVRACIJE, PARKET, LESNO MOKO, ZABOJE IN ZAGAN LES VSEH VRST PO UGODNIH CENAH. ZA SODELOVANJE SE PRIPOROČAMO IN ČESTITAMO.

TOVARNA SANITETNEGA
MATERIALA DOMŽALE

IZDELUJEMO SANITETNE TKANINE, SANITETNO VATO IN ELASTIČNE POVOJE ZA ŠPORTNIKE. ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE.

OBRTNA ZADRUGA
„SLAMNIK"
MENGEŠ

priporoča svoje izdelke in čestita za občinski praznik Domžale.

SLOVENIJA
VINO

Podjetje z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami — Yugocockta proizvodi
LJUBLJANA

toči izbrana in pristna vina. Cenjenim odjemalcem se še vnaprej priporočamo.

Za občinski praznik DOMŽALSKE KOMUNE čestitamo vsem delovnim ljudem in občanom.

OPEKARNA
RADOMLJE

IZDELUJE RAZEN NAVADNE ZIDNE OPEKE TUDI DIMNIŠKO IN FASADNO OPEKO, VOTLAKE VSEH VRST, PAROLIT IN STROPNIKE MONTA IN RADOMKA TER SPECIALNO OPEKO ZA OKENSKE PREKLADE IN ROLETNIKE, NADALJE VSE VRSTE OPEČNIH IZDELKOV ZA GRADNJO STANOVANJ IN INDUSTRIJSKIH GRADBENIH OBJEKTOV. IZDELUJEMO TUDI SVOJE SPECIALNE STROPE RADOMKA, NOSILO, POLNILO, PREKLADNIKE, ROLETNIKE IN OGRAJNIKE.

ZA OBČINSKI PRAZNIK 27. JULIJ 1963 ČESTITAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM NA OBMOČJU DOMŽALSKE KOMUNE:

OBČINSKA SKUPŠČINA
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZROP
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR ZPM
OBČINSKI ODBOR RK

DOMŽALE

Vsa avtoličarska in vozno tapetniška dela izvršuje hitro in solidno

KOKALJ STANKO

AVTODUCO LIČANJE — VOZNO TAPETNIŠTVO

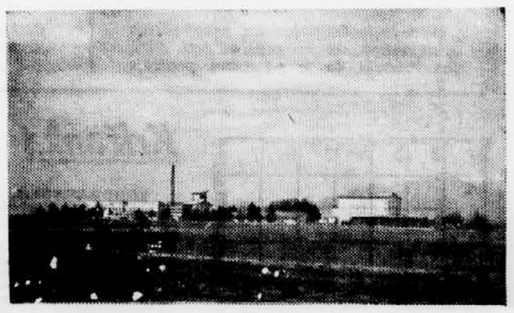
DOMŽALE – Savska 51

Vsem občanom želim prijetno praznovanje.

Farmis

Farmacijsko-kemijski kombinat, Ljubljana

Obrat: „LEK"
Ljubljana-Mengeš

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE.

AGROKOMBINAT
LJUBLJANA

ZA OBRATE DOMŽALSKE KOMUNE
ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE.

Komunalni
zavod
za socialno
zavarovanje

podružnica: DOMŽALE

čestita za občinski praznik vsem delovnim ljudem in občanom na območju domžalske komune.

VODNA
SKUPNOST
Domžale

ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE.

Vsem delovnim ljudem in občanom čestita za občinski praznik

ZAVOD ZA
KOMUNALNO
IZGRADNJO
Domžale

„MELODIJA"
TOVARNA GLASBIL IN UČIL
MENGEŠ

nudi cenjenim odjemalcem svoje kvalitetne izdelke: klavirske harmonike — kitare — jazz garniture — kontrabase — mandoline — šolski instrumentarij — ustne harmonike in razne strune.

TRGOVSKO PODJETJE
„PETROL"
Ljubljana
BENCINSKI SERVIS: DOMŽALE

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM PRIJETNO PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA DOMŽALE.

Slaščičarna-
delikatesa
Domžale

IMA DNEVNO SVEŽE PECIVO IN SLADOLED. CENJENIM STRANKAM IN OBČANOM ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE.

Topla in zmrzla jedila, pristna vina v

restavraciji
„POŠTA"
DOMŽALE

Za občinski praznik čestitamo.

REMONTNO
PODJETJE
DOMŽALE

izvršuje vsa zidarska dela in se priporoča za naročila. K čestitki se pridružujemo.

ELEKTRO-
MEHANIČNA
DELAVNICA
Domžale

se cenjenim strankam priporoča in čestita za občinski praznik.

Splošno avtokleparstvo

Pavlič Anton
DOMŽALE

izvršuje vsa avtokleparska in ličarska dela. Cenjenim strankam se priporočam in čestitam vsem občanom za občinski praznik.

GOZDNE
SEMENARNE
IN DREVESNICE
MENGEŠ

GOJIMO VSE VRSTE GOZDNIH SEMEN IN SADIK, KAKOR TUDI OKRASNO DREVJE IN GRMIČEVJE. POSEBEJ OPOZARJAMO NA DVOLETNE SADIKE IGLAVCEV ZA PRESAJEVANJE IN SADIKE MACESNA ZA POGOZDOVANJE, KI JIH IMAMO ŠE V ZALOGI. K ČESTITKI SE PRIDRUŽUJEMO!

OBČINSKEGA PRAZNIKA

INDUPLATI

JARŠE pošta DOMŽALE

PRIPOROČA CENJENIM KUPCEM SVOJE KAKOVOSTNE IZDELKE. ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DOMŽALE ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM.

ŽARJE INDUPLATI

K Z LUKOVICA

Kmetijska zadruga LUKOVICA

S SVOJIMI OBRATI:
LUKOVICA, MORAVČE IN DOMŽALE
NUDI ČLANOM REPRODUKCIJSKI MATERIAL IN STROJNE USLUGE. ODKUPUJE VSE KMETIJSKE PRIDELKE, ŽIVINO IN LESNE SORTIMENTE.
K ČESTITKI SE PRIDRUŽUJEMO.

Z DOBRO JEDAČO IN PIJAČO BOSTE POSTREŽENI V NASLEDNJIH GOSTILNAH:

Gostišče »JANUŠ« – Domžale
Gostilna »PRI IVOTU« – Zaboršt - Domžale
Gostišče »BISTRICA« – Ihan pri Domžalah
Gostilna »PRI LOVCU« – Mengeš
Gostilna – prenočišče »PAVOVEC« – Mengeš
Bife »PRI POLJANCU« – Mengeš
Gostilnica Pogačar J. Jože – Radomlje
Za številen obisk se priporočamo in želimo cenjenim gostom in občanom prijetno praznovanje občinskega praznika.

AVTOKLEPARSTVO, Smerkolj Franc – Domžale
AVTOMEHANIK, Šubelj Franc – Domžale
AVTOSERVIS – SIARD – Domžale
SVETLIN JANEZ, pranje, mazanje in kemična izolacija motornih vozil – Domžale
VULKANIZACIJA, Močilnikar Janez – Domžale
KLEPARSTVO, Premk – Mengeš
Izvršujemo vsa dela hitro in strokovno. Cenjenim strankam se priporočamo in čestitamo občanom za občinski praznik.

KOMUNALNA BANKA
MESTNA HRANILNICA
KAMNIK

ZA OBČINSKI PRAZNIK ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV OBRTNEGA IN MONTAŽNEGA PODJETJA

„Žarja"

KAMNIK

S SVOJIMI OBRATI: »INSTALACIJE«, »ELEKTRO«, »PLESK«
Z OBRTNO DEJAVNOSTJO; INSTALACIJE, ELEKTRO, VODOVODNE, TOPLOVODNE, KLJUČAVNIČARSTVO, KLEPARSTVO, PLESKARSTVO, STEKLARSTVO.

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Cenjenim gostom in izletnikom se priporoča restavracija

„PLANINKA"
KAMNIK

LJUBLJANA
podružnica KAMNIK

Delovni kolektiv
SPLOSNO MIZARSTVO

„MENINA"
KAMNIK

Čestita vsem občanom občine Kamnik in se priporoča s svojimi kakovostnimi izdelki.

INDUSTRIJA POHIŠTVA

Stol

KAMNIK

IZDELUJEMO VSE VRSTE STOLOV UPOGNJENE BUKOVINE, OSTALE STOLE, TIPIZIRANO POHIŠTVO ZA PISARNE, SKLOPNE REX FOTELJE, REX MIZICE, KOMBINACIJE KOVINO-LES, KINO IN OSTALE FOTELJE ZA OPREMO RAZNIH DVORAN. TOVARNA JE REGISTRIRANA KOT SAMOSTOJNI IZVOZNIK SVOJIH IZDELKOV. PREPRIČAJTE SE O KVALITETI NAŠIH PROIZVODOV IN ZELO BOSTE ZADOVOLJNI.

27. julij

V KAMNIKU

LEKARNA
KAMNIK
KAMNIK

želi prijetno praznovanje praznika in se priporoča.

Delovni kolektiv
ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE DELAVCEV
KAMNIK - DOMŽALE

ČESTITA OBČANOM OBČIN KAMNIK IN DOMŽALE ZA OBČINSKI PRAZNIK.

REŠEVALNA POSTAJA KAMNIK

Obrtno podjetje
„MLEKO"
KAMNIK

priporoča svoje prvovrstne mlečne izdelke.

STANOVANJSKA SKUPNOST KAMNIK

z obratom PRALNICA se priporoča in pridružuje k čestitkam.

OBČINSKA SKUPŠČINA
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR
RDEČEGA KRIŽA
ZAVOD ZA POSREDOVANJE
ZAPOSLITVE INVALIDNIH
IN DRUGIH OSEB
KAMNIK

ČESTITAJO ZA OBČINSKI PRAZNIK 27. JULIJ OBČINE KAMNIK VSEM OBČANOM IN JIM ŽELIJO NADALJNJIH DELOVNIH USPEHOV IN HKRATI VESELO PRAZNOVANJE PRAZNIKA

SPOMENIK REVOLUCIJE V KAMNIKU.

TEKSTILNA TOVARNA
SVILANIT
KAMNIK

NUDI SVOJE RENOMIRANE IZDELKE: SVILENE ZAVESE, SVILENO BLAGO ZA ŽENSKE OBLEKE, MOŠKE IN ŽENSKE ŠALE TER RUTE, KRAVATE VSEH VRST, SVILENE POSTELJNE GARNITURE IN PREGRINJALA, FROTIR IN VAFEL BRISAČE, NAMIZNE PRTE IN GARNITURE TER PREPROGE ŽENIL.

Delovni kolektiv podjetja Slaščičarna in pekarna

„VESNA"
KAMNIK

ČESTITA VSEM SVOJIM POTROŠNIKOM ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE KAMNIK. S 1. III. SMO SE ZDRUŽILI S PODJETJEM PARNA PEKARNA, PECIVO KAMNIK.

SE PRIPOROČAMO.

PODJETJE JUBOSLAVIJA »KAMNIK«

ZA OBČINSKI PRAZNIK OBČINE KAMNIK — 27. JULIJ
ČESTITA
DELOVNIM LJUDEM IN PREBIVALSTVU NA OBMOČJU OBČINE TER JIM ŽELI ŠE VNAPREJ MNOGO DELOVNIH USPEHOV

PODJETJE „KAMNIK"
KAMNIK

KAMNIK

TOVARNA KOVANEGA ORODJA
KAMNIK

SE PRIPOROČA ZA NAROČILA.

OBIŠČITE RESTAVRACIJO

„DOM"
V KAMNIKU

KJER BOSTE LEPO POSTREŽENI Z OKUSNIMI JEDILI IN PRISTNIMI VINI. ZA GOSTE IMAMO NA RAZPOLAGO PRENOČIŠČA IN VELIK PARKIRNI PROSTOR. VLJUDNO VABLJENI!
VSEM OBČANOM ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE KAMNIK.

SPECIALIZIRANA TOVARNA ZA IZDELAVO SVINJSKEGA USNJA IZDELUJE SVINJSKO GALANTERIJSKO USNJE V SVETOVNO ZNANI KVALITETI, TAPETNIŠKO USNJE, VSE VRSTE SVINJSKE PODLOGE IN CEPLJENCE. NOVITETE: RELAX IN SVINJSKI BOKS V RAZNIH BARVAH ZA OBUTEV. OBČANOM KAMNIKA ZA PRAZNIK ČESTITA KOLEKTIV UTOK.

KOMUNALNO PODJETJE
KAMNIK

ČESTITA OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK IN OBVESCA, DA GRADI KOMUNALNE OBJEKTE IN JIH VZDRŽUJE, OPRAVLJA KANALIZACIJE, VODOVODE, GRADI CESTE IN UREJA JAVNE NASADE.

ZDRAVSTVENI DOM
KAMNIK

SI PRIZADEVA, DA BO NUDIL TAKOJ ZDRAVNIŠKO POMOČ SVOJIM PACIENTOM.

TOVARNA KOVINSKIH IZDELKOV IN LIVARNA

TITAN
KAMNIK

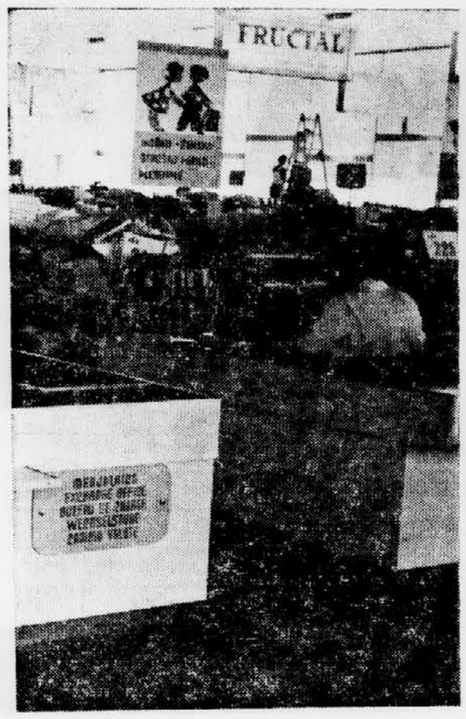
DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE TITAN KAMNIK ČESTITA OBČANOM OB PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA.

PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE:

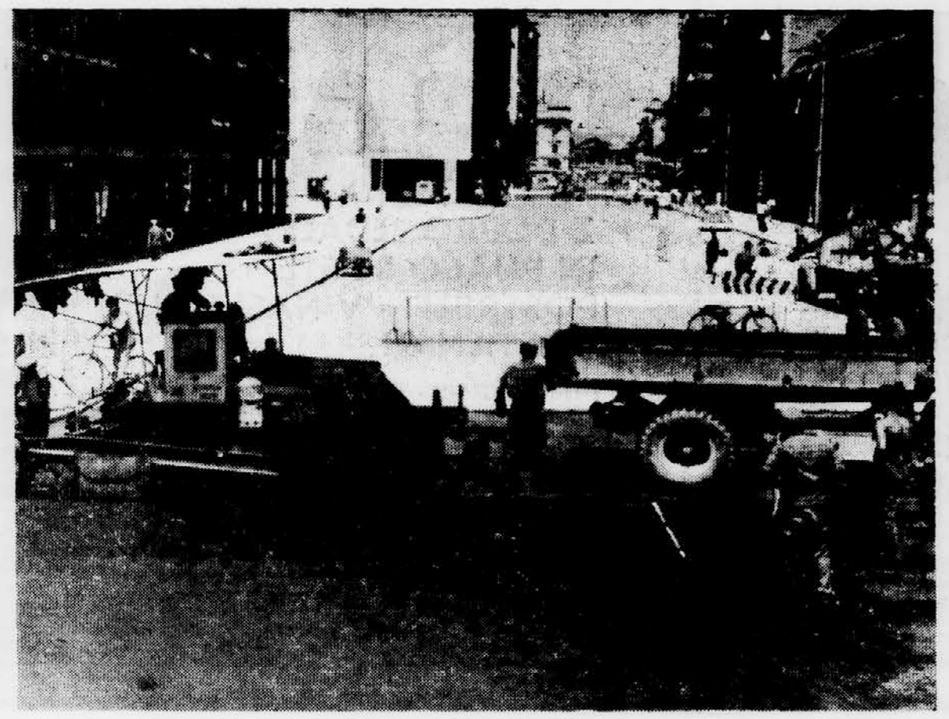
FITINGE, ARTIKLE ZA SIROKO POTROSNJO, STAVBNE IN POHIŠTVENE KLJUČAVNICE TER ROČNO ORODJE.

IZDELKI SO TRPEŽNI IN KAKOVOSTNI.

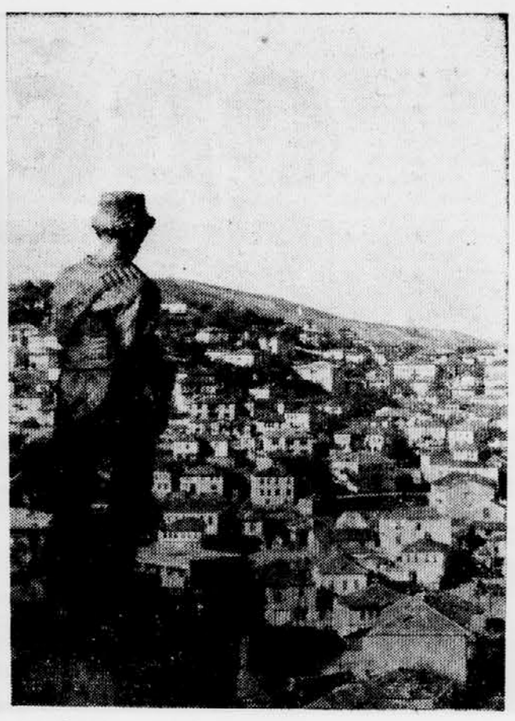
MENJALNICA — tudi v samopostrežni trgovini. V poslovalnici v Cigaletovi ulici je začela pretekli teden poslovati menjalnica tujih valut. Novost, ki jo bodo prav gotovo toplo pozdravili tuji turisti, ki jih je v ljubljanskih trgovinah vsak dan več. Foto: S. Busić

SLOVO — so morali dati užaloščeni avtomobilisti največjemu parkirnemu prostoru v Ljubljani, zaprtemu delu Titove ceste med Pošto in Šubičevo ulico. Dela pri preureditvi spodnjega dela Titove ceste lepo in dokaj naglo napredujejo, saj asfalterji polagajo zadnje metre asfalta, ki so dosegli križišče Titove in Šubičeve. Cesta bo v nekaj dneh odprta za ves promet — že so začeli slikati na asfalt prometna navodila — avtomobilisti pa si bodo morali iskati prostor, po možnosti ne pod soncem, za svoja vozila kje drugje. Samo, kje? Foto: Busić

POŽAR — Na Cesti dveh cesarjev v Ljubljani je včeraj pri podjetju »Surovina« nenadoma izbruhnil požar. Zgorelo je nad štirideset ton odpadnega papirja v balah in tovornjak znamke »TAM«. Škodo cenijo na dva in pol milijona dinarjev, vzrok požara še raziskujejo. Foto: Busić

KRUŠEVO — gorsko gnezdo sredi Makedonije, se je v zadnjih letih razvilo v turistično atrakcijo in poleti in pozimi vabi goste. Med njimi so letos vpisani tudi prvi Slovenci. Na sliki: spomenik Pitu Gulija, vojskovodji kruševske republike in pogled na mesto. Foto: D. Kralj

Nadaljevanje s prve strani

● ZIS

Na seji je bil sprejet tudi odlok o regresu pri prodaji umetnih gnojil za potrebe kmetijstva in gozdarstva. S tem odlokom je kakor doslej odobren regres gospodarskim organizacijam, ki se ukvarjajo s proizvodnjo umetnih gnojil za prodano in dobavljeno umetno gnojilo določenim kategorijam kupcev.

ZIS je sprejel spremembo v tarifi prometnega davka, s katero je znižana stopnja davka na promet za motorna vozila prostornine 1300 ccm od 15% na 5%. S tem znižanjem davčne stopnje bo omogočeno znižanje cene potniških avtomobilov znamke »Zastava 1300« za približno 300.000 din pri vozilu.

Na seji je bilo sklenjeno znižati višino maksimalnih bančnih provizij za vse kreditne posle, kakor tudi za dodočene posle notranjega plačilnega prometa, s čimer bodo znatno znižani stroški komitentov v poslovanju z bankami. Istočasno je ZIS odobril finančna plana Narodne banke Jugoslavije in službe družbenega knjigovodstva pri Narodni banki za leto 1963.

Ker trgovinske organizacije za promet s kurivom sprico težav v transportu ne bodo mogle do konca avgusta dobaviti vseh količin premoga, ki so jih občani in drugi potrošniki proti regresu plačali do konca julija letošnjega leta, je ZIS sklenil rok za dobavo tega premoga podaljšati do konca septembra.

ZIS je sprejel spremembe uredbe o nadomestilu potnih in drugih stroškov javnih uslužbencev, ki se jim zvišajo dnevnice za vse kategorije koristnikov za 500 din. Uredba hkrati omogoča zvišanje nadomestila za ločeno življenje uslužbencev od družine v izjemnih primerih tudi do 30.000 din mesečno.

Da bi uskladili knjižne vrednosti osnovnih sredstev in sredstev skupne potrošnje v zdravstvenih ustanovah, je ZIS sklenil, da bodo ta sredstva revalorizirana s stanjem na dan 30. septembra letošnjega leta. Revalorizacijo bodo morale izvesti vse organizacije, registrirane kot zdravstvene ustanove.

Na današnji seji je ZIS sklenil ustanoviti veleposlaništvo SFRJ v Porto Novo, republika Dahomej, in veleposlaništvo SFRJ v Kampali, Uganda, ter poslaništvo SFRJ v Sani, Jemenska arabska republika. Razen tega je sklenil zapreti generalni konzulat SFRJ v Johanesburgu, Južnoafriška republika. Ratificiral je tudi več mednarodnih sporazumov.

●● Moskovski sporazum

izbruhne atomska vojna, in okrepiti mir.

Sporazum o prepovedi atomskih poskusov v ozračju, pod vodo in v vesolju naj bi preprečil nadaljnje radioaktivno okuževanje našega planeta, na katerega površino je vsled številnih atomskih eksplozij že padla vznemirljiva količina radioaktivnih padavin.

Kot najbolj zrelo vprašanje za ureditev omenjajo zdaj nenapadalno pogodbo. Sovjetska zveza je predlagala, naj bi sklenili takšno pogodbo med članicami Varšavskega pakta in NATO. Na Zahodu pa je bilo slišati zamisel, naj bi sprejeli nekakšno deklaracijo o nenapadanju, ki bi jo podpisale ZDA in Sovjetska zveza. Te in druge zamisli naj bi podrobneje proučili na prihodnjih pogajanjih med Vzhodom in Zahodom, o katerih so prepričani, da bodo sledila.

AFP javlja iz Pariza, da je predsednik de Gulle danes dopoldne sprejel veleposlanika ZDA in Velike Britanije v Parizu, ki sta mu izročila poslanici predsednika Kennedyja in premiera Macmillana. Poslanici se nanašata na moskovska pogajanja med Sovjetsko zvezo, ZDA in Britanijo o opustitvi jedrskih poskusov.

Tanjug poroča, da so francoski uradni krogi zelo zadržani do sporazuma, sklenjenega v Moskvi, ter prepuščajo dokončne ocene in komentarje predsedniku de Gaullu. Ta bo na svoji tiskovni konferenci v ponedeljek, kakor je napovedano, pojasnil francoska stališča glede tega kot tudi drugih najbolj perečih problemov iz odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Takšno zadržanost do pogajanj v Moskvi je danes pokazal tudi zunanji minister Couve de Murville, ki je govoril v senatni zunanjepolitični komisiji. Ponovil je znana francoska stališča in naglasil, da jih Francija ne misli spremeniti in da prenehanje atomskih poskusov zanjo »ni ukrep za razorožitev«. Francija ni pripravljena sporazumu med trojico žrtvovati svoje atomske oborožitve, ki je osnovni element njene obrambe. Sporazum v Moskvi bo — kakor je trdil Couve de Murville — samo uzakonil prednost, ki so si jo pridobile te države — ki so že opravile atomske poskuse — pred tistimi, ki še nimajo atomskega orožja ali niso opravile poskusov.

●●● Za ekonomske odnose

mercialnih interesov. Predvideno je, da bi si mogli potniki kupiti povratne vozovnice s 15 odstot. popustom, da bi uvedli posebne popuste za vožnjo z železnico v izvensezonskem času itd. Podobna stvar je s popustom za prevoz lignita, ki ga daje skupnost zato, da bi bila cena za potrošnika manjša. Nasprotno pa se dogaja, da se prevaža to blago na zelo dolge razdalje, celo iz bazena v bazen in da skupnost torej plačuje nekaj, kar sploh ni nameravala plačevati. Morda bi bilo bolje, da dobijo regres rudniki, železnici se pa omogoči, da posluje po ekonomskih načelih.

Na vprašanje, če je že letos predviden kateri izmed omenjenih ukrepov, so v skupnosti železnic dejali, da take spremembe nikakor ne pridejo v poštev sredi leta in da je to stvar procesa. J. S.

●●●● Zasedanje CK KP Italije

je konec junija prišlo do razcepitve. Lombardijeva skupina avtonomistične struje je tedaj onemogočila, da bi centralni odbor ratificiral sporazum s krščanskimi demokrati o ustanovitvi vlade levega centra. Skupni »manifest« avtonomistov o pogojih, pod katerimi bodo nadaljevali razgovore o nadaljnji politiki levega centra, bo predložen na kongresu Socialistične stranke, ki bo konec oktobra. Za zdaj ima politična platforma, razložena v sinoči objavljenem dokumentu, večino 45 glasov v centralnem odboru.

V dokumentu je rečeno, da je sedanji razvoj političnega položaja v državi prehitel cilje 34. kongresa Socialistične stranke in zato naj bo zdaj pobuda socialistov usmerjena v programsko sporazumevanje, to pa pomeni, da je treba tudi aktivno sodelovati v vladi in parlamentu.

Storitvene dejavnosti so premalo akumulativne

Marsikje je temu kriva tudi politika pavšalov

LJUBLJANA, 25. julija — Na razširjeni seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije so v razpravi o vplivu delitve dohodka in osebnega dohodka na gospodarjenje in samoupravljanje v storitvenih delovnih organizacijah poudarili, da premajhna akumulativnost močno zavira razvoj trgovine, gostinstva, obrti in komunalnih dejavnosti, kar slabo vpliva tudi na prodajo in vzdrževanje blaga proizvodnih dejavnosti.

Zadrege, v kateri so zaradi premajhnih lastnih sredstev podjetja storitvenih dejavnosti, ne morejo odpraviti niti ponudena kreditna sredstva za obratna sredstva in investicije, saj gospodarske organizacije skoraj nimajo možnosti za odplačevanje posojil. Eden od vzrokov za omenjene finančne težave je pravzaprav v obstoječem sistemu kontrole cen in določanja marž. V trgovini na primer so marže že dalj časa nespremenjene, stroški poslovanja pa so se medtem znatno spremenili, ustrezno pa se je seveda zmanjšal dohodek trgovinskih organizacij. Ob iskanju potrebnih sredstev za nadaljnji razvoj in za delovno spodbudo kolektivov se pravzaprav ponujata samo dve možnosti: zvišati cene oziroma marže ali pa zmanjšati delež ustvarjenega dohodka, ki ga od gospodarskih organizacij dobivajo družbene skupnosti.

Čeprav naj bi s pavšalnim določanjem družbenih obveznosti občine primerno in po potrebah usmerjale razvoj posameznih storitvenih dejavnosti, so nekatere občine možnost določanja obveznosti izrabile za okrepitev svojih proračunov. S pretiranimi dajatvami pa so se močno zožile možnosti gospodarske iniciative kolektivov, ki jim je s tolikšnimi pavšali pravzaprav že dokončno določena celotna delitev dohodka. Ob takšnih pogojih je razumljivo, da so bili kljub povečani produktivnosti in ob doseganju dobrih ekonomskih rezultatov nekateri kolektivi storitvenih dejavnosti prisiljeni v letošnjem prvem polletju celo znižati nominalne osebne dohodke.

Ni čudno, da so se ob tako napačni politiki v nekaterih občinah, kjer s pavšali zbranih finančnih sredstev ne usmerjajo v razvoj storitvenih dejavnosti, celo na seji predsedstva republiškega odbora zavzeli nekateri za odpravo pavšalnih družbenih obveznosti. Vsakršna zamena pavšalnih obveznosti z rednim prispevkom iz dohodka pa bi bila seveda vse prej kot koristna, saj bi z njo zapravili možnost, da posamezne občine po treznem poudarku usmerjajo sredstva tja, kjer so potrebe največje.

V razpravi so tudi poudarili, da se nekateri kolektivi prelahkomiselno spuščajo v pretirano velika investicijska vlaganja. Pri širjenju podjetij — z integracijskimi procesi in z investiranjem pa bi v prihodnje ne smeli več zanemarjati problemov samoupravljanja in delitve osebnega dohodka. Seveda pa potrebujejo tako razširjene organizacije storitvene dejavnosti tudi ustrezne strokovne službe, saj je improvizirano gospodarjenje nedvomno zelo škodljivo.

F. J.

V Mariboru manjka piva

MARIBOR, 25. jul. Na gospodarski zbornici okraja Maribor je bil posvetovanje, na katerem so predstavniki mestnih podjetij razpravljali o oblikovanju penzionskih cen za gostinske storitve v sezoni 1964.

Dogovorili so se, da se bodo držali priporočila zveznega komiteja za turizem in zvezne gospodarske zbornice, po katerem naj bi cene penzionskih storitev za leto 1964 ostale na letošnji ravni. V nekaterih primerih bo to težko uresničiti zaradi podražitve živil in večjih režijskih stroškov.

Opozorili so na izredno pomanjkanje piva in brezalkoholnih pijač ter menili, da razdelitev piva in brezalkoholnih pijač med gostinstvom in trgovino ni pravilna. Zato so predlagali gospodarski zbornici, naj skliče posvetovanje proizvajalcev, gostincev in trgovcev, na katerem bi razčistili ta problem. M. K.

Telegrami

SINDIKALNO POVEZOVANJE — DŽAKARTA. Tri indonezijske sindikalne delegacije bodo odpotovale na Japonsko, v Afriko in nekatere azijske države, kjer bodo imele razgovore o pripravah na azijsko-afriško sindikalno konferenco. Konferenca bo v Indoneziji konec letošnjega leta.

AVSTRIJSKI DEFICIT — DUNAJ. Avstrijska zunanja trgovinska bilanca izkazuje za prvo polletje 1963 pasivo v znesku 4818 milijonov šilingov. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta se je primanjkljaj povečal za 1367 milijonov šilingov.

JAPONSKI ZUNANJI MINISTER OBIŠČE SKANDINAVIJO — STOCKHOLM. Japonski zunanji minister Masajoši Ohira bo 29. avgusta prišel na tridnevni obisk na Švedsko. Zatem bo obiskal še Dansko in Norveško.

FINSKI ZUNANJI MINISTER GRE V ZSSR — HELSINKI. Finski zunanji minister Veli Merikoski bo na povabilo zunanjega ministra ZSSR Gromika obiskal ZSSR. Obisk, ki se začenja 15. avgusta, bo trajal dva tedna.

ZEJNI AVTOMOBILI — RIM. Milijoni avtomobilistov v Italiji so včeraj in danes pešačili, v kolikor se niso preskrbeli z gorivom. Delavci na bencinskih postajah v Italiji so namreč včeraj razglasili dvodnevno stavko, ker jim na večkratno zahtevo niso hoteli zvišati deleža od prometa.

Pa še to

PODJETNA POPA — Na 50 rubljev sta bila obsojena dva pravoslavna popa v Sovjetski zvezi, ker sta v zvoniku vaške cerkve postavila kotel za kuhanje žganja in po vsakem bogoslužju razdeljevala med vernike vodko (brezplačno).

Keita: poostriti budnost

BAMACO, 25. jul. (TASS). Predsednik republike Mali Modibo Keita je pozval delovno ljudstvo Malija, naj se zavzame za izgradnjo socializma in se postavi po robu vsem sovražnikom, ki hočejo ovirati ustvarjanje socialistične družbene ureditve v Maliju.

Modibo Keita je govoril na včerajšnji seji nacionalnega kongresa malijskih delavcev v Bamacu. Poudaril je, da je treba poostriti budnost tako nasproti notranjim kot tudi zunanjim sovražnikom.

Spomladi je bilo v ZDA rekordno radioaktivno deževje

Nenavadno veliko otrok-spačkov v Kanadi

NEW YORK, 25. jul. (Tanjug). Ameriški znanstveniki so objavili, da je letošnji pomladanski dež v ZDA vseboval več radioaktivnih elementov kot kdajkoli prej. Naglo povečanje radiacije pripisujejo atomskim poskusom v zadnjih dveh letih.

V poročilu znanstvenikov je povedano, da se radioaktivni elementi še nadalje zadržujejo v višjih plasteh atmosfere in da bo čutiti njihov vpliv ob deževju v prihodnjih pomladih. Na ozemlju ZDA je spomladi največ padavin.

Preiskovanje dežja na območju glavnega mesta ZDA so pokazala, da je tritija — težkega vodikovega izotopa — osemkrat več kot prejšnja leta, ko so opravljali podobna preiskovanja. Čeprav je tritij nevaren, pa znanstveniki poudarjajo, da količina tritija v padavinah zdaj še ni nevarna ljudem in drugim živim bitjem. Toda če bi se povečal odstotek tritija v padavinah, bi bilo to zelo nevarno za žive organizme, ker tritij razkraja osnovne celice.

Sklenitev sporazuma o prepovedi nadaljnjih poskusov z atomskim orožjem v atmosferi in vesolju bi nedvomno preprečila nastanek večjih količin tritija, kar bi bilo lahko pogubno.

V Washingtonu so hkrati objavili tudi poročilo kanadskih znanstvenih delavcev, ki poudarjajo, da so radioaktivne padavine na območju Kanade povzročile, da se zdaj rodi več otrok z raznimi hibami.

Ta in druga poročila so vzbudila pozornost znanstvenega odbora OZN, ki pripravlja za prihodnje zasedanje Generalne skupščine poročilo o posledicah radiacije.

Kongres japonskih sindikatov

Zveza Sohio o zboljšanju pogojev za delavce

TOKIO, 25. jul. (TASS). V Tokiu se je začel redni kongres največje japonske sindikalne unije Sohio, ki ima 4 milijone članov. Na kongresu bodo razpravljali o široki akciji japonskih sindikatov za zboljšanje življenjskih pogojev in sestavili program nadaljnje akcije za zaščito življenjskih interesov in demokratičnih pravic delavcev.

Osnutek programa predvideva akcije proti odpuščanju večjega števila delavcev kot tudi proti poslabšanju njihovih življenjskih pogojev. Posebej naglašajo, da je treba začeti akcije za zvišanje plač, za zajamčene minimalne mezde in za skrajšan delovni čas.

V okviru svojega boja za mir namerava Sohio na kongresu proučiti ukrepe proti japonsko-ameriškemu vojaškemu sporazumu, za ukinitev ameriških oporišč in za umik ameriških čet z japonskega ozemlja. Sohio tudi želi, da bi otok Okinavo, ki je zdaj pod ameriško okupacijo, ponovno priključili Japonski.

Nadalje se Sohio zavzema za čimprejšnjo prepoved atomskih poskusov in za splošno in popolno razorožitev, za sklenitev mirovne pogodbe med Japonsko in Sovjetsko zvezo, normalizacijo odnosov z LR Kitajsko in povečanje trgovine s socialističnimi državami.

Petdnevnemu kongresu sindikalne unije Sohio prisostvujejo tudi delegacije sindikatov iz 26 držav.

Peking: velika britanska in japonska razstava industrije

Kitajski nakupi v Britaniji za 8 milijonov funtov

LONDON, 25. julija (Tanjug) — V ponedeljek bodo v Pekingu odprli prvo večjo razstavo britanske industrije. Večja skupina britanskih industrijcev in poslovnih ljudi, ki bo prisostvovala otvoritvi razstave, se je na poti v Peking ustavila v Hongkongu, kjer se zdaj pogaja z ondotnim zunanjetrgovinskim predstavništvom LR Kitajske.

Na izrecno kitajsko zahtevo so pogajanja strogo zaupna. Zvedelo pa se je, da se pogajajo o kitajskih nakupih razne britanske investicijske opreme v skupni vrednosti skoraj 7 do 8 milijonov funtov šterlingov. V Londonu naglašajo, da se LR Kitajska zanima izključno za kapitalne investicije kot lokomotive ali opremo za tovarne kamionov in kemijske naprave.

Podobno razstavo, čeprav po obsegu mnogo večjo, pripravlja tudi Japonska. Na japonskem industrijskem sejmu, ki bo oktobra v Pekingu, bo okrog 900 vodilnih japonskih industrijskih firm razstavilo industrijsko blago v vrednosti nad 5 milijonov dolarjev.

V Londonu se je tudi zvedelo, da se kitajski predstavniki še vedno pogajajo z Avstralijo in Kanado o odkupu pšenice in drugega žita. Kakor pravijo, zahteva Kitajska ugodnejše finančne pogoje. Predvsem hoče povečati izvoz proizvodov svoje lahke industrije — obutve in tekstilij, da bi si s tem razbremenila zunanjetrgovinsko bilanco.

»Marš na Drini« šlager sezone na Švedskem

STOCKHOLM, 25. julija. (Tanjug). »Marš na Drini« — melodija iz glasbene spremljave za posebno reportažo o Dubrovniku, ki so jo predvajali pred 14 dnevi po švedski televiziji — je postala ena izmed »šlagerjev sezone« v tej državi. Že takoj po oddaji se je veliko število gledalcev obrnilo na televizijo z vprašanjem, za katero pesem gre in ali je posneta na plošče. Švedska tovarna »Metronom« je že čez tri dni poslala na trg prvo serijo plošč s to melodijo.

V pičlih 14 dneh so prodali več kot 2000 plošč »Marša na Drini«. Pesem postaja čedalje bolj popularna. Predstavniki tovarne »Metronom« so izjavili, da se plošča prodaja desetkrat bolje kot kaka druga plošča z novo melodijo, ki gre zadovoljivo v prodajo.

Priprave na prvi simpozij keramike

SLATINA RADENCI, 25. julija. V Radencih zaključujejo s pripravami za prvi simpozij primitivne keramike, ki bo v tem znanem letoviškem kraju od 29. julija do konca avgusta. 29. julija bo v plavem salonu kavarne zdravilišča slavnostna otvoritev, ki bo hkrati pomenila začetek simpozija za vseh 13 udeležencev iz Slovenije, Hrvatske in za goste iz Avstrije. Pomurje in pomursko lončarstvo bodo zastopali lončarji iz Filovec, sicer pa bodo žgali keramične izdelke v zato posebej zgrajenih pečeh.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola srečk Jugoslovanske loterije, ki je bilo dne 25. julija 1963 v Beogradu.

Srečke s končnicami	so zadele din
00	600
60	600
90	600
030	4.000
04860	60.600
24010	60.000
32270	40.000
78200	200.600
31	1.000
51	800
181	4.000
911	8.000
16811	80.000
35491	80.000
63421	80.000
346291	2,000.000
22	600
36552	40.000
100632	400.000
3	400
05103	40.400
42093	80.400
55103	60.400
44	600
84	1.000
94	800
5894	20.800
26094	40.800
53014	60.000
79344	60.600
001274	600.000
009154	400.000
181554	600.000
55	1.000
615	10.000
45405	40.000
63095	80.000
89945	80.000
95315	40.000
36	800
66	800
04506	60.000
34646	40.000
41696	40.000
52306	40.000
64396	60.000
009396	5,000.000
013926	400.000
458466	400.800
97	600
7087	20.000
02177	60.000
15767	40.000
71377	100.000
8	400
33578	80.400
51118	80.400
80428	60.400
89	2.000
45589	82.000
49219	60.000
71609	80.000
82129	100.000
438869	1,000.000

Večji dobitki v Sloveniji: 5,000.000 din je zadela srečka štev. 009396, 2,000.000 din je zadela srečka štev. 346291 obe v Novi Gorici. Po 80.000 din so zadele: srečka št. 135491 in srečka št. 289945 obe v Ljubljani, v Novi Gorici srečka št. 045589, v Kranju srečka št. 171609 in v Rogaški Slatini srečka št. 563401.

Dvajsetletnica padca fašizma

Na Tržaškem jo slavijo z vrsto zborovanj

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 25. jul. (Po telefonu) Tako kot v ostalih pokrajinah Italije so tudi v Trstu razne protifašistične organizacije in samoupravne ustanove proslavile z zborovanji, posebnimi sejami in proglasi 25. julij, dan padca fašizma.

Zveza partizanov tržaškega ozemlja in lokalni odbori vsedržavnih zvez italijanskih partizanov, protifašističnih preganjancev ter bivših deportirancev so naslovili na prebivalstvo proglas. V njem poudarjajo pomen zrušitve fašistične vladavine ter skupnega osvobodilnega in odporniškega boja italijanskega in slovenskega naroda v tem delu države. Končno se proglas zavzema za uveljavitev vseh demokratičnih svoboščin, ki so plod boja ljudstva, zapisane v republiški ustavi.

Medtem ko je tržaški občinski odbor izdal ob obletnici padca fašizma samo spominski proglas, so v okoliških občinah Milje, Nabrežina, Zgonik in Repentabor sklicali tudi spominske seje občinskih svetov ter pripredili sprejeme.

Največja manifestacija pa bo zborovanje, ki ga sklicujejo za danes zvečer na trgu Garibaldi v Trstu skupno vse odporniške in protifašistične organizacije. T. POLJŠAK

Tekmovanje strojepiscev v Pragi

PRAGA, 25. jul. (TASS). V Pragi je bil včeraj končan kongres mednarodne federacije stenografov in daktilografov. Ob zaključku kongresa so objavili rezultate mednarodnega tekmovanja daktilografov in stenografov.

Prvo mesto v hitrem prepisovanju besedila je zasedla zahodnonemška daktilografka Sigried Lude, ki je v 30 minutah napravila 16.797 čistih udarcev. V točnem prepisovanju pa je zasedla prvo mesto daktilografka Marija Bobkova iz CSSR s 4796 čistimi udarci v desetih minutah.

Na prvo mesto v tekmovanju stenografov se je uvrstil bolgarski stenograf Anton Makarijev, ki je v eni minuti napisal 525 zlogov s 26 kazenskimi točkami.

Iz včerajšnje tretje izdaje

Naši novinarji v uredništvih moskovskih časnikov

MOSKVA, 24. julija (Tanjug). Nocoj je odpravnik poslov SFRJ v Moskvi Feliks Gorski priredil sprejem ob obisku delegacije Zveze jugoslovanskih novinarjev, ki jo vodi predsednik te zveze Jože Smole. Na sprejemu, ki je potekel v prisrčnem in prijateljskem vzdušju, so bili pomočnik ministra za zunanje zadeve ZSSR Firjubin, predsednik državnega komiteja za radio in televizijo Harlamov, predsednik uprave novinarske agencije »Novosti« Burkov, visoki funkcionarji ministrstva za zunanje zadeve, glavni uredniki moskovskih listov, radia in televizije ter drugi. Danes so jugoslovanski novinarji obiskali uredništvi moskovskih časnikov »Pravda« in »Izvestija«.

»Izvestija«: vojna bi spremenila svet v radioaktivne puščave

MOSKVA, 24. julija — TASS poroča, da moskovski časnik »Izvestija« v članku, ki ga objavljajo nocoj pod naslovom »Zgodovinsko poslanstvo komunizma«, piše, da bi »tretja svetovna vojna, kolikor bi dovolili, da bi do nje prišlo, povzročila stotine milijonov žrtev in spremenila širna območja sveta v radioaktivne puščave«. Avtor tega članka dr. Josif Lemin poudarja, da »ustvarjalni marksizem-leninizem sodi, da vojna ni več neogibna in da so združene sile miru in napredka zmožne preprečiti tako svetovno vojno«. »Socializem, ki bi ga uresničili kot rezultat atomske vojne — poudarja med drugim Lemin — bi človeštvo predrago veljal. Mnogi narodi naspoloh ne bi mogli izkoristiti dobrin tega reda zaradi tega, ker bi izginili z Zemlje in, kar je najpomembneje, vojna ne bi pospešila, marveč bi otežila graditev socialistične družbe in komunizma.«

Rusk pojasnjuje

WASHINGTON, 24. julija. Ameriški minister za zunanje zadeve Dean Rusk, ki je zadnja dva dneva dajal pojasnila kongresnim komisijam za zunanje zadeve, oborožene sile in atomsko energijo, je nocoj izjavil, da je bil tudi danes ustvarjen napredek v trojnih razgovorih o ustanovitvi jedrskih poskusov. Pripomnil je, da je »zelo ohrabrena« spričo razgovorov, ki jih je imel s člani ameriškega kongresa, in da bo v kratkem dal raznim kongresnim komisijam nove podatke.

Agencija France Presse sporoča, da je šef zunanjega ministrstva po svojem današnjem pojasnjevanju pred komisijo za atomsko energijo senata izjavil novinarjem, da je v »interesu vseh, tako ZDA kakor ZSSR, da bi dosegli sporazum o ustanovitvi atomskih poskusov«.

Predsednik senatne komisije za oborožene sile Richard Russell je po Ruskovem pojasnjevanju pred to komisijo izjavil, da je vprašanje sporazuma o ustavitvi jedrskih poskusov največjega pomena za vojaško moč ZDA in zasluži, da ga Kongres zelo pazljivo prouči. Russell je pripomnil, da Dean Rusk ni evociral vojaških in tehniških aspektov o prenehanju jedrskih poskusov v ozračju in pod vodo. Iz teh razlogov, je dejal, bo komisija slišala pojasnjevanja tudi drugih oseb, med katerimi so tudi šefi generalštaba ameriške armade.

Senator John Pastore, predsednik mešane kongresne komisije za atomsko energijo sodi, da bo Kongres ratificiral sporazum o ustavitvi atomskih poskusov.

VREME

Vremenska slika: Hladna fronta je nad Francijo in se počasi pomika proti vzhodu. Nad naše kraje doteka še vedno topel zrak.

Napoved za petek: Pretežno sončno, popoldne delno oblačno in so možne predvsem v alpskem svetu krajevne nevihte. Najnižje nočne temperature bodo na Gorenjskem do 11, v Primorju 22, drugod okoli 16, najvišje dnevne okoli 30 stopinj C.

Avtomatizacije PTT pred zaključkom

Na vrsti je modernizacija telefonskega prometa v Postojni

Ko smo aprila lani poročali o avtomatizaciji telefonskega prometa na Koprskem in nekaj pozneje (v maju) o povezavi koprske mrežne skupine z mrežno skupino Ljubljane in Gorenjske, smo omenili, da so to dejansko začetki obširno programirane modernizacije telefonsko telegrafskega prometa na vsem območju od Postojne do Pirana in Sečovelj, t. j. na območju bivšega koprskega okraja, ki je še danes delovno območje podjetja za PTT promet Koper.

Zato predstavlja letošnja položitev medkrajevnega telefonskega kabla, ki povezuje območje Pirana in Izole s Koprom, nadaljevanje v izvajanju že omenjenega programa izgradnje dobrih telefonskih zvez na tem območju. Novi kabel delno že obratuje, v celoti pa bo izročen prometu do 1. avgusta letos. Omogočil bo bistveno zboljšanje zvez med avtomatičnimi telefonskimi centralami v Kopru, Izoli in Portorožu, in sicer na liniji do Izole najprej za 30%, nato pa (postopoma, v skladu z naraščanjem potreb po telefonskem prometu) za 300% in na liniji do Portoroža najprej za 38%, pozneje postopoma pa celo za 800%.

Celotna investicija je stala 135 milijonov dinarjev. Ker je financiranje avtomatičnih telefonskih central in povezave glavne centrale z vozelnimi in končnimi avtomatičnimi telefonskimi centralami v pristojnosti PTT podjetij in ker koprsko PTT podjetje ni imelo dovolj lastnih sredstev za to obsežno delo, so mu pomagale vse tri obalne občine z dodelitvijo kratkoročnih in dolgoročnih kreditov v skupnem znesku 80 milijonov dinarjev. K razmeroma nagli dovršitvi del je pripomogel biro za investicije in projekte pri Skupnosti PTT podjetij SR Slovenije, ki je pravočasno izdelal program. Izvajalec del, t. j. Tegrad, pa ni imelo malo težav, zlasti ne pri polaganju kabla čez Markov hrib med Koprom in Izolo in čez Dobravo nad Izolo, kjer je bil apnenastemu flišu še kompresor kdaj pa kdaj le s težavo kos.

Položitev medkrajevnega kabla predstavlja zaključek gradnje mrežne grupe glavne avtomatske telefonske centrale v Kopru. Naslednja večja investicija, ki naj pripomore k nadaljnji modernizaciji telefonskega prometa, je sedaj namenjena Postojni. Tu so sredi priprav za gradnjo novega PTT poslopja, ki ga bodo financirali občinski skladi, medtem ko bo PTT podjetje financiralo nakup in montažo naprav. S tem bo ustvarjena osnova za avtomatizacijo v Ilirski Bistrici in v Sežani. Vse avtomatske telefonske centrale na območju koprskega PTT podjetja pa bodo predvidoma v 1965. letu priključene na medkrajevni koaksialni kabel Ljubljana — Trst z odcepom Kozina — Koper. — F. M.

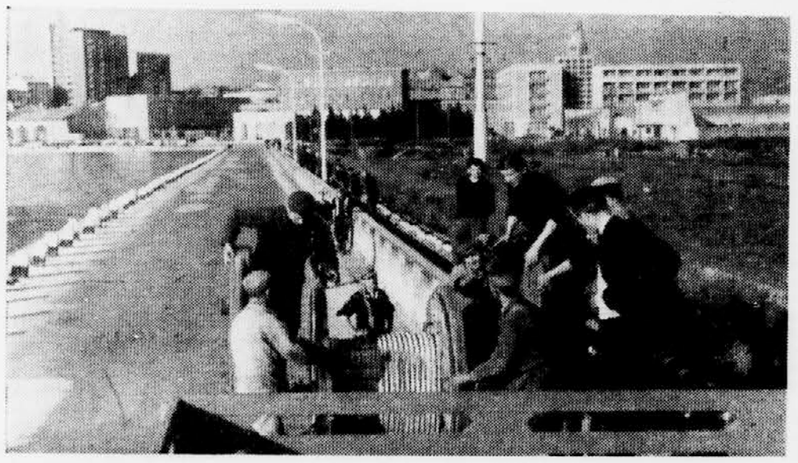
Iz včerajšnje tretje izdaje

ŠKOFJA LOKA — Proizvodnja v prvem polletju je dosegla predvideni obseg, ki je kar za 34% večji od lanskega. To so dosegli predvsem z večjo produktivnostjo, saj je bilo novih zaposlenih le za 1% več. Ugodne rezultate so dosegli tudi v kmetijstvu, gostinstvu in obrti, medtem ko je izvoz zaostal za letošnjim planom.

Iz današnje prve izdaje

ŠENTJERNEJ — V obratu »Iskre« so v dveh letih povečali proizvodnjo uporov od 25.000 na 110.000 kosov dnevno. Domači trg in izvoz pa zahtevata še več teh izdelkov. Zato bodo v obratu s 1. avgustom uvedli tretjo izmeno. Tako bodo dnevno proizvodnjo povečali na 145.000 kosov.

Iz obrata prodajo vsak mesec v ZDA 600.000 uporov. Oglašajo pa se tudi kupci iz drugih držav. Razen tretje izmene uvajajo v šentjernejskem obratu »Iskre« tudi postopno avtomatizacijo proizvodnje.

MODERNIZACIJA PTT PROMETA OD POSTOJNE DO PIRANA IN SEČOVELJ — Tako je potekalo polaganje cevi po nasipu pred Koprom. Foto: Frenk

KOPER

Velika proslava preložena

Namesto 22. septembra bodo obalne občine počastile 20. obletnico vstaje spomladi

Iniciativni odbor za organizacijo proslave občin v počastitev 20. obletnice vstaje, ki je bila predvidena 22. septembra, je sklenil odložiti to proslavo na prihodnjo pomlad. Pripravljalni odbor, ki ga vodi Milan Guček je namreč na svoji zadnji seji ugotovil, da časovno in finančno ni mogoče uresničiti predvidenega obširnega programa.

Organizatorji so se namenili, da naj bo ta proslava mogočna manifestacija, v kateri naj bi se srečali v Kopru preživeli borci vseh formacij, ki so delovale v Istri, politični aktivisti Istre, zaporniki in interniranci, ki so preživeli krajši ali daljši čas v koprskih zaporih, in borci italijanske narodnosti s te in one strani meje.

Proslavo so si zamislili kot zaključek teden dni trajajočih kulturnih in športnih prireditev v treh obalnih mestih. Ta čas naj bi bile tudi razstave umetnikov na tematiko narodno-osvobodilne borbe, mesto Koper pa naj bi razpisalo natečaj za literarna dela na isto temo.

Zamisel je bila dobra, saj so pobudniki proslave želeli doseči ustanovitev nekakšnega »septembrskega koprskega tedna«, ki naj bi po zamisli pobudnikov postal tradicionalna posezonska prireditev kulturnega in tudi gospodarskega pomena. V tem tednu bi namreč dobila svoje mesto tudi pobuda koprske zadruge za organizacijo praznika grozdja in trgatve.

Kot rečeno, bodo za tokrat proslavo odložili na prihodnjo pomlad in to na 15. maj, ko proslavljajo občani koprske komune svoj občinski praznik v spomin na znane marežanske dogodke iz 1921. leta. — M. A.

Ko bi šla v kranjski občini še prodaja tako kot proizvodnja

Občinska skupščina analizirala gospodarstvo

KRANJ, 25. julija — Industrijska proizvodnja v kranjski občini je dosegla letos zelo ugodne rezultate. Že ob polletju je presegla plan za 2,7 odstotka. lanski obseg proizvodnje pa za 11,3 odstotka. Zelo uspešna so bila kranjska podjetja tudi v izvozu. Prejšnja leta je bil pretežen del izvoza realiziran v drugem polletju, letos pa so v prvih šestih mesecih že izvozili polovico predvidenih količin in presegli lanski izvoz v prvem polletju kar za 30 odstotkov.

Ko so na današnji seji občinske skupščine razpravljali o gibanju gospodarstva v prvem polletju, so opozorili, da je slabša realizacija proizvodnje zaradi kopičenja zalog nekurantnega blaga ter da bo treba najti boljše razmerje v vlaganju v osnovna in obratna sredstva. Kljub precejšnjemu povečanju izvoza v letošnjem letu bodo morali v prihodnje prodajo na tuja tržišča še povečati, saj sedaj z izvozom krijejo komaj polovico uvoza.

Proračunski dohodki so bili v prvem polletju realizirani le s 45 odstotki. Največji zaostanek je pri taksah na motorna in vprežna vozila, do konca leta pa predvidevajo primanjkljaj celotnih dohodkov za blizu 20 milijonov. Vendar pa vsa sredstva doslej niso bila povsem izkoriščena. Tako ima samo stanovanjski sklad nad 300 milijonov neangažiranih sredstev.

Predsednik občinske komisije za sodelovanje z drugimi mesti Martin Košir je ob koncu seznanil odbornike o dosedanjih stikih Kranja s francoskim mestom La Ciotat in angleškim mestom Oldhamom ter o predvidenem sodelovanju z nekaterimi drugimi mesti v Avstriji in Italiji. Občinska skupščina je soglasno potrdila razširitev sodelovanja občine Kranj z mesti iz drugih držav.

L. S.

Dinamo : Ujpest 2:0

Zagrebčani pred koncem turnirja skupaj z Gornikom (Poljska)

NEW YORK, 25. julija — V nadaljevanju mednarodnega nogometnega turnirja je zagrebški Dinamo premagal madžarsko enajstorico Ujpest 2:0 (1:0) in tako postal eden najresnejših kandidatov za prvo mesto. Gola sta dala Jerković in Braun.

Dinamo je bil boljši nasprotnik, zlasti pred odmorom, ko Madžarom ni uspelo, da bi vsilili svoj način igre. Zagrebški napadalci so tokrat naleteli na izredno razpoloženo ožjo obrambo Ujpesta, v kateri se je zlasti odlikoval vratar Lungo. Šele v 41. minuti je uspelo Jerkoviću od 20 m daleč prevarati madžarskega vratarja.

Po odmoru so se Madžari zelo popravili, tako da je morala zagrebška obramba vdržati hude napore, da je obdržala mrežo nedotaknjeno. Pri Dinamu so se odlikovali Belin, Perušić in Lamza.

V preostalih tekmah je španska enajstorica Valladolid premagala švedsko moštvo Helsingborg 2:1 (2:0), Wiener Sportklub in Belenenses pa sta igrala neodločeno 1:1 (0:0).

Vrstni red pred zadnjim kolom je tale: Gornik in Dinamo po 7, Wiener Sportklub 7, Ujpest 6, Valladolid 5, Helsingborg in Belenenses po 3 točke.

V zadnji tekmi se bo Dinamo srečal z Gornikom, zmagovalec tega dvoboja pa bo zadel potem na angleško enajstorko Westham United, ki je zmagal v prvem delu

Spremembe v boksarski vrsti Srbije

za dvoboj s Slovenijo jutri ob 20. uri v Tivoliju

LJUBLJANA, 25. julija. — Boksarska zveza Srbije je obvestila prireditelje medrepubliškega boksarskega srečanja med reprezentancama Srbije in Slovenije, ki bo jutri, v soboto, v športnem parku inž. Stanka Bloudka v Tivoliju (ob 20. uri), da je nekoliko spremenila izbrano vrsto. V muški kategoriji bo namesto Gračanina iz Valjeva nastopil letošnji državni prvak Jovan Pajković iz Beograda, v peresnolahkem razredu pa bo namesto Petrića tekmoval Zvonimir Vujin (Banat, Zrenjanin), medtem ko bo njegov klubski tovariš, tretjeplasirani z letošnjega državnega prvenstva Vidović boksal v težki kategoriji. V vseh ostalih razredih v srbski reprezentanci ni nobenih sprememb. V ljubljanskem ringu bomo torej videli tri letošnje jugoslovanske prvake (Pajkovića, Benedeka in Tamašija), tri lanske (Damjanovića, Bencuna in Šukovića) ter dva državna reprezentanta (Vujina in Tomića).

Obe zvezi — slovenska in srbska — sta tudi že določili sodnike za ta dvoboj Borbe bodo sodili Mladenović, Radosavljević (Bgd), Grošelj in Podbevšek (Lj).

Tečaj za trenerje

Boksarska zveza Slovenije prireja v dneh od 15.—25. avg. tečaj za boksarske trenerje in instruktorje pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića iz Beograda. Tečaj bo v Seči pri Portorožu. Pet slovenskih klubov je prijavilo 13 kandidatov, in sicer Odred 3, Ljubljana 2, Olimp 4, Maribor in TVD Partizan iz Trbovelj pa po dva tečajnika.

»Revija mladih« z 32 boksarji

LJUBLJANA, 25. julija. Boksarski klub Olimp iz Celja bo priredil 4. avgusta drugo »revijo mladih«, za katero je pet slovenskih klubov prijavilo nič manj ko 32 mladih boksarjev in začetnikov (Ljubljana 11, Olimp 5, Odred 8, Maribor in TVD Partizan — Trbovlje po 4). Med nastopajočimi bosta tudi najboljši boksar prve enake revije, član »Maribora« Zerjav ter letošnji državni mladinski prvak v srednji kategoriji Erčulj (Odred). (H.)

PETKRATNI PRVAK JUGOSLAVIJE — Član Vojvodine iz Novega Sada Peter Benedek, ki bo jutri zvečer nastopil v srbski reprezentanci proti Ljubljančanu Weinerju, je doslej že petkrat osvojil naslov državnega prvaka, na evropskem prvenstvu v Beogradu 1961 pa je osvojil srebrno kolajno. Na našem posnetku (desno) ga vidimo v borbi s Škotom Mc Kenziem na letošnjem evropskem prvenstvu v Moskvi.

Kolesarski šport ni v krizi

Po letošnjih dveh velikih kolesarskih dirkah v Evropi — Giru d'Italia in Tour de France — slednji v dveh izdajah, za profesionalce in amaterje posebej — ki sta minili (zlasti prvi) v znamenju nekih prividov, kakor da ves ta tekmovalni vrvež na kolesih ob tolikšnem razmahu motorizacije in pospešeni gradnji modernih avtostrad križem po stari celini nima pravzaprav več prave veljave in mu bodo še njegovi sedanji aktivni privrženci skoraj obrnili hrbet. Najplivnejši in skozi več desetletij v tem športu prekaljeni kolesarski funkcionar evropskega slovesa g. Jacques Goddet, dolgoletni »patron« Toura, je razlagal nedavno novinarjem svoje poglede na nadaljnjo pot kolesarskega športa v povsem drugačnih obrisih.

Kolesarji so zadnji čas res zašli v neko kritično dobo — tako je priznal ta nekdanji pionir Toura in njegov prvi zmagovalec iz leta 1903 — toda kriza ne pomeni vselej razsula, ampak je marsikdaj lahko tudi odrešujoča. Po njegovem velja slednje brez pridržkov za kolesarstvo. Noben ugovor, češ da ni več sodobno, ni vzdržen, saj je tudi v motoriziranem svetu obdržalo svoje mike. Ko bo življenjski standard po vsem svetu dosegel dovolj zadovoljivo raven, bo kolo spet prijetno razvedrilo za človeka, ki se mu tedaj ne bo treba več tako trdo pehati za vsakdanji kruh. In tudi takih ljudi, ki bodo športnike na kolesih radi gledali, bo še na sto tisoče . . . prav toliko, kolikor jih dandanes dere za nogometom, za katerega gradijo povsod mogočne arene. Zakaj ne bi kolesarske dirke pritegnile prav toliko radovednežev?

Kriza, ki se je zajedla v vrste kolesarskih dirkačev, ima nekaj globljih vzrokov v tem, ker so se med njimi znašli zelo raznovrstni tekmeci: eni, ki zaslužijo ogromne denarje (ne samo za dirkanje, temveč tudi za reklamne nastope v službi velikih industrij) in drugi, ki teh sredstev nimajo in morajo v najtežjih pogojih vzdrževati v konkurenci z njimi. Te razlike bo treba odpraviti in prvi poskus v tej smeri je uvedba nove prireditve, tako imenovanega Toura de l'Avenir, ki naj bi združil na eni dirki vse — poklicne in vozače amaterje. Ta novost bi ne bila nič nenavadnega; podobno so se preusmerili tudi nometaši, ki so si uredili življenjske pogoje po raznih deželah zelo različno, srečujejo pa se na zelenem polju vse križem in žanjejo slavo in denar. Ko bodo te razlike izravnane tudi med kolesarji, bo šport na kolesih vzcvetel na novo. Dirka prihodnosti naj bi bila odprta za vse, zanjo bi se smeli prijaviti vsi brez izjeme — iz Amerike, Sovjetske zveze in seveda matičnih dežel tega športa — Francije in Italije. Sposobni ljudje naj bi se lotili nove organizacije, odprli vrata vsem, ki želijo vanjo, pa bi tudi kolesarske dirke kmalu polnile stolpce športnega tiska. — Dandanes minevajo celo Giri in Touri z mnogo premajhno publiciteto. Redki so strokovni listi, ki jim posvečajo toliko pozornosti in poudarka, kolikor ga zaslužijo.

Letošnja kolesarska vožnja po Franciji je prinesla tudi nekaj teh vidikih zelo razveseljive sadove. Čeprav so oblasti imele pomisleke proti njenemu koledarju sredi počitniške sezone, so jo prireditelji vendarle izpeljali v zasnovanem obsegu in jo bodo v prihodnje prav tako, kajti njena popularnost je že tolikšna, da vsak Francoz rad vzame v račun nekaj ur časovne izgube za gladek potek te nacionalne prireditve francoskega ljudstva. Sicer pa je cestno omrežje v Franciji tako gosto, da imajo prireditelji vsepovsod možnosti na preteku, da jo lahko trasirajo po cestah nižjega reda in se umaknejo najmočnejšim turističnim tokovom. Zadnjih nekaj let so to tudi že izvedli brez vsake posebne škode za uspeh v celoti. Goddetov »Avenir« gre tako daleč, da misli na morebiti že zelo bližnjo prihodnost, ko bodo na jeklenih konjičkih startali sami novi mladi vozači, prežeti sicer z ljubeznijo za svojo domovino, nobenem tudi moralno dovolj močni, da jih ne bo treba preiskovati, ali uživajo morda mila ali dražila, kajti borili se bodo samo z lastnimi močmi in po vseh športnih pravilih. V takih pogojih ne bo niti težav, če bi skušali kdaj iz dirke po Franciji napraviti dirko po Evropi in razmestiti njene starte in cilje po vsej stari celini, pa bi jih povsod sprejemali in pozdravljali prav tako navdušeno kakor zdaj ta leta nogometaše, atlete in druge, ki tudi niso več ne amaterji in ne profesionalci, ampak samo za šport zavzeti mladi ljudje novih časov.

Za društva s popolno materialno osnovo

BEOGRAD, 25. jul. Na konferenci z novinarji je generalni sekretar jugoslovanske zveze za telesno kulturo Milan Ercegan dejal, da bo sedemletni načrt razvoja telesne kulture težil k stabilnemu razvoju, se pravi, da bo treba ustanavljati društva s popolno materialno osnovo, ki bodo rentabilnejša kakor klubi za posamezne športe. Po zamisli naj bi bile gradnje in vzdrževanje objektov v pristojnosti komunalne dejavnosti, zdravstvena služba pa naj bi bila v okviru splošne zdravstvene službe.

Na sestanku z novinarji je tov. Ercegan povedal, da sekretariat podpira predlog slovenske zveze, po katerem naj bi bila konec leta izredna skupščina Smučarske zveze Jugoslavije.

MEMORIAL PIATIGORSKI

Tretji poraz Gligorića

LOS ANGELES, 25. julija. Rezultati XII. kola velemojstrskega šahovskega turnirja »Memorial Piatigorskie: Benkö — Gligorić 1:0, Petrosjan — prek. v boljšem položaju za Petrosjana, Keres — Olafsson prek. v boljšem položaju za Keresa, Reshevsky — Najdorf prek. v nejasnem položaju.

Stanje pred zadnjim kolom: Olafsson in Petrosjan 7 (1), Keres 6,5 (2), Najdorf 6,5 (1), Gligorić 6, Reshevsky 5 (2), Panno 5 (1), Benkö 5.

Zanimive partije predzadnjega kola so se končale s tremi prekinitvami in porazom Gligorića v partiji z Benkőjem, ki je v kraljevi indijki z močnim napadom štirih kmetov prisilil jugoslovanskega prvaka na predajo v 44. potezi. Borba za prvo mesto bo odločena v zadnjem kolu, pred katerim pa bo imel Petrosjan verjetno pol točke naskoka pred Keresom. Zadnje kolo bo na sporedu v nedeljo zvečer.

Conski turnir

HALLE, 25. julija. — Rezultati prekinjenih partij conskega šahovskega turnirja: Uhlmann — Donner 1:0, dr. Trifunović — Kavalek remi, Doda — Johanessen remi, Haman — Vesterinen 1:0, Kanko — Donner 1:0, dr. Trifunović — Pavlov remi, Doda — Kavalek 1:0, Johanessen — Minev remi, Robatsch — Pavlov remi. — Stanje pred zadnjim kolom: Portisch 13,5, Larsen 13, Ivkov in Robatsch 11,5, Malich, Uhlmann, Johansson (Island), Kavalek in dr. Trifunović 10, Donner 9 itd.

Polfinalni turnir v Ljubljani

LJUBLJANA, 25. julija. — Rezultati XII. kola polfinalnega šahovskega turnirja: Brvar — Ivačič remi, Siška — Krek 1:0, Rakić — Radosavljević 0:1, Djurković — Djordjević 1:0, Bertoncelj — Šmon remi, Bukovac — L. Longer 1:0, inž. Krivec — Svrzić 0:1. Stanje pred zadnjim kolom: Svrzić 9,5, Ivačič 7,5, inž. Krivec 7 (2), Bukovac 7 (1), Bertoncelj 7, Brvar in Šmon 5,5, L. Longer in Rakić 5, Djurković 4,5, Radosavljević 4 (1), Djordjević in Krek 3,5.

Novo na tujem

KIJEV — Olimpijska nogometna enajstorica SZ je v prvi kvalifikacijski tekmi za nastop na olimpiadi premagala Finsko 7:0 (4:0). Povratna tekma bo 2. avgusta v Helsinkih.

RIM — Tehnični vodja italijanske nogometne reprezentance Edmondo Fabri bo obdržal to funkcijo do leta 1966, se pravi vse tja do svetovnega prvenstva.

RICCIONE — V teniškem tekmovanju za pokal Galea je Grčija premagala Španijo 4:1 in se bo tako v naslednjem kolu pomerila z Italijo. Finale (od 1. do 6. avgusta) bo v francoskem mestu Vichy, kjer se bodo sestali vsi zmagovalci s turnirjev v Italiji, Avstriji, ČSSR in Belgiji.

GDANSK — Na svetovnem sabljaškem prvenstvu je v tekmovanju z mečem zmagal Avstrijec Lossert.

VARSAVA — V pripravah za atletski dvoboj z ZDA so nekateri poljski atleti dosegli nekaj izvrstnih rezultatov. Schmidt je v troskoku prišel do daljine 16,85 m, Globucky je vrgel kopje 79,54 m, Piontkowski pa disk 58,19 m.

POTSDAM — Štafeta NDR (Matuschewsky, May, Herrmann in Valentin) je dosegla nov svetovni rekord na progi 4x1500 m s časom 14:58. Dosedanji rekord so imeli Francozi s časom 15:04.

Po domačih krajih

LJUBLJANA. Zapisali smo že, da bodo imeli udeleženci skorajšnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, ki se začenja 18. avgusta v Beogradu in se konča v Mariboru, prost dan v Pulju. To mesto je na nedavnem sestanku z zastopniki organizacijskega odbora prevzelo obveznost za plačilo stroškov za en dan. Toda pristojni ljudje v Pulju pa so sedaj obvestili prireditelje, da te obveznosti ne morejo izpolniti.

MARIBOR — Sekretariat Odbojkarske zveze Jugoslavije je odločil, da se bo kandidat za mednarodnega sodnika Ljubo Moran iz Maribora udeležil kot sodnik mednarodnega odbojkarskega turnirja ženskih reprezentanc, ki bo v dneh od 15. do 18. avgusta v črnomorskem letovišču Constanca v Romuniji. Na tem turnirju bodo razen Jugoslavije sodelovale tudi ženske reprezentance Bolgarije, Romunije in Madžarske. M. K.

Vprašanja in odgovori

Pokojninska doba

H. R. — Tr. Že od 14. leta starosti dalje ste med okupacijo aktivno in organizirano sodelovali v narodnoosvobodilni vojni. Ali se vam čas do 15. leta starosti res ne more šteti za pokojnino?

ODGOVOR: Po 2. odst. 49. čl. zakona o pokojninskem zavarovanju se šteje zavarovancu pred dopolnjenim 15. letom starosti za pokojnino le čas iz 1. točke 1. odst. 31. čl. navedenega zakona, t. j. čas, ki ga je zavarovanec do 15. 5. 1945 prebil v partizanskih odredih Jugoslavije, v Narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije in v Jugoslovanski armadi. Zato se čas, ki ga je zavarovanec prebil na aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju (2. točka 1. odst. 31. čl. zakona), preden je dopolnil 15 let starosti, ne more šteti v pokojninsko dobo.

Zamenjava stanovanjskih prostorov sostanovalca

K. V. M. — Ali lahko zamenjate stanovanjske prostore, ki jih uporabljate kot sostanovalec?

ODGOVOR: Po 186. čl. zakona o stanovanjskih razmerjih ima sostanovalec pravico zamenjati z drugim stanovanjske prostore, ki jih uporablja kot sostanovalec. Tako pogodbo o zamenjavi mora potrditi stanovanjski organ občinskega ljudskega odbora, ki poprej zasliši drugega sostanovalca oz. druge sostanovalce. Ta organ sme le tedaj zavrniti zahtevo za potrditev pogodbe o zamenjavi, če drugi sostanovalec nasprotuje zamenjavi zato, ker bi se njegove stanovanjske razmere z ozirom na število oseb, ki naj se na podlagi zamenjave vselijo ali z ozirom na druge okoliščine občutno poslabšale, ali pa zato, ker boleha kdo od tistih, ki naj se vselijo, za kronično nalezljivo boleznijo.

Ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine

M. L. — Ste invalid I. kategorije invalidnosti in prejemate invalidsko pokojnino ter varstveni dodatek. Radi bi se zaposlili ter Vas zanima ali bi se Vam v tem primeru ustavilo izplačevanje invalidskih prejemkov?

ODGOVOR: Po 173. čl. zakona o invalidskem zavarovanju se delovnemu invalidu I. kategorije invalidnosti, ki stopi v stalno delovno razmerje in dela poln delovni čas ali najmanj polovico rednega delovnega časa, ne izplačujejo invalidska pokojnina niti varstveni dodatek ves čas, dokler traja taka zaposlitev.

Pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja

S. J. — Že 7 mesecev ste zaposleni pri gospodarski organizaciji, vendar še niste dobili odločbe o zaposlitvi. Zanima Vas ali ste v rednem delovnem razmerju?

ODGOVOR: 136. čl. zakona o delovnih razmerjih določa, da je lahko sporazum o sklenitvi delovnega razmerja pismen ali usten. Pismen sporazum kot pogoj za sklenitev rednega delovnega razmerja je v zakonu taksativno določen, vendar pri Vas ne gre za tak primer. Čim osebno in stalno opravljate delo kot svoj reden in glavni poklic, na določenem delovnem mestu, v rednem delovnem času, s pravico do osebnega dohodka, gre za redno delovno razmerje ne glede na pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja.

Invalidska pokojnina

V. S. — Nazadnje ste bili v delovnem razmerju leta 1958, nakar ste se zaposlili na domačem posestvu. Sedaj ste ohromeli in ste postali nezmožni za vsako delo. Ali ste upravičeni do invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker je Vaše zadnje delovno razmerje prenehalo leta 1958, bi bili zavarovani po določbah zakona o invalidskem zavarovanju in bi pridobili pravice po tem zakonu le, če bi imeli 30 ali več za pokojnino vštevnih let. Ker pa tega pogoja ne izpolnjujete in tudi v zadnjih 5 letih pred nastankom invalidnosti nimate najmanj 40 mesecev delovne dobe, niste upravičeni niti do invalidske pokojnine niti do kakih drugih dajatev iz invalidskega zavarovanja.

Otroški dodatek

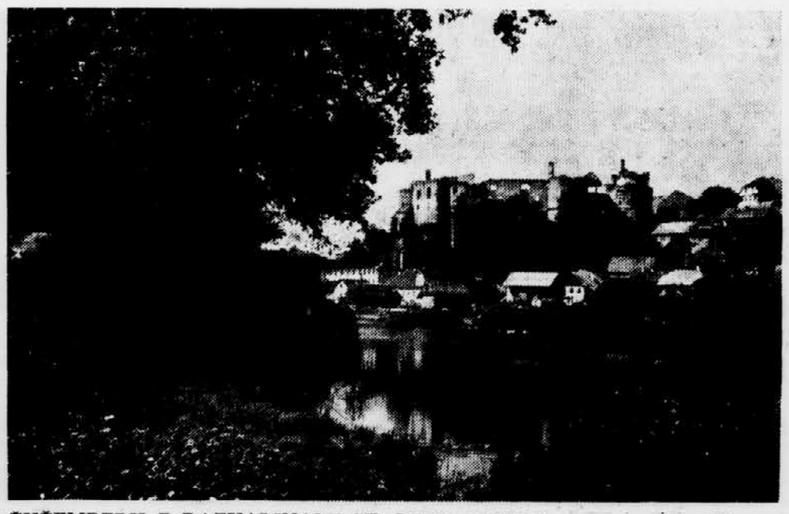
B. C. — Ali boste prejemali za hčerko-študentko, ki se je poročila in ki jo boste še nadalje preživljali, otroški dodatek?

ODGOVOR: Po 26. čl. uredbe o otroškem dodatku preneha praviloma pravica do otroškega dodatka, če sklene otrok zakonsko zvezo. Ta pravica izjemoma ne preneha, če ostane otrok tudi po sklenitvi zakonske zveze v skupnosti s starši, ki ga tudi preživljajo zato, ker je njegov zakonec v obvezni vojaški službi ali se redno šola, ali pa je trajno nezmožen za delo, ter ga zato ne more preživljati.

Izvršba na nadomestilo osebnega dohodka

TžS. Ali lahko upnik, kateremu ste na podlagi pravnomočne sodbe dolžni plačati večji znesek, poseže z izvršbo tudi na nadomestilo osebnega dohodka, ki ga prejemate kot začasno nezmožen za delo?

Odgovor: Po izrečni določbi 128. čl. zakona o zdravstvenem zavarovanju je mogoče na nadomestilo osebnega dohodka po tem zakonu seči z izvršbo in zavarovanjem samo za preživninsko terjatev, ki je ugotovljena s sodno poravnavo ali sodno odločbo.

ŽUŽEMBERK Z RAZVALINAMI STAREGA GRADU. Foto: Kompas

Turisti - kam?

SEVERNA DALMACIJA

(OTOK PRVIĆ)

PRVIĆ — ŠEPURINA — je ribiško naselje na zahodni obali otoka Prvića in ima 1300 prebivalcev. V okolici so nasadi oljk, smokve in vinogradi. V zasebnih sobah je na razpolago 40 postelj po 250 do 450 din dnevno. Hrana v restavraciji stane 750 dinarjev. Mesto ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turistično društvo Prvić-Šepurina.

OTOK ZLARIN

ZLARIN — je mesto na otoku Zlarin in ima kakih 1000 prebivalcev. Kraj je znan po lovišču na korale. V mestu so lepe plaže. Cena dnevnega penziona v hotelu »Koralje znaša 2100 do 2300 din; izven sezone nudijo na to ceno popust. V zasebnih sobah je 125 postelj po 250 do 350 din. Za postavitev šotora je treba plačati 50 din dnevno. Kraj ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turistično društvo Zlarin.

SLOVENIJA

IZVIR KRKE — je ena izmed zanimivih izletniških točk pri vasi Videm-Krka, kjer je tudi dobro urejeno gostišče. Iz Ljubljane pridemo po avtomobilski cesti do Ivančne gorice, od koder se odcepi pot do vasi Videm-Krka.

ZAGRADEC — je eden najlepših predelov v dolini reke Krke. V samem kraju je dobro urejeno gostišče, kjer so na razpolago gostom tudi dovolilnice za ribolov v Krki. Krka sama tvori na tem odseku večje število visokih slapov, kjer je mnogo rib.

DVOR — leži nedaleč od Žužemberka proti Novemu mestu. Ima dve gostišči. V Dvoru je zanimivo ogledati si ostanke stare železarne, ki je obratovala še v preteklem stoletju. Pod samo vasjo so najlepši in najvišji slapovi Krke, ki ima na tem odseku značilnosti divje gorske reke. Takoj, ko zapusti Krka ta predel, pa se skoraj popolnoma umiri in preide v tipično ravninsko reko.

ŽUŽEMBERK — je znan po razvalinah nekdaj mogočnega gradu na vrhu strmih pečin. Pod gradom so obsežne stavbe nekdanje papirnice, v katerih je bila med narodnoosvobodilno borbo usnjarna. Iz Žužemberka so lepi sprehodi ob Krki do Zagradca in do Soteske. V Žužemberku je cvetelo najstarejše železarstvo v tem delu Evrope. Prenočišča so na razpolago v gostišču Na trgu. Prometne zveze z Ljubljano so ugodne. Informacije daje Turistično društvo Žužemberk.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

SGP »SLOVENIJA CESTE«
LJUBLJANA
Pražakova 1

razpisuje prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

z znanjem strojepisja in stenografije

Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: SGP »Slovenija ceste«, Ljubljana, Pražakova 1 — splošni sektor. 6190

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

Cenejša igrišča in velike telovadnice

Nekaj premislekov v zvezi z gradnjo košarkarskih igrišč

Uspeh naših izbranih košarkarjev na svetovnem prvenstvu bo prav gotovo potegnil za seboj novo množico privržencev, bodisi gledalcev ali igralcev, takšnih, ki bodo metali žogo z določenimi ambicijami in tistih, ki jim bo to le prijetno razvedrilo.

Brez sodobnih, cenenih, vendar kvalitetnih igrišč in brez dovolj velikih telovadnic pa širok razmah košarke ne bo imel pravih temeljev.

V Sloveniji je košarka že zdaj najbolj popularna igra z žogo. Na tekmah republiške lige se zbira toliko gledalcev kakor na nogometnih srečanjih republiških ligašev. Ljubljana je že prava košarkarska trdnjava.

Za to športno igro ni potrebno veliko prostora: na nogometnem igrišču bi lahko postavili kakšnih 12 košarkarskih igrišč. Toda kvadratni meter asfaltiranega košarkarskega igrišča stane toliko kolikor enaka površina avtomobilske ceste.

Po razpisu tekmovanj morajo biti že tekme v okrajnih ligah igrane na trdih igriščih. Samo na takšnih terenih se ta dinamična igra pokaže v pravi luči, da o prednosti pri vzdrževanju igrišča, boljših higienskih pogojih za igrajoče ter uporabnosti za druge panoge in prireditve sploh ne govorimo.

Asfaltna prevleka košarkarskega igrišča, ki je še najcenejša in najlaže izvedljiva oblika trdega igrišča na prostem, stane več ko pol milijona. Vseh precej obsežnih gradbenih del še takšni zagrizenci ne bodo mogli v celoti opraviti s prostovoljnim delom. Prištejmo zraven še konstrukcije za koše, pa bo številka za gradbene stroške prav blizu milijona. Pri vsem tem pa nismo všteli gornje, fine prevleke igrišča. Površina bo groba in zato manj trpežna ter tudi precej nevarna za igralce. — Stroški za gradnjo so potemtakem domala nepremostljiva ovira zlasti v manjših krajih.

Še vedno gradimo telovadnice, ki nimajo zadosti prostora za športne igre. Takšna osnova ne zagotavlja košarki nič kaj rožnatih obetov.

Tekmovanje v zveznih ligah se bo v prihodnje preselilo v dvorane. Pričakujemo lahko, da bodo tudi republiški ligaši ubrali to pot. Streha nad koši podaljša košarkarsko sezono skozi vse leto, za igralce pa je najprijetnejše zatočišče. Moštvo, ki ne trenira pozimi, si že zdaj ne more obetati uspehov, pa čeprav tekmuje v okrajni konkurenci. Le zimsko delo z naraščajem pa je lahko najbolj sistematično.

Domala vsa košarkarska moštva imajo s telovadnicami veliko težav. Najprej jih je težko dobiti (kolikor toliko vpeljano društvo ima vsaj tri ekipe, se pravi, da lahko zasede telovadnico prav vsak dan v tednu), vrh tega pa je veliko telovadnic premajhnih za to športno igro.

Dogaja se še zmeraj, da gradimo novo telovadnico, dolgo 24 metrov. Ker meri košarkarsko igrišče 26 m, potreben pa je še prostor za košem, takšna dvorana ni primerna za tekmovanja. Stroški za nekaj metrov dalješe stene prav gotovo ne morejo biti odločilni, če smo se že odločili zgraditi toliko večjo telovadnico. V večjih naseljih z živahnejšim športnim obratom ter pri šolah bi morali graditi dovolj velike telovadne objekte, ki bodo vsaj za košarko in odbojko dovolj prostorni za treninge in tekmovanja pod streho.

J. J.

ZADAR : LODZ 89:83

ZADAR, 25. jul. V povratni košarkarski tekmi je ekipa Zadra že drugič premagala reprezentanco Lodza iz Poljske, in sicer z 89:83 (48:32).

Največ košev za domačine sodali Čubrić 22, Marcelić 12, Trebotić 18, Djerdja 11 itd.

GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

razpisuje

prosto delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

POGOJI: srednja ekonomska šola z nekaj prakse. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite na naslov: Geološki zavod Ljubljana, kadrovsko socialni oddelek, Parmova ul. 33, p. p. 139. 6188

Predrago za žejne kopalce

Mlečni sladoled je našel med ljudmi zveste ljubitelje. Sicer pa kdo si ne bi zaželel hladne »lučke« ali »zamorčka«, zlasti če sonce neusmiljeno pripeka. »Ljubljanske mlekarne« — proizvajalec mlečnega sladoleda, so po vsem mestu razpostavile hladilnike in tu lahko za petintrideset dinarjev dobite »zamorčke«.

Zato je na ljubljanskem kopališču ob Savi marsikateri kopalec presenečeno obstal, ko je prodajalka zahtevala za »zamorčka« kar petdeset dinarjev. Na vsa vprašanja in proteste, je samo nemo zmigovala z rameni in jemala kadeče se »zamorčke« iz hladilnika.

»Nemogoče!« je vzkliknil po telefonu direktor »Ljubljanskih mlekarn«, ko smo mu povedali, da pri »Sternu« kar za petnajst dinarjev draže prodajajo »zamorčke« kot drugod po Ljubljani. Potem je pojasnil:

»Ta poslovalnica ne spada k našemu podjetju. Mi prodajamo na prometnejših mestih »zamorčke« po 35 dinarjev, v odročnejših krajih pa po 40. Toda 50 dinarjev je vseeno pretirana cena, saj nas stane en »zamorček« komaj 31 dinarjev.«

V ljudskem kopališču na Savi, kamor smo še telefonirali po pojasnilo, so se izgovarjali, da je te cene kar sam od sebe določil neki uslužbenec (njegovega imena nismo mogli izvedeti) in da jih bodo seveda tudi takoj znižali, saj so tudi res previsoke. Še to so nam povedali, da so jih prodali vsega 800 kosov, mi pa smo jih vprašali, kaj bodo z denarjem, ki so ga dobili preveč, pa nam niso vedeli nič natančnejšega povedati.

Od srede dalje so »zamorčki« že po štirideset dinarjev. To je cena, ki jo zaračunavajo »Ljubljanske mlekarne« v odročnejših krajih. Za ljudsko kopališče ob Savi sicer ne moremo reči, da je odročno, toda . . .

B. SAJOVIC

Prekrhke pregrade

Steklene pregrade med mizicami v »Emoni« so že razbite — nekaj dni potem, ko so to moderno samopostrežno restavracijo v Ljubljani odprli. Arhitekt je razen tega uporabil steklo tudi na ne najbolj primernem kraju. Neroden okret na stolu — in steklo poči.

SOVJETSKI MLADINCI V LJUBLJANI — Predvčerajšnjim popoldne je prispela skupina 33 komsomolcev. Ogledali so si Beograd in Zagreb, nato pa so preživeli nekaj dni v Rovinju. Kot gostje Zveze študentov Jugoslavije so imeli več razgovorov po mestih, ki so jih obiskali. V Ljubljani so si včeraj ogledali kulturne znamenitosti, zvečer pa so se vrnili v Beograd. To je tretja skupina sovjetskih mladincev, ki je prišla k nam na obisk.

»Črni vodniki« v Ljubljani

V Ljubljani je v zadnjem času večkrat slišati, da se pojavljajo tako imenovani »črni vodniki«, ki vodijo turiste (tuje in domače), ne da bi bili za tako delo usposobljeni in ne da bi imeli za to dovoljenje. Turistične organizacije imajo z odlokom okrajnega ljudskega odbora o turistični vodniški službi možnost nadzora vodništva. Žal se doslej turistične organizacije niso poslužile možnosti kakršnegakoli nadzora, morale pa bodo to čimprej storiti, saj črno vodništvo našemu turizmu prav gotovo več škoduje kakor koristi. Kdo ve, kako taki vodniki delajo? Dobro najverjetneje ne, saj za to delo niso strokovno usposobljeni.

Turistično društvo Ljubljana ima dobro urejeno vodniško službo, o kateri so obveščene vse turistične agencije, hotelske recepcije in večje restavracije, vendar za njihovo delo kljub temu ni zanimanja in dobe zelo malo prijav za vodstva.

Vodniška služba v okviru turističnega društva se sestoji iz stalne vsakodnevne vodniške službe na gradu. Ta je v sezonskih mesecih (od 1. julija do konca avgusta), izven sezone pa ob nedeljah in praznikih, kadar je lepo vreme. To službo opravlja stalen strokovno usposobljen vodnik, ki turistom lahko v petih jezikih razloži zanimivosti gradu, Ljubljane in njene bližnje okolice. Razen tega pa je še na gradu tudi oskrbnik grajskega stolpa, ki prav tako lahko daje obiskovalcem informacije.

Z 22. julijem letos je turistično društvo uvedlo stalna vodstva za tuje in domače turiste, ki si žele bodisi posamič, bodisi v skupini ogledati mesto. V ta namen so pri turističnem društvu angažirali več študentk, ki so napravile vodniški izpit in govore vsaj dva tuja jezika. Ta vodstva bodo imela do konca avgusta vsak dan ob 10. uri in ob 17. uri.

Zelo aktualen je problem šolskega turizma. Turistično društvo Ljubljana je vsem šolam, ki so obiskale Ljubljano in svoj izlet pravočasno prijavile, pripravilo posebno brezplačno vodstvo po Ljubljani. Ta oblika dela se je pokazala kot zelo koristna, saj so dobili precej prijav iz šol.

Najbolj prožna dela turističnega društva pa so posebna vodstva in nujna sredstva, za katera imajo na razpolago več strokovno usposobljenih ljudi, ki pa jih najamejo le za take izjemne priložnosti. Najamejo jih predvsem glede na jezik, ki ga govore.

E. JURIČ

V Sloveniji blizu 30.000 TV sprejemnikov

Na Radio televiziji Ljubljana je bilo včeraj prijavljenih 352.060 radijskih in 29.875 televizijskih sprejemnikov. Med počitnicami je le nekaj šol zaprosilo, da jim pridejo uslužbenci RTV zaplombirati aparate. Sicer pa je le nekaj posameznikov zaradi dopustov odjavilo naročnino.

J. G.

V Ljubljani včeraj danes jutri

Čebelarski pomenek na Barju

V nedeljo dopoldne bo čebelarska družina Barje priredila čebelarski pomenek. Barjanski čebelarji se bodo zbrali pri čebelnjaku pri Pristavcu v Iški. Nanj so povabili vse člane, ker bodo pripravili program praznovanja 30 letnice društva, ki jo slavijo letos.

J. G.

Ovojnice z osnutki spominkov

Sredi februarja letos je objavilo Turistično društvo Ljubljana razpis za najustreznejši spominek Ljubljane. Zanje je društvo razpisalo tudi tri nagrade v skupni vrednosti 180.000 dinarjev in več odkupov. Eden pogojev razpisa je tudi, naj bodo spominki izdelani tako, da bi jih lahko izdelovali serijsko.

Povpraševali smo pri Turističnem društvu Ljubljana, kjer so nam povedali, da je prispelo 22 ovojnic z osnutki, **katere bo pregledala posebna žirija** — imenoval jo bo Upravni odbor TD Ljubljana — **zaradi letnih dopustov šele konec avgusta ali prve dni septembra.**

Cene avtobusnih voženj na rešetu

LJUBLJANA, 25. julija — Na sestanku pri mestnem svetu, na katerem so bili tudi predstavniki ljubljanskih občinskih skupščin in zastopnik podjetja »Ljubljana-transport«, so med drugim razpravljali tudi o ceni vozovnic za vožnjo z avtobusi do Zaloga. Predvsem so obravnavali predlog občine Moste-Polje, naj bi progo glede cen vozovnic izenačili z drugimi mestnimi progami. Ob tem pa nastane vprašanje, kdo bi kril razliko, ker je proga do Zaloga dolga 11 km in so stroški večji, kot npr. na progah proti Viču (3 km ali do Vižmarij (6 km). Na sestanku so sklenili, naj »Ljubljana-transport« do 1. septembra predlog analizira ter naj predvsem pojasni, kakšne pogoje mora imeti neka proga, da se lahko vključi v mestni promet. Na sestanku so tudi predlagali, da bi kazalo razmisliti o razlikovanju cen vozovnic po conah.

Iz današnje prve izdaje

ŠENTJERNEJ — V obratu »Iskre« so v dveh letih povečali proizvodnjo uporov od 25.000 na 110.000 kosov dnevno. Domači trg in izvoz pa zahtevata še več teh izdelkov. Zato bodo v obratu s 1. avgustom uvedli tretjo izmeno. Tako bodo dnevno proizvodnjo povečali na 145.000 kosov.

Iz obrata prodajo vsak mesec v ZDA 600.000 uporov. Oglašajo pa se tudi kupci iz drugih držav. Razen tretje izmene uvajajo v šentjernejskem obratu »Iskre« tudi postopno avtomatizacijo proizvodnje.

Iz današnje druge izdaje

KOPER — Velika manifestativna proslava obalnih občin, ki so jo nameravali organizirati v počastitev 20. obletnice vstaje 22. septembra, je preložena na prihodnjo pomlad. Pripravljalni odbor je namreč ugotovil, da časovno in finančno ne bo mogoče uresničiti predvidenega obširnega programa. Organizatorji so se namenili, naj bo ta proslava mogočna manifestacija, v kateri naj bi se srečali v Kopru preživeli borci vseh formacij, ki so delovale v Istri, politični aktivisti Istre, zaporniki in interniranci, ki so bili zaprti v Kopru, in borci italijanske narodnosti s te in one strani meje.

Dinamo : Ujpest 2:0

Zagrebčani pred koncem turnirja skupaj z Gornikom (Poljska)

NEW YORK, 25. julija — V nadaljevanju mednarodnega nogometnega turnirja je zagrebški Dinamo premagal madžarsko enajstorico Ujpest 2:0 (1:0) in tako postal eden najresnejših kandidatov za prvo mesto. Gola sta dala Jerković in Braun.

Dinamo je bil boljši nasprotnik, zlasti pred odmorom, ko Madžarom ni uspelo, da bi vsilili svoj način igre. Zagrebški napadalci so tokrat naleteli na izredno razpoloženo ožjo obrambo Ujpesta, v kateri se je zlasti odlikoval vratar Lungo. Šele v 41. minuti je uspelo Jerkoviću od 20 m daleč prevarati madžarskega vratarja.

Po odmoru so se Madžari zelo popravili, tako da je morala zagrebška obramba vzdržati hude napore, da je obdržala mrežo nedotaknjeno. Pri Dinamu so se odlikovali Belin, Perušić in Lamza.

V preostalih tekmah je španska enajstorica Valladolid premagala švedsko moštvo Helsingborg 2:1 (2:0), Wiener Sportklub in Belenenses pa sta igrala neodločeno 1:1 (0:0).

Vrstni red pred zadnjim kolom je tale: Gornik in Dinamo po 7, Wiener Sportklub 7, Ujpest 6, Valladolid 5, Helsingborg in Belenenses po 3 točke.

V zadnji tekmi se bo Dinamo srečal z Gornikom, zmagovalec tega dvoboja pa bo zadel potem na angleško enajstorko Westham United, ki je zmagal v prvem delu

Spremembe v boksarski vrsti Srbije

za dvoboj s Slovenijo jutri ob 20. uri v Tivoliju

LJUBLJANA, 25. julija. — Boksarska zveza Srbije je obvestila prireditelje medrepubliškega boksarskega srečanja med reprezentancama Srbije in Slovenije, ki bo jutri, v soboto, v športnem parku inž. Stanka Bloudka v Tivoliju (ob 20. uri), da je nekoliko spremenila izbrano vrsto. V mušji kategoriji bo namesto Gračanina iz Valjeva nastopil letošnji državni prvak Jovan Pajković iz Beograda, v peresnolahkem razredu pa bo namesto Petrića tekmoval Zvonimir Vujin (Banat, Zrenjanin), medtem ko bo njegov klubski tovariš, tretjeplasirani z letošnjega državnega prvenstva Vidović boksal v težki kategoriji. V vseh ostalih razredih v srbski reprezentanci ni nobenih sprememb. V ljubljanskem ringu bomo torej videli tri letošnje jugoslovanske prvake (Pajkovića, Benedeka in Tamašija), tri lanske (Damjanovića, Bencuna in Sukovića) ter dva državna reprezentanta (Vujina in Tomića).

Obe zvezi — slovenska in srbska — sta tudi že določili sodnike za ta dvoboj. Borbe bodo sodili Mladenović, Radosavljević (Bgd),Grošelj in Podbevšek (Lj).

Tečaj za trenerje

Boksarska zveza Slovenije prireja v dneh od 15.—25. avg. tečaj za boksarske trenerje in instruktorje pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića iz Beograda. Tečaj bo v Seči pri Portorožu. Pet slovenskih klubov je prijavilo 13 kandidatov, in sicer Odred 3, Ljubljana 2, Olimp 4, Maribor in TVD Partizan iz Trbovelj pa po dva tečajnika.

»Revija mladih« z 32 boksarji

LJUBLJANA, 25. julija. Boksarski klub Olimp iz Celja bo priredil 4. avgusta drugo »revijo mladih«, za katero je pet slovenskih klubov prijavilo nič manj ko 32 mladih boksarjev in začetnikov (Ljubljana 11, Olimp 5, Odred 8, Maribor in TVD Partizan — Trbovlje po 4). Med nastopajočimi bosta tudi najboljši boksar prve enake revije, član »Maribora« Zerjav ter letošnji državni mladinski prvak v srednji kategoriji Erčulj (Odred). (H.)

PETKRATNI PRVAK JUGOSLAVIJE — Član Vojvodine iz Novega Sada Peter Benedek, ki bo jutri zvečer nastopil v srbski reprezentanci proti Ljubljančanu Weinerju, je doslej že petkrat osvojil naslov državnega prvaka, na evropskem prvenstvu v Beogradu 1961 pa je osvojil srebrno kolajno. Na našem posnetku (desno) ga vidimo v borbi s Škotom Mc Kenziem na letošnjem evropskem prvenstvu v Moskvi.

Kolesarski šport ni v krizi

Po letošnjih dveh velikih kolesarskih dirkah v Evropi — Giru d'Italia in Tour de France — slednji v dveh izdajah, za profesionalce in amaterje posebej — kista minili (zlasti prvi) v znamenju nekih prividov, kakor da ves ta tekmovalni vrvež na kolesih ob tolikšnem razmahu motorizacije in pospešeni gradnji modernih avtostrad križem po stari celini nima pravzaprav več prave veljave in mu bodo še njegovi sedanji aktivni privrženci skoraj obrnili hrbet. Najplivnejši in skozi več desetletij v tem športu prekaljeni kolesarski funkcionar evropskega slovesa g. Jacques Goddet, dolgoletni »patron« Toura, je razlagal nedavno novinarjem svoje poglede na nadaljnjo pot kolesarskega športa v povsem drugačnih obrisih.

Kolesarji so zadnji čas res zašli v neko kritično dobo — tako je priznal ta nekdanji pionir Toura in njegov prvi zmagovalec iz leta 1903 — toda kriza ne pomeni vselej razsula, ampak je marsikdaj lahko tudi odrešujoča. Po njegovem velja slednje brez pridržkov za kolesarstvo. Noben ugovor, češ da ni več sodobno, ni vzdržen, saj je tudi v motoriziranem svetu obdržalo svoje mike. Ko bo življenjski standard po vsem svetu dosegel dovolj zadovoljivo raven, bo kolo spet prijetno razvedrilo za človeka, ki se mu tedaj ne bo treba več tako trdo pehati za vsakdanji kruh. In tudi takih ljudi, ki bodo športnike na kolesih radi gledali, bo še na sto tisoče . . . prav toliko, kolikor jih dandanes dere za nogometom, za katerega gradijo povsod mogočne arene. Zakaj ne bi kolesarske dirke pritegnile prav toliko radovednežev?

Kriza, ki se je zajedla v vrste kolesarskih dirkačev, ima nekaj globljih vzrokov v tem, ker so se med njimi znašli zelo raznovrstni tekmeci: eni, ki zaslužijo ogromne denarje (ne samo za dirkanje, temveč tudi za reklamne nastope v službi velikih industrij) in drugi, ki teh sredstev nimajo in morajo v najtežjih pogojih vzdržati v konkurenci z njimi. Te razlike bo treba odpraviti in prvi poskus v tej smeri je uvedba nove prireditve, tako imenovanega Toura de l'Avenir, ki naj bi združil na eni dirki vse — poklicne in vozače amaterje. Ta novost bi ne bila nič nenavadnega; podobno so se preusmerili tudi nometaši, ki so si uredili življenjske pogoje po raznih deželah zelo različno, srečujejo pa se na zelenem polju vse križem in žanjejo slavo in denar. Ko bodo te razlike izravnane tudi med kolesarji, bo šport na kolesih vzcvetel na novo. Dirka prihodnosti naj bi bila odprta za vse, zanjo bi se smeli prijaviti vsi brez izjeme — iz Amerike, Sovjetske zveze in seveda matičnih dežel tega športa — Francije in Italije. Sposobni ljudje naj bi se lotili nove organizacije, odprli vrata vsem, ki želijo vanjo, pa bi tudi kolesarske dirke kmalu polnile stolpce športnega tiska. — Dandanes minevajo celo Giri in Touri z mnogo premajhno publiciteto. Redki so strokovni listi, ki jim posvečajo toliko pozornosti in poudarka, kolikor ga zaslužijo.

Letošnja kolesarska vožnja po Franciji je prinesla po teh vidikih zelo razveseljive sadove. Čeprav so oblasti imele pomisleke proti njenemu koledarju sredi počitniške sezone, so jo prireditelji vendarle izpeljali v zasnovanem obsegu in jo bodo v prihodnje prav tako, kajti njena popularnost je že tolikšna, da vsak Francoz rad vzame v račun nekaj ur časovne izgube za gladek potek te nacionalne prireditve francoskega ljudstva. Sicer pa je cestno omrežje v Franciji tako gosto, da imajo prireditelji vsepovsod možnosti na pretek, da jo lahko trasirajo po cestah nižjega reda in se umaknejo najmočnejšim turističnim tokovom. Zadnjih nekaj let so to tudi že izvedli brez vsake posebne škode za uspeh v celoti. Goddetov »Avenir« gre tako daleč, da misli na morebiti že zelo bližnjo prihodnost, ko bodo na jeklenih konjičkih startali sami novi mladi vozači, prežeti sicer z ljubeznijo za svojo domovino, aobenem tudi moralno dovolj močni, da jih ne bo treba preiskovati, ali uživajo mamila ali dražila, kajti borili se bodo samo z lastnimi močmi in po vseh športnih pravilih. V takih pogojih ne bo niti težav, če bi skušali kdaj iz dirke po Franciji napraviti dirko po Evropi in razmestiti njene starte in cilje po vsej stari celini, pa bi jih povsod sprejemali in pozdravljali prav tako navdušeno kakor zdaj ta leta nogometaše, atlete in druge, ki tudi niso več ne amaterji in ne profesionalci, ampak samo za šport zavzeti mladi ljudje novih časov.

Za društva s popolno materialno osnovo

BEOGRAD, 25. jul. Na konferenci z novinarji je generalni sekretar jugoslovanske zveze za telesno kulturo Milan Ercegan dejal, da bo sedemletni načrt razvoja telesne kulture težil k stabilnemu razvoju, se pravi, da bo treba ustanavljati društva s popolno materialno osnovo, ki bodo rentabilnejša kakor klubi za posamezne športe. Po zamisli naj bi bile gradnje in vzdrževanje objektov v pristojnosti komunalne dejavnosti, zdravstvena služba pa naj bi bila v okviru splošne zdravstvene službe.

Na sestanku z novinarji je tov. Ercegan povedal, da sekretariat podpira predlog slovenske zveze, po katerem naj bi bila konec leta izredna skupščina Smučarske zveze Jugoslavije.

MEMORIAL PIATIGORSKI

Tretji poraz Gligorića

LOS ANGELES, 25. julija. Rezultati XII. kola velemojstrskega šahovskega turnirja »Memorial Piatigorski«: Benkö — Gligorić 1:0, Petrosjan — prek. v boljšem položaju za Petrosjana, Keres — Olafsson prek. v boljšem položaju za Keresa, Reshevsky — Najdorf prek. v nejasnem položaju.

Stanje pred zadnjim kolom: Olafsson in Petrosjan 7 (1), Keres 6,5 (2), Najdorf 6,5 (1), Gligorić 6, Reshevsky 5 (2), Panno 5 (1), Benkö 5.

Zanimive partije predzadnjega kola so se končale s tremi prekinitvami in porazom Gligorića v partiji z Benköjem, ki je v kraljevi indijki z močnim napadom štirih kmetov prisilil jugoslovanskega prvaka na predajo v 44. potezi. Borba za prvo mesto bo odločena v zadnjem kolu, pred katerim pa bo imel Petrosjan verjetno pol točke naskoka pred Keresom. Zadnje kolo bo na sporedu v nedeljo zvečer.

Conski turnir

HALLE, 25. julija. — Rezultati prekinjenih partij conskega šahovskega turnirja: Uhlmann — Donner 1:0, dr. Trifunović — Kavalek remi, Doda — Johanessen remi, Haman — Vesterinen 1:0, Kanko — Donner 1:0, dr. Trifunović — Pavlov remi, Doda — Kavalek 1:0, Johanessen — Minev remi, Robatsch — Pavlov remi. — Stanje pred zadnjim kolom: Portisch 13,5, Larsen 13, Ivkov in Robatsch 11,5, Malich, Uhlmann, Johansson (Island), Kavalek in dr. Trifunović 10, Donner 9 itd.

Polfinalni turnir v Ljubljani

LJUBLJANA, 25. julija. — Rezultati XII. kola polfinalnega šahovskega turnirja: Brvar — Ivačič remi, Siška — Krek 1:0, Rakić — Radosavljević 0:1, Djurković — Djordjević 1:0, Bertoncelj — Šmon remi, Bukovac — L. Longer 1:0, inž. Krivec — Svrzić 0:1. Stanje pred zadnjim kolom: Svrzić 9,5, Ivačič 7,5, inž. Krivec 7 (2), Bukovac 7 (1), Bertoncelj 7, Brvar in Šmon 5,5, L. Longer in Rakić 5, Djurković 4,5, Radosavljević 4 (1), Djordjević in Krek 3,5.

Novo na tujem

KIJEV — Olimpijska nogometna enajstorica SZ je v prvi kvalifikacijski tekmi za nastop na olimpiadi premagala Finsko 7:0 (4:0). Povratna tekma bo 2. avgusta v Helsinkih.

RIM — Tehnični vodja italijanske nogometne reprezentance Edmondo Fabri bo obdržal to funkcijo do leta 1966, se pravi vse tja do svetovnega prvenstva.

RICCIONE — V teniškem tekmovanju za pokal Galea je Grčija premagala Španijo 4:1 in se bo tako v naslednjem kolu pomerila z Italijo. Finale (od 1. do 6. avgusta) bo v francoskem mestu Vichy, kjer se bodo sestali vsi zmagovalci s turnirjev v Italiji, Avstriji, ČSSR in Belgiji.

GDANSK — Na svetovnem sabljaškem prvenstvu je v tekmovanju z mečem zmagal Avstrijec Lossert.

VARŠAVA — V pripravah za atletski dvoboj z ZDA so nekateri poljski atleti dosegli nekaj izvrstnih rezultatov. Schmidt je v troskoku prišel do daljine 16,85 m, Globucky je vrgel kopje 79,54 m, Piontkowski pa disk 58,19 m.

POTSDAM — Štafeta NDR (Matuschewsky, May, Herrmann in Valentin) je dosegla nov svetovni rekord na progi 4x1500 m s časom 14:58. Dosedanji rekord so imeli Francozi s časom 15:04.

Po domačih krajih

LJUBLJANA. Zapisali smo že, da bodo imeli udeleženci skorajšnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, ki se začenja 18. avgusta v Beogradu in se konča v Mariboru, prost dan v Pulju. To mesto je na nedavnem sestanku z zastopniki organizacijskega odbora prevzelo obveznost za plačilo stroškov za en dan. Toda pristojni ljudje v Pulju pa so sedaj obvestili prireditelje, da te obveznosti ne morejo izpolniti.

MARIBOR — Sekretariat Odbojkarske zveze Jugoslavije je odločil, da se bo kandidat za mednarodnega sodnika Ljubo Moran iz Maribora udeležil kot sodnik mednarodnega odbojkarskega turnirja ženskih reprezentanc, ki bo v dneh od 15. do 18. avgusta v črnomorskem letovišču Constanca v Romuniji. Na tem turnirju bodo razen Jugoslavije sodelovale tudi ženske reprezentance Bolgarije, Romunije in Madžarske. M. K.

Vprašanja in odgovori

Pokojninska doba

H. R. — Tr. Že od 14. leta starosti dalje ste med okupacijo aktivno in organizirano sodelovali v narodnoosvobodilni vojni. Ali se vam čas do 15. leta starosti res ne more šteti za pokojnino?

ODGOVOR: Po 2. odst. 49. čl. zakona o pokojninskem zavarovanju se šteje zavarovancu pred dopolnjenim 15. letom starosti za pokojnino le čas iz 1. točke 1. odst. 31. čl. navedenega zakona, t. j. čas, ki ga je zavarovanec do 15. 5. 1945 prebil v partizanskih odredih Jugoslavije, v Narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije in v Jugoslovanski armadi. Zato se čas, ki ga je zavarovanec prebil na aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju (2. točka 1. odst. 31. čl. zakona), preden je dopolnil 15 let starosti, ne more šteti v pokojninsko dobo.

Zamenjava stanovanjskih prostorov sostanovalca

K. V. M. — Ali lahko zamenjate stanovanjske prostore, ki jih uporabljate kot sostanovalec?

ODGOVOR: Po 186. čl. zakona o stanovanjskih razmerjih ima sostanovalec pravico zamenjati z drugim stanovanjske prostore, ki jih uporablja kot sostanovalec. Tako pogodbo o zamenjavi mora potrditi stanovanjski organ občinskega ljudskega odbora, ki poprej zasliši drugega sostanovalca oz. druge sostanovalce. Ta organ sme le tedaj zavrniti zahtevo za potrditev pogodbe o zamenjavi, če drugi sostanovalec nasprotuje zamenjavi zato, ker bi se njegove stanovanjske razmere z ozirom na število oseb, ki naj se na podlagi zamenjave vselijo ali z ozirom na druge okoliščine občutno poslabšale, ali pa zato, ker boleha kdo od tistih, ki naj se vselijo, za kronično nalezljivo boleznijo.

Ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine

M. L. — Ste invalid I. kategorije invalidnosti in prejemate invalidsko pokojnino ter varstveni dodatek. Radi bi se zaposlili ter Vas zanima ali bi se Vam v tem primeru ustavilo izplačevanje invalidskih prejemkov?

ODGOVOR: Po 173. čl. zakona o invalidskem zavarovanju se delovnemu invalidu I. kategorije invalidnosti, ki stopi v stalno delovno razmerje in dela poln delovni čas ali najmanj polovico rednega delovnega časa, ne izplačujejo invalidska pokojnina niti varstveni dodatek ves čas, dokler traja taka zaposlitev.

Pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja

S. J. — Že 7 mesecev ste zaposleni pri gospodarski organizaciji, vendar še niste dobili odločbe o zaposlitvi. Zanima Vas ali ste v rednem delovnem razmerju?

ODGOVOR: 136. čl. zakona o delovnih razmerjih določa, da je lahko sporazum o sklenitvi delovnega razmerja pismen ali usten. Pismen sporazum kot pogoj za sklenitev rednega delovnega razmerja je v zakonu taksativno določen, vendar pri Vas ne gre za tak primer. Čim osebno in stalno opravljate delo kot svoj reden in glavni poklic, na določenem delovnem mestu, v rednem delovnem času, s pravico do osebnega dohodka, gre za redno delovno razmerje ne glede na pismen sporazum o sklenitvi delovnega razmerja.

Invalidska pokojnina

V. S. — Nazadnje ste bili v delovnem razmerju leta 1958, nakar ste se zaposlili na domačem posestvu. Sedaj ste ohromeli in ste postali nezmožni za vsako delo. Ali ste upravičeni do invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker je Vaše zadnje delovno razmerje prenehalo leta 1958, bi bili zavarovani po določbah zakona o invalidskem zavarovanju in bi pridobili pravice po tem zakonu le, če bi imeli 30 ali več za pokojnino vštevnih let. Ker pa tega pogoja ne izpolnjujete in tudi v zadnjih 5 letih pred nastankom invalidnosti nimate najmanj 40 mesecev delovne dobe, niste upravičeni niti do invalidske pokojnine niti do kakih drugih dajatev iz invalidskega zavarovanja.

Otroški dodatek

B. C. — Ali boste prejemali za hčerko-študentko, ki se je poročila in ki jo boste še nadalje preživljali, otroški dodatek?

ODGOVOR: Po 26. čl. uredbe o otroškem dodatku preneha praviloma pravica do otroškega dodatka, če sklene otrok zakonsko zvezo. Ta pravica izjemoma ne preneha, če ostane otrok tudi po sklenitvi zakonske zveze v skupnosti s starši, ki ga tudi preživljajo zato, ker je njegov zakonec v obvezni vojaški službi ali se redno šola, ali pa je trajno nezmožen za delo, ter ga zato ne more preživljati.

Izvršba na nadomestilo osebnega dohodka

TžS. Ali lahko upnik, kateremu ste na podlagi pravnomočne sodbe dolžni plačati večji znesek, poseže z izvršbo tudi na nadomestilo osebnega dohodka, ki ga prejemate kot začasno nezmožen za delo?

Odgovor: Po izrečni določbi 128. čl. zakona o zdravstvenem zavarovanju je mogoče na nadomestilo osebnega dohodka po tem zakonu seči z izvršbo in zavarovanjem samo za preživninsko terjatev, ki je ugotovljena s sodno poravnavo ali sodno odločbo.

Kupon za pravno posvetovalnico „DELA"

Turisti - kam?

SEVERNA DALMACIJA (OTOK PRVIĆ)

PRVIĆ — ŠEPURINA — je ribiško naselje na zahodni obali otoka Prvića in ima 1300 prebivalcev. V okolici so nasadi oljk, smokve in vinogradi. V zasebnih sobah je na razpolago 40 postelj po 250 do 450 din dnevno. Hrana v restavraciji stane 750 dinarjev. Mesto ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turstično društvo Prvić-Šepurina.

OTOK ZLARIN

ZLARIN — je mesto na otoku Zlarin in ima kakih 1000 prebivalcev. Kraj je znan po lovišču na korale. V mestu so lepe plaže. Cena dnevnega penziona v hotelu »Koralj« znaša 2100 do 2300 din; izven sezone nudijo na to ceno popust. V zasebnih sobah je 125 postelj po 250 do 350 din. Za postavitev šotora je treba plačati 50 din dnevno. Kraj ima ladijsko zvezo s Šibenikom. Informacije daje Turistično društvo Zlarin.

SLOVENIJA

IZVIR KRKE — je ena izmed zanimivih izletniških točk pri vasi Videm-Krka, kjer je tudi dobro urejeno gostišče. Iz Ljubljane pridemo po avtomobilski cesti do Ivančne gorice, od koder se odcepi pot do vasi Videm-Krka

ZAGRADEC — je eden najlepših predelov v dolini reke Krke. V samem kraju je dobro urejeno gostišče, kjer so na razpolago gostom tudi dovolilnice za ribolov v Krki. Krka sama tvori na tem odseku večje število visokih slapov, kjer je mnogo rib.

DVOR — leži nedaleč od Žužemberka proti Novemu mestu. Ima dve gostišči. V Dvoru je zanimivo ogledati si ostanke stare železarne, ki je obratovala še v preteklem stoletju. Pod samo vasjo so najlepši in najvišji slapovi Krke, ki ima na tem odseku značilnosti divje gorske reke. Takoj, ko zapusti Krka ta predel, pa se skoraj popolnoma umiri in preide v tipično ravninsko reko.

ŽUŽEMBERK — je znan po razvalinah nekdaj mogočnega gradu na vrhu strmih pečin. Pod gradom so obsežne stavbe nekdanje papirnice, v katerih je bila med narodnoosvobodilno borbo usnjarna. Iz Žužemberka so lepi sprehodi ob Krki do Zagradca in do Soteske. V Žužemberku je cvetelo najstarejše železarstvo v tem delu Evrope. Prenočišča so na razpolago v gostišču Na trgu. Prometne zveze z Ljubljano so ugodne. Informacije daje Turistično društvo Žužemberk.

ŽUŽEMBERK Z RAZVALINAMI STAREGA GRADU. Foto: Kompas

Cenejša igrišča in velike telovadnice

Nekaj premislekov v zvezi z gradnjo košarkarskih igrišč

Uspeh naših izbranih košarkarjev na svetovnem prvenstvu bo prav gotovo potegnil za seboj novo množico privržencev, bodisi gledalcev ali igralcev, takšnih, ki bodo metali žogo z določenimi ambicijami in tistih, ki jim bo to le prijetno razvedrilo.

Brez sodobnih, cenenih, vendar kvalitetnih igrišč in brez dovolj velikih telovadnic pa širok razmah košarke ne bo imel pravih temeljev.

V Sloveniji je košarka že zdaj najbolj popularna igra z žogo. Na tekmah republiške lige se zbira toliko gledalcev kakor na nogometnih srečanjih republiških ligašev. Ljubljana je že prava košarkarska trdnjava.

Za to športno igro ni potrebno veliko prostora: na nogometnem igrišču bi lahko postavili kakšnih 12 košarkarskih igrišč. Toda kvadratni meter asfaltiranega košarkarskega igrišča stane toliko kolikor enaka površina avtomobilske ceste.

Po razpisu tekmovanj morajo biti že tekme v okrajnih ligah igrane na trdih igriščih. Samo na takšnih terenih se ta dinamična igra pokaže v pravi luči, da o prednosti pri vzdrževanju igrišča, boljših higienskih pogojih za igrajoče ter uporabnosti za druge panoge in prireditve sploh ne govorimo.

Asfaltna prevleka košarkarskega igrišča, ki je še najcenejša in najlaže izvedljiva oblika trdega igrišča na prostem , stane več ko pol milijona. Vseh precej obsežnih gradbenih del še takšni zagrizenci ne bodo mogli v celoti opraviti s prostovoljnim delom. Prištejmo zraven še konstrukcije za koše, pa bo številka za gradbene stroške prav blizu milijona. Pri vsem tem pa nismo všteli gornje, fine prevleke igrišča. Površina bo groba in zato manj trpežna ter tudi precej nevarna za igralce. — Stroški za gradnjo so potemtakem domala nepremostljiva ovira zlasti v manjših krajih.

Še vedno gradimo telovadnice, ki nimajo zadosti prostora za športne igre. Takšna osnova ne zagotavlja košarki nič kaj rožnatih obetov.

Tekmovanje v zveznih ligah se bo v prihodnje preselilo v dvorane. Pričakujemo lahko, da bodo tudi republiški ligaši ubrali to pot. Streha nad koši podaljša košarkarsko sezono skozi vse leto, za igralce pa je najprijetnejše zatočišče. Moštvo, ki ne trenira pozimi, si že zdaj ne more obetati uspehov, pa čeprav tekmuje v okrajni konkurenci. Le zimsko delo z naraščajem pa je lahko najbolj sistematično.

Domala vsa košarkarska moštva imajo s telovadnicami veliko težav. Najprej jih je težko dobiti (kolikor toliko vpeljano društvo ima vsaj tri ekipe, se pravi, da lahko zasede telovadnico prav vsak dan v tednu), vrh tega pa je veliko telovadnic premajhnih za to športno igro.

Dogaja se še zmeraj, da gradimo novo telovadnico, dolgo 24 metrov. Ker meri košarkarsko igrišče 26 m, potreben pa je še prostor za košem, takšna dvorana ni primerna za tekmovanja. Stroški za nekaj metrov daljše stene prav gotovo ne morejo biti odločilni, če smo se že odločili zgraditi toliko večjo telovadnico. V večjih naseljih z živahnejšim športnim obratom ter pri šolah bi morali graditi dovolj velike telovadne objekte, ki bodo vsaj za košarko in odbojko dovolj prostorni za treninge in tekmovanja pod streho.

J. J.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

SGP »SLOVENIJA CESTE«
LJUBLJANA
Pražakova 1

razpisuje prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

z znanjem strojepisja in stenografije

Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: SGP »Slovenija ceste«, Ljubljana, Pražakova 1 — splošni sektor. 6190

ZADAR : LODZ 89:83

ZADAR, 25. jul. V povratni košarkarski tekmi je ekipa Zadra že drugič premagala reprezentanco Lodza iz Poljske, in sicer z 89:83 (48:32).

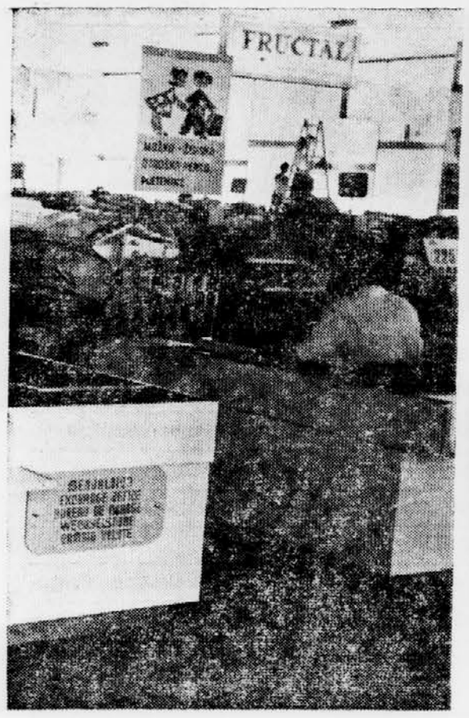
Največ koševza domačine so dali Cubrić 22, Marcelić 12, Trebra-skot 18, Djerdja 11 itd.

GEOLOŠKI ZAVOD LJUBLJANA

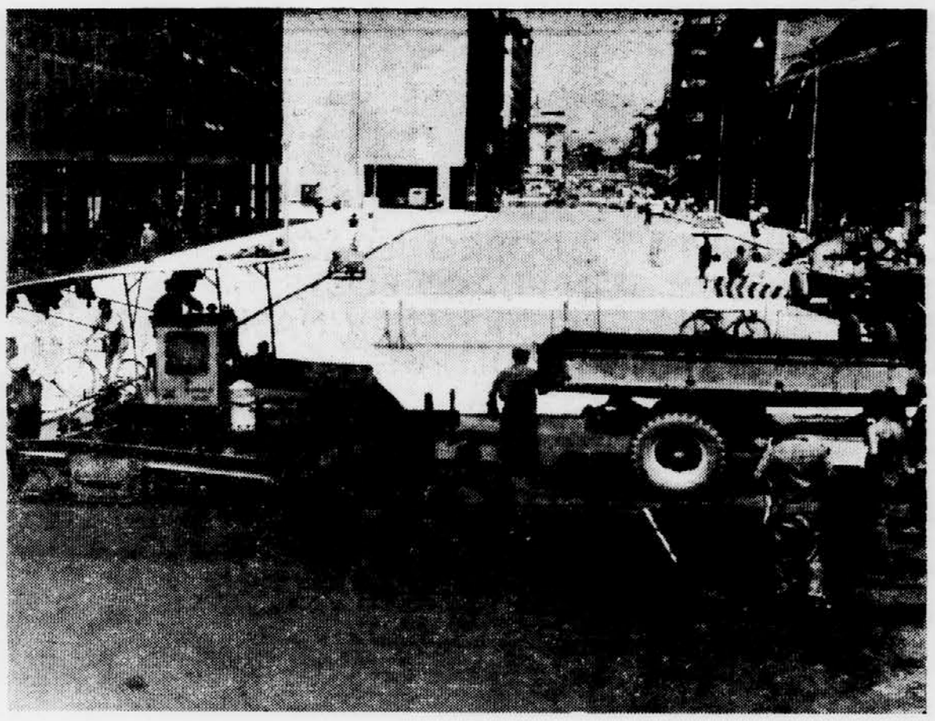
razpisuje prosto delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

POGOJI: srednja ekonomska šola z nekaj prakse. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite na naslov: Geološki zavod Ljubljana, kadrovsko socialni oddelek, Parmova ul. 33, p. p. 139. 6188

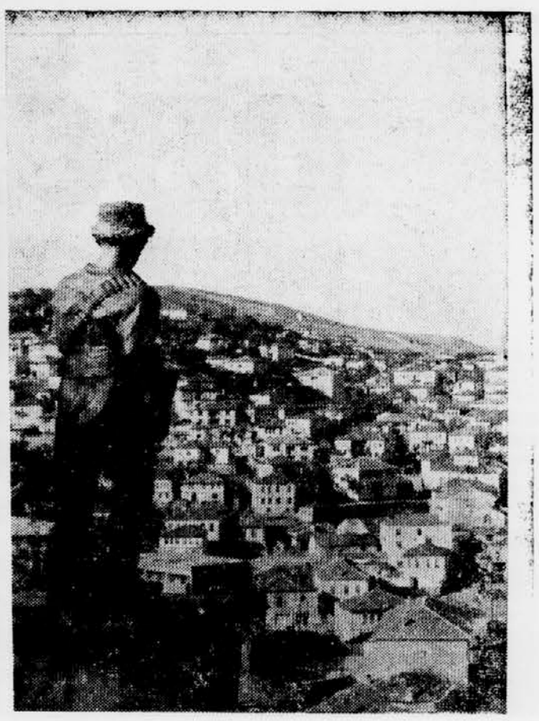
MENJALNICA — tudi v samopostrežni trgovini. V poslovalnici v Cigaletovi ulici je začela pretekli teden poslovati menjalnica tujih valut. Novost, ki jo bodo prav gotovo toplo pozdravili tuji turisti, ki jih je v ljubljanskih trgovinah vsak dan več. Foto: S. Busić

SLOVO — so morali dati užaloščeni avtomobilisti največjemu parkirnemu prostoru v Ljubljani, zaprtemu delu Titove ceste med Pošto in Šubičevo ulico. Dela pri preureditvi spodnjega dela Titove ceste lepo in dokaj naglo napredujejo, saj asfalterji polagajo zadnje metre asfalta, ki so dosegli križišče Titove in Šubičeve. Cesta bo v nekaj dneh odprta za ves promet — že so začeli slikati na asfalt prometna navodila — avtomobilisti pa si bodo morali iskati prostor, po možnosti ne pod soncem, za svoja vozila kje drugje. Samo, kje? Foto: Busić

POŽAR — Na Cesti dveh cesarjev v Ljubljani je včeraj pri podjetju »Surovina« nenadoma izbruhnil požar. Zgorelo je nad štirideset ton odpadnega papirja v balah in tovornjak znamke »TAM«. Škodo cenijo na dva in pol milijona dinarjev, vzrok požara še raziskujejo. Foto: Busić

KRUŠEVO — gorsko gnezdo sredi Makedonije, se je v zadnjih letih razvilo v turistično atrakcijo in poleti in pozimi vabi goste. Med njimi so letos vpisani tudi prvi Slovenci. Na sliki: spomenik Pitu Gulija, vojskovodji kruševske republike in pogled na mesto. Foto: D. Kralj

Nadaljevanje s prve strani

ZIS

Na seji je bil sprejet tudi odlok o regresu pri prodaji umetnih gnojil za potrebe kmetijstva in gozdarstva. S tem odlokom je kakor doslej odobren regres gospodarskim organizacijam, ki se ukvarjajo s proizvodnjo umetnih gnojil za prodano in dobavljeno umetno gnojilo določenim kategorijam kupcev.

ZIS je sprejel spremembo v tarifi prometnega davka, s katero je znižana stopnja davka na promet za motorna vozila prostornine 1300 ccm od 15% na 5%. S tem znižanjem davčne stopnje bo omogočeno znižanje cene potniških avtomobilov znamke »Zastava 1300« za približno 300.000 din pri vozilu.

Na seji je bilo sklenjeno znižati višino maksimalnih bančnih provizij za vse kreditne posle, kakor tudi za dodočene posle notranjega plačilnega prometa, s čimer bodo znatno znižani stroški komitentov v poslovanju z bankami. Istočasno je ZIS odobril finančna plana Narodne banke Jugoslavije in službe družbenega knjigovodstva pri Narodni banki za leto 1963.

Ker trgovinske organizacije za promet s kurivom spričo težav v transportu ne bodo mogle do konca avgusta dobaviti vseh količin premoga, ki so jih občani in drugi potrošniki proti regresu plačali do konca julija letošnjega leta, je ZIS sklenil rok za dobavo tega premoga podaljšati do konca septembra.

ZIS je sprejel spremembe uredbe o nadomestilu potnih in drugih stroškov javnih uslužbencev, ki se jim zvišajo dnevnice za vse kategorije koristnikov za 500 din. Uredba hkrati omogoča zvišanje nadomestila za ločeno življenje uslužbencev od družine v izjemnih primerih tudi do 30.000 din mesečno.

Da bi uskladili knjižne vrednosti osnovnih sredstev in sredstev skupne potrošnje v zdravstvenih ustanovah, je ZIS sklenil, da bodo ta sredstva revalorizirana s stanjem na dan 30. septembra letošnjega leta. Revalorizacijo bodo morale izvesti vse organizacije, registrirane kot zdravstvene ustanove.

Na današnji seji je ZIS sklenil ustanoviti veleposlaništvo SFRJ v Porto Novo, republika Dahomej, in veleposlaništvo SFRJ v Kampali, Uganda, ter poslaništvo SFRJ v Šani, Jemenska arabska republika. Razen tega je sklenil zapreti generalni konzulat SFRJ v Johanesburgu, Južnoafriška republika. Ratificiral je tudi več mednarodnih sporazumov.

Moskovski sporazum

izbruhne atomska vojna, in okrepiti mir.

Sporazum o prepovedi atomskih poskusov v ozračju, pod vodo in v vesolju naj bi preprečil nadaljnje radioaktivno okuževanje našega planeta, na katerega površino je vsled številnih atomskih eksplozij že padla vznemirljiva količina radioaktivnih padavin.

Kot najbolj zrelo vprašanje za ureditev omenjajo zdaj nenapadalno pogodbo. Sovjetska zveza je predlagala, naj bi sklenili takšno pogodbo med članicami Varšavskega pakta in NATO. Na Zahodu pa je bilo slišati zamisel, naj bi sprejeli nekakšno deklaracijo o nenapadanju, ki bi jo podpisale ZDA in Sovjetska zveza. Te in druge zamisli naj bi podrobneje proučili na prihodnjih pogajanjih med Vzhodom in Zahodom, o katerih so prepričani, da bodo sledila.

AFP javlja iz Pariza, da je predsednik de Gaulle danes dopoldne sprejel veleposlanika ZDA in Velike Britanije v Parizu, ki sta mu izročila poslanici predsednika Kennedyja in premiera Macmillana. Poslanici se nanašata na moskovska pogajanja med Sovjetsko zvezo, ZDA in Britanijo o opustitvi jedrskih poskusov.

Tanjug poroča, da so francoski uradni krogi zelo zadržani do sporazuma, sklenjenega v Moskvi, ter prepuščajo dokončne ocene in komentarje predsedniku de Gaullu. Ta bo na svoji tiskovni konferenci v ponedeljek, kakor je napovedano, pojasnil francoska stališča glede tega kot tudi drugih najbolj perečih problemov iz odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Takšno zadržanost do pogajanj v Moskvi je danes pokazal tudi zunanji minister Couve de Murville, ki je govoril v senatni zunanjepolitični komisiji. Ponovil je znana francoska stališča in naglasil, da jih Francija ne misli spremeniti in da prenehanje atomskih poskusov zanjo »ni ukrep za razorožitev«. Francija ni pripravljena sporazumu med trojico žrtvovati svoje atomske oborožitve, ki je osnovni element njene obrambe. Sporazum v Moskvi bo — kakor je trdil Couve de Murville — samo uzakonil prednost, ki so si jo pridobile te države — ki so že opravile atomske poskuse — pred tistimi, ki še nimajo atomskega orožja ali niso opravile poskusov.

Za ekonomske odnose

mercialnih interesov. Predvideno je, da bi si mogli potniki kupiti povratne vozovnice s 15 odstot. popustom, da bi uvedli posebne popuste za vožnjo z železnico v izvensezonskem času itd. Podobna stvar je s popustom za prevoz lignita, ki ga daje skupnost zato, da bi bila cena za potrošnika manjša. Nasprotno pa se dogaja, da se prevaža to blago na zelo dolge razdalje, celo iz bazena v bazen in da skupnost torej plačuje nekaj, kar sploh ni nameravala plačevati. Morda bi bilo bolje, da dobijo regres rudniki, železnici se pa omogoči, da posluje po ekonomskih načelih.

Na vprašanje, če je že letos predviden kateri izmed omenjenih ukrepov, so v skupnosti železnic dejali, da take spremembe nikakor ne pridejo v poštev sredi leta in da je to stvar procesa. J. S.

Zasedanje CK KP Italije

je konec junija prišlo do razcepitve. Lombardijeva skupina avtonomistične struje je tedaj onemogočila, da bi centralni odbor ratificiral sporazum s krščanskimi demokrati o ustanovitvi vlade levega centra. Skupni »manifest« avtonomistov o pogojih, pod katerimi bodo nadaljevali razgovore o nadaljnji politiki levega centra, bo predložen na [illegible] stične stranke, ki bo konec oktobra. Za zdaj ima politična platforma, razložena v sinoči objavljenem dokumentu, večino 45 glasov v centralnem odboru.

V dokumentu je rečeno, da je sedanji razvoj političnega položaja v državi prehitel cilje 34. kongresa Socialistične stranke in zato naj bo zdaj pobuda socialistov usmerjena v programsko sporazumevanje, to pa pomeni, da je treba tudi aktivno sodelovati v vladi in parlamentu.

Storitvene dejavnosti so premalo akumulativne

Marsikje je temu kriva tudi politika pavšalov

LJUBLJANA, 25. julija — Na razširjeni seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije so v razpravi o vplivu delitve dohodka in osebnega dohodka na gospodarjenje in samoupravljanje v storitvenih delovnih organizacijah poudarili, da premajhna akumulativnost močno zavira razvoj trgovine, gostinstva, obrti in komunalnih dejavnosti, kar slabo vpliva tudi na prodajo in vzdrževanje blaga proizvodnih dejavnosti.

Zadrege, v kateri so zaradi premajhnih lastnih sredstev podjetja storitvenih dejavnosti, ne morejo odpraviti niti ponudena kreditna sredstva za obratna sredstva in investicije, saj gospodarske organizacije skoraj nimajo možnosti za odplačevanje posojil. Eden od vzrokov za omenjene finančne težave je pravzaprav v obstoječem sistemu kontrole cen in določanja marž. V trgovini na primer so marže že dalj časa nespremenjene, stroški poslovanja pa so se medtem znatno spremenili, ustrezno pa se je seveda zmanjšal dohodek trgovinskih organizacij. Ob iskanju potrebnih sredstev za nadaljnji razvoj in za delovno spodbudo kolektivov se pravzaprav ponujata samo dve možnosti: zvišati cene oziroma marže ali pa zmanjšati delež ustvarjenega dohodka, ki ga od gospodarskih organizacij dobivajo družbene skupnosti.

Čeprav naj bi s pavšalnim določanjem družbenih obveznosti občine primerno in po potrebah usmerjale razvoj posameznih storitvenih dejavnosti, so nekatere občine možnost določanja obveznosti izrabile za okrepitev svojih proračunov. S pretiranimi dajatvami pa so se močno zožile možnosti gospodarske iniciative kolektivov, ki jim je s tolikšnimi pavšali pravzaprav že dokončno določena celotna delitev dohodka. Ob takšnih pogojih je razumljivo, da so bili kljub povečani produktivnosti in ob doseganju dobrih ekonomskih rezultatov nekateri kolektivi storitvenih dejavnosti prisiljeni v letošnjem prvem polletju celo znižati nominalne osebne dohodke.

Ni čudno, da so se ob tako napačni politiki v nekaterih občinah, kjer s pavšali zbranih finančnih sredstev ne usmerjajo v razvoj storitvenih dejavnosti, celo na seji predsedstva republiškega odbora zavzeli nekateri za odpravo pavšalnih družbenih obveznosti. Vsakršna zamena pavšalnih obveznosti z rednim prispevkom iz dohodka pa bi bila seveda vse prej kot koristna, saj bi z njo zapravili možnost, da posamezne občine po treznem poudarku usmerjajo sredstva tja, kjer so potrebe največje.

V razpravi so tudi poudarili, da se nekateri kolektivi prelahkomiselno spuščajo v pretirano velika investicijska vlaganja. Pri širjenju podjetij — z integracijskimi procesi in z investiranjem pa bi v prihodnje ne smeli več zanemarjati problemov samoupravljanja in delitve osebnega dohodka. Seveda pa potrebujejo tako razširjene organizacije storitvene dejavnosti tudi ustrezne strokovne službe, saj je improviziranje gospodarjenje nedvomno zelo škodljivo.

F. J.

V Mariboru manjka piva

MARIBOR, 25. jul. Na gospodarski zbornici okraja Maribor je bilo posvetovanje, na katerem so predstavniki mestnih podjetij razpravljali o oblikovanju penzionskih cen za gostinske storitve v sezoni 1964.

Dogovorili so se, da se bodo držali priporočila zvezne gospodarske zbornice, po katerem naj bi cene penzionskih storitev za leto 1964 ostale na letošnji ravni. V nekaterih primerih bo to težko uresničiti zaradi podražitve živil in večjih režijskih stroškov.

Opozorili so na izredno pomanjkanje piva in brezalkoholnih pijač ter menili, da razdelitev piva in brezalkoholnih pijač med gostinstvom in trgovino ni pravilna. Zato so predlagali gospodarski zbornici, naj skliče posvetovanje proizvajalcev, gostincev in trgovcev, na katerem bi razčistili ta problem. M. K.

Keita: poostriti budnost

BAMACO, 25. jul. (TASS). Predsednik republike Mali Modibo Keita je pozval delovno ljudstvo Malija, naj se zavzame za izgradnjo socializma in se postavi po robu vsem sovražnikom, ki hočejo ovirati ustvarjanje socialistične družbene ureditve v Maliju.

Modibo Keita je govoril na včerajšnji seji nacionalnega kongresa malijskih delavcev v Bamacu. Poudaril je, da je treba poostriti budnost tako nasproti notranjim kot tudi zunanjim sovražnikom.

Dvajsetletnica padca fašizma

Na Tržaškem jo slavijo z vrsto zborovanj

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 25. jul. (Po telefonu) Tako kot v ostalih pokrajinah Italije so tudi v Trstu razne protifašistične organizacije in samoupravne ustanove proslavile z zborovanji, posebnimi sejami in proglasi 25. julij, dan padca fašizma.

Zveza partizanov tržaškega ozemlja in lokalni odbori vsedržavnih zvez italijanskih partizanov, protifašističnih preganjancev ter bivših deportirancev so naslovili na prebivalstvo proglas. V njem poudarjajo pomen zrušitve fašistične vladavine ter skupnega osvobodilnega in odporniškega boja italijanskega in slovenskega naroda v tem delu države. Končno se proglas zavzema za uveljavitev vseh demokratičnih svoboščin, ki so plod boja ljudstva, zapisane v republiški ustavi.

Medtem ko je tržaški občinski odbor izdal ob obletnici padca fašizma samo spominski proglas, so v okoliških občinah Milje, Nabrežina, Zgonik in Repentabor sklicali tudi spominske seje občinskih svetov ter priredili sprejeme.

Največja manifestacija pa bo zborovanje, ki ga sklicujejo za danes zvečer na trgu Garibaldi v Trstu skupno vse odporniške in protifašistične organizacije. T. POLJŠAK

Spomladi je bilo v ZDA rekordno radioaktivno deževje

Nenavadno veliko otrok-spačkov v Kanadi

NEW YORK, 25. jul. (Tanjug). Ameriški znanstveniki so objavili, da je letošnji pomladanski dež v ZDA vseboval več radioaktivnih elementov kot kdaikoli prej. Naglo povečanje radiacije pripisujejo atomskim poskusom v zadnjih dveh letih.

V poročilu znanstvenikov je povedano, da se radioaktivni elementi še nadalje zadržujejo v višjih plasteh atmosfere in da bo čutiti njihov vpliv ob deževju v prihodnjih pomladih. Na ozemlju ZDA je spomladi največ padavin.

Preiskovanje dežja na območju glavnega mesta ZDA so pokazala, da se tritija — težkega vodikovega izotopa — osemkrat več kot prejšnja leta, ko so opravljali podobna preiskovanja. Čeprav je tritij nevaren, pa znanstveniki poudarjajo, da količina tritija v padavinah zdaj še ni nevarna ljudem in drugim živim bitjem. Toda če bi se povečal odstotek tritija v padavinah, bi bilo to zelo nevarno za žive organizme, ker tritij razkraja osnovne celice.

Sklenitev sporazuma o prepovedi nadaljnjih poskusov z atomskim orožjem v atmosferi in vesolju bi nedvomno preprečila nastanek večjih količin tritija, kar bi bilo lahko pogubno.

V Washingtonu so hkrati objavili tudi poročilo kanadskih znanstvenih delavcev, ki poudarjajo, da so radioaktivne padavine na območju Kanade povzročile, da se zdaj rodi več otrok z raznimi hibami.

Ta in druga poročila so vzbudila pozornost znanstvenega odbora OZN, ki pripravlja za prihodnje zasedanje Generalne skupščine poročilo o posledicah radiacije.

Dvajsetletnica padca fašizma

Na Tržaškem jo slavijo z vrsto zborovanj

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 25. jul. (Po telefonu) Tako kot v ostalih pokrajinah Italije so tudi v Trstu razne protifašistične organizacije in samoupravne ustanove proslavile z zborovanji, posebnimi sejami in proglasi 25. julij, dan padca fašizma.

Zveza partizanov tržaškega ozemlja in lokalni odbori vsedržavnih zvez italijanskih partizanov, protifašističnih preganjancev ter bivših deportirancev so naslovili na prebivalstvo proglas. V njem poudarjajo pomen zrušitve fašistične vladavine ter skupnega osvobodilnega in odporniškega boja italijanskega in slovenskega naroda v tem delu države. Končno se proglas zavzema za uveljavitev vseh demokratičnih svoboščin, ki so plod boja ljudstva, zapisane v republiški ustavi.

Medtem ko je tržaški občinski odbor izdal ob obletnici padca fašizma samo spominski proglas, so v okoliških občinah Milje, Nabrežina, Zgonik in Repentabor sklicali tudi spominske seje občinskih svetov ter priredili sprejeme.

Največja manifestacija pa bo zborovanje, ki ga sklicujejo za danes zvečer na trgu Garibaldi v Trstu skupno vse odporniške in protifašistične organizacije. T. POLJŠAK

Peking: velika britanska in japonska razstava industrije

Kitajski nakupi v Britaniji za 8 milijonov funtov

LONDON, 25. julija (Tanjug) — V ponedeljek bodo v Pekingu odprli prvo večjo razstavo britanske industrije. Večja skupina britanskih industrijcev in poslovnih ljudi, ki bo prisostvovala otvoritvi razstave, se je na poti v Peking ustavila v Hongkongu, kjer se zdaj pogaja z ondotnim zunanjetrgovinskim predstavništvom LR Kitajske.

Na izrecno kitajsko zahtevo so pogajanja strogo zaupna. Zvedelo pa se je, da se pogajajo o kitajskih nakupih razne britanske investicijske opreme v skupni vrednosti skoraj 7 do 8 milijonov funtov šterlingov. V Londonu naglašajo, da se LR Kitajska zanima izključno za kapitalne investicije kot lokomotive ali opremo za tovarne kamionov in kemijske naprave.

Podobno razstavo, čeprav po obsegu mnogo večjo, pripravlja tudi Japonska. Na japonskem industrijskem sejmu, ki bo oktobra v Pekingu, bo okrog 900 vodilnih japonskih industrijskih firm razstavilo industrijsko blago v vrednosti nad 5 milijonov dolarjev.

V Londonu se je tudi zvedelo, da se kitajski predstavniki še vedno pogajajo z Avstralijo in Kanado o odkupu pšenice in drugega žita. Kakor pravijo, zahteva Kitajska ugodnejše finančne pogoje. Predvsem hoče povečati izvoz proizvodov svoje lahke industrije — obutve in tekstilij, da bi si s tem razbremenila zunanjetrgovinsko bilanco.

Tekmovanje strojepiscev v Pragi

PRAGA, 25. jul. (TASS). V Pragi je bil včeraj končan kongres mednarodne federacije stenografov in daktilografov. Ob zaključku kongresa so objavili rezultate mednarodnega tekmovanja daktilografov in stenografov. Prvo mesto v hitrem prepisovanju besedila je zasedla zahodnonemška daktilografka Sigried Lude, ki je v 30 minutah napravila 16.797 čistih udarcev. V točnem prepisovanju pa je zasedla prvo mesto daktilografka Marija Bobkova iz ČSSR s 4796 čistimi udarci v desetih minutah.

Na prvo mesto v tekmovanju stenografov se je uvrstil bolgarski stenograf Anton Makarijev, ki je v eni minuti napisal 525 zlogov s 26 kazenskimi točkami.

Telegrami

SINDIKALNO POVEZOVANJE — DŽAKARTA. Tri indonezijske sindikalne delegacije bodo odpotovale na Japonsko, v Afriko in nekatere azijske države, kjer bodo imele razgovore o pripravah na azijsko-afriško sindikalno konferenco. Konferenca bo v Indoneziji konec letošnjega leta.

AVSTRIJSKI DEFICIT — DUNAJ. Avstrijska zunanja trgovinska bilanca izkazuje za prvo polletje 1963 pasivo v znesku 4818 milijonov šilingov. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta se je primanjkljaj povečal za 1367 milijonov šilingov.

JAPONSKI ZUNANJI MINISTER OBIŠČE SKANDINAVIJO — STOCKHOLM. Japonski zunanji minister Masajoši Ohira bo 29. avgusta prišel na tridnevni obisk na Švedsko. Zatem bo obiskal še Dansko in Norveško.

FINSKI ZUNANJI MINISTER GRE V ZSSR — HELSINKI. Finski zunanji minister Veli Merikoski bo na povabilo zunanjega ministra ZSSR Gromika obiskal ZSSR. Obisk, ki se začenja 15. avgusta, bo trajal dva tedna.

ŽEJNI AVTOMOBILI — RIM. Milijoni avtomobilistov v Italiji so včeraj in danes pešačili, v kolikor se niso preskrbeli z gorivom. Delavci na bencinskih postajah v Italiji so namreč včeraj razglasili dvodnevno stavko, ker jim na večkratno zahtevo niso hoteli zvišati deleža od prometa.

Pa še to

PODJETNA POPA — Na 50 rubljev sta bila obsojena dva pravoslavna popa v Sovjetski zvezi, ker sta v zvoniku vaške cerkve postavila kotel za kuhanje žganja in po vsakem bogoslužju razdeljevala med vernike vodko (brezplačno).

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 15. kola srečk Jugoslovanske loterije, ki je bilo dne 25. julija 1963 v Beogradu.

Srečke s končnicami	so zadele din
00	600
60	600
90	600
030	4.000
161	4.000
911	8.000
16811	80.000
35491	80.000
63421	80.000
346291	2,000.000
22	600
36552	40.000
100632	400.000
3	400
05103	40.400
42093	80.400
55103	60.400
44	600
84	1.000
94	800
5894	20.800
26094	40.800
53014	60.000
79344	60.600
001274	600.000
009154	400.000
181554	600.000
55	1.000
615	10.000
45405	40.000
63095	80.000
89945	80.000
95315	40.000
36	800
66	800
04506	60.000
34646	40.000
41696	40.000
52306	40.000
64396	60.000
009396	5,000.000
013926	400.000
458466	400.800
97	600
7087	20.000
02177	60.000
15767	40.000
71377	100.000
8	400
33578	80.400
51118	80.400
80428	60.400
89	2.000
45589	82.000
49219	60.000
71609	80.000
82129	100.000
438869	1,000.000

Večji dobitki v Sloveniji: 5,000.000 din je zadela srečka štev. 009396, 2,000.000 din je zadela srečka štev. 346291 obe v Novi Gorici. Po 80.000 din so zadele: srečka št. 135491 in srečka št. 289945 obe v Ljubljani, v Novi Gorici srečka št. 045589, v Kranju srečka št. 171609 in v Rogaški Slatini srečka št. 563401.

Kennedy bo govoril o parafiranju sporazuma

WASHINGTON, 25. julija. (AP). Nocoj so uradno sporočili, da bo predsednik Kennedy jutri po radiu in televiziji govoril o parafiranju sporazuma o delni prepovedi atomskih poskusov. V nedeljo bo predsednik Kennedy poslušal poročilo o moskovskih razgovorih. Poročal mu bo osebno glavni ameriški predstavnik na moskovskih razgovorih, državni podsekretar Averell Harriman. Pričakujejo, da bo predsednik Kennedy pozval Američane, naj nudijo široko podporo sporazumu, in urgiral, naj senat čimprej ratificira ta dokument.

Zadnje vesti

Moskovsko sporočilo

MOSKVA, 25. julija. (Tanjug). Ob parafiranju sporazuma o delni prepovedi jedrskih poskusov so tu objavili naslednje sporočilo:

»Posebna predstavnika, predsednika Združenih držav Amerike in predsednika vlade Združenega kraljestva, državni podsekretar Združenih držav za politična vprašanja Averell Harriman in lord predsednik sveta in minister za znanost Združenega kraljestva lord Hailsham, sta skupaj s svojimi svetovalci 14. julija obiskala Moskvo.

Gospoda Harrimana in lorda Hailshama je sprejel predsednik ministrskega sveta Zveze sovjetskih socialističnih republik N. S. Hruščov, ki je 15. julija predsedoval prvemu v vrsti sestankov, na katerih so se razvili razgovori o vprašanjih v zvezi z ustavitvijo jedrskih poskusov in o drugih vprašanjih skupnega interesa. Razgovori so se nadaljevali od 16. do 25. julija z zunanjim ministrom Zveze sovjetskih socialističnih republik A. A. Gromikom. Med temi razgovori so vsakega šefa delegacije spremljali njegovi svetovalci kot pomočniki.

Razgovori so potekali v delovnem, prisrčnem vzdušju. Doseženo je bilo soglasje o besedilu sporazuma o prepovedi poskusov z atomskim orožjem v ozračju, vesolju in pod vodo. To besedilo bo objavljeno posebej in hkrati s tem komunikejem. Sporazum so parafirali 25. julija A. A. Gromiko, g. Harriman in lord Hailsham. Gospod Harriman in lord Hailsham bosta skupaj s svojimi svetovalci v kratkem zapustila Moskvo, da bi poročala in predložila parafirana besedila svojima vladama. Pričakovati je, da bo sporazum podpisan v bližnji prihodnosti v Moskvi.

Šefi treh delegacij so se strinjali, da je sporazum o prepovedi poskusov pomemben prvi korak k zmanjšanju mednarodne napetosti in okrepitvi miru ter je pričakovati nadaljnji napredek v tej smeri.

Šefi treh delegacij so razpravljali o sovjetskem predlogu, ki se nanaša na nenapadalno pogodbo med članicami organizacije Atlantskega pakta in udeležencami Varšavskega sporazuma. Tri vlade so se docela strinjale s tem, da obvestijo svoje ustrezne zaveznike v obeh organizacijah glede teh razgovorov, da se posvetujejo z njimi o nadaljevanju razgovorov o tem vprašanju — tako, da bi dosegli sporazum, ki bi zadovoljil vse udeležence. Prišlo je tudi do kratke izmenjave gledišč v zvezi z drugimi ukrepi, ki zadevajo popuščanje napetosti.«

(Hkrati s tem sporočilom so v Moskvi objavili tudi besedilo sporazuma. Vsebino sporazuma bomo objavili v prihodnji številki.)

Lippman o sklenitvi sporazuma

NEW YORK, 25. julija. — »Washington Post«, »New York Herald Tribune« in mnogo drugih ameriških listov objavlja danes komentar Walterja Lippmana ob sklenitvi sporazuma o delni prepovedi atomskih poskusov.

»Jedro opozicije proti sporazumu, sklenjenemu v Moskvi, so tisti, ki pod nobenimi pogoji ne želijo, da bi bili poskusi ustavljeni. Toda uradno in naspoh je sprejeto gledišče, da je treba poskuse prepovedati samo, če jih je možno nadzirati z absolutno zanesljivostjo. Nespravljiva opozicija proti novemu sporazumu bo brzkone kar se da izkoristila dejstvo, da ni možno nadzirati vesolja.

Teoretično je možno poslati kako jedrsko orožje milijon milj v vesolje, ne da bi to vedel kdo drug, nato pa sprožiti eksplozijo tega orožja, ne da bi mogel to kdo odkriti. Odgovor tistim, ki bodo iz tega delali problem, je: če bi ta možnost res kaj pomenila, potem bi bil ves dolgotrajen in zaslužen napor pod predsednikoma Eisenhowerjem in Kennedyjem, da bi se razgovarjali o prepovedi poskusov, jalov. Zakaj nikoli ni bil sprožen in tudi ni mogel biti sprožen noben predlog o tem, naj bi zagotovili možnost, da bi odkrili kršitev sporazuma v vesolju. Če bi vesolje res lahko uporabili za pomembne poskuse, potlej sta dva predsednika napravila hudo napako. V tem primeru je čudno, zakaj je opozicija proti prepovedi poskusov molčala. Zakaj opozarja nas na to, da so pomembni in odločilni poskusi lahko tudi pod zemljo, pa jih ne bodo odkrili. Če bodo zdaj in kdaj poskusi pod zemljo dovoljeni, bo opozicija prešla na vesolje, da bi preprečila sporazum. Spominjala bo na ljudi, ki si izmišljajo razloge, da bi prikrili svoje resnične cilje.

Takle je položaj, v kakršnem smo: če bo senat odklonil ratifikacijo tega sporazuma, bo vlada Združenih držav odklonila sporazum, ki ga je sama predlagala. Že 11 mesecev je bil pred svetom ameriški predlog vsebinsko enakega sporazuma, kakor je ta, s katerim se Sovjetska zveza zdaj strinja. V teh 11 mesecih ni bil storjen noben korak, da bi umaknili ali izpopolnili ta predlog. Če bo vlada Združenih držav zdaj odklonila tisto, kar je sama predlagala, kako to more storiti z mirno vestjo?

Dejansko opozicijo proti prepovedi poskusov navdihuje upanje, da si bomo, če bi nadaljevali s poskusi, izmislili popolno orožje — orožje za uničevanje, proti kateremu ni obrambe. Opozicijo prešinja tudi strah, da bo, če si mi ne bi izmislili absolutnega orožja, to storila Sovjetska zveza.

I upanje i strah slonita na domnevi, ki je, čeprav teoretično možna, v praksi docela neverjetna. To je domneva, da bi bilo med dvema atomskima silama z njihovima velikima atomskima arzenaloma, kjerkoli in kakorkoli že, neko orožje, ki je tako popolno, da bi lahko obstoječe arzenale odpisali kot zastarele. V atomskih zadevah kakor tudi v vseh človeških zadevah skoraj gotovo drži resnica, da je težnja za popolnim, kakor je rekel pesnik, neskončna dirka za idealom, ki zmerom uhaja. Če bomo v težnji za popolnostjo uničili tisto, kar je najbolj možno, bo težnja za popolnim podobna blaznosti« — je zaključil Lippman.

VREME

Napoved za petek: Pretežno sončno, popoldne delno oblačno in so možne predvsem v alpskem svetu krajevne nevihte. Najnižje nočne temperature bodo na Gorenjskem do 11, v Primorju 22, drugod okoli 16, najvišje dnevne okoli 30 stopinj C.